

Siobhan Dowd

BARJANSKI OTROK

*Prevedla Tina Mahkota
Sovretova nagrajenka 2013*

Siobhan Dowd
Barjanski otrok

Prevedla Tina Mahkota

Mojim trem sestram,
Ooni, Denise, Endi,
z ljubeznijo, kot vselej.

Barje se je kopalo v bleščeči, poševno padajoči jutranji svetlobi, kapljice rose so se lesketale kot na milijone diamantov. Velika množica domačega prebivalstva je bila že zbrana na mestu ... Gnetli so se okrog temno obarvane človeške glave s čopom kratko pristriženih las, ki je štrlela iz temno rjave šote. Tudi del vratu in ramen je bil izpostavljen. Brez dvoma smo znova zrl v eno od barjanskih trupel.

P. V. Glob: The Bog People

Blizu meje med Severno Irsko in Republiko Irsko

1981

Prvi del

Prva svetloba

1

Prehitela sta dan. Nebo je bilo kot temno steklo in je skopo prepuščalo svetlobo. Edini zvok je bilo hropenje kombija na cesti vzdolž jezera. Vodna gladina je bila brezbarvna. Hribi na nasprotni obali so čemeli kot poševne silhuete smrčečih velikanov.

Fergus je zazelhal. Še pred peto sta zavila navkreber po gorski cesti. Medtem ko so pnevmatike ropotale po kolesnicah, je stric Tally žvečil v prazno. Fergus je pestoval termovko sladkega vročega čaja. Brez mleka, ker ga zjutraj ni bilo v hladilniku.

»Fejst prezgodaj zate, eh?« ga je podražil stric Tally in zamenjal prestavo. »To imaš pa prav,« je rekel Fergus. »Kadar grem teč, ni nikoli tako temno.« Grlo je imel čisto zabasano. Besede, ki so prišle iz njega, so se podaljšale v zehljaj. »Čisto nenormalno, da moraš vstati prej kot ptiči.« Približala sta se obmejni nadzorni točki in kombi je zavrl. Ob majhni stražarnici je stal vojak s puško, ki se ni niti zganil. Mlad in bled je bil. Pegast. S koncem puškinega kopita jima je pomahal, da gresta lahko naprej. Zapeljala sta se čez mejo, ne da bi se morala ustaviti. Stric Tally se je zarežal. »Briga tega mulca v uniformi, tudi če bi imel avto zadaj poln semtexa.«

Fergus je zagodrnjal. »Mhm,« je rekel. »Deus bi bil gotovo navdušen.« Deus, ki v latinščini pomeni bog, je bil vzdevek domnevnega izdelovalca bomb, o katerem so pravili, da deluje na njihovem koncu.

»Imaš prav.«

»Edino to je, da se peljeva v napačno smer. Trenutno se voziva stran od nemirov, stric, ne proti njim.«

Stric Tally je udaril po volanu. »To imaš pa prav. Sva že v svobodni Irski. Frej ko ptiček na vej, madona.« Bebasto sta se zarežala. Prečkanje meje je imelo zmeraj tak učinek. Ko si se bližal obmejni nadzorni točki, ti je, ne da bi se zavedal, čeljust otrpnila, po žilah pa ti je planil adrenalin. Ko si bil na drugi strani, si od olajšanja prasnil v smeh.

Kombi je zavil na strmo cesto, sredi katere je rasla trava. Višje ko sta bila, bolj rumen je bil uleks, nebo pa svetlejšje. »Ta prekleta meja. Še nune so nervozne, kadar jo morajo prečkati,« je pripomnil Fergus.

»Zgoraj jo bova morala pa še enkrat.«

»A res?«

»Na zemljevid poglej, pa boš videl.«

Fergus je razgrnil zemljevid in zagledal pikčasto sivo črto, ki je skoraj nevidno cikcakala prek severa Irske in na zahodu puščala na drugi strani ozek pas ozemlja. Donegal. »Najsevernejši konec Irske na njenem južnem delu,« je citiral Fergus.

»Nekega dne, nekega dne ...« je mrmral stric Tally kot mantra.

»Nekega dne bo kaj?«

»Nekega dne bo edina meja morje, njeni edini varuhi bojo sipine, edini prebivalci znotraj njenih meja pa republikanci. Nekega dne, Fergus.«

»Kam bojo šli pa unionisti?«

»V vesolje bojo prežarčeni, warp factor 5.« Stric Tally je zvozil ostro serpentino, nato pa nadaljeval naravnost proti točki na obzorju, kjer se je začelo svetlikati. »Fino se bojo imeli. Glej, tukaj lahko parkiram, Fergus. Zdaj pa samo pohiti. Bagristi nama bojo dihali za ovratnik, preden boš rekel keks.« Ustavil je kombi in iz prtljažnika sta vzela lopate in vreče ter se sprehodila kakih sto metrov naprej po stezi. Na obeh straneh je iz mokre črne prsti poganjala rjava trava, svetlozelen plevel se je kot plesen širil čez zamočvirjene predele. Prvi jutranji škrjanec je šinil iz svojega skrivališča. Fergus se je približal bagru. Tih in zapuščen je čakal v samoti. Vse okoli njega pa kupi zorane prsti, izkopane prejšnji dan. Toda prst je bil napačen izraz. Ruša je bila to, mastna preperela šota, nastala iz rastlin, ki so tu uspevale pred tisočletji in jih je čas stisnil v čarobni friz preteklosti. Tu si lahko izkopal les iz pradavnih gozdov in naletel na smolo s skrepenelimi žuželkami iz nekega daljnega obdobja. In vse, kar si izkopal, si lahko uporabil za kurivo.

In kot je zmeraj pravil njegov oče, je ni boljše tolažbe na tem mračnem svetu, kot je vonj šote na ognjišču.

Medtem ko sta kopala in polnila vreče z brezobličnimi grudami, se je obzorje počasi obarvalo rožnato. Hitro se je danilo. Nebo je bilo jasno in čisto blizu, njune misli osredotočene. Stric Tally je med lopatanjem stokal, njegovo čilo in čvrsto telo je naravnost uživalo ob naporu. Najprej je Fergus držal odprte vreče, nato sta se zamenjala. Vreče bosta prodala po devetdeset penijev za kos, Fergus bo dobil obljubljenih trideset penijev od vsake. Ampak bagristi bojo vsak čas tu, in takrat bosta morala biti že daleč.

Fergus je zaslišal krik in se sunkovito obrnil. Divji kozliček smetanaste barve je nekaj zablejal mami, ki je stala kakih petdeset metrov od njega, nič hujšega.

»Pojdi po termovko, Fergus,« je rekel stric Tally. »Čisto suho grlo imam. Malo sem se ga nacedil včeraj zvečer.«

»A res?«

»Ja. S tvojim fotrom in Padom McGuireom. Samo na eno pijačo sta prišla k Finiculu. Potem pa, saj veš, kako gre to.«

»In ste prepevali, stric, ali kaj?«

»Tako nabrgljani smo bili, da smo peli Tri slepe miši. Ne moreš verjeti! Tvoj foter nikakor ni znal naprej od Vidite, kako bežijo. In to že malo čez deseto.«

»Ne verjamem.«

»Okej. Mogoče res ni bila taka štala.«

Fergus je šel do kombija po termovko. Prinesel jo je stricu in skupaj sta se sprehodila do gole skale, ki je kukala iz zemlje, in pila čaj iz pokrovčka. Izza gore se je prikazal rob sonca. Zapihalo je.

»Mojbog, kakšen mir je tukaj gor,« je rekel stric Tally.

»Malo čudno bi bilo, če bi moral živeti tukaj.«

»Edino če bi bil puščavnik.«

»Pod milim bogom ne bi imel drugega za početi, kot da bi molil,« je rekel Fergus.

»Ja. Za vse grešnike na tem svetu, od prvega do zadnjega, bi dobil odpustke, preden bi še sam umrl. In odšel po hitrem postopku direkt v nebesa.«

»Ti bi se moral preseliti sem.«

»Saj bi se. Ampak je vseeno malo daleč.«

»Od česa?«

»Od najbližjega puba.«

»Saj bi imel lahko svojo destilarno tukaj, stric.«

»Kaj bi pa destiliral?«

»Molitve. Kaj pa drugega?«

Stric Tally mu je primazal eno okrog ušes. »Pazi malo na jezik, Fergus McCann. Daj mi termovko.«

Po malici sta napolnila še deset vreč. Ko je zmanjkalo razrahljane šote, je stric Tally lopato zasadil v zemljo, in vreče sta začela natovarjati v kombi.

»Ni slab plen.«

Fergus se je oddaljil na drugo stran bagra. Strmel je proti obzorju in poslušal, kako se prebuja jutro. Zdaj je bilo slišati že tudi brenčanje žuželk, spreletavanje ptic in občasno hrumenje tovornjakov iz doline v

daljavi. Belo in medlo sonce je zdaj že vzšlo za koprenami oblakov. Steza je vodila nazaj do ceste, cesta pa je sekala barje in se izgubljala v smeri proti obzorju. Tudi tu zgoraj je bilo obmejno območje. Od tu je znova videl Severno Irsko, za njegovim hrbtom je bila Republika Irska.

»Ferg, ne obiraj se!« je zaklical stric Tally.

»Bi nafilala še par žakljev?«

»Koliko je ura?«

Fergus je pogledal na uro. Na Joejevo uro, uro njegovega starejšega brata, ki jo je začasno čuval.

»Ni še sedem.«

»Okej. Ampak bova morala sveže zarezati.«

Oborožena vsak s svojo lopato sta zlezla v jarek, ki ga je ob izteku prejšnjega dne izkopal bager.

»Ti koplji na tej strani, jaz bom pa tukaj. Rezilo moraš zasaditi popolnoma navpično, potem pa samo naprej v ravni črti.« Stric Tally mu je pokazal, kako naj koplje. »Potem pa obrneš in spet nazaj.«

»Pravokotno?«

»Tako, ja. Samo da izkoplješ prvo vrsto, pa bo dosti lažje.«

Napredovala sta počasneje kot prej, ko sta kopala po brazdi, ki jo je naredil bager. Toda šota je tako lepo dišala po svežem, da je bilo pravo veselje drezati v njeno elastično čvrstost.

Fergus je izkopal že precej veliko kvadratno polje in nadaljeval naprej po dolžini v smeri od strica.

»Eeej!« je zavpil, ko je lopato pod ostrim kotom z vso močjo zasadil v zemljo. Kot vkopan je obstal malce od črte, po kateri je rezal rjavo rušo. Zaustavila ga je njena nenavadna barva, nekakšen moten zlatorjavi lesket. Lopato je izpustil, da se je prevrnila obenj, in izbuljil oči. Nato je iztegnil roko, da bi se dotaknil šote. Mogoče je pa samo igra svetlobe? Mogoče kamen? Ali pa ...?

Karkoli je že bilo, bilo je nekaj trdega.

Pljunil je na kazalec in podrgnil z njim po površini. Nekaj se je narahlo zasvetlikalo, kot bežen nasmešek.

Rob kovanca. To je to.

Ves vznemirjen je pljunil na konice prstov in znova podrgnil po površini. Ne. Nekaj večjega je. Kovinska spirala, spletena v kito, ki lovi svoj rep. Ko se je zazrl navzdol, so se pokazali prsti. Štirje prsti. Rjavi, nagubani, majceni. Ohlapna koža je visela od drobnih kosti in rahlo zabingljala.

Spominjali so ga na mamine prste, kadar si je nataknila gumijaste rokavice velikosti XL.

Čudoviti prsti, rahlo ukrivljeni kot prsti pianista, ki se pripravlja, da bo začel igrati, le da so bili polovico krajši od Fergusovih.

»O bog!«

Stric Tally, ki se je naprezal na drugem koncu brazde, ga ni slišal.

»Stric! Moj bog, stric! Pridi sem.«

»Kaj je?«

»Nekaj je tukaj not. V zemlji. Roka.«

»Kako to misliš, roka?«

»Čisto majhna roka. Z zapestnico. Pa malo blaga je tudi gor.«

Stric Tally se je zakrohotal. »Daj no, Ferg. Ne veš, da smo junija, mater?

Prvi april je že zdavnaj mimo.«

Vseeno je prišel pogledat, kar mu je hotel pokazati Fergus.

Molče sta stala in strmela v reženj šote.

»Sranje,« je rekel stric Tally.

Kot slika na zidu je bilo.

Brez nog.

Nad dlanjo je bil lepo viden bok skrivenčenega trupa, ovitega v blago z rjavimi lisami. Ramena, vrat in glava so izginjali v zemlji.

»Truplo je to,« je rekel stric Tally.

»Truplo?! Za crknit,« je rekel Fergus.

»Crknjeno truplo, ja. Imaš prav.«

»Misliš, da so bili provi1, stric?«

»Provi?«

»Da so nekoga ubili?«

»Zakaj bi se pa matrali, da bi otroka takole zakopali?«

Fergus je šele zdaj dojel. Seveda. Drobna roka. Otroško truplo. »Mogoče je bila kakšna likvidacija. In je to otrok kakega izdajalca, ki je škodoval njihovemu boju.«

»Na-a. Ni to v stilu provov.« Stric Tally je podržal lopato vodoravno po dolžini trupa.

»Pa to je punca, stric,« je osupnil Fergus. »Uboga majhna punčka. Ne vidiš, da ima zapestnico in da je v obleki?«

»Sveta Mati božja. Čim prej se poberiva od tukaj.«

»Ampak, stric ...«

»Poslušaj me, mrtva je. Je tako?«

»Vem, da je mrtva, ampak ...«

»Mrtva. Zelo verjetno umorjena, je tako?«

»Umorjena?«

»Če jo bova prijavila, si lahko rezanje šote za zmeraj nekam vtakneva.«

»Ampak, stric, ko bojo prišli bagristi, jo bojo razrezali. In to na drobne koščke. Čisti čudež je, da se je bager ustavil tik pred njo. In da sem jo jaz danes zagledal.«

»Fergus, ni ga človeka, ki bi tega otroka obudil nazaj v življenje.«

V trenutku, ko je to rekel, se je kepa zemlje odlomila z roba jarka na dno, in pokazal se je komolec, majhen in usnjat komolec.

»Jezus Marija.«

»Joj, stric. Prosim te.«

»Kaj bi rad, da naredim, Fergus?«

»Kaj pa vem.«

Nepremično sta stala v jarku. V daljavi je blejal kozliček, ki se je najbrž izgubil. Fergus je čutil, da se mu nabira solza. Besno se je ugriznil v ustnico.

»Punca je to, točno taka kot naši Theresa ali pa Cath, stric. Ne moreva je kar pustiti, da jo bo bager speštal. Saj vidiš, da se je sploh ne vidi. Zaradi barjanske zemlje je čisto rjava.«

Stric Tally je vzdihnil. »Po mojem sva midva zdaj tukaj v Republiki. Se pravi, da bi jo moral prijaviti policistom v Republiki. Ne severnoirskim.« Vzel je Fergusovo lopato. »Po tej cesti se bom zapeljal nazaj in naravnost v Inchquin. Če bojo medtem prišli bagristi, si ti prišel sem gor opazovat ptice.«

»Opazovat ptice?«

»In si se potuhnil v jarek in jo slučajno opazil. Jasno?«

»Ja, stric.«

»Jaz grem pa po policaje.«

»Okej.«

Lopati in zadnji vreči šote sta naložila v kombi. Stric Tally je splezal vanj in odprl okno.

»Ti, Fergus!« je rekel.

»Kaj?«

»Da se je ne boš dotikal. Pa da je ne bi slučajno poskušal izkopati.«

»Zakaj pa ne?«

»Zaradi prstnih odtisov. Bojo mislili, da si ti morilec, bumbar.«

»Ha-ha.«

»Resno mislim.«

»Okej, stric.«

»Na, tole vzemi.«

»Kaj?«

Stric Tally je pobrskal po predalu za rokavice in dal Fergusu daljnogled.

»Ptice si opazoval. Jasno?«

»Jasno.«

»Ne hodi blizu trupla.«

Kombi je odpeljal. Fergus se je vrnil k jarku in čakajoč nad njim preverjal, kaj vse se vidi z daljnogledom. Večinoma je buljil v povečano rjavo truplo v barjanski zemlji. Videl je žlebiče na blazinicah njenih prstov, kakor da bi bila deklica še včeraj živa. Vijugali so in se stekali kot reke. Zaradi določenih kemičnih lastnosti barja so bili še bolj poudarjeni. Nato je opazil sivobelo kost, ki je komaj opazno molela iz barja na mestu, kjer je bager zarezal v dekličino golen. V želodcu se mu je začelo dvigovati. Hipoma se je obrnil stran in si začel raje natančno ogledovati ravnico pod seboj, široki pas grofije Fermanagh. Naj se je še tako osredotočal na razgled, bi prisegel, da je otrok za njegovim hrbtom strmел vanj in mu s pogledom prebadal lopatice. Skomignil je z rameni, se uščipnil in se skozi daljnogled zazrl do samega roba obzorja. Od tu zgoraj, s te mirne gore, si je bilo komaj mogoče predstavljati, da ljudi, ki živijo na ravnici spodaj, že dolgo pretresajo nasilni nemiri. Stebri dima, v vetru majajoča se drevesa, avtomobili, ki so modro in rdeče pobliskavali po asfaltiranih cestah, vse se je premikalo v tišini. Skobec je zajadral v njegovo zorno polje in trepetavo drsel z zračnim tokom. Nato je strmoglavil proti tlom in izginil Fergusu izpred oči. Splazil se je še malce naprej po mehkih tleh, se ulegel na trebuh in motril svet pod seboj. Trava za njegovim hrbtom je zavzdihnila, kot da nekaj čaka.

1 Provo je član radikalnega, ultranacionalističnega krila Irske republikanske armade, imenovanega Začasna IRA (Provisional IRA). Ta in vse druge opombe v knjigi so prevajalkine.

Mama mi je vsak večer počesala lase in mi rekla, kako sem drobna in urejena. Tako sem torej rasla, malo po malem kot kapniki v jamah. Mama mi je dajala zadolžitve. Žrmljala sem zrnje za kruh, kot me je naučila, in pometala po hiši, samo da sem dobro shodila. Prah prejšnjega dne je vsako jutro poletel skozi vzhodna vrata, da so mrtvi v senci zadnje stene naše okrogle hiše spet lahko zadihali. Ob popoldnevih sem zunaj nabirala jagodje in dračje in kar je še takega in opravila domača dela, prav tako pa sem varovala tudi dojenčico, ki je spala v ruti, zavozlani v culo na mojem hrbtu. Kamor sem šla jaz, je šla tudi ona.

Spominjam se, kako me je oče gledal nekega zimskega dne, ko sem pometala okoli njegovega stola. Zasmel se je, mi z nogami prestregel metlo in me potrepil po glavi. Otrok, ki ga je čas pozabil, mi je rekel. In pri tem je ostalo.

Glas v sanjah je umolknil, kot bi odrezal. Fergus se je predramil in začutil tresenje tal pod seboj. Očitno je zadremal. Daljnogled se mu je odkotalil na eno stran. Sonce je bilo zdaj že visoko. Plosko je ležal na trebuhu v praproti ob sveži brazdi šote. Ozrl se je okoli sebe in zagledal bagriste, ki so medtem prišli v službo. Drhtenje tal je prihajalo od bagra. Kata-tara-tara-kat.

Nihče ga ni opazil. Oranžno vozilo se je premikalo vzvratno, izkopno žlico je imelo iztegnjeno do konca, njen ostri rob je bil pripravljen na naskok.

»Stop!« je kriknil Fergus in planil kvišku. »Stop!«

Moški, ki je sedel v bagru, ga ni slišal, pač pa je glavo zasukal drugi moški, ki je hitel k jarku in izbuljeno pogledal Fergusa.

»Stop! Prosim!«

Moški ob jarku je bagristu z gibom roke pokazal, naj ne nadaljuje in bager je kašljaje utihnil. Iz daljave se je zaslišalo zavijanje sirene.

Fergus je stopil naprej, da bi ga moški v bagru le zagledal.

»Stop!« je znova zaklical. Njegov glas je odjeknil prek barja.

»Tukaj spodaj je truplo. Moj stric je šel na policijo in jih obvestil. To so gotovo že oni.«

»Na policijo?« je rekel moški v bagru.

»Truplo? Kakšno truplo?« je rekel moški zunaj.

Prikazal se je policijski avto in takoj za njim še en. Po barvah se je takoj videlo, da je eden s Severne Irske, drugi pa iz Republike. Poskakujoč po

gorski cesti sta se nazadnje ustavila precej stran od bagra. Avtomobilska vrata so zaloputnila. Ven so stopili moški v uniformah, Fergus je med njimi takoj prepoznal strica Tallya, ki se je prikazal z zadnjega sedeža policijskega avta iz Republike. Tally je pokazal proti Fergusu in bagristom, in moški v uniformah so se brž podali čez barje. Čeprav so pozorno gledali, kod hodijo, so se občasno spotikali čez bodičasto travo. Stric Tally je z rokami v žepih kavbojskega džekija počasi krevsal za njimi, ne da bi se menil za varljiva barjanska tla.

»Sranje,« je Fergus zaslišal policista iz Republike. »Čevlje bom imel direkt za v smeti.«

»Naj gre vse v rit,« je rekel policist s Severne Irske.

»Kaj hudiča se dogaja?« je vprašal bagrist, ki je medtem že splezal iz vozila.

Fergus je pokazal na truplo v barju. Konica komolca, blagi pregib oblečenega torza in štrleča kost. Zaradi kota, pod katerim je padala svetloba, se trupla v rjavi prsti ni takoj videlo.

»Temu se meša,« je rekel moški na tleh. »Tukaj ni nobenega trupla.«

»Ja, pa je. Poglejte!« Fergus je skočil v jarek. S prstom je šel ob robu trupla. »Tukaj ima dlan. In ta obroč? A vidite? To je zapestnica. Mogoče je zlata.«

»Ti boga. Prav ima, Mick,« je rekel bagrist.

Policisti so se zasoplo približali.

»Stric Tally pa jaz,« je rekel Fergus, »midva sva jo našla. Že navsezgodaj sva bila tukaj. Ptice sva prišla opazovat.«

»Ptice, eh? Japajade,« je rekel moški po imenu Mick.

»Prisežem.«

»Vidva sta po mojem ...«

»Ptice sva opazovala,« je rekel Fergus. »Tukaj ima pa kost. Odlomljena je.«

Nihče ni nič rekel.

Stric Tally se je približal jarku in vzel iz žepa cigareto, ki pa si je ni prižgal. »Očitno jo je nekdo ubil in zakopal tukaj,« je rekel. »Fergusu se lahko zahvalite, da je ta vaš prekleti bager ni do konca speštal.«

»Okej, okej,« je rekel moški po imenu Mick. Stricu Tallyju je ponudil ogenj in si nato še sam prižgal.

»Kako dolgo pa mislite, da je ženska že pokopana tukaj?« je vprašal policist iz Republike.

»Ne vemo še, če je res ženska,« je rekel severnoirski policist.

»Kaj pa zapestnica? Pa ta pulover, ki ga ima na sebi? A ni točno tak kot kakšna flanelasta spalna srajca?«

»Ali pa čisto običajna srajca. Dolga spalna srajca.«

»Še nikoli nisem videl, da bi imel kakšen fant tako spalno srajco. Vsaj v teh časih ne. Zdaj vsi nosijo pižame, a ne?«

»Smo mi tukaj zdaj severno ali južno od meje? To mene najbolj zanima.«

»Po moji topografski karti mora biti tukaj nekje potok. Severna Irska je na eni strani, Republika pa na drugi.« Moški, ki se je z angleškim naglasom vmešal v pogovor, je bil policist v civilu.

»S Fergusom sva bila kar nekaj ur tukaj. Ptice sva opazovala. Nikjer pa nisva videla nobenega potoka. Samo barje,« se je razgovoril stric Tally.

»Letos je izredno suha pomlad, tako da je potok najbrž presahnil,« je pripomnil policist iz Republike. »Če mene vprašate, je truplo vaše. Po zemljevidu sodeč.«

»Jaz pa mislim, da je vaše.«

Spet je zavladal molk.

»Poba, pridi zdaj gor.« Glas angleškega policista v civilu je zvenel ukazovalno. Roko je iztegnil proti dnu jarka, toda Fergus je odkimal. Dlani je uprl ob vrhnji rob jarka in se pognal kvišku kot žaba.

»Uboga punčka,« je rekel bagrist. »Sedem ali pa osem let izgleda stara. Mlajša od moje Mairead.«

»Mi smo že javili, da rabimo tukaj patologa. Dokler ne pride, bi pa zdaj celotno območje zavarovali. Se strinjate?« je Anglež rekel policistu iz Republike.

»Mi smo tudi zahtevali patologa. Ampak naš mora priti iz Galwaya.«

»Iz Galwaya?«

Policist iz Republike je skomignil.

»No, naš bo vsekakor prišel prej kot vaš. Trak imamo pa tudi že s sabo. Se strinjate, da jo zavarujemo?«

»Vi kar. Naš trak je iste barve. Tako da je čisto vseeno.«

Policisti so Fergusa, bagrista in strica Tallyja poslali stran.

Stric Tally je z glavo pokazal Fergusu, naj nadaljuje še malo naprej po cesti, da se bosta lahko pogovorila na samem.

»Samo toliko, da boš vedel, Ferg. Nasrkala sva. Kombi sem moral pustiti na parkirišču v mestu, preden sem sploh lahko šel na policijo. Res mi ni bilo do tega, da bi slučajno začeli kaj stikati okoli najinih vreč šote. Potem

so mi pa rekli, da jih bom moral v policijskem avtu spremiti do sem. S sireno, da bi ja vsak, ki me je videl, mislil, da me peljejo v zapor Long Kesh. Za znoret! Kombi imam zdaj sredi Inchquina, v njem pa za trideset funtov šote. Midva pa tukaj gor.«

»Saj greš lahko peš nazaj, stric Tally. Ko boš prišel z gore, pa lahko stopaš.«

»Se hecaš? Kdo bo pa tukaj bogu za hrbtom ustavil takemu tipu, kot sem jaz? Tukaj smo vendar sami razbojniki!«

Fergus se je zasmel. »Že slišim bobne na sosednjem hribu, stric. Domorodci postajajo nemirni.«

Stric Tally je zagodrnjal. »Mater, res sva obtičala.«

»Lahko pa tudi stečeva po hribu dol. Do Inchquina je samo deset milj.«

»Ti kar izvoli, maratonec!«

»Stric?«

»Kaj je?«

»Pa si ti kaj slišal zadnje čase ... da bi bila kakšna punca pogrešana? Ali pa kakšen otrok?«

Stric Tally je pomislil. »Ne. Zadnje čase pa res ne. Pač pa je bila pred leti res ena pogrešana, nekje okoli Danmora je izginila. Samo da je bila starejša. Trinajst let. Pa še to se je tudi kmalu izkazalo, da je sama pobegnila od doma in se začela vlačiti. Smrklja grda. Sploh bi pa rekel, da je tisti, kdorkoli že je bil, ki je umoril to punco, njeno truplo pripeljal od daleč. Zelo verjetno ni bila od tukaj. Mogoče niti ni Irka. Kdo bi vedel?«

»Po mojem pa je Irka.«

»Zakaj pa?«

»Nisi videl njene zapestnice?«

»Ne.«

»Iz kovine, spletene v kito? Zelo keltsko izgleda.«

»Kje pa!«

»O, ja!«

»Revica uboga. Ampak saj turisti tudi kupujejo to šaro.«

Zdaj se jima je približal policist v civilu. »Rabimo vaju, da bosta podala izjavi,« je rekel. »Kaj sta počela tukaj, kdaj sta jo našla ... pa to.«

»Ni kaj dosti za povedati. Navsezgodaj sva bila že tukaj, ptice sva prišla opazovat,« je začel stric Tally.

»Potem sem jo pa kar naenkrat zagledal,« ga je prekinil Fergus. »V zemlji spodaj. Kot da bi bila zakamuflirana.«

»Zakamuflirana?«

»Saj veste, kaj mislim? Kot vojaki v maskirnih uniformah. Ali pa ptiči na polju. Zakamuflirani, da se jih ne vidi.«

Pogled policista s Severa je šinil proti nebu. »Razumem.«

»Najprej sem zagledal zapestnico. Potem pa njeno roko. In telo. Potem pa še ... kost. Presekano.«

»In potem? Si se je dotaknil?«

»Mogoče. Ampak samo po blagu.«

»Jaz sem se pa takoj odpeljal v Inchquin obvestit policijo,« je rekel stric Tally.

»Kako pa to, da v Inchquin? Zakaj ne raje čez mejo v Roscillin?«

»Ker sva bila prepričana, da smo tukaj južno od meje.«

Policist v civilu je imel ošiljen obraz in goste črne lase, ki so mu plapolali v vetru. »Po mojem sta imela kar prav. Ampak tisti vaš paddy tamle pravi, da sta sem grede, kjer sta jo našla, prečkala jahalno stezo in se spet vrnila nazaj čez mejo na Severno Irsko.«

»Česa ne poveste?«

»Da nista mogoče vidva s Severa?«

Stric Tally je prikimal. »Ja, iz Drumleasha, oba s Fergusom.« Policistu je povedal njuni imeni in priimka in naslova.

»Hodiš ti še v šolo?« je policist vprašal Fergusa.

»Ja, ampak imam že konec pouka. Ker se mi kmalu začne matura.«

Policist je s pisalom tapnil po beležnici. »Pa vi, gospod McCann? Kaj pa vi drugače počnete?«

»Vse živo. Za šankom delam. Zadnje čase je prekleto težko dobiti službo, veste?«

»Tak fejst dedec kot vi? Ste kaj razmišljali, da bi poskusili pri severnoirski policiji?«

»Že mogoče, da sem Irec,« je rekel stric Tally, »ampak leming pa nisem.« Zahehetal se je lastnemu štosu. Hip zatem se je zarežal tudi policist v civilu.

V tistem se je še en avto pripeljal natanko tja, kjer so stali.

»To bo pa sigurno že patolog,« je rekel policist v civilu. »Iz Londonderryja se je pripeljal, sto na uro je moral voziti.«

Iz avta je stopil zavaljen moški pri petdesetih z oguljeno boršo v roki.

»To je bilo pa hitro, Jack,« je rekel policist v civilu.

»Živijo, Duncan. Kje jo imate?«

Moška sta takoj krenila čez barje k truplu. Stric Tally je Fergusu položil roko na ramo.

»Niti malo mi ni do teh policijskih štosov,« je šepnil. »Greva hitro.«

»Ne no, stric. Ne še. Blazno me zanima, kaj bo rekel patolog.« In še preden ga je stric Tally lahko zagrabil za rokav, se mu je Fergus izmuznil in se ustavil nedaleč od jarka. Pritajil se je k tlom, da ga ne bi videli, in poslušal, kaj se pogovarjajo uradne osebe.

Zdravniku je spodrsnilo v blatu, da je grdo zaklel. S težavo je zlezal v jarek in si ogledoval truplo. Nato je bilo vse tiho.

»Kako dolgo pa misliš, da je že tukaj, Jack?«

Fergus je razmaknil travo in zagledal policista iz Republike, ki je klečal ob jarku, kot bi molil. Visoko nad njimi se je premikalo letalo. Nebo je sekalo kot tiho razpelo.

»Ti boga.« To je bil zdravnikov glas.

»Kako dolgo že?«

»Ubogi otrok. Ampak kožo ima pa nedotaknjeno.«

»Vem, ja. Čisto sveža je še. Par dni mogoče? Ali pa par tednov?«

»Dlje od tega, Duncan.«

»Pa menda ne mesecev?«

»Stoletij.«

»Stoletij? Me zajebavaš, Jack?«

»Arheologa boste rabili, ne policajev.«

»Arheologa?«

»Enkrat smo že imeli eno podobno truplo, se dobro spomnim. Na podobnem terenu je bilo najdeno, kot je tukaj, le da precej južneje. Izkazalo, da je prastaro. Železna doba pa to.«

»Ma ne no! Poglej, kakšno kožo ima vendar. Pa to blago!«

»To je zaradi posebnih kemičnih lastnosti barja. V njem se vse ohrani. Tako kot mumije v egipčanskih grobnicah.«

»Jezus Kristus. To me ti za nos vlečeš, a ne?«

»To si pa dobro povedal: Jezus Kristus. In ne, ne hecam se.« Zdravnikov glas je bil čisto zasopel, ko se je mukoma vzel nazaj gor. »Hvala. Če mene vprašaš, je ta otrok zelo verjetno hodil po svetu v istem času kot on osebno.«

»Kot kdo osebno?«

»Jezus Kristus, kdo pa drugi?«

»Jezus?«

»Tukaj govorimo o dva tisoč letih, Duncan. Mogoče celo več.«
»Kar pomeni, da je ta zapestnica in to blago pa vse skupaj ... ?«
»Neprecenljive vrednosti. Če imam prav, je to, kar imate zdaj tukaj, čista senzacija.«

»Sem vedel, da je na naši strani meje. Sem vedel.«

2 Paddy je zaničljiv angleški vzdevek za Irca. Izpeljan je iz najpogostejšega irskega imena Patrick.

Prišlo je še več policistov in sledilo je še več prerekanja o tem, kje točno poteka meja, le da tokrat pod drugim predznakom. Dekličino truplo se je iz glavobola, ki ga povzročajo hudi zločini, preobrazilo v dragoceno najdbo. Vsi so si jo začeli lastiti. Fergus jih je molče poslušal, stric Tally pa se je še naprej držal v ozadju.

Čez poldne je že bilo, ko se je policist iz Republike spomnil nanju in ju z avtom le odpeljal z gore. V Inchquinu sta sedla v kombi in šla nazaj čez mejo na Severno Irsko. Zdaj je bil na straži drug vojak, debel plešast tip, ki je zbujal vtis, da brez težav zvrne deset velikih piv v prav toliko minutah. Stricu Tallyju je rekel, naj mu pokaže vozniško dovoljenje, in si ga ogledoval v iztegnjeni roki daleč od sebe, kot da je ušivo.

»Bog ga nima rad,« je rekel stric Tally. »Očitno je moral nekdo res zelo močno dregniti Lloyda Georgea v roko, ko je risal to prekleto mejo, da je pomotoma pustil Drumleash na napačni strani.«

»Kako to misliš?«

»Človek bi si mislil, da nas bojo fenijce³ vse skupaj lepo strpali v Republiko in se nas dokončno znebili.«

Z vrečami šote sta se odpeljala v Roscillin in vse, razen treh, prodala Franku, kolegu strica Tallyja, ki je imel trgovino s tehnično robo. Malo sta se pomudila pri njem in izpraznila nekaj pločevink piva. Skoraj tri je bila že ura, ko sta se končno znašla pred Drumleashom.

Ko sta se peljala mimo bencinske črpalke, je Fergusov oče ravno polnil rezervoar nobel modrega roverja. Stric Tally je zatrobil, Fergusov oče pa je dvignil pogled in zavil z očmi do neba. V vasi je bilo vse mirno.

Moderna katoliška cerkev s streho, ki je spominjala na leteči krožnik, je molela kvišku kot zapuščeni NLP. Pred Finiculom, vaškim pubom, kjer je imel stric Tally najeto sobo in delal za šankom, sta iztegnjena drug čez drugega spala dva psa.

»Čisto sem crknjen,« je rekel stric Tally. »Zategnil te bom do doma, ampak not k vam pa ne bom šel. Povej mami, da jo pustim pozdraviti in ji daj vrečo šote. Da ne bo tako huda name.«

Zavila sta na ozek dovoz na drugem koncu vasi in se ustavila pred belo pritlično hišo Fergusove družine. V popoldanskem soncu je hiša zbujala vesel vtis. Vrtnice so cvetele. Na zunanji strani vrtnih vrat je bil napis: Sobe z zajtrkom. Dobrodošli. Fergus se je komaj še spomnil, kdaj so imeli nazadnje kakega gosta. Svoje čase so se vsake toliko narisali kaki

Američani, ki so prišli na Severno Irsko iskat svoje korenine. Ko se je nasilje v pokrajini začelo stopnjevati, pa je bilo s turizmom konec.

Fergus je skočil iz avta in si oprtal vrečo šote. »Adijo, stric!«

»Naprej v boj!«

Stric Tally mu je pomahal in se odpeljal.

Fergus je šoto odvedel do zadnjih vrat in na dvorišču za hišo naletel na mamo, ki je s kljukicami v ustih obešala perilo. Veter ji je svetle lase bičal čez obraz, ko je pogledala v njegovo smer.

»Magi mal ruho,« je rekla.

»Kaj?«

Kljukico je vzela iz ust. »Pomagaj mi malo s to rjuho.«

Fergus se je zarežal. »Tako, ja.« Prijel je za plahutajoči vogal.

»Kje si bil cel dan, Fergus? Po pivu smrdiš.«

»Samo eno sem spil.«

»Vedno je samo eno, saj vem.«

»Res sem samo eno. S stricem Tallyjem sva šla po šoto. Eno ogromno vrečo sem ti prinesel. Potem sva se pa še malo zadržala. Truplo sva našla, mami. Gor na barju. Truplo majhnega otroka.«

Mama se je ustavila, zazijala z odprtimi usti in si prižela k prsim majhne Theresine hlače z naramnicami. »Otroško truplo?«

»Ja, mami, truplo majhne punce.«

»Sveta nebesa. Je bila že mrtva?«

»Jasno, da je bila mrtva. In pokopana. Ampak jo je bager odkopal.«

»Mati božja. Je bila umorjena?«

»Ne vem, mami. Pravijo, da je mogoče blazno stara. Železna doba pa to.«

»Kako to misliš?«

»Da je iz železne dobe. Pred dva tisoč leti ali pa še več.«

Hlastno ji je povedal vso zgodbo in ji med zadihanimi stavki pomagal obešati perilo.

»Tako da zdaj čakajo še arheologe,« je končal. »Kaj praviš na to?«

»Ne pozabi, da moraš srajce vedno močno otresti, preden jih obesiš, Fergus.«

»To je vse, kar imaš za povedati? Mislijo, da je živela v istem času kot Jezus.«

Mama je obesila še zadnjo nogavico in spustila roke, da so ji mrtvo padle ob telesu. Zavzdihnila je in se pokrižala. »Taka majhna punčka in da konča visoko tam gor bogu za hrbtom? Pa še poganka za povrhu.«

»Saj ni mogla biti krščena, mami, če je bila rojena še pred Kristusom.«
»Vem, da ne. Ampak če samo pomislim, da so jo pokopali brez molitve.«
»Mogoče pa je kdo molil zanjo.«
Mama je vzdihnila. »In mogoče ga je Gospod slišal. Ali pa tudi ne.« Hlače z naramnicami je pripela s kljukicami na vrh. »Še sreča, da mislijo, da je že tako dolgo tam gor.«
»Zakaj?«
»Zato, ker je tako bolj oddaljeno. In nima toliko opraviti z nami. Z našim tukaj in zdaj.« S tal je dvignila plastično košaro za perilo. »Mi imamo tukaj čisto dovolj svojih problemov.«
»Najbrž res, ja.«
»Ja, jih imamo. Malo prej sem se vrnila z obiska pri Joeju. Tako, da vem.«
»Na obisku pri Joeju si bila, mami?« Fergus se je dotaknil Joejeve ure.
»Kako se kaj ima?«
Mama se je nasmehnila. »Zrasel je.«
»Od prejšnjega tedna?«
»Ne mislim dobesedno. Pač pa v glavi. To, kaj govori.«
»Ga zelo šikanirajo?«
»Ne. Pač pa zelo veliko bere.«
»Bere?«
»O fiziki. Kaj se zgodi, ko pade svetloba na zrcalo.« Nasmehnila se je.
»Ukrivi se, mi je razložil.«
»Refrakcija se temu reče, mami.«
»To dvoje je isto? Nisem vedela. Trdno odločen je, da bo šel še enkrat delat fiziko na poklicni maturi.«
»A res?«
»Ja, res. Zdaj pa sebe poglej, Fergus. Taka brihtna glavica, knjig pa ves dan nisi niti povohal.«
»Saj se bom pozneje še malo učil. Častna beseda.«
»Zmeraj pozneje, pozneje. Nikoli takoj. Zdaj zveniš že točno tako kot Joey. Obljubljal mi je, da bo šel v Anglijo iskat delo. Če ne naslednji teden, pa en teden pozneje. Pa ga zdaj poglej. Zdaj ni več nobenega pozneje. Vsaj ne kakega omembe vrednega pozneje. Za deset let so ga zaprli.« Prazno košaro za perilo je vrgla na tla. »Dosti vaju imam, obeh!«
»Mami!«
»Ti pa Joe! Zmeraj so vama šle same neumnosti po glavi.«
»Mami?«

»Dobro se spomnim, ko sta hotela enkrat celo hišo podreti. Z lopatama, ki sta bili večji od vaju, sta tolkla po zadnji steni prizidka.«

Fergus jo je objel okoli ramen.

»Barabi, in to oba!«

Prijela je vogal srajce, ki je bila pripeta na vrvi za perilo in si obrisala oči.

»Vidiš zdaj, kaj si naredil? Najprej sta me Theresa in Cathy že zjutraj spravili ob živce, ko sta se igrali z mojim lakom za nohte, potem si jo pa še ti pobrisal od doma, ne da bi kaj rekel, pa še Joey bo deset let v zaporu. Sam bog ve, kaj bi dala, da bi ostala v Leitrimu, kjer sem bila rojena, in se ne bi nikoli poročila in preselila v ta kaos tukaj.«

»Oh, mami, no. Kakšna zalega smo, a ne? Res bi nas morala utopiti takoj po rojstvu.«

Dotaknila se ga je po laseh in mu šla s prsti čez štrleče konice. »Samo to te prosim, da ne bi šel nikoli po stopinjah svojega brata, Fergus. Obljubi mi, da ne boš.«

»Ne bom. Mi na kraj pameti ne pade.«

»Vsak mulo v tej vasi bi rad postal junak. In to popolnoma za nič. Ampak ti pa že ne boš tak junak, ne, da ne?«

»Ne.«

»Saj nisi tako neumen, a ne?«

»Ne, mami. Nisem.«

»Pojdi zdaj h knjigam.«

»Že grem. Samo še nekaj, mami?«

»Kaj?«

»Grem lahko jutri spet gor na barje? S stricem Tallyjem? Da bom videl, kaj bojo naredili s truplom? Tally je rekel, da me bo, ko se bova spet videla, lahko še malo učil voziti.«

»Ti pa ta tvoj stric Tally. Kot jajce jajcu sta. Okej. Ampak glej, da boš dal na avto L-tablice, ki sem ti jih kupila.«

»A res moram, mami?«

»Tak je zakon.«

»Pa to je točno tako, kot bi z velikimi črkami napisal na avto: PROVO.«

»Kaj?«

»Da imam provizorično dovoljenje, mami.«

Smeje se mu je pripeljala zaušnico. »Ti si mi res en nabrit poba, Fergus. Zdaj se pa podvizaj in se loti učenja.«

3 Vzdevek za katoličane na Severnem Irskem.

Oče je prišel domov, ko je bila miza že pogrnjena za večerjo. Lokalni časopis Roscillin Star je vrgel na kavč in zaklel. Goste sive obrvi so se mu sršeče stikale.

»Slab dan v delavnici, Malachy?« je rekla mama.

»Ne. V bistvu smo imeli kar dosti dela.«

»Kaj te pa potem žre?«

»Nisi nič slišala po radiu? Še dva sta umrla,« je rekel. »Po enainšestdesetem dnevu stradanja.«

»Sveta mati božja!«

»Vse jih bojo pustili umreti. Bobby Sands je bil šele začetek.«

»Ta Maze je zaklet kraj.«

»Pa kakšen Maze, ženska? Zapor se imenuje Long Kesh.« Treščil se je na stol.

»Maze, Long Kesh. V čem je razlika?«

»Maze mu pravijo Britanci. In če tako misliš, lahko rečeš tudi to, da je Britanija naš matični otok, Pat.«

Mama je potegnila mizo od stene. »Večerja je gotova.«

»To je vse, kar boš rekla?«

Mama je šla po zložljiva stola za puncu in ju postavila med steno in mizo.

»Pa kje sta zdaj, porednici?« Stopila je k zadnjim vratom. »Theresa, Cath!« se je zadrla. Potem je na očetov prostor postavila še nož in vilice.

»Res ne vem, zakaj bi morali zdaj tudi mi stradati.«

»Jezus. Ženske.«

»No prav. Jasno, da je gladovna stavka strahotna tragedija. Vse to samo zaradi nekaj oblek.«

»Ni zaradi oblek.«

»Seveda je zaradi oblek.«

»Ne, ampak zaradi tega, kaj obleke pomenijo, Pat. Če si politični zapornik, nisi v zaporniških oblačilih. In če si politični zapornik, nisi navaden drobni kriminallec. Točno to hočejo iz njih narediti Britanci: drobne kriminalce.«

»Kot da je to važno, kaj si mislijo Britanci?«

»Še malo, pa boš rekla, da ima Thatcherca v Londonu prav, da jih pusti umirati?«

»Tega ne bom nikoli rekla. Jasno, da bi jim morala dovoliti, da so oblečeni tako, kot hočejo, samo da bi preprečili to blaznost. Zdaj pa sedite in

povečerjajte.«

Oče je zagodrnjal in se usedel. Fergus se mu je pridružil. »Zadnjič enkrat sem slišal strica Tallyja, ko je rekel Britaniji matični otok, ati.«

»Se je hecal?«

»Ne bi rekel. Da se namerava konec poletja odpeljati v Anglijo, je rekel.« Oče se je zarežal. »Vsakogar, ki reče kaj takega, bi v Drumleashu povaljali v katran in perje in ga spodili. Razen strica Tallyja. Čista uganka mi je, kako mu uspeva.«

»Ati, s stricem Tallyjem sva danes našla truplo. Gor na barju.«

Ko mu je povedal skoraj do konca, kaj se je čez dan dogajalo na gori, sta skozi zadnja vrata v kuhinjo planili puncu.

»Crknila bom od lakote,« je stokala Theresa.

»Kje sta pa bili ves čas?« Mama je vzela njuna krožnika izpod infra grelca, kamor ju je shranila, da se večerja ne bi shladila.

Fergus jima je pomežiknil. »Saj si čisto zaripla, Cath,« je rekel. »Sta tekli?«

»S Caseyjevimi smo se šli figure metat,« je rekla Theresa. »In potem je Cath izbrala Seamusa. Seamus ji je pa dal lupčka. Sem ga videla.«

»Ne, ga nisi.«

»Ja, sem ga.«

»Šš,« je rekla mama. »Pojejta jajca, da se vama ne bojo čisto strdila.«

Jedli so in nekaj časa je bilo vse tiho. Oče je odložil nož in vilice in pogledal Fergusa. »Ti pa si imel zelo nenavaden dan, Fergus. Moram pa reči, da me ne bo nič presenetilo, če se bo izkazalo, da ta tvoj barjanski otrok le ni tako star.«

»Kako to misliš?«

»Spomnim se štorije o nekem drugem truplu, ki so ga enkrat našli gor na barju. Pred štiridesetimi leti ali pa še več. Ženo enega tipa, ki je bil od tukaj. Vse do takrat je trdil, da ga je žena zapustila zaradi drugega moškega in odšla v Anglijo.«

»Truplo?« je rekla Theresa in oči so se ji zasvetile od vznemirjenja. »Ti si našel truplo, Fergus?«

»Sem, ja.« Še enkrat je moral povedati vso zgodbo od začetka do konca.

»Rada bi ga šla pogledat. Mami? Oči? Grem lahko? Prosim?«

»Jaz tudi,« je rekla Cath.

»Ne, ne smeta, nobena od vaju ne sme,« je rekla mama.

»Ampak ...«

»Nič ampak.«

»Saj sva že videli dedka od Caseyjevih, ko je ležal na parah, a ga nisva, Cath?«

»Ja. Ves tak vošččen je izgledal.«

Oče je udaril po mizi. »Nobenega ampak. Tako bo, kot vama je rekla mama. To je otrok, ki je bil pohabljen in umorjen. Nikakršno lepo truplo ni to.«

Vsi so utihnili. Cathin obraz je bil prispodoba tragične izgube, Theresa pa se je tako skremžila, da bi se ob pogledu nanjo še mleko sesirilo.

»Kaj pa ti misliš o fantih, ki gladovno stavkajo, Fergus?« je rekel oče, da bi spremenil temo.

Fergus je nabodel klobaso. »Zelo so angažirani,« je rekel. »Jaz tega ne bi bil sposoben.« Žvečil je meso in ga pogoltnil. »En dan ne bi zdržal brez hrane.«

»Hvala bogu, da Joe ne sodeluje pri tem,« je rekla mama.

Oče je prikimal. »Čeprav je pa vseeno čudno, da se moraš bogu zahvaljevati, da se tvojemu lastnemu sinu ni treba tako zelo žrtvovati.« Mama je zagodrnjala. »Žrtvovati? Krasna žrtev je to! Pa kaj še!« Nagnila se je h Cath in z vilicami nabodla pečen paradižnik na robu krožnika in ga potisnila proti sredini. »Pojej, Cath.«

Fergus je žvečil zadnji grižljaj kože slanine in poslušal tiktakanje ure na kaminski polici. Kmalu, se mu je zdelo, da ga tolaži ura, boš dobil izpitne ocene in odšel od tod. Po širnih cestah in čez hribe na trajekt. In čez morja na matični otok. Stran od vsega tega tukaj.

Ko je odložil pribor, se je mama iztegnila in mu vzela krožnik.

»Žrtvovanje je bilo tisto, kar je storil Jezus. In nas vse odrešil z njim.

Koga pa je rešil Bobby Sands?« je rekla. »No, koga?«

Nihče ni odgovoril.

Po večerji je šel oče v vas na pivo. Punci sta gledali televizijo. Fergus se je ponudil mami, da ji bo pomagal pospraviti, a ga je ta hitro poslala iz kuhinje nazaj h knjigam.

Zagodrnjal je in šel v majhno dnevno sobo, kjer je sedel ob sklopno mizico. Učbenik za fiziko, debel kot zagozda za vrata, je imel odprt na strani z Youngovim modulom. Buljil je v formulo in na rob strani čečkal spirale.

$E = \text{natezna napetost} / \text{natezni pritisk}$

Misli so mu begale. Raztezek, temperatura, fiksna obremenitev. Besede so se mu motale po glavi kot leni galebi. Vstal je in stopil h gramofonu. Zamikalo ga, da bi si kaj zavrtel. Pobrskal je med Joejevimi albumi. The Jam. Stiff Little Fingers. London Calling, The Clash, njegov najljubši bend. In Joejev najljubši album vseh časov, Imagine Johna Lennona. Spiralni utor na vinilki je bil skoraj zglajen. Ovitek je bil razcefran in strgan. Leče Lennonovih očal so zrle skozi marogaste oblake, kot da bi bil John že takrat, ko je bila fotografija posneta, samo še obledeli spomin v fotoalbumu.

»Oh Yoko,« je zabrundal Fergus in se spominjal. »Oh Yoko.«

Noč po tistem, ko je Lennona lanskega decembra pokosil strel, je Joe prebedel v svoji sobi s prižganimi svečami in bučno glasbo. Dva dneva pozneje so ponj prišli policisti.

»To mi pa res ne izgleda kot učenje.«

Fergus se je zdrznil. Na pragu je stala mama z vrčem vode. Ploščo je hitro pospravil.

»Mami ... ta voda?«

»Kaj je z njo?«

»Prinesi jo sem.«

»Geranije grem zalit. Ni zate.«

»Nekaj bi ti rad pokazal.«

Vzdihnila je in postavila vrč poleg njega. Fergus je vzel svinčnik in ga do polovice potopil v vrč.

»Kaj vidiš?«

»Svinčnik, ki je napol v vodi, napol zunaj. Po zloščenih tleh ti bo kapljalo, ko ga boš vzela ven.«

Fergus je dvignil vrč v višino njenih oči. »Dobro poglej, mami.«

»Rdeč svinčnik? HB?« je ugibala.

»Ne, mami. Dobro poglej. Ukrivljen je. Na tisti točki, kjer pride v stik z vodo.«

»Pa res.«

»Temu se reče refrakcija.«

»V resnici sploh ni ukrivljen. To je samo iluzija.«

»Iluzija gor ali dol, mami, tako se obnaša svetloba pri prehodu čez mejo dveh snovi. Najprej zrak, potem pa voda.«

Mami se je obraz razvedril. »Brihtna glavca.« Svinčnik mu je vzela iz rok, si ga obrisala v kavbojke in mu ga vrnila. »Zdaj se pa le uči.«

Zagodrnjal je in se s hrbtom obrnil k učbeniku za fiziko, mama pa je z vrčem odšla v preddverje. Debelo knjigo je treskoma zaprl. »Sila je enako masa krat pospešek,« je rekel, kot bi bila ta formula razlaga za vse. Zaprl je oči in pomislil na puščico, ki drvi po zraku, nato pa na roko, ki je z vso močjo treščila po glavi prestrašeno klečeče dekle.

Dekle na barju. Nekdo jo je umoril.

Ugriznil se je v ustnico. Nikakor ni mogel nehati misliti na tiste male ročice, na vijuge na njenih prstnih blazinicah, na spiralasto kovino njene zapestnice. V glavi je začutil nenavadno eksplozijo, kot bi se mu možgani sesedli v belo pritlikavko. Svinčnik je vrgel na tla in zaprl oči.

Zaslišal je profesorja Dwyerja, kako tleska z jezikom in govori no, no, no. Tri štirice, pa boš sprejet na medicino v Aberdeenu, Fergus McCann.

Popolnoma novo življenje. Popolnoma nov svet. Odprl je oči in zavesa je zaprhutala v sapici večernega mraka. Prižgal je namizno svetilko, pobral svinčnik s tal in učbenik za fiziko spet odprl na začetku poglavja. Z dlanmi se je podrgnil po zrklih in pričel brati.

Spali smo v temi, drug zraven drugega. Tik ob steni mama, potem oče. In potem bleda volnena zavesa, ki je lebdela v nočnem vetriču. Potem jaz in presledek in moj brat Brennor in presledek in potem še vsi najmlajši. Vsak presledek je pomenil otroka, ki je umrl. Vsi v družini smo imeli iste sanje. Včasih se je primerilo, da se je Brennor prebudil in rekel, da je luna ponoči padla z neba in da jo je on ujel, splezal na drevo in jo obesil nazaj. Mama je rekla, da se ji je sanjalo, da je dojenček v njenem trebuhu prišel iz njega kot debela bela gos. In potem sem še jaz povedala svoje sanje, ki so bile sanje o skrivljenem kolesu, ki se je kotalilo po hribu navzdol in postajalo vse večje in kot snežna kepa poteptalo vse, kar mu je stalo na poti. In potem je oče po navadi rekel, da smo vsi po vrsti zmešani, razen mogoče najmlajših, ki so spali globoko in trdno, kot spijo pridni otročički, kar so tudi bili.

»Tebi se pa ni nič sanjalo, oče?« sem ga vprašala.

Oblekel si je jopič in se nasmehnil. »Mogoče se mi je. Ampak ne o kolesih ali o lunah ali o goseh.« Roko je položil na mamin izbočeni trebuh. »Ga, ga,« je rekel. Mama ga je krcnila.

»O čem pa potem?« sem vprašala.

»O tebi sem sanjal, Mel. Kako hodiš v krogu po koči in čenčaš in o tem, kako je čas pozabil nate. In kako ti roke, v katerih nimaš ničesar, plešejo kot ptice.«

»In kaj pomenijo te sanje, oče?«

Oče je pomežiknil. »Te sanje pomenijo, da moraš pomesti tla in ločiti zrnje od plev. Si pozabila?«

Fergus se je prebudil v jutranjo tišino. Dekle v beli spodnji srajci se je smejalo, roke so ji frfotale. Sanje o sanjah. Podoba se je razblinila. Cath je očitno spet vpila v spanju. Stene so bile tanke kot papir. Usedel se je in prisluškoval. Vse je bilo tiho.

Saj je sobota, se je spomnil. Budilka je kazala deset čez šest. Sonce se je med zavesami prikradlo v sobo. Zaduhal je svežino jutranjega zraka.

Dan za tek, absolutno.

Vstal je in si slekel pižamo. V nekaj sekundah je bil že v kratkih hlačah in majici za treniranje. Ta je bila živo rdeča, s črno pumo spredaj, ki je drvela po njej kot za stavo, elegantno in hitro. Mama mu jo je podarila za rojstni dan, ampak zdaj je bila že precej ponošena.

Zobe si je umil v tridesetih sekundah. Na robu kadi je bila Joejeva ura. Zagrabil jo je in si jo nataknil.

Ko je stopil iz hiše, je lahkotno stekel po dovozu in naprej po ulici. Zavil je mimo osnovne šole in nadaljeval mimo zadnjih pritličnih hiš do tam, kjer se je ulica spremenila v podeželsko odprto cesto. Ustavil se je.

Videl je, da se mu kadi iz ust. Ptičje petje je bilo oglušujoče.

Sklonil se je in se pretegnil, začutil je gomazenje v kitah ob kolenih in ščemenje v petah. V hrbtu je imel tak občutek, kot bi bil vso noč ležal zvit kot odčepnik za steklenice.

Začel je teči. Počasen vzpon. Gora ga je vlekla k sebi kot magnet.

Mojbog. Le zakaj to počnem? Noge je imel težke kot svinec. Vsak vdih je občutil, kot da je njegov zadnji. Kadar ga je kdo vprašal, kaj je pri teku najteže, je zmeraj enako odgovoril: prva milja.

Cesta se je vila navkreber in počasi prešla v stezo. Preskočiti je moral leso in nato cikcakati po potki skozi revir gozdnega gospodarstva. Celo po tako sušni pomladi, kot je bila letošnja, so bila tla vlažna in posuta z borovimi storži, med zimzelenim rastjem pa so podrhtavale skrivnosti.

Dihanje se mu je umirilo. Globok vdiiih-h-h in iiiizdih-h-h ... Mehka tla so se mu udirala pod nogami. Užaljeni kos je svareče začivkal. Delci zadnjih štiriindvajsetih ur so se mu motali po glavi. Stric Tally in termovka sladkega čaja. Mama in ukrivljeni svinčnik v vodi. Oče, ki je prišel domov in zabrisal Roscillin Star na kavč. Sestri in njuna zaripla obraza. In spet: grude šote, jarek, bela štrleča kost, lesket zlata. Spiralaste vijuge na blazinicah prstov.

Fejst fant si, kot se šika, mu je rekla mama.

Ko je iz zavetja gozda stopil na plan in zavil navkreber, je znova zaslišal otroški glas iz svojih sanj.

Obrnil se je in nekaj časa tekkel na mestu. Drumleash je bil daleč pod njim. Podolgovata okljuka jezera se je kačasto izgubljala v meglici. Zakričal je od veselja, da je visoko gor nad vsem.

Svoboda. Takšen je torej občutek svobode.

Če bi nameraval teči okoli hriba, bi lahko izbral ožjo cesto, ki ni vodila nikamor, lahko pa bi jo ubral tudi naravnost navkreber, a bi bilo to bolj podobno plezanju čez skale in prebijanju med uleksom kot teku. Ljubše mu je bilo, da ohranja enakomerni ritem teka, zato je sklenil, da bo nadaljeval po cesti. In bo pač moral prečkati nadzorno obmejno točko, na kateri pa po navadi ni bilo nikogar.

Preskočil je potok in se vrnil na asfaltirano cesto. Vodotok je v zadnjem času usahnil na debelino curka. V obraz si je pljusknil vodo in popil nekaj požirkov, ki jih je zajel z rokami. Ko se je vrnil na cesto, je pospešil tempo. Slišal je žvižganje vetra, ki se je mešalo z oddaljenim blejanjem ovac. Na nebu nad njim je jata ptic lebdela kot delci pepela. Nasmehnil se je. Pretekel je že pet milj. To je tista čudežna sredina vseh stvari, ko je vseeno, ali se premikaš ali si na miru, občutek je enak.

Približal se je obmejni nadzorni točki, ki je bila zgolj majhna lesena koliba. Vajen je bil, da jo je prečkal, ne da bi kdo od njega zahteval, da se mora legitimirati, zato je doživel pravi šok, ko je tam nenadoma zagledal postavo s puško v roki.

Med približevanjem meji je upočasnil korak. Pred njim je stal blede pegasti mladenič, ki ga je prejšnji dan videl na straži na glavni cesti.

»Hej, ti!« je zaklical vojak.

»Živijo,« je rekel Fergus. Ustavil se je, nogam pa pustil, da tečejo na mestu.

»Imaš kak dokument?« je rekel vojak.

Fergus je zasopel. »Ne. Nič nimam pri sebi, razen ključev od doma. Samo teč sem šel.«

Vojak se je nasmehnil, okoli modrih oči so se mu naredile smejalne gubice. »Nisi ravno tiste vrste promet, ki sem ga pričakoval.«

»Ne, tihotapec orožja pa res nisem,« je rekel in dvignil dlani v zrak.

»Prisežem, da ne.«

»Vidim, ja, da nisi.« Vojak si je puško obesil nazaj na ramo. »Tudi nobene molotovke ne vidim.«

Fergus je spustil roke.

»A si katolik ali protestant?« je vprašal vojak.

»Zakaj je pa to važno?«

»Ne, saj sploh ni. Samo firbčen sem.« Po naglasu je bilo težko določiti, od kod prihaja, govoril je monotono, le na koncu vsakega stavka je šel z glasom navzgor.

»Irec sem. In katolik. Ampak ne verjamem pa niti ene preklete besede od vsega tega.«

Vojak se je zarežal. »Jaz sem pa binkoštnik. Kar pomeni, da se boš ti cvrl v peklu.«

»Hvala.«

»Ne se sekirat. Ni mišljeno osebno. Mi smo prepričani, da se bo tudi kraljica cvrla v peklu.« Fant je skomignil z rameni. »Itak sem pa padli binkoštnik. Tako da bom jaz tudi končal v peklu.«

»Res fajn stvar, religija, eh?« je rekel Fergus.

»Ja. Čisto sranje.«

»Sranje na kvadrat.«

Fergus je pomislil, da se je po moralnih standardih Drumleasha pravkar začel bratiti s sovražnikom. Toda tu zgoraj na odprtem in v divjini se je to zdelo povsem nepomembno. »Ti si na eni strani meje,« je rekel in narisal nevidno črto v zrak. »Jaz pa na drugi. Me lahko, prosim, spustiš, da grem čez?«

»Je kaj trden most, da gre naša vojska skoz?«

Fant je stopil korak nazaj in pomahal Fergusu, naj gre naprej.

Fergus je šel mimo njega. Zobje so mu zagrizli v ustnico, ko je začutil fantov pogled na hrbtu. Ozrl se je.

»Kako ti je ime?« je vprašal.

Vojak je skomignil z rameni.

»Najbrž mi ne smeš povedati, ne?«

»Owain, če te ravno zanima.«

»Owen?«

»O-wain. Tako se piše po valižansko.«

»Valižan si?«

»Iz revirjev, ja.«

»Iz kakšnih revirjev?«

»Iz tistih, kjer kopljejo premog.«

Fergus je prikimal, kot bi vedel, kje je to, čeprav ni imel pojma. »Jaz sem pa Fergus.«

»Fergus? Ni to škotsko ime?«

»Škotsko in irsko. Po znamenitem irskem kralju so mi dali ime.«

»Vau! Se vidiva, vaše visočanstvo.«

Fergus se je zarežal in mu salutiral. Stekel je po cesti navkreber. Čeprav je vedel, da to ne more biti res, je vojak v njegovi domišljiji pomeril s puško v točko med njegovima lopaticama. Fergus se je na hitro ozrl. Fant se je brezbržno naslanjal ob lopo, blede obraz se mu je svetil v soncu, puške pa sploh ni bilo videti.

Spodaj bi te zaradi tega raztrgali na koščke, je pomislil. Tu zgoraj v hribih pa se je zdelo, da so politični križi in težave popolnoma nepomembni.

Lahko se pogovarjaš, s komer hočeš. Nasmehnil se je. Spet je začutil moč v nogah in ozka cesta ga je vodila navkreber do najvišje točke. Od tam je šlo samo še položno naprej po grebenu. Že je zagledal Leitrim v njegovem zelenem razkošju, nato pa se je steza v loku obrnila nazaj, in spet se je prikazal Fermanagh, ki je bil ves siv in pust. Nekaj je bilo v oblikovanosti površja, da ga je kar samo pripeljalo na najoddaljenejšo kopo, natanko na tisto točko, ki je na topografskem zemljevidu označevala najvišji kraj daleč naokoli. Od tu je bil samo še kratek ovinek do tihega in samotnega bagra, ki je poševno čemel sredi pobočja. Napet rumeni trak je označeval, kje leži jarek. Fergus je stekel tik do njegovega roba. Truplo je bilo pokrito z veliko nepremočljivo ponjavo. Rosa se je lesketala v barjanski travi kot brušeni diamanti.

Pogledal je na uro. 7.48.

Če prišteje vaje za raztezanje in čvek s stražarjem, je tekel malo več kot eno uro. Kolikšno razdaljo je premagal, tega pa ni vedel. Nasmehnil se je. Z avtom bi se pripeljal sem gor v pol ure. Mimo hiš bi moral. Števec bi pokazal štirinajst milj. Se pravi, da je danes morda pretekel že najmanj sedem milj, in če pomisli, da je šlo ves čas navkreber, se je odlično odrezal.

Ponjava okoli barjanskega otroka je bila pribita na tla s klini. V zraku je bilo čutiti pričakovanje neznanega. Arheologi so bili že na poti, čakalo jih je dekle pod ponjavo. Dotaknil se je rjavkasto zelenega roba ponjave, prsti so ga srbeli, da bi pogledal podnjo. Toda ponjava je bila obtežena in brez enega samega šiva. Ne bi bilo prav, če bi jo motil.

Obrnil se je in ubral takšno pot navzdol, da se je izognil obmejni stražarnici. Skakal je čez rušo kot zajec, ki jemlje anabolične steroide. Od zahoda so se navlekle koprene potemnelih oblakov. Še preden je pritekel do revirja gozdnega gospodarstva, je rosenje prešlo v enakomeren dež, ki ga je prijetno hladil. Z iztegnjenim jezikom je lokal dežne kapljice in vpil od navdušenja.

Ne, ni ga čez tek.

Doma se je vrgel na kavč, noge so mu zvonile čez naslonjalo za roke, kaplje dežja in potu so mu polzele po obrazu in po rokah in nogah. Ura na kaminski polici je odbila deveto. V sobo je stopila mama.

»Tukaj si! Ja, kakšen pa si? Saj si čisto zbit, tako da danes najbrž ne bo nič z učenjem, kaj?«

»Vse za ta teden sem že ponovil, mami. Saj je sobota.«

Povlekla ga je za rdečo majico. »Sleci jo, Fergus. Smrdiš kot dihur.«

Theresa in Cath sta počasi prikapljali v sobo. Obe sta bili še v pižamah.

»Mrtvi so bili obujeni in se prikazali mnogim,« se je pošalil Fergus.

»Če pa ščije,« je zazehala Theresa.

»Theresa McCann!« je zavpila mama.

»Ati zmeraj tako reče, kadar dežuje.«

Fergus se je zasmeljal. »Vsi skupaj bi se morali preseliti nekam na jug, mami, v Sredozemlje. Sonce. Morje.«

»Točno tako,« je rekla Cath. »Tukaj je tak dolgcajt.«

»Vsak dan bi šli lahko plavat,« je pripomnil Fergus.

»Plavat?« je rekla Theresa. »A greva lahko, mami?«

»Saj še ni dolgo, kar sta bili nazadnje v bazenu.«

»Prosim, mami.«

»Nimam časa, da bi vaju peljala.«

»Saj naju lahko Fergus!«

»Fergus se mora učiti. Pa še na uro vožnje bo šel s stricem Tallyjem pozneje. Fergus ne zmore vsega.«

»Mami no!« je zagodrnjal Fergus. Že ob sami misli na zakone napetosti in natezanja so se mu zašibila kolena. »Saj ti pravim, da je sobota.«

Theresa in Cath sta se motali okoli njega.

»Prosim, mami,« je rekla Theresa. »Ferg se lahko uči tudi popoldne. Ko bo prišel z vožnje.«

Mama je vzdihnila. »Joj, vidve! Res ne znata nehati, a ne?«

»Mu bom jaz ošilila svinčnike,« se je ponudila Cath. »Prosim.«

»No prav,« je mama dvignila roke v znake predaje. »Pa pojdite. Samo glejte, da boste do kosila nazaj. Ampak Fergus!«

»Kaj je?«

»Glej, da ne bosta predolgo v vodi. Ne bi rada, da bo imela Cath spet probleme z ušesom.«

Ko jih je avtobus odložil v Roscillinu, je dež sicer nekoliko ponehal, rosilo pa je še kar naprej. Skoraj žive duše ni bilo nikjer. Neki moški, star kot zemlja, ki mu je iz ust visel čik, se je primajal mimo njih, upognjen kot ulična svetilka. Mlajša ženska je stala sredi prehoda za pešce, narobe obrnjeni dežnik ji je mlahavo visel ob strani, pogled je upirala kvišku, kot da je sveti Sebastijan, dežne kapljice pa puščice. Policijska postaja, obdana z bodečo žico, je namrgodena čakala konec sveta.

Kristus Jezus, je pomislil Fergus. Tej deželi res ni pomoči.

Množica na bazenu je bila kljub vsemu razigrana. Mogoče zaradi nove vodne drče, ki so jo sezidali po zadnji bombni eksploziji kot neke vrste odškodnino. Skupina fantov se je ritensko spuščala po njej. Gruča odraslih punc se je navdušeno metala v globino, da so jim gornji deli bikinijev kar podrhtavali. Fergus se je zahehetal, ko je med njimi opazil Mary Keane, ki je hodila na njegovo šolo. Niti predstavljal si ni, da je tako bogato obdarjena.

Fergus je šel v veliki bazen in preplaval eno dolžino. Theresa in Cath sta bili tako zelo navdušeni nad drčo, da je imel mir pred njima. S plavalnimi očali je s pogledom sledil vrvi med progami. Prvih nekaj zavesljajev je imel občutek, da mu noge in roke delujejo popolnoma ubrano. Z enega konca bazena na drugega je drsel brez naprezanja. Ko pa je naredil obrat in pričel plavati novo dolžino, je bilo čarovnije konec, začutil je napor in vodni upor. Utrujen je bil. V topli vodi je postal ves dremav.

Odpeljali so me na goro, in to ni bilo pošteno.

Spet je imel v glavi tisti glasek, glasek otroka, ki ga je čas pozabil.

Na plitvem koncu bazena sta mu Theresa in Cath v rožnatih in oranžnih enodelnih kopalkah postavili zasedo. Trikrat jima je moral plavati med nogami. Nato je moral s pomočjo velike ure na drugem koncu bazena štopati, kako dolgo plavata pod vodo. Theresi je šlo odlično, Cath pa se je nenehno dvigovala na površje, kot bi bila prelahka za plavanje pod vodo. Potem sta se šli znova spuščat po drči.

Fergusa so pekle oči zaradi klora. Splezal je iz bazena, se preoblekel in sedel na tribuno za gledalce ter gledal v bazen spodaj in čakal Cath in Thereso, da se bosta naveličali. Opazoval ju je, kako se z roko v roki spuščata po drči. Konjska repa sta se jima pozibavala na hrbtih, njune blede noge so pobliskavale kot leteče ribe.

Naslonil se je in se smehljaje zazrl v ribe v mozaiku na stropu. Debeli gupi nenaravno vijoličaste barve mu je leno pomežiknil. Fergus je čutil, kako se

mu veke zapirajo, glasovi pa so odmevali vse tišje, se mešali in počasi zamirali. V rokah in nogah ga je ščemelo od naporov celotnega dne.

Naj mi kdo pomaga. Prosim. Kdor koli ...

Spet tisti glasek deklice iz sanj, glasek iz nekega drugega kraja, iz nekega drugega časa. V beli spodnji srajci je stekla po strmem pobočju navzdol.

Potem se je spremenila v smetanasto belo kozico.

»Fergus! Točno tebe iščem.«

Odprl je oči. Michael Rafters, nekdanji Joejev sošolec, si je med vrstami sedežev utiral pot k njemu.

»Imaš kaj proti, če se malo usedem?«

Fergus je odkimal. »Kar izvoli. Sto let te že nisem videl.«

»Ste vsi tukaj?« je vprašal Michael.

Fergus je pokazal na drugo stran proti Theresi in Cath, ki sta čakali v vrsti za drčo. »Samo sestri pa jaz.«

»Kako sta zrasli. Dolgo vas že nisem videl vseh na kupu. Kako se imaš?«

»V redu.«

»Pa ne, da si še zmeraj križar?«

Fergus se je nasmehnil. Tako so imenovali tiste, ki so obiskovali šolo Svetega Križa. »Pouka imam že konec. Zdaj se učim za maturo.«

»Ti boga! Joe pa jaz nisva nikoli prilezla do tja. Sva imela preveč dela s tem, da sva doma izdelovala bombe.«

Fergus se je zakrohotal. Fanta, ki so ju vsi v šoli poznali po vzdevkih Dafters in Canny, sta z doma narejeno mešanico sladkorja in umetnega gnojila nekoč spustila v zrak prizidek k telovadnici, v katerem so hranili športno opremo. »Še zmeraj vama pravijo Zažigalni sredstvi.«

»Samo zafrkavala sva se, Fergus.«

»Cela šola je vedela, da sta bila vidva. Ampak vaju ni nihče zašpecal.

Prfoksi niso nikoli odkrili.«

»Po mojem so pa zelo dobro vedeli.«

»Misliš, da so?«

»Stari Dwyer mi je večkrat namignil. Ampak je raje pogledal stran. Od nekdanj je bil za Sinn Fein. Najbrž se mu je zdelo čisto prav, kar sva naredila.« Michael se je izluščil iz svoje mokre jakne. »Kako pa kaj Joe?«

»Mama ga je šla pred kratkim obiskat. On se zdaj tudi ves čas uči.«

»A me hecaš?«

»A me hecaš?«

Fergus je spustil pogled na Joejevo uro. »Trideset bo star, ko bo spet zunaj.«

»Trideset?«

Fergus je prikimal.

»Pogojni izpust in zaporniki v krilu H najbrž res nimajo dosti skupnega.«

Michael se je nagnil naprej. »Ne kaže pa nobenih znakov, da se bo pridružil gladovni stavki?«

»Nobenih. Tako neumen pa tudi ni.«

»Fergus McCann! To pa ni najbolj primerno stališče.«

»Pa saj sem na nadomestnih volitvah volil Bobbyja Sandsa. Prvič v življenju, ko sem volil. Kaj bi še rad?«

»Ti veš in jaz vem. Volilni listič ni dovolj.«

Fergus je skomignil. »Najbrž res ne.«

»Štirje gladovno stavkajoči so že umrli, tako da je cela Severna Irska tik na tem, da eksplodira.«

Fergus je prikimal. »To pa vem, ja.«

Michael je prekrižal noge in položil roko okoli naslonjala Fergusovega sedeža. »Fantje pa jaz, veš,« je rekel mimogrede, »se dostikrat vprašamo ... Če ne bi šel mogoče ti tudi zraven?«

To je izrekel tako, kot da ga vabi na ribiški izlet.

»Če bi šel jaz tudi zraven?«

»Saj veš« Michaelova roka je zakročila po zraku tako, kot bi kaka kronana glava pomahala množici.

»Ti si torej ...?« Eden od njih. Provo.

Michael je prikimal. »Ljudje se nam zdaj množično pridružujejo ravno zaradi gladovne stavke. Pa zaradi tiste prasice v Angliji, ki nič ne posluša. Saj mogoče gre pri celi stvari ravno za to. Ne za zaporniške obleke, ampak zato, da se novači ljudi. Brihten poba je bil, ta Sands.«

»Če vas je že toliko, pa mene res ne rabite.«

»Fergus!« Michael je s hlinjenim ogorčenjem zasikal njegovo ime. »Tako pa že ne govori noben McCann. Pa menda te ni strah?«

»Ne, me ni. Pač pa sem obljubil nekomu, da se ne bom vpletal.«

»Nekomu si obljubil? Ne mi reči. Svoji mami, eh?«

Fergus je začutil, da mu je rdečica planila v obraz. »Trenutno sem skoncentriran izključno na učenje. In na tek.«

»Točno to, Fergus. Tek, vidiš! Eno majhno nalogo imamo, pri kateri boš moral samo to narediti, da boš malo tekkel. Saj si vendar najboljši tekač v tem koncu grofije.«

Fergus ga je osuplo pogledal. »A zadnje čase nimate več avtov za beg?«

»Ne pogovarjava se zdaj o aktivni udeležbi pri operacijah. Samo to bi radi, da bi za nas opravil par kurirskih nalog. Čez mejo in nazaj. Večkrat smo te že videli, kako tekaš po tistih hribih tam gor.«

»A da ste me?«

»Zmeraj si v tisti rdeči majici, tako da te ni težko zgrešiti.«

Fergus se je ugriznil v ustnico. Se pravi, da so z daljnogledom vohljali za njim.

»Ne bi se mogel bolje zamaskirati. Sploh se pa lahko izogneš vsem obmejnim nadzornim točkam, če poznaš pot.«

»Vaš kurir, da bi bil? Kurir za kaj?«

»Mah, nič posebnega. Par malenkosti.«

Fergus je zdaj zagledal Thereso in Cath, kako lezeta iz bazena. Nagnil se je naprej, jima pomahal in ju poklical. Odmahali sta mu in skočili nazaj v vodo.

»Ni šans,« je rekel in se naslonil nazaj. »Oprosti, Michael. Ampak to res ni moja scena.«

»Itak hodiš skoraj vsak dan teč tja gor. Majhna cena za svobodo je to, Fergus.«

Fergus je zagodrnjal. »Kaj pa vem.«

»Točno to ti govorim, Fergus. Malo razmisli. Kmalu se ti bom spet oglasil. Saj ti je jasno, a ne, kdo bo imel od tega največ koristi? Tvoji sestrici tamle. Ko bosta odrasli, bo Irska svobodna.«

Michael se je odlepil od sedeža in se odkradel stran.

Fergus je gledal za njim, kako izginja skozi izhod, nato se je z vso težo naslonil nazaj na sedež.

»Sranje,« je glasno rekel.

Theresa mu je pomahala iz bazena, če lahko ostaneta še pet minut v vodi.

Fergus jima je že prej obljubil, da jima bo prinesel vročo čokolado iz avtomata. S pestjo jima je požugal, naj pohitita. Skomignili sta z rameni, on pa se je naredil, da srka slastni napitek. Končno sta prišli iz vode.

Michael Rafters je šele začetek. To mu je bilo kristalno jasno. Ne bojo mu dali miru, dokler ga ne bojo potunkali do vratu.

V trebuhu ga je zvilo nekaj mrzlega in komaj zaznavnega.

»Sranje,« je ponovil in brcnil v sedež pred seboj.

Stric Tally ga je ob treh prišel iskat, da bosta šla na uro vožnje. Fergus se je usedel za volan starega rjavega družinskega austin maxija, si nastavil ogledala in odpeljal. Zdaj je vozil že zelo samozavestno. Brez težav je menjaval prestave, stopalke so se mu zdele naravni podaljški nog, volan je obračal zelo natančno.

Dež se je pomaknil proti vzhodu. Naredil se je suh, toda turoben dan. Na bencinski črpalki ni bilo ne duha ne sluha o očetu, čeprav so bile luči v prodajalni prižgane. Jezero v daljavi ni kazalo nobenih znakov življenja. »To prekleto vreme,« je rentačil stric Tally. »Kot ljubica, ki si jo pozabil poklicati.«

»Katera ljubica pa, me prav zanima?«

»Ti samo na cesto glej. Ne bi rad pristal v jezeru.«

Fergus je za trenutek spustil roko z volana. »Pa imaš kakšno, stric?«

»Kaj?«

»Ljubico?«

»Ne.«

»Zakaj pa ne?«

»Danes si pa zelo firbčen.«

Molče sta nadaljevala vožnjo.

»Imel pa sem punco enkrat, to pa ja,« je rekel stric Tally. »Ko sem bil tvojih let. Šest let sva hodila.«

»Kako ji je bilo ime?«

»Noreen.«

»Zakaj je pa nisi oženil?«

»Ker mi je pobegnila v Anglijo z vodovodnim inštalaterjem.«

»Pa ne no!«

»Ja, mi je. Zdaj je že poročena. Pa otroke ima tudi.«

Fergus je pomislil na zgodbo, ki jo je omenjal oče, zgodbo o drugem truplu, ki je bilo najdeno na barju. Ženska naj bi bila pobegnila, v resnici pa sploh ni.

Stric Tally se je nemirno presedal. »Malo počasneje pred tem ovinkom. Zelo je oster.«

Na meji je spet stražil tisti valižanski vojak. Owain. Pomahal jima je, naj odpeljeta naprej. Fergus se je skoraj že zagovoril in začel stricu Tallyju pripovedovati, kako se je zaklepetal z njim in da je ta vojak padli binkoštnik iz revirjev v Walesu, a se je moral popolnoma osredotočiti na

menjavanje prestav, saj se je cesta začela strmo vzpenjati. Na nebu nad njima je zazijala reža modrine. Pobočja so se počasi prebila skozi oblake. Ko je na strmem odseku ceste menjaval v nižjo prestavo, je motor skoraj ugasnil.

»Malo pazi, da se ne bova skotalila dol.«

»Tako mi je všeč tukaj, stric.« Fergus je potrotil ovci sredi asfaltne ceste. Kot kenguru je odskakljala čez uleks v breg. »Tu zgoraj se lažje diha. Kot da nemiri ne morejo slediti sem gor in ostanejo v dolini.«

Stric Tally je vzdihnil. »Imaš prav, ja, spodaj je res ena sama velika godlja.«

Na vrhu je Fergus ustavil avto. Odprla sta okna in uživala v razgledu. Gibanje oblakov je bilo prečudovito. Svet pod njima je bil okrogla, pisana frnikola.

»Stric?«

»Kaj?« Stric Tally si je prižigal cigareto in prikimaval, kot da posluša nevidno glasbo.

»Zakaj vidva nista člana Ire, ti pa moj oče? Kako to, da se jim nikoli nista pridružila?«

Stric Tally je puhnil kolobar dima, ki je obvisel v zraku, se razširil, nato pa razpadel na robovih in izginil. »Prestara sva bila.«

»Prestara? Vidva?«

»Osem let sem mlajši od tvojega fotra, ampak to je še zmeraj preveč. Konec leta bom star štirideset.«

»Ne mi reči.«

»Ja, pa bom. Ko so se pred leti spet začeli nemiri, je imel tvoj oče že družino. Drugače bi se pa sigurno pridružil, in to prej, kot bi do konca izgovoril fenijski fanatik.«

»Fanatik?«

»Par mesecev si v teh krajih, pa rataš fanatik. Zdaj smo pa itak že vsi resno moteni.«

»Ti že ne.«

»Kdo to pravi?«

»Vsi. Ampak ti si pač ti, stric. Tebi nihče ne bo govoril, kaj naj bi počel.«

»Kaj bi dal, da bi bilo to res.«

»Še zmeraj pa ne vem, kako to, da se nisi pridružil Iri.«

»Pač ni bila moja scena, Ferg.«

Fergus je pogledal strica v obraz. Točno to je sam malo prej rekel Michaelu Raftersu, le da v njegovem primeru ne bo zadoščalo, da bi se ga odkrižal.

Stric mu je ponudil cigarete. »Na. Boš prižgal eno?«

Fergus je vzel cigareto. V resnici ni prav rad kadil, a vsake toliko si je v družbi le prižgal. »Po maturi se bom takoj pobral od tukaj, stric. Čez poletje si bom našel delo v Angliji, potem pa bom šel študirat medicino. Če bom le imel dosti dobre ocene. In bom končno daleč stran od vsega tega.« Pokazal je na dolino pod seboj.

Stric Tally mu je ponudil ogenj. Zaradi močnega vetra je moral večkrat uprasniti vžigalnik. »Prav imaš, Ferg. Spokaj se od tukaj. Čim prej, tem bolje. Sam bog ve, kako zelo sem si pred mnogimi leti tudi jaz to želel.« Zdelo se je, da temu ni kaj dodati. Zrla sta v veliko zeleno areno življenja pod seboj in kadila. Ko sta cigareti dogoreli, je Fergus zapeljal do jarka v šoti. Bager je še vedno nepremično stal tam, trije avtomobili pa so bili parkirani en za drugim na jahalni stezi. Zadnji v vrsti je bil nov zeleni renault 5 z dublinsko registracijo. Vsepovsod po hribu je bilo posejanih več postav v vetrovkah, ki so nekaj merile in preiskovale. Ponjava nad jarkom je bila pritrjena s palicami in je tvorila nekakšen baldahin, ki je mahedral v močnem vetru. Dve postavi sta bili zarisani na obzorju pred baldahinom. Ena je stala v jarku, tako da je imela spodnji del odrezan, druga, visoka in suha, je stala zraven.

»Tukaj je pa spet zelo živo,« je rekel stric Tally. Prižgal si je novo cigareto. »Pojdi pogledat, kaj se dogaja. Tukaj te bom počakal.«

»Te ne zanima, kaj se grejo?«

»Tisti otrok v jarku je mrtev za vse večne čase, Fergus. Nič ga ne more obuditi nazaj v življenje.«

Fergus je skomignil z rameni in stopil iz avta. Mahnil jo je naravnost proti ponjavi. Ko se ji je približal, ga je zelo presenetilo, ko sta se postavi ob njej spremenili v mladi ženski. Tista, ki je stala zraven jarka, je malone zdolgočaseno držala v roki mlahav merilni trak. Ženska v jarku pa je narekovala v diktafon, ki ga je imela v roki. Govorila je z dublinskim naglasom, zvonko in razločno. Nemirno se je prestopala.

»Dekle, to se pravi, če gre v resnici za žensko truplo,« je govorila v diktafon, »je z neokrnjenimi nogami vred visoko približno meter dvajset. Leva roka, ki je spodvita pod glavo, je lepo vidna. Desna roka je zvitá ob prsnem košu, na zapestju pa ima dobro vidno obročasto zapestnico ...«

Ženska je bila oblečena v kavbojke in spran moder pulover, imela je prikupen obraz s temnimi, kratko prstriženimi lasmi. Med narekovanjem se je pozibavala levo in desno, nos je imela nekaj centimetrov oddaljen od roba jarka, v truplo pa je strmela kot v mojstrovino v kaki umetnostni galeriji.

Mlajša ženska z merilnim trakom je bila oblečena v pajkice in razvlečen siv moški pulover, ki ji je segal skoraj do kolen. Nos je imela privihan. Grizla se je v spodnjo ustnico.

»Živijo,« je rekel Fergus.

Mlajša od obeh se je zdrznila. Oči si je morala zastreti z dlanjo, ker se je sonce ravno v tistem prikazalo izza oblaka. Fergus jo je videl razločneje kot ona njega. Njena koža je bila tako bela, kot da je bolna. Temno ravni lasje, ki niso bili kratko postrizeni, so ji segali do ramen.

Gotovo sta sestri.

»Živijo. Kdo si pa ti?« je vprašala punca.

»Fergus. Fergus McCann.«

Namrščila se je, kot da je njegovo ime mogoče že kdaj slišala.

»Jaz sem tisti, ki jo je našel.«

Obraz se ji je razširil v nasmešek. »Mami,« je zaklicala v jarek.

Mami?

»Povsem mogoče je, da je najdena kovina zlato, slog izdelave pa ustreza rimskemu ali predrimskemu obdobju, vijuge na prstnih blaznicah so dobro vidne in odlično ohranjene ...«

»Mami!«

»Kaj?« Ženska v jarku je pogledala kvišku. Imela je tiste vrste obraz, ki pod milim nebom kar zacveti, modre oči so ji obkrožale komaj opazne gube, lica so ji žarela od vneme. Bolj podobna je bila starejši sestri kot mami.

»To je ta fant, po katerem si spraševala. Tisti, ki je ustavil bagriste. Fergus McCann.«

Fergus je trenil z očmi. Starejša od obeh je izklopila diktafon in kaseto spravila v žep. Lakte je uprla na tla ob robu jarka in se pognala navzgor kot orodna telovadka. Zravnila se je in se mu nasmehnila in si otirala umazanijo s prstov kot moko.

»Me veseli, da sva se spoznala, Fergus,« je rekla in mu ponudila roko.

»Felicity O'Brien. To je pa Cora, moja hči.«

Fergus je prikimal. »Živijo.« Segel ji je v roko, nato pa pokazal proti avtu. »Moj stric je pa v avtu, ki je parkiran tamle.«

»Potem praviš, da si jo ti našel?«

»Oba sva jo.«

»Kako to misliš?«

Fergus je že skoraj bleknil, da sta prišla sem gor po šoto, a se je v zadnjem trenutku ugriznil v jezik. »S stricem Tallyjem sva bila že navsezgodaj tukaj. Ptice sva prišla opazovat. V jarku sem bil skrit, da me ne bi videle.«

»V jarku?«

Fergus je prikimal. »Naenkrat sem pa zagledal, kako se lesketa zapestnica.«

Ženska, ki ji je bilo ime Felicity, je zažvižgala. »Takole bom rekla, Fergus: celotna arheologija je tvoj dolžnik.«

Fergus je pobesil pogled in s konico čevlja podrsal po resju.

»V arheologiji,« je nadaljevala Felicity, »se truplo, kakršno je to, običajno poimenuje po kraju, ki je najbližje najdbi. Zaenkrat še ne vemo, ali je to dekle drumleashki otrok ali inchquinski. Pravzaprav niti tega ne vemo, če je res dekle. Policisti se pa tudi še zmeraj pripravajo, na kateri strani meje si jo lahko začnejo lastiti. Zato sem se odločila, da se bom držala neke druge tradicije. In sicer tiste, po kateri jo krsti tisti, ki jo je našel.«

»Ampak poganov se vendar ne da krstiti,« je ugovarjal Fergus. »Sploh pa ne mrtvih poganov.«

Cora se je zahehetala. »Res se jih ne da, mami. Prav ima.«

Felicity je zavrnila njune pomisleke. »Ne vemo še zagotovo, koliko je stara,« je rekla. »In tudi ne bomo vedeli, dokler je ne bomo datirali z radiokarbonsko metodo. Lahko se izkaže, da je iz srednjega veka. Ali pa celo iz kakega poznejšega obdobja. Čeprav bi sama vendar rekla, da ni.«

»Zakaj ne?«

»Deloma zaradi zapestnice. Pa zaradi tega tukaj.« Z roko je segla navzdol in zagrabila grudo zemlje. Prepredena je bila s komaj opazno plastjo svetlega maha.

»Kaj je to?« je rekel Fergus in strmел vanj.

»Šotni mah.«

»Mah?«

»Mah, ki ga najdemo na barju, kakršno je to. V prvi svetovni vojni so ga uporabljali za pokrivanje ran. Ta mah vsebuje določene snovi, ki preprečujejo razkroj.«

»Ne verjamem.«

»Čista resnica,« je rekla Felicity. »Trupla se razgradijo zaradi mikrobov, ta mah pa preprečuje dostop mikrobov.«

»V kreme za obraz bi ga morali mešati,« je rekel Fergus. »To bi bila zlata jama.«

Felicity se je zasmejala. »Ta otrok me zelo spominja na podobna trupla, ki so jih našli ponekod v zadnjih letih. Še posebej na Danskem.«

»Na Danskem?«

Felicity je prikimala. »V železni dobi so imeli po vsej severni Evropi, kjer je podobna sestava tal kot tu, neki ritual. O njem ne vemo prav dosti, zdi pa se, da so iz določenega razloga trupla polagali v barjansko zemljo. Moji kolegi, ki se ukvarjajo z zgodovino železne dobe, večinoma menijo, da je šlo pri tem ritualu za človeško žrtvovanje.«

Fergus je ostrmel. »Za človeško žrtvovanje?« Ošinil je točko, kjer se je razločno videlo drobno dlan, ki je molela iz šote. »Mojbog. Ubogi otrok.«

»Po drugi strani pa je šlo morda za zločince, ki so zakrivali kaj hudega.«

»Ampak saj je še otrok. Otroka pa menda že ne bi usmrtili?«

Felicity je zavzdihnila. »Dejansko je to velikanska uganka. Mogoče je umrla naravne smrti. Kar je zelo verjetno. Morali jo bomo izkopati iz zemlje in narediti obdukcijo. Tako kot če bi bila rojena v našem času. Zapestnica daje slutiti, da je bila iz pomembne družine, ki je nekoč živela na tem ozemlju. Kdo ve? Mogoče pa bomo morali vse teorije znova pretresti.« Počepnila je na rob jarka in segla z roko proti točki, kjer bi se videlo dekletovo glavo, če ta ne bi bila zakopana.

»Zelo rad bi vam pomagal,« je rekel Fergus.

»Saj mogoče nam pa lahko. A ne, Cora, da bi nam lahko?«

Punca je stopila k Fergusu in mu položila dlan na lakot, kot da bi preizkušala, če si to res zasluži. »Ja. Lahko bi nam.«

Corina dlan se je še drobec sekunde zadržala na njegovi lakti, potem pa je švignila stran.

»A res? Čisto zares?« Fergus se je počutil kot otrok, ki na božični večer nikakor ne more zaspati. Najraje bi pri priči skočil v jarek in odstranil zemljo z otrokovega obraza.

»Lahko bi nam pomagal organizirati premik trupla. Cel kup močnih mož iz bližnje okolice bomo potrebovali, ker bomo morali premakniti cel blok zemlje okoli nje. Šele potem jo bomo lahko v celoti odkopali, ko bo na varnem nekje notri.«

»Kam pa jo boste odpeljali?«

»Začasno jo bomo preselili v klavnico v Roscillinu. Oblasti se nikakor ne morejo odločiti, ali jo je treba prepeljati v Belfast ali v Dublin. Dokler to ne bo jasno, mora biti na hladnem.«

Fergus je pomislil na živalske kadavre, ki visijo s kavljev, nato pa na tega majhnega otroka, ki bo ležal med njimi na kovinski obdukcijski mizi.

«Fuj.«

»Fuj, ja, imaš prav.«

»Vem, da ni idealno,« je rekla Felicity. »Imamo pač smolo, da je pogledala na dan točno na meji. Si se že spomnil kakšnega imena?«

»Prosim?«

»Za našega barjanskega otroka.«

Fergus je priprl oči in se zazrl v majhno postavo, zvito v klobčič kot kak rjav palček. V njegovi domišljiji je zdaj zlezla iz šotnega jarka, zaplesala kot figurica iz plastelina in si iz oči odstranila umazanijo. »Dolbla sem in vrtala v hrib, zaklada pa ne tu ne tam,« je zagostolela. Zdaj je šele dojel, da je to piskajoči visoki glas pop zvezdnice, v katero je bil zatrapan, ko je bil star enajst let. »Mel,« je rekel. »Ime ji je Mel. V bistvu Melanie, ampak jo vsi kličejo Mel.«

»Mel?« je rekla Felicity. »Mel v latinščini pomeni med. Če je res iz poznorimskega obdobja, je povsem verjetno, da ji je bilo ime Mel.«

»Kaj pa, če se bo izkazalo, da je fant?« je vprašala Cora.

Fergus je skomignil. »Si bom pa izmislil kaj drugega.«

Felicity se je zasmejala. Skočila je nazaj v jarek, potegnila na dan diktafon in ga vključila. »Najditelj trupla Fergus McCann nam je pravkar sporočil, naj ji bo, to se pravi, če je v resnici ženskega spola, ime Mel. No, torej, Mel, dobrodošla na dnevni svetlobi!«

V tisti temni zimi me je oče poklical k sebi. Megla je bila gosta kot krzno in dnevna svetloba se je komaj prebijala skozi. »Mel,« je rekel. »Ja, oče?« »Nalogo imam zate.« »Kakšno nalogo?« »Stekla boš k Shaughnovim in jim povedala, da nimamo več ne žita ne mesa ne mleka, da bi jim lahko plačali svoj dolg in bom zato položil čez prag svoje ogrinjalo.« »Vse to naj jim povem?« »Vse to, in natanko tako.«

Tekla sem okoli gore in po Nebesni cesti kmalu prišla navzdol v naselbino Shaughnovih, ki je bila obdana z bruni. Spustili so me noter. Znotraj ograde se je kadilo od ognjev, pri katerih so se stiskali moški, ki so jedli in se pogovarjali. Stari Shaughn je vstal, ko sem se mu približala. Višji in širši je bil od vrat, a se ga nisem ustrašila. Povedala sem mu, kaj mu sporoča moj oče. Stari Shaughn je rekel, da to pa je poseben dan, ko je bila k njim poslana taka uboga para s predrzno novico o ogrinjalih, pragovih in zaostalih izplačilih. Strmela sem vanj, on pa je preteče migal z glavo kot pes, ki bo vsak čas skočil name. Vsi so se zakrohotali. »Vrni se k očetu in mu povej, da se bom jutri oglasil pri njem in se bova pogovorila o plačilu. Ogrinjalo gor ali dol.«

Obrnila sem se na peti, da bom čim prej stekla nazaj v breg in okoli gore in pomislila, kako zelo sovražim Shaughnove. V tistem pa sem se spotaknila in padla, oni pa so se še bolj zakrohotali. Vsi, razen Rura, sina starega Shaughna. Stopil je k meni in mi pomagal vstati. Glava mi je segala samo do njegovega komolca. Ko sem privzdignila pogled, se mi je nasmehnil. Spominjala sem se ga še od takrat, ko sem bila čisto majhna in me je metal v zrak. »No, mala Mel, kako se imaš danes?« me je zmeraj vprašal in pobožal po licih. Zdaj pa se je sklonil k meni in mi zašepetal: »Ne meni se zanje.« Pogled je imel uprt v daljavo, da se ni srečal z mojim. »Pojdi zdaj, Mel, dekle moje,« je rekel in me podrgnil po rami. »Hitro.« Z gorečimi lici sem stekla proč. Mel, dekle moje. Moje dekle, Mel. Njegove besede so se mi vrtinčile v glavi. Vso pot do doma sem čutila prijem njegove dlani na rami kot vžig z razbeljenim železom in videla njegovo čedno pristriženo brado in njegova ozka ramena. In njegove oči, ki so zrle v daljavo, kot da je v njej zapisana uganka časa. Moje življenje se je tistega dne razcepilo na dvoje kot jabolko. Nož, ki je prerezal to jabolko, je bila Rurova roka na moji rami.

Ko je Fergus prišel domov, je bil tako utrujen, da je zadremal pri knjigah nekje sredi algoritma za preračunavanje razteznostne meje bakra. Podobe postav v megli in občutek, da se ga nekdo dotika po roki, vse se je razblinilo, ko se je oglasil zvonec na vratih.

Felicity in Cora, je pomislil. Sta že tukaj. Ko sta omenili, da iščeta sobo za nekaj noči, jima je povedal, da pri njih doma oddajajo dvoposteljno sobo za turiste. Zdaj bo imela torej mama po njegovi zaslugi po treh letih končno spet goste, ki bojo prenočili pri njih in pozajtrkovali. Navdušena je bila, ko ji je to omenil. Z denarjem so bili zelo na tesnem. Theresa in Cath sta morali v sobi takoj posesati tla in obrisati prah. Fergus pa je mami pomagal postlati postelji in pokazala mu je, kako se spodvije vogale na rjuhah, da so videti lično postlane kot v vojski. Potem je moral v sobi za goste zdrgniti še umivalnik. Mama je medtem tako dolgo loščila ogledalo, dokler ni zaškripalo. In zdaj sta gostji že tu!

Treskoma je zaprl knjigo in planil v vežo, da bi ju pozdravil.

Toda to nista bili oni. Pač pa je bila gospa Sheehan, soseda z drugega konca ulice. Njen sin Len je bil zaprt v istem delu zapora kot Joe in služil enako kazen. Z mamom sta šli velikokrat skupaj na obisk, enkrat je peljala ena, drugič druga. Gospa Sheehan je stala na pragu v zelenem usnjenem plašču, ki je bil zdaj le še bežna podoba nekdanjega luksuza. Plašč je imela široko odpet, z roko si je segla skozi lase, lica je imela čisto bela. Usta so se ji odpirala, iz njih ni prišla niti beseda.

»Kaj je?« jo je vprašala mama in jo potegnila v hišo. »Stopi že noter in mi povej. Kaj je, Maureen?«

»Oh, Pat. Najina fanta! Tvoj in moj. Najina sinova!«

»Misliš Joeja?«

»Joeja in Lena.« Opotekla se je v hišo, prsti so ji tipali za cvetnimi listi v vzorcu vrtnic na tapetah v veži. Fergus je planil naprej, da bi jo ujel, če bi slučajno omahnila.

»Mojbog. Kaj je z njima?«

»Premeščena sta bila. V blok H, kjer gladovno stavkajo.«

Vsi so molčali. Fergus je nenadoma zagledal Cath, kako stoji poleg njega. Buljila je v gospo Sheehan in si prstom cufala mucke na jopici. Potem je zazijala z usti in zavpila.

»Sveta mati božja,« je rekla mama. »Šš, Cath.« Pokrižala se je. »Ni tako grozno, kot se sliši. Joey se jim že ne bo pridružil. Saj ni tako neumen.«

Cath je še glasneje zavpila. Ne da bi se zavedal, kaj počne, je Fergus stopil k njej in jo dvignil. Z njo v naročju je stekel po hodniku v kuhinjo in skozi zadnja vrata na dvorišče za hišo. Tam jo je tulečo spustil nazaj na tla pod plahutajoče perilo, ki se je sušilo na vrvi. Theresa je brcala žogo ob lopi na nasprotnem koncu vrta.

»Kaj ji je?« je vprašala.

»Zaradi Joeyja joka,« je rekel Fergus. »V Long Keshu so ga premestili v drug blok.«

»Ja in?«

»Ja ... nič. Upam vsaj.«

Theresa je zdaj prišla k njima in udarila Cath po licu.

»Zakaj si pa to naredila?« je zavpil Fergus in stresel Thereso za roko.

»Tako zmeraj naredijo v filmih, Ferg. Kadar ima kdo histerični napad. Vidiš, da deluje?«

Cath je nehala jokati. Njene drobne dlani so grabile za vogal rjuhe in ga mečkale, kot bi hotela zaustaviti silo vetra, ki je napihovala rjuho. »A bo umrl, Ferg?« je stokala. »A bojo vsi umrli?«

Fergus je objel Cath okoli ramen. »Ne bodi trapasta,« je rekel. »Nihče ne bo umrl. Umreš samo, če se izstradaš, kot se je Sands, ki ni jedel več kot šestdeset dni. Naš Joe pa že ni tako neumen. A mogoče je?«

»Ne vem,« je rekla Theresa. »Zmeraj je bil izbirčen pri hrani. Ne tako kot ti. Zadnjič enkrat sem slišala mamo, ko je rekla, da bi ti pojedel tudi staro drobovino v smeteh.«

Cath je spet zajokala. Ko jo je hotela Theresa še enkrat udariti, je Cath zagrabila Thereso za kito in jo tako močno povlekla, da je zdaj zajokala tudi Theresa.

»Utihnita,« je zavpil Fergus, a sta obe še bolj zacvilili in zavreščali, kot da se bo nebo vsak čas zrušilo nanju. Skočili sta si v lase, potegnili rjuho z vrvi, se zakotalili v travo in začeli mikastiti. Fergus je obupal nad njima. Stekel je k lopi in žogo z vso močjo brcnil v ograjo. Zgrešil je, vseeno pa je dvignila celo jato vrabcev, ki so zaprhutali iz bršljana. Žogo si je še enkrat nastavil in streljal.

»Ni tako neumen,« je rekel skozi stisnjene zobe. »Seveda ni.«

Naslednji dan je bila nedelja. Dan za k maši. Iz zapora ni bilo nobenih novic več, zato je šla vsa družina v cerkev kot običajno.

Fergus je nehal verovati v Boga pri osmih letih, ko je videl očeta, kako je prišel v sobo z nogavico za božična darila. Takrat je dojel, da božiček ne obstaja. In če ne obstaja božiček, tudi Bog ne obstaja. Po njegovem je šlo v obeh primerih za veliko sleparijo, ki so si jo izmislili odrasli. Minila so leta, toda Fergus si glede tega ni nikoli več premislil.

Seveda pa si v Drumleashu šel v cerkev, če si bil veren ali ne. Vsi, razen strica Tallyja, ki se je cerkvi vedno ognil na daleč. Danes se je tudi Fergus z drugimi moškimi držal čisto zadaj. Prepustil se je dobro znanim besedam, ki so poplesavale med svetlimi klopmi in velikimi okni, polnimi svetlobe.

»Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas,« so pojoče recitirale ženske. Cerkev v slogu neznanega letečega predmeta je bila igriva zapuščina iz šestdesetih let, preden so se v deželi začeli nemiri. Zdaj je v njej dišalo po loščilu in dolgočasju. Fergus je opazoval, kako kakih sto faranov vzdihuje med mašo, se nemirno preseda in moli. Starejše ženske so si glave še vedno pokrivalo s črnimi rutami. Tale pa ni ravno Jackie Onassis, je pomislil, ko se je priletna gospa Riley s trebuhom, ki ji je visel nizko čez pas rožastega krila, po obhajilu prebijala skozi stransko ladjo. Če jih ne bi štela skoraj osemdeset, bi človek pomislil, da je noseča. Bog se usmili. Ta kraj je še bolj zaprašen kot pogovorna oddaja Desa O'Connorja, kadar ima ta slab dan.

Fergus je pomislil na Felicity v ozkih kavbojkah in s kratkimi lasmi. In na Coro, ki jo je zjutraj bežno zagledal, ko je v preveliki beli majici s kratkimi rokavi, na kateri je bilo narisano drevo z zelenimi listi, prišla iz sobe za goste.

V prošnji po obhajilu je župnik mimogrede omenil, naj se farani v molitvi spomnijo vseh stradajočih v deželi. To sta Joe in Len, je pomislil Fergus. Kdo pa drug? Ugriznil se je v ustnico, a iz njegovih ust ni prišla nobena molitev. Joe se ne bo pridružil gladovni stavki. On pa že ne. Joe se bo raje učil in odšteval dneve. Gor in dol po celici bo hodil in razmišljal o svobodi. Bril se bo pred ogledalom in razmišljal o svetlobi in njenem lomu. Pa na tisto punco iz Newryja bo mislil, s katero je hodil, ko so ga aretirali. Cindy ji je bilo ime. In na naslednji obisk svojih bližnjih bo mislil. Jasno.

Zdaj je na drugem koncu cerkve zagledal Michaela Raftersa, ki je glavo pobešal nad sklenjenimi dlanmi. Saj si vendar najboljši tekač v tem koncu grofije. Majhna cena za svobodo je to, Fergus. Manj kot nič.

Pomislil je na Felicity in Coro. Ni ju bilo k maši, temveč sta šli nazaj na hrib raziskovat zemeljske plasti okoli trupla. Mama je vsem doma zabičala, da jima ne smejo Joeja niti omenjati, in Fergus jo je ubogal. Toda njegova skrivnost je delovala kot okorna zagozda vljudnosti med njimi.

Ženski sta prispeli pozno zvečer. Fergus se je počutil naravnost bedasto, ko jima je pokimal v pozdrav in ju odpeljal v njuno sobo, kjer jima je pokazal kos mila in si potihem želel, da rjuhe ne bi bile iz starega poliestra, preproga in zavese pa ne tako rjavkasto zaprane. Ženski pa sta mu zatrjevali, da se bosta v sobi gotovo dobro počutili. Fergus se je počutil kot žirafa v pasji uti in se je hitro pobral.

»Maša je končana, pojdite v miru,« je rekel oče Doyle.

»Bogu hvala,« so farani glasno odgovorili, kot da jim je odleglo, da je konec. Fergus se je izmuznil iz cerkve, ne da bi se pokrižal z blagoslovljeno vodo iz kropilnika. Pobegnil je čez skrbno negovano pokopališče in hodil med grobovi, posutimi z okrasnim peskom in posejanimi s prozornimi križi, polnimi plastičnih rož. Nenadoma je v mislih zagledal pogrebce, ki se gnetejo pod velikim rdečim borom na oddaljenem koncu pokopališča, tik ob grobu McCannovih, kamor bojo vsak čas k večnemu počitku položili Joeja v klavrni, nizki krsti. Treščil se je po glavi. To pa se že ne bo zgodilo! Med grobovi je odtaval do klopi na nasprotnem koncu in se usedel. Močno sonce ga je utrujalo. Prepustil se je, da so se mu veke priprle in prisluškoval klepetu odhajajočih faranov, krakanju vran in vetru na hribovitih pobočjih. Z Joejem bo vse v redu, jaz pa se bom tudi hitro pobral od tukaj. Hitro. Hitreje. Najhitreje.

Ko je odprl oči, je zraven njega sedel Michael Rafters. Mojbog. Ta človek je kot panter.

»No?« je rekel Michael, prekrižal noge in se naslonil.

»Kaj no?« je rekel Fergus.

»Nekaj sem slišal, da je tudi tvoj brat začel gladovno stavkati.«

»Premestili so ga v drug blok zapora. To je vse, kar smo izvedeli.«

»Zakaj so ga pa premestili?«

Fergus je skomignil z rameni. »Pojma nimam.«

»Ti bom jaz povedal, zakaj.«

»Zakaj?«

»Joe pa tisti njegov kolega, Sheehan. Včeraj zjutraj sta tudi onadva začela gladovno stavkati. Zato so ju pazniki po hitrem postopku spokali drugam, da se ne bi stavka razširila v tisti del zapora, kjer sta bila doslej zaprta.

Čista resnica je to, ti rečem.«

Fergus se je ugriznil v ustnico. »Ne verjamem.«

»Če ti rečem. Iz zelo zanesljivega vira vem.«

Fergus je opazoval svetlobo, ki se je igrala na vrhu rdečega bora in molčal.

»Sama sta se tako odločila,« je rekel Michael. »Meni je zelo žal.«

»Vse to je ena velika prekleta farsa.«

»Nobena farsa ni to, Fergus. To je boj. Zdaj gre preklete zares.«

Fergus je dvignil roke, kot bi hotel objeti vse pokojnike na pokopališču. Z vso močjo je potegnil ustnice med zobe, da mu solze ne bi začele polniti oči.

»Fergus, mi te zdaj res rabimo. Da boš odnesel par stvari sem pa tja, samo to. Saj veš, da mi nikogar ne novačimo nasilno. Saj nismo Britanci. Bi pa nam tvoja pomoč res zelo koristila. Samo tokrat.«

»Kmalu se mi bojo začeli izpiti.«

»Vem, ja. Pa vse to v zvezi z Joejem. Popolnoma jasno mi je, da imaš več kot dovolj skrbi, ki te odvrčajo od učenja. Ampak to je res malenkost, ki jo boš lahko opravil, ko greš itak zjutraj teč. Nič nevarnega, prisežem.

Obenem pa blazno važno za našo stvar, to ti pa tudi lahko povem.«

»Jaz tudi hočem zedinjeno Irsko, kdo je pa ne, ampak vseeno ...«

»Ni drugega načina, kako bomo to dosegli. To je dejstvo. Dolga vojna nas čaka, Ferg. Vsak mora kaj prispevati.«

Fergus je vstal. »Bulšit,« je rekel.

Michael se mu je nasmehnil, ustnice so mu se raztegnile v nemi zakaj?

»Vi počnete to na svoj način, jaz pa na svojega. Ne pravim, da koga kritiziram. Samo mir hočem.«

»Zdaj pa zveniš že točno tako kot tiste preklete gospodinje v Belfastu, mehkega srca in osladne.«

»Ja. Tak sem pač. Tako mehkega srca kot one.«

»Še malo, pa boš dobil Nobelovo nagrado za mir.« Michael ga je za štos boksnil v trebuh. »Fergus, ti sploh veš, kako je bil Joe zmeraj ponosen nate? Kako brihten da si, pa kako hiter, Modri dirkač te je klical, se dobro spomnim.«

Fergus se je nasmehnil. »Zmeraj me je pošiljal po opravkih. V vas sem moral zanj po čike. Ali pa v Roscillin po Morning Star, na katerega je bil

naročen. Takrat, ko je bil še v komunistični fazi.«

»Na to moraš gledati kot na dodatni popravek. Za Joeja.«

Fergus je počasi odkimaval z glavo.

»Izredno dobro kondicijo imaš. Že nekaj časa te opazujemo. Tečeš kot blisk. Na straži tam zgoraj je pa zmeraj samo en vojak. Če sploh. Brez težav se mu lahko ogneš. Verjemi mi, da boš s tem res ogromno naredil za našo stvar. Pa tudi onim, ki gladovno stavkajo, boš pomagal. Mogoče jih boš s tem lahko celo rešil. Joeja. Pa Lena. In vse ostale.«

»Kako misliš, da bi jih lahko rešil?«

Michael je pomenljivo pogledal. »To je pa strogo zaupno. Ta operacija je tako genialna, da se bojo vsi tisti kreteni, ki sedijo v Londonu v parlamentu, usedli na zadnje noge in mahali z repom.«

»Ti boga! In kakšna operacija je to?«

Michael je odkimal. »Tega ti pa ni treba vedeti. Ti moraš samo nekaj nekje dvigniti in odnesti drugam. Mogoče večkrat. Nikogar ne boš videl, nikogar ne boš srečal in nihče ti ne bo nikoli več težil. Prisežem.«

Fergus je gledal mamo in sestri, ki so stopile iz cerkve. Mama je pogledala proti njemu in mu pomahala.

»Nekaj bi moral dvigniti?«

»Ja.«

»Kaj pa?«

»Tega ti pa ne morem povedati.«

»A kakšno kuverto? Paket? Kaj?«

Michael Rafters se je ozrl okoli sebe in stišal glas. »Podloženo kuverto. Čisto majhno, da si jo boš lahko zataknil za tekaške hlače.«

Fergus je zamahnil z roko, kot da bi ta podatek najraje za vselej izbrisal.

»Žal mi je, Michael. Moja mama mi maha tamle. Adijo.«

»Razmisli malo, McCann. Kmalu bom moral vedeti. Do jutri.«

»Fergus!« ga je poklicala mama.

Michael je zavil z očmi, kot bi hotel reči oh, te mame. Potem pa se je hitro pobral in izgubil v množici.

Fergus se je pri pokopaliških vratih pridružil mami.

»Kaj se imaš pa ti za pogovarjati z Michaelom Raftersom?« ga je okarala.

»Ta ti bo same težave nakopal.«

»Malo sva se pač pogovarjala, mami. O Joeju.«

»Aja?«

Fergus je močno stišal glas, da ga sestri ne bi slišali. »Rekel mi je, da je Joe že začel gladovno stavkati. In da so ga zato premestili. Pa da je to izvedel iz zanesljivega vira.«

Mama ga je zgrabila za rokav. »Šš,« je rekla. Obraz ji je okamnel, oči so ji široko odprte izstopile. Veter je zavel v krošnje dreves in jata vran je kriče odprhutala v nebo. Mamin prijem okoli njegove roke je bil vse tesnejši, nato pa je odločno stisnila ustnice. »Joey,« je zašepetala, »k tebi bom šla. Tvoja mami bo zdaj prišla k tebi in me čisto nič ne briga, pa če bom morala do polnoči sedeti pred zaporom. Prisežem, da me bojo spustili k tebi.«

Fergus jo je objel okoli pasu. »Jaz bi šel tudi s tabo, mami. Lahko te peljem. Mami, prosim te.«

»Bi me res?«

»Seveda. Bom dal L-tablice na avto.«

»Pa še kakšnega argumenta se spomni, Fergus.«

»Kakšnega argumenta?«

»Takega, da bo Joey spet začel jesti. Ti si zmeraj znal vsako stvar tako dobro argumentirati. Tebe bo bolj poslušal kot mene.«

»Se bom potrudil.«

»Tako po kosilu se bova odpeljala. Ati danes dela, jutri pa je itak najavljen, da ga bo šel obiskat. Punci bosta šli pa ta čas h Caseyjevim.«

»Mu boš kaj spekla, mami?«

Mama se je nasmehnila. »Če moj poba slučajno res gladovno stavka, ga bo moja rabarbarina pita pripravila do tega, da bo začel jesti. Rabarbarino pito je imel zmeraj najrajši, a ne, Ferg? In da ne bi slučajno pozabil, niti besedice našima gostjama.«

Ko so se vrnili od maše, sta bili Felicity in Cora še vedno zunaj. Vrata sobe za goste so bila odprta. Na eni od postelj je Fergus opazil lično zloženo rdečkasto rjavo svileno pižamo. Druga postelja je bila razmetana.

Pregrinjalo z marjetičnim vzorcem je zdrsnilo na tla, rjuha in odeja prav tako.

Vse bi dal, da bi se bil zjutraj lahko z njima odpeljal na goro iskat ostanke iz neke druge dobe.

Stopil je v kuhinjo. Mama je v rekordnem času zamesila pito in jo postavila v pečico. Sedli so k hitro pripravljenemu kosilu, ki so ga sestavljali pomfri, grah in hamburgerji iz zamrzovalnika. Oče je molče sedel na čelu mize. Žimaste obrvi je imel povešene, usta našobljena.

Brkljal je po mesu na krožniku.

Cath in Theresa sta vprašali, če smeta od mize, ko sta bila njuna krožnika skoraj še polna. Mama je odsotno prikimala. »Lahko gresta k Caseyjevim. Pa glejta, da bosta pridni,« je rekla.

Oče je vstal. »Nazaj v službo moram, Pat.«

»Oprosti, ker nisem spekla pečenke.«

»Nič hudega. Noben od nas ni lačen.« Pogledal je Fergusa. »Previdno vozi. Nedeljski vozniki so najhujši.«

Fergus je prikimal.

»Če vaju bojo spustili noter, povejta Joeju ...«

»Kaj pa?«

Oče je odkimal. »Saj ne vem, kaj.«

Ko je odšel, je mama vzela pito iz pečice. Razrezala jo je, da jo bojo pazniki hitreje pregledali, in jo še toplo zavila v aluminijasto folijo. Nato sta se odpravila od doma.

Vožnja severno od meje je bila dolga in ovinkasta. Na cestah je vladala zamaknjena spokojnost. Oblaki so se podili čez hribe in doline. Sonce se je tu in tam prebilo skozi njega. Mama je s pito v naročju sedela zraven njega.

Ko sta se pripeljala v grofijo Antrim, je bila ura tri.

Ustavila sta se pred Long Keshem. Kompleks, v katerem je bil zapor, je bil svoje čase zračna baza kraljevega letalstva, zdaj pa je spominjal na pritlično kolonijo za vse nesrečneže tega sveta. Na tabli pri glavnem vhodu je pisalo: HMP MAZE.

Herpes, mastitis, prostata. Maze. Zapor njenega veličanstva. Mizerija Maze. Fergus se je spomnil, da je nekje prebral, kako so hoteli nacisti med

drugo svetovno vojno Long Kesh zbombardirati do tal. Škoda, da jim ni uspelo. Ko sta z mamo stopila iz avta, je bilo slišati edinole veter in mukanje goveda v daljavi. Neskončni goli zidovi z bodečo žico na vrhu so ščitili stavbo pred zunanjim svetom.

Pri vhodu sta morala skozi običajni postopek: najprej sta morala pokazati potna lista in vozniški dovoljenji, nato pa z dvignjenimi rokami stopiti pod detektor za kovine na telesni pregled. Ta je bil počasen in natančen. Vsak kvadratni centimeter obleke so jima pretipali in ju večkrat obkrožili z ročnim detektorjem za bombe, kot da jima pregledujejo avro. Psi za odkrivanje drog so se krčevito trgali na povodcih. Uniformirani pazniki, opremljeni z verigami, ključi in vljudnimi pozivi »kar tukaj, prosim, gospod, tukaj, ja, gospa«, so bili kot iz škatlice.

Najprej sta prečkala dvorišče. Nato še ena vrata. In naprej po dolgih belih hodnikih, kjer je smrdelo po žveplu. Tako vsaj se je zdelo. To je pot v pekel, je pomislil Fergus.

Rešetke so zapirale vsak prehod kot kletko. Celotna stavba je bila kot laboratorij za poskuse na podganah.

Odklepanje, zaklepanje. Morala sta še skozi dvoje vrat, nato pa v plastični lavor, ki so ga spravili v majhno omaro, oddati vse, kar sta imela pri sebi, vključno z Joejevo uro, ki jo je nosil Fergus. Mami so pustili, da je obdržala pito. Vsak kos so natančno pregledali in ga večkrat prebodli s pletilko. »Slastno pecivo, gospa,« se je pošalil eden od paznikov. Nato so ju odpeljali v čakalnico. Pri vratih je stal paznik, na klopi pa sta molče sedela še dva obiskovalca.

»Pito so mi pa pustili,« je zašepetala mama, ko se je usedla. »To je gotovo dober znak.«

Fergus je prikimal. »Če boš Joeja s pito pripravila do tega, da bo začel jesti, bojo pa sploh navdušeni,« je glasneje rekel. Njegove besede so treščile ob steno in zamrle brez odmeva.

Čakala sta. Mama je globoko pobesila glavo, kot da moli. Fergus se je ozrl okoli sebe. Ker so bila okna zastekljena z mlečnimi šipami, je bila svetloba v čakalnici medla in umetna, zdelo se je, kot bi zunanji svet pripadal nekemu drugemu svetu. Fergus je spet pomislil na goro in na Coro, ki si z dlanjo zastira oči pred soncem, pa na Felicity, ki je skočila iz jarka kot Olga Korbut, in na skrivnostnega otroka, ki mu je dal ime Mel in ki leži na dnu jarka v pričakovanju nekakšnega ponovnega vstajenja.

»Gospa McCann, pridite zdaj.«

Paznik jima je pomahal. Mama je prijela Fergusa za roko. »Spustili naju bojo noter, Ferg. Spustili naju bojo noter. Lahko ga bova videla.«

Odpeljali so ju po še enem dolgem belem hodniku, nato pa ostro na desno po dolgem prehodu in še enkrat ostro na desno in skozi še ena zaklenjena vrata v podolgovato sobo. Rožljanje ključev, mežikanje neonskih cevi. Kabine za obiske, ki so se držale druga druge, so bili predeljene z debelo šipo.

Odpeljali so ju k mizi na koncu sobe. Usedla sta se in skozi šipo zrla v stol nasproti. Nikogar ni bilo.

Čakala sta in čakala.

Tri mize od njiju pa se je že odvijal obisk. Dekle na strani za obiskovalce ni mogla šteti več kot šestnajst let. S pridušenim glasom je živahno čebljala skozi šipo, zato se nista mogla izogniti temu, da ne bi tu in tam ujela delčka pogovora. »Jerry pravi, da se ji je čisto utrgalo ... še dobro, da sem telefonirala ... pa sklopka je spet crknila ... še en ultrazvok, v sredo ... Kako to misliš, če je okej?« Slišati je bilo tako, kot da moški, kdor pač je že bil na drugi strani šipe, ne razume niti besedice. Dekle je eno roko držala na trebuhu pod kavbojskim jopičem. Fergus je takoj dojel, da je noseča.

Premikanje na drugi strani šipe je hipoma preusmerilo njegov pogled nazaj v njuno kabino.

Mamini prsti so se močneje oklenili njegovega komolca. »To je njegov glas. To je Joeyjev glas.«

V tistem se je prikazala Joeyjeva visoka postava v obledelo modrih zaporniških oblačilih. Šele ko se je usedel, sta zagledala njegov obraz. Ustnice je imel razpokane, oči pa so mu žarele, kot bi imel vročino. Zasijal je od veselja, ko ju je zagledal.

»Mami! Ferg! Kakšno presenečenje.« Zgrudil se je na stol in iztegnil roke, kot bi hotel objeti ves svet. Nato je komolce uprl v mizo in si brado podprl z dlanmi. »Živijo.«

»Živijo?« je rekla mama. »To je vse, kar lahko rečeš? Živijo?«

»No, potem pa dober dan.«

»Joe McCann. Še v petek si se ukvarjal z lomom svetlobe. Kmalu zatem pa izvem, da si začel gladovno stavkati. Reci, da to ni res.«

»Žal mi je, mami. Najbrž bi te res moral posvariti.«

Mama ga je debelo pogledala. »Se pravi, da čisto zares gladovno stavkaš?« Joe je zaprl oči in prikimal. »Včeraj sva začela. Len pa jaz.«

»Zakaj pa? Zakaj to počneta?«

»Kaj misliš, zakaj?« Spet je odprl oči in se nasmehnil. »Ker bi imel rad eno številko manjše hlače? Tukaj not sem se precej zredil.«

»Nehaj s tem, Joey. Povej mi, zakaj to počneš.«

»Saj veš, kaj pravijo? Manj je več.«

Oba sta ga debelo gledala. Zdaj se je že smejal, in to skoraj evforično.

»Sploh pa ni to nekaj, kar bi počel. Ampak nekaj, česar ne počnem.«

Fergus je takoj vedel, da se bojo vsi tisti trije argumenti, ki jih je imel pripravljene, hipoma razblinili v nič. Želodec se mu je začel obračati, ker je hrano pri kosilu prehitro zmetal vase. Mama je iz naročja mirno vzela pito, zavito v aluminijasto folijo, in jo položila na mizo. »Pazniki so rekli, da ti jo lahko pustim tukaj. Tvoja najljubša pita. Rabarbarina. Čisto sveža, tik preden sva šla od doma, sem jo spekla. In to samo z maslom, nobene margarine.«

Fergus je opazil, da so se Joeju nosnice za trenutek razširile, tik zatem pa je že odkimal. »Ne bi bilo treba.«

»Res se mi je posrečila, Joe.«

»Kar ti jo pojej, Fergus. Jaz imam malenkost napihnjjen trebuh. Od zraka, se razume.« Zarezal se je.

»Ni ... smešno ... niti ... malo ne,« je rekel Fergus skozi zobe. Ob besedi smešno je s pestjo treščil po mizi.

Stražar je nejevoljno tlesknil z jezikom.

»Šš,« je rekla mama.

Joe je iztegnil roko in se dotaknil šipe. »Vse v redu, mami. Ferg ima prav. Res ni smešno.«

Mama je kos pite odvila iz folije in ga podržala proti šipi. »Same dobrote so notri,« je rekla. »Moka, sadje, sladkor, maslo. Same dobrote, ki so nam dane, da jih uživamo.«

Joe je naredil kretnjo, s kakršno župnik blagoslavlja sveti kruh pri obhajilu. »Saj vem. Ampak kaj, ko živimo v takih čudnih časih. In moramo za to, da bomo preživeli te čudne čase, početi čudne stvari.«

»Ni pa se nam treba do smrti izstradati, Joe. To ni naravno.«

»Ravno to ti hočem reči. Da so to nenaravni časi. Poslušaj me, mami, da boš razumela, kako je to. Jaz nisem navaden kriminallec. Samo za svobodo sem se boril, nič drugega. In raje umrem svoboden v glavi, kot da bi moral živeti kot zadnji izmeček tega sveta. Ampak oni pa točno tako delajo z nami, prisežem pri bogu, da res.«

»Ne moreš nastaviti drugega lica?«

Joe je odkimal. »Tako preprosto pa to spet ni. Za dostojanstvo gre, mami. Za človeško dostojanstvo. Ati to razume. Ko je bil nazadnje tukaj, sva se pogovarjala o tem. Za svobodo in za dostojanstvo gre. Za obleke, za obiske in za pravico, da se nam ni treba družiti z navadnimi zaporniki. Za pravico, da se lahko držimo zase in počnemo, kar bi radi. Pravico imamo, da hodimo naokoli z dvignjenimi glavami in nas ni sram tega, kar smo storili. Zato bomo jaz pa vsi fantje tukaj ... Skupaj bomo šli skozi to.«

»Joj, Joe. Fergus, še ti mu kaj reci.«

Fergus je pogoltnil slino. Niti besede ni spravil iz sebe.

»Zmeraj si bil tako prepričljiv.«

Fergus je pogledal skozi šipo in se zazrl v Joejeve nasmejane oči. Zajel je sapo in poskusil s prvim argumentom, ki ga je naštudiral v glavi.

»Joe ... Thatcherca v Angliji ... ta ne bo popustila niti za milimeter. Ves čas ponavlja, da ne bo.«

»Vem, ja.«

»Ko je umrl Sands, je izjavila samo to, da si je sam izbral, kako bo umrl, medtem ko žrtve bombnih napadov niso imele nobene izbire. To je bil domet njenega obžalovanja.«

»Ti pa tudi že zveniš skoraj tako, kot da se strinjaš z njo.«

»Seveda se ne, ampak ...«

»Tukaj ni nobenega ampak. Ali si z nami ali pa proti nam. In zmeraj več je tistih, ki so z nami. To je pa tudi edino, kar šteje.« Joe se je nagnil naprej, oči so se mu lesketale. »Velikanske spremembe se obetajo. Čutim, da se. Celo tukaj noter to čutim.«

»Jaz pa nič ne čutim.«

»Kako lahko to rečeš? Sands je bil v Fermanaghu vendar izvoljen v spodnji dom!«

»Saj sem tudi jaz glasoval zanj! Ampak vseeno bi mi bilo pa ljubše, če bi bil Sands živ, kot da je mrtev.« Fergus je umolknil. Desno dlan je naslonil na šipo in se nagnil naprej. »Joe, kar počneš, je zelo pogumno.«

»Hvala.«

»Ampak tudi zelo neumno. In popolnoma nekoristno. Dobro vem, da je. Nikamor te ne bo pripeljalo, razen v grob. Kdo bo imel kaj od tega?«

»Grob nosi zelo močno sporočilo, Ferg.«

»Grob je konec vsega, Joe. Grob so črvi pa zemlja pa generacije, ki bojo prišle za tabo in ne bojo o tebi niti slišale.«

»Bojo pa slišale o Bobbyju. Leta in leta se ga bojo spominjali. A mogoče ni bilo sto tisoč ljudi na njegovem pogrebu?«

»Ja, pa ulični spopadi so bili tudi, Joe. Molotovke. Še več pobijanja.«
Joe je odmahnil, kot da je vse to čisto nepomembno. »Ti bom jaz povedal, kdo se ga bo najbolj spominjal.«

»Kdo?«

»Tisti, ki so ga ubili. V bistvu je bilo to isto, kot če bi mu pritisnili pištolo na čelo. Oni se pa ga bojo večno spominjali. Kot duh bo, ki jih bo večno preganjal.«

Fergus je vzdihnil. Ta pogovor ne vodi nikamor. Kot bi imel Joe v sebi demona, ki govori namesto njega. Fant na drugi strani šipe ni bil njegov ljubljene brat, ki ga je tako dobro poznal, ampak nekdo drugi, tujec z drugačnimi asociacijami in drugačnimi cilji. Fergus se je nemirno presedal in iskal nov argument, ki bi mu Joeja znova približal. In se ga je tudi domislil.

»Joe? Se spomniš Johna Lennona?«

»Kdo se ga pa ne? Edina oseba v našem času, ki se lahko primerja z Jezusom.«

Fergus je s pridušenim glasom zapel: In the middle of the night. In the middle of the night I call your name. Oh Yoko⁴! Tvoj najljubši komad, Joey.«

Joey se je nasmehnil. »My love will turn you on⁵,« je rekel. Pomenljivo je trznil z obrvmi in z rokami pokazal obris namišljene peščene ure.

Fergus se je nasmehnil. »Tu gre za ljubezen in življenje, Joey. Ne pa za grobove ali za mučeništvo. Kaj pa refrakcija svetlobe, Joey? Fizika? Pa tvoja punca, ki te čaka v Newryju?«

»Cindy? To je preteklost.«

»Preteklost?«

»Z nekom drugim je začela hoditi. Rekel sem ji, naj me pozabi, in me je.«

»Dosti drugih punc je še. Malo morje punc.«

Mama se je nagnila naprej. »Od nekdanj so bile nore nate, Joe. Dobro se spomnim Sandre Gannon, ki se je vedno motala okoli naših zadnjih vrat. Pa si bil star komaj trinajst.«

Molče so obsedeli.

Čez čas je Fergus vzel kos mamine pite in si jo položil na dlan. Posnemal je prejšnjo Joejevo kretnjo in začel blagoslavljal pito. »Vzemite in jejte od tega vsi,« je rekel.

»Fergus!« je rekla mama.

»To je moje telo,« je rekel Fergus, ne da bi se zmenil zanjo. Stresel je z glavo in se dotaknil skorje. »Po mojem to vseeno ni nobeno telo. Ampak je točno to, kar je videti. Čisto navadna pita. Dobra za znoret.«

Joe se je široko nasmehnil. »Ti si pa še zmeraj za štose, Ferg.«

Fergus je odgriznil košček pite. »Veš, kako okusna je, Joe? Fantazija.«
Pojedel je cel kos.

»Res jo moraš pokusiti.« Dvignil je nov kos. Joe je odkimal. »Prosim te, Joe. Nehaj s to noro stavko, ki te bo ubila.«

Joe je odkimal. »Danes je moj drugi dan. Pravijo, da je vsak dan lažje.«

»Zate že. Za nas je pa težje. A ne, mami?«

»Res je. Poslušaj ga, Joe. Čisto trdi smo od strahu.«

»Saj vam ni treba skrbeti zame, res ne. Zdaj počnem točno to, kar hočem. A res noben od vaju tega ne more spoštovati?«

»Tvoja stvar je, če si hočeš uničiti življenje. Ampak kaj pa Fergusovo življenje? Zaradi tebe se ne more skoncentrirati na maturo.«

»Nobenemu od vas ne bi nikoli hotel kaj slabega.« Segel je proti šipi. »Oh, Fergus. Mami. Nikoli.« Fergus je zagledal solzo, ki se je utrnila bratu iz očesa. Upajoče je zadržal dih.

»Misliš, da ni vsak trenutek, ko mislim nate, kako se hočeš izstradati, zame čista muka?« je rekla mama.

Joe se je naslonil nazaj, Fergus pa se je ugriznil v ustnico.

»Vrni se k nam, Joe,« je bleknila mama in pritisknila obraz na šipo.

»Prosim!«

Nekakšen krč je zdaj oplazil Joeja po obrazu. Oči in nos so se mu nagrbančili. A kot bi trenil, je napetost izginila. Čelo je imel spet gladko kot nov list papirja. »Nič me ne boli, mami. Lakota, veš, to ni nič. Pride in mine, potem pa dokončno izgine. In takrat imaš popolnoma bistro in jasno glavo. Sveti možje počnejo to že stoletja. Po vsem svetu se ljudje postijo.«
Joe je iztegnil roke, kot razpre ptica krila. »Pravijo, da imaš drugi teden tak občutek, kot da lebdiš. Kot da letiš in lebdiš.«

»Joe!« je zaklical Fergus.

Toda Joe je zdaj že zaprl oči in odkimaval, kot da hoče izničiti vsakršno prepričevanje. Trenutek, ko bi bilo še kaj možno, je minil za zmeraj.

Fergus je položil kos pite nazaj v folijo in ga zavil. »Nič ne zaleže, mami. Ne poslušaj naju.«

Joe je odprl oči. Videti je bil utrujen in žalosten. »Poslušam vaju, Fergus. Ampak vidva ne poslušata mene.«

Fergus je pogledal brata. Pomislil je na barjanskega otroka in na arheologe in na ure vožnje in na maturo. Vse to je tu prenehalo obstajati. Odprl je usta, da bo še nekaj rekel, a si je premislil, ker ni imelo nobenega smisla.

»Kaj si hotel reči, Fergus?«

»Nič. Samo nekaj pač, kar je tudi napisal John Lennon.«

»Kaj pa?« Joejeve oči so se spet odprle.

»I don't wanna be a soldier Mama, I don't wanna die.«

Joe se je zasmel. »Ti si pa res štoser, Ferg. Pač tak komad, pa kaj. Napisan na drugem kraju, v drugem času.« Oči so se mu spet zaprle.

»Pacifizem je luksuz, Ferg. Pacifizem ni za ljudi, kakršni smo mi.«

Naslonil se je nazaj, roke so mu bingljale ob telesu, brundal si je Lennonovo pesem.

Fergus je vstal in se dotaknil mame po ramenu. »Greva,« je šepnil.

»Res nimaš nobenih drugih argumentov, Fergus? Mora biti še kakšen!«

»Niti enega več se ne spomnim.«

»Oh, Fergus. Pa saj sva ga skoraj že prepričala.«

Ko je Fergus vstal, je k njima takoj pristopil paznik.

»Že odhajata?« je vprašal.

Fergus je prikimal. »Ja, odhajava.«

Mama si je glavo zakopala v dlani. Fergus je moral seči z roko navzdol, da ji je pomagal vstati.

»Greva, mami.«

»No, poslovite se zdaj,« je rekel paznik.

»Mu lahko vsaj pito pustiva?« ga je prosila mama.

»Če želite. Kar tukaj, ob strani.«

Glasno sta se poslovila od Joeja, ki je odprl oči in jima pomahal. »Se vidimo,« je rekel. »Oglasita se še kdaj na kakšno kosilo ali pa na večerjo. Pristrčno vabljeni. Kadarkoli.« Nasmehnil se je, skomignil z rameni in prekrižal roke na trebuhu. Odsotno jima je sledil s pogledom.

»Nasvidenje, Joe,« je mama mukoma spravila iz sebe. Ko ju je paznik pospremil iz sobe za obiske, se je ves čas ozirala čez ramo.

»Itak je bil zmeraj suh kot trlica,« je tarnala.

Fergus je stresel z glavo. Joe ni bil več trlica: kot je sam rekel malo prej, se je v zaporu celo zredil, kar mu bo mogoče zdaj celo koristilo. Mama je tiho jokala. Fergus jo je vodil po golih hodnikih in skozi vmesna vrata z

rešetkami. Ko sta bila končno zunaj in so se za njima zaprla zadnja vrata, je Fergus prhnil kot konj z nozdrvmi.

»Mater, pa saj to je hujše kot v Alici v čudežni deželi.«

Mama se ga je držala za upogib komolca, kot da jih šteje šestdeset, ne štirideset. »Samo domov me odpelji, Fergus.«

Pomagal ji je sestri na sovoznikov sedež. Nastavil si je ogledalo in zbrano vzvratno speljal z dvorišča. Vozil je po isti cesti, kot sta prišla. Mimo njiju so drvele milje, vasi in hiše, povsod je bilo čutiti nemir: v zabarikadiranih policijskih postajah, v zgrbljenih ramenih pešcev po pločnikih in celo v nazobčanih pramenih svetlobe. Mama vso pot ni spregovorila niti besedice, niti takrat ne, ko je Fergus na dolgem ravnem odseku hitre ceste pospešil na 120 kilometrov na uro. Samo sedela je in zrla skozi okno v večerno nebo in si s palci gnetla konice prstov, kot bi mesila testo za še eno rabarbarino pito.

4 Sredi noči, sredi noči kličem tvoje ime, Yoko.

5 Moja ljubezen te bo vzburla.

6 Nočem biti vojak, mama, nočem umreti.

Ko je tisto noč ležal v postelji, ga je gora poklicala. Kot skobec je zumiral travo, grme uleksa in drevesa, skrivenčena od vetra in skale, poraščene z lišaji. In jarek, prekrit s ponjavo, ki se je bočila v vetru. In otroka, čakajočega pod njo. In tihi bager.

Iz sobe za goste je zaslišal kašelj in nato še škripanje. Felicity ali Cora, ena od njiju, se je obračala v spanju. Predstavljal si je njuna obraza na vzglavnikih. Cora naslanja čelo na upogib roke, Felicity pa leži na hrbtu v svoji rdečkasto rjavi svileni pižami, njen ravni strogi nos je uperjen kvišku, njene veke so negibne.

Nato pa je bil že spet v zaporu, njegova usta so neslišno izgovarjala prepričljivejše argumente, Joe ga je poslušal in segal skozi šipo, ki je ob dotiku izginila. »Joe, nehaj s to noro stavko, ki te bo ubila,« je zašepetal. Spomini minulih let so poleteli proti njemu kot karte, raztresene v zraku. Joe ga uči grabiti travo, potem pa z grabljami zažuga proti nebu kot kak škrat z vilami in podi Fergususa okoli hiše.

In the middle of the night

In the middle of the night I call your name

Oh Yoko!

Joe prepeva kolednice skupaj z Michaelom Raftersom in Fergusom, trije nabriti barabini, ki potresavajo s pločevinkami za zbiranje prispevkov za Vincencijevo družbo dobrote, kot bi bile marakasi, njihove pesmi so kot oblački v stripih, vsakič ko pozvonijo pri novih vratih, so bolj kosmate. Trije smo kralji z zjebane Irske, kondome prodajamo, po ceni za enega dva ... Joe na božični večer pleše z mamom v dnevni sobi hiter bugivugi na Bohemian Rhapsody, ki je mamin najljubši komad.

In the middle of a shave

In the middle of a shave I call your name⁷

Joe z brivnikom prvič obrije Fergususa, režita se kot ubrisana orangutana. Joe na nogometnem igrišču stavi vse na eno karto, nato mu cela šola vzklika od navdušenja, ker je s kirurško natančnostjo poslal žogo v kot mreže.

In the middle of a cloud

In the middle of a cloud I call your name⁸

In potem tisti zimski večer, ko so ponj prišli policisti, in je oče rjovel kot ustreljeni slon in se je mama oklepala naslonjala stola, Joe pa je brez

besed stal pri vratih, samo uro si je še snel in jo dal Fergusu in rekel: »Pazi nanjo zame, Fergus. Dobro mi jo čuvaj,« nato pa smeje iztegnil roke, da so mu nataknilo lisice.

Oh Yoko! Karte spomina so odletele kot prestrašene ptice. Ime Yoko se je sčasoma spremenilo v Joey, in Fergus je zaspal.

Sredi sna, Rur. Sredi sna kličem tvoje ime.

7 Sredi britja, sredi britja, kličem tvoje ime.

8 Sredi oblaka, sredi oblaka, kličem tvoje ime.

»Danes je naš veliki dan,« je rekla Felicity. »Ekshumacija.«

Punci sta že odšli v šolo, oče pa v službo. Mama je pripravljala cvrtje za zajtrk. Fergus ji je pomagal. V glavi mu je razbijalo zaradi nemirne noči, a se je vseeno nasmihal, kot da je vse v redu, ko sta gostji prišli na zajtrk. Cora je hotela samo jajce, Felicity pa je rekla, da bo pokusila vse: fižol, krompirjeve polpete, jajce, slanino in klobase.

»Moji sošolci iz Roscillina bojo tudi prišli pomagat,« je rekel Fergus.

»Padraiga res morata videti. Meter petindevetdeset je visok, čokat kot omara, pa z irokezo na glavi.«

»Vsaka moč nam bo prišla prav.«

»Ste že kdaj premikali kaj takega?«

»Nikoli. Profesor Taylor z univerze Queens v Belfastu bo tudi prišel. Pa policijski patolog tudi. Vsi skupaj jo bomo pa menda že spravili ven v enem kosu. Pa še vojska nam bo pomagala.«

»Vojska?«

»S tovarnjakom bojo prišli. Poseben zaboj so izdelali zanjo.«

Iz kuhinje je stopila mama s krožniki. Obraz je imela čisto bel, gornji gumb na kavbojkah pa odpet. »Pojdi po omako, Fergus.«

Poln krožnik hrane je postavila pred Felicity. Fergus je iz omare prinesel steklenički rjave omake in kečapa. Mama je še enkrat prišla iz kuhinje s posodico, iz katere je kukalo rjavo jajce. Položila jo je na Corin manjši krožnik, izginila nazaj v kuhinjo in zaprla vrata za sabo.

»Usedi se že, Fergus,« ga je povabila Felicity.

Fergus se je usedel. »Nočem se vama vsiljevati.«

»Saj se nama ne. Povej mi, imaš ti mogoče kakšno teorijo?«

»Kakšno teorijo?«

»V zvezi z Mel. Konec koncev je Mel tvoja punca.«

»Res krasna punca, ja. Malo preperela po robovih.«

Cora se je zahihitala in trkala po jajčni lupini. »Moja teorija je, da je bila Mel kraljevski otrok. In da so jo pokopali na barju zgoraj v znak časti, potem ko je umrla za ošpicami. Ali pa kaj podobnega, zelo preprostega.«

»So takrat že poznali ošpice?« je vprašal Fergus.

Felicity je nabodla klobaso. Zamišljeno je žvečila. »Grški pisec Tukidid je zelo verjetno imel v mislih ošpice, ko je popisoval kugo, ki je v 5. stoletju pred našim štetjem razsajala v Atenah. Možno, da se je Mel našla od trgovcev, ki so prišli z juga. Zelo možno.«

»Ošpice? Po mojem pa le ni tako preprosto,« je rekel Fergus.

»Zakaj pa ne?«

»Sami ste rekli, da so v železni dobi poznali obrede žrtvovanja. In da leži dekle pod zelo nenavadnim kotom, kot da je padla v jamo ali pa da so jo vrgli vanjo.«

»Pa obroča okoli zapestja tudi ne smeta pozabiti,« je rekla Cora.

Felicity je prikimala. »Imaš prav.«

»Mogoče so jo zaradi slabe letine žrtvovali poganskim bogovom. Otrok z nakitom je bil zelo dragocena žrtev.«

Fergus je vzel kos opečenca, ki mu ga je ponudila Felicity.

»Isto kot danes počnejo ugrabitelji. Zelo radi si izberejo otroke, ker dobijo zanje višjo odkupnino, a ne?«

»Zanimivo,« je rekla Felicity. »Vseeno pa mislim, da pojem otroštva v tistih časih ni kaj dosti pomenil. Punca je bila dovolj stara, da je lahko delala in je zato veljala za odraslo osebo. V tistih časih si bil ali dojenček ali pa delovna sila, vmes pa nič.«

»Se pravi, da ni bilo zelo zabavno biti mlad?«

»Po mojem že ne.«

Cora je odložila žlico. »Nobenega dokaza nimamo o tem, kako je umrla.«

»Ne, nimamo,« se je strinjala Felicity. »Morali bomo počakati, kaj bojo pokazali rezultati obdukcije. Pojej že to jajce, Cora.«

Cora je vzela žlico in iz lupine izkopala zalogaj krhkega beljaka. »Po mojem pa je bila Mel čisto običajen otrok. Dolge lase je imela. Smejala se je. Nagajala. Kar vidim jo, kako teka po hribih in se vozi s čolnom po jezeru, tako kot to počnejo otroci danes. Kaj pa ti praviš, Fergus?«

Prikimal je. »Prepričan sem, da je bilo tudi v njenem življenju dosti veselja.« Vzel si je še en kos opečenca in ga počasi hrustal. »Včasih se mi zazdi, kot da je še zmeraj živa. Ponoči se mi je večkrat sanjalo o njej. Kot da bi mi rada nekaj povedala o sebi. Neke vrste svarilo mogoče.«

»Prekletstvo mumijine grobnice ...« Cora je zavila z očmi in tlesnila s prsti. »Huuuu-huuu.«

Fergus se je zasmel.

Felicity se nagnila naprej, da si bo nalila čaja. »Fergus ima prav.

Zgodovina je natanko to. Svarilo. Za vsakogar od nas. Le da mu večinoma nočemo prisluhni.« Na dušek je popila čaj. »Pohiti že, Cora, da se ne bomo predolgo obirali. Ne bi rada, da bi profesor Taylor zasadil lopato pred nami.«

Fergus je poskušal prepričati mamo, naj se jim pridruži na gori, a ni bila razpoložena.

»Da bi gledala mrtvega otroka, je pa res zadnje, kar si trenutno želim,« je rekla med pomivanjem posode. »Ti pa samo to pazi, da ne boš nikomur zinil niti besedice o Joeyju. Si me slišal, Fergus?«

Fergus ji je obljubil, da ne bo. Prisedel je k Felicity in Cori v renault, in že so se odpeljali. Vožnja okoli jezera je bila živahna. Laboda sta v strmem letu pristala na vodni gladini in pustila za seboj penasto brazdo. Cora, ki je sedela na sovoznikovem sedežu, je odprla okno in v avto je planil hladen, poživljajoč piš zraka. Šibke neonske cevi in vonj po Long Keshu so se zdeli kot hude sanje iz nekega drugega sveta.

Vojaška nadzorna točka na meji je bila prazna.

»Izgleda, da je pol Drumleasha na poti sem,« je rekla Felicity, ko so se priključili koloni vozil na cesti, ki je zavila navkreber proti barju.

In res so bili avtomobili parkirani po vsej jahalni stezi. Zadnji del poti so morali peš. Množica se je pomikala po razbrazdani šoti. Mešano moštvo policistov iz Republike in s Severne Irske je skrbelo za red. Sonce je žgalo v uleks. Mir, ki je običajno vladal tu zgoraj, je izginil. Povsod kamere, vrvež, smeh. Kot kakšna božična predstava v cerkvi.

Felicity je zakorakala naravnost proti sivolasemu moškemu s srebrno brado, ki se je pogovarjal z enim od severnoirskih policistov. Cora in Fergus sta postavala pri tihem bagru.

»Veš, kaj sem pravkar ugotovila?« je rekla Cora in si z dlanjo zastirala oči pred soncem. »Mel so pokopali z glavo proti vzhodu. Tako kot v tisti pesmi.«

»V kateri pesmi?«

»Saj veš, no, v eni tistih, ki jih je pel stari dobri John McCormack: Zagrebite me na gori, da zrl bom v vzhajajoče sonce.«

Cora je imela zvonek in gostoleč glas, pri besedi sonce pa je nenadoma umolknila in zardela.

»Ti kar poj,« jo je prosil Fergus. »Ne poznam je.«

»Ne spomnim se, kako gre naprej.«

»Zelo je lepa.«

»Bolj sentimentalna kot lepa.« Cora si je spodnji konec razvlečenega puloverja začela navijati okoli prsta. »Koliko ljudi se je zbralo tukaj!«

»Bogve, če to kaj pomeni, da je obrnjena proti vzhodu?«

»To moraš pa mojo mamo vprašati. Poglej, tisto je pa profesor Taylor, s komer se pogovarja. On je največji strokovnjak na tem področju. Takoj za mojo mamo, seveda. Veš, kako jo kličejo v Dublinu?«

»Kako?«

»Železna lady. Železnodobna bi bilo predolgo.«

Fergus se je zahehetal. »Ampak ta tvoja železna lady je dosti bolj prijazna kot tista v Londonu.«

»Kaj pa vem. Zna biti precej hujša, kot izgleda.«

»A res?«

»Ja. Lani sem imela pol leta hausarest.«

»Zakaj pa?«

Cora se je ugriznila v ustnico. »Se ne boš režal?«

»Ne bom.«

»V modrcu sem pozirala. Za neko reklamo za perilo.«

Fergus je ostrmel. »To pa že ne!«

»Ja, sem.«

»A za kakšno revijo?«

»Za plakat. Moja prijateljica Laura me je povezala z nekimi tipi, ki se ukvarjajo s fotografijo. Nazadnje pa mojih slik sploh niso uporabili.« Fergus si ni mogel kaj, da ne bi pobuljil v njeno oprsje. Ne da bi se tam prav dosti bohotalo, če je sodil po tem, kako ravno ji je padal pullover spredaj. Zardel je in se zarežal.

Cora ga je s komolcem dregnila v rebra. »Pa si rekel, da se ne boš režal.«

Fergus je požrl slino. »So ti kaj plačali?«

»Trideset funtov.«

»Kristus božji. Misliš, da bi mene tudi vzeli?«

Cora ga je krcnila okoli ušes in se tudi sama zarežala. Še enkrat ga je dregnila s komolcem, on pa njo in režala sta se kot pečena mačka. Nato se je Fergus nenadoma zdrznil. Zagledal je Michaela Raftersa, kako mu maha čez grmovje uleksa. Moramo vedeti, Fergus. Do jutri.

»Šš,« je rekla Cora, ki se je tudi zresnila. »Mami gre. S profesorjem.«

Felicity je prišla do njiju in se jima široko nasmehnila. »To je profesor Taylor, Fergus. Rad bi spoznal najditelja.«

Fergus se je počutil kot Krištof Kolumb, saj profesor od silnega navdušenja nad najditeljem, kar ni mogel spustiti roke, s katero mu je čestital. Pogled Michaela Raftersa pa je medtem vrtal v Fergusov hrbet kot

rezilo. »S Coro sva ravno ugotavljala,« je bleknil, »da je pokopana z glavo proti vzhodu. A to kaj pomeni?«

Profesor Taylor se je malce zamislil. »Pri najdbah na Danskem smo naleteli na vse mogoče smeri,« je rekel. »Na Irskem imamo pa zaenkrat premalo gradiva, da bi lahko kar koli sklepali.«

»Dajmo se zdaj malo organizirati,« je rekla Felicity. »Ko ste ravno omenili Dansko ... Res si ne želimo, da bi se nam zgodila taka katastrofa, kot se je takrat njim.«

»Kako to mislite? Kaj pa je bilo?« je vprašal Fergus.

»Ko so iz barja dvigovali moža iz Tollunda, od tega je zdaj malo več kot trideset let, so ga najprej obili z deskami. Ker pa so bila tla premehka, da bi lahko postavili žerjav, so ga morali dvigniti z golimi rokami. Pri tem pa je en od fantov, ki so pomagali, dobil srčni infarkt in bil na mestu mrtev. Barje je terjalo življenje za življenje, so pravili. Vaščani so bili čisto trdi od strahu.«

Fergus je spreletelo. »Prekletstvo mumijine grobnice. Kot je rekla že Cora.«

»Zato bomo mi danes uporabili bolj enostaven sistem. Vojska nam je pripeljala velike kose pločevine, ki jih bomo potisnili pod njo, in jih dvignili. Ker nima nog, nam ne bo treba prav dosti izkopati okoli nje. Vseeno pa bomo prečesali širše območje okoli trupla. Za vsak primer, če je še kaj pokopano z njo.«

»Dodaten nakit mogoče?«

»Ali pa kak glavnik in okrasne jagode. Kdo ve? Kar koli bomo še našli, vse bo božji dar. Pomagalo nam bo pri datiranju. In nam dalo širši kontekst.«

Še preden je Felicity dokončala stavek, se je po stezi pripeljal tovornjak s ponjavo. Vojska. Štirje vojaki so poskakali z njega. Med njimi je bil tudi Owain, padli binškošnik. V uniformi je zaspano postaval malce proč od ostalih. K Fergusovi skupini je zdaj pristopil poveljujoči oficir.

»Profesor Taylor?« je vljudno rekel. Njegova angleščina je imela tiste vrste odsekani prizvok samoumevnega poveljevanja iz starih vojnih filmov, ki umirjeno in samozavestno sporoča: Usoda imperija je v naših rokah varna.

Fergus se je premaknil k oddaljeni tihi skali, preden bi ga Owain lahko ogovoril. Upal je, da mu Michael Rafter ne bo sledil. Ko se je naslonil na skalo, je s koticom očesa uzrl Owaina, ki mu je napol prikimal in se mu

rahlo nasmehnil. Fergus se je ugriznil v ustnico, ker ni vedel, ali naj mu odzdravi ali ne. Potem je glavo komaj opazno nagnil, mu prikimal in upal, da tega nihče ne bo opazil. Čez nekaj sekund so se njegove bojazni že uresničile. Michael Rafters mu je bil že za petami.

»Si se odločil, Fergus?«

Fergus je s pogledom vrtal v barjansko travo pod nogami. »Ja.«

»Se pravi, da si za?«

»Tega pa nisem rekel. Samo to sem rekel, da sem se odločil.«

»In kako si se odločil?«

Fergus je stišal glas. »Kadar se kdo pridruži provom, je to nekaj uradnega, Michael, a ne?«

»Kako to misliš?«

»V starih časih si moral prebrati neko zaobljubo, ko si se jim pridružil. Pa stroga vojaška hierarhija je vladala. Postal si vojak. Je še zmeraj tako?«

»Bolj ali manj.«

»To pomeni, da mora Joe ubogati ukaze?«

Michael je malce pomislil in se naslonil na skalo poleg Fergususa. »Do neke mere že.«

»Kaj to pomeni? Do neke mere?«

»Joe je v zaporu, a ne? Misliš, da naši ukazi tako lahko pridejo v zaporu do njega?«

»Pa saj ima dovoljene obiske. Z mamom sva bila ravno včeraj pri njem.«

»Ojoj, Fergus. To je moralo biti pa hudo.«

Množica se je začela premikati proti ponjavi. Bliskavice so zašklocale.

»Michael, nočem se vam pridružiti. Konec poletja bom odšel na Škotsko, v Aberdeen. Ne glede na rezultate na maturi. Če se ne bom mogel vpisati na univerzo, bom pa jarke kopal. Vseeno pa bom naredil to za vas, če ...«

»Odlično. Se pravi, da boš šel za kurirja, od zdaj pa do konca junija? In to je to.«

»Če, sem rekel.«

»Okej, okej. Kaj če?«

»Če bo tisti, ki poveljuje, kdor pač že je, ukazal Joeju, naj neha.«

»Neha kaj?«

»Gladovno stavkati, kaj bi drugega?«

»Gladovno stavkati?«

»Ja.«

Michael je tiho zažvižgal. »Čakaj malo, saj Joeju ni nihče ukazal, naj gladovno stavka. To je bila izključno njegova izbira, Fergus.«

»Ampak Joe je vojak, a ne?«

»To pa res. V tem je tudi ves smisel gladovne stavke. Mi smo vojska, ki se bojuje proti drugi vojski. Joe je vojni ujetnik.«

»Vojaki pa morajo ubogati ukaze, a ne?«

Michael je skomignil z rameni. »Vem, kaj hočeš reči, ampak ...«

Zdelo se je, kot bi zadnja beseda zletela v nebo. Čez čas je Rafter s položil dlan na Fergusovo roko.

»Govoril bom s človekom, ki ga imaš v mislih. Mu bom sporočil. Ampak ne morem ti obljubiti takega izida, kot ga hočeš.«

»Obljubiš pa, da boš poskusil?«

»Obljubim.«

»Fergus! Vsi pri jarku te čakamo!« Cora je pritekla k njemu in ga odvedla od skale. Fergus se je ozrl čez ramo. Michael je prikimal. »Priden, Fergus. Pojdi že.« Brezbrižno se je naslonil nazaj, zazehal in si vtaknil cigareto v usta. »Se bova jutri vse zmenila.«

Fergus je gornje zobe močno zasadi v spodnjo ustnico in se obrnil stran.

»No, krasno.«

»Kaj pa?«

»Ni važno.«

»Mama te rabi pri Melini glavi. Ob jarku.«

Pet minut pozneje se je skupina osmih močnih mož, vključno s Fergusom, postavila v polkrog okoli ponjave. Opazovali so Felicity in profesorja Taylorja, ki sta natančno usmerjala vojake pri potiskanju pločevinaste podlage v globoko režo pod zakopanim otrokom oziroma njegovim vidnim delom.

Barjanski otrok je bil na pragu ponovnega vstajenja.

Nosači so se mu približali in ga začeli dvigovati. Bilo je tako nerodno, kot je težko izrezati prvi kos torte.

»Previdno. V roko ste jo zadeli,« je rekel nekdo.

»Tukaj je pramen las. Rdečkasto rjav.«

»Najbrž ima tako barvo zaradi barja.«

»Kdo bi vedel. Meni se zdijo kostanjevo rjavi. Pa kako gosti so.«

»Okej. Vsi na svoja mesta. Na tri jo pa počasi dvignete.«

»Padraig, stopi tja na sredino. Fergus in ti, poba, vidva pa pojditaj h glavi.«

»Ena, dve, tri ...«

Fergus se je znašel tik ob Owainu. Istočasno sta vdihnili in dvignila. Začutil je tanke svetle dlake na Owainovi roki, ki je podrsala ob njegovo.

»Hej, ti, živijo,« je rekel Owain.

»Živijo,« je zamomljal Fergus.

»Malo srhljivo, eh?«

»Ja.«

»Kot Zora živih mrtvecev.«

»Kaj?«

»Tisti film, a ga poznaš, zombiji v nakupovalnem središču pa to?«

Fergusu so lica vroče žarela. »Pa res, ja. Film.«

Skupina mož je zdaj nesla pločevinasto podlago s pradavnimi ostanki in grudami šote po valovitih tleh.

»Pazite!« je zavpil profesor. »Velika gruda se je odlomila z vrha.«

Kos šote je padel Fergusu pred noge. Hitro je moral odskočiti in jo prestopiti, pri tem pa paziti, da ne bi preveč stresel svojega vogala mrtvaškega odra.

»Zapomnite si, kam je padla.«

»Mojbog!« To je bil Felicityjin glas. »Pa to je njen obraz. Del njenega obraza.«

»Vi samo nadaljujte, fantje. Vsak čas se bo ulilo.«

Na pomoč so priskočili novi pomagači in prevzeli del bremena. Zdaj jih je bilo že deset ali dvanajst, ki so imeli na ramah ta čudni tovor. Skrajno previdno so si utirali pot čez barje. Fergus ni videl drugega kot ozkega pasu tal pred sabo in nog nosačev. Nekateri so bili v vojaških škornjih, drugi v supergah. Z Owainom sta bila sprva pri Melini glavi, zdaj pa sta pristala na začelju.

Ko so prišli do čakajočega vojaškega tovornjaka, sta profesor Taylor in Felicity poveljstvo predala oficirju. Pod pločevinasto podlago so speljali vrvi. Na oficirjev znak so dekletke začeli spuščati, vojaki so jo preprijeli in jo s spretnim manevrom predstavili v leseni zaboj na tovornjaku.

»Pa je.«

Padle so prve kaplje dežja.

Fergus je bil od napora ves zaripel v obraz. Med lopaticami je čutil curek znoja.

Felicity je stopila k njemu in mu položila roko na ramo. »Fergus, pogledj jo. Ko smo jo premaknili, se ji je šota odluščila z enega dela glave.

Mislím, da je res dekletke.«

Najprej mu je padlo v oči, kako gladka lica ima. Koža okoli čeljusti je bila nagubana pod težo stoletij. Imela je markanten orlovski nos, ustnice pa zaprte in našobljene v poljub. Oko, ki je bilo vidno, je bilo zaprto, na glavi pa je imela nekaj, kar je bilo videti kot kos čepice iz volni podobnega blaga. Spominjala je na dekle iz prejšnjega stoletja iz pravljičice za lahko noč, ki tesno pokrito leži v postelji. Kako drobna je bila. Fergus še nikoli ni videl bolj spokojnega izraza na obrazu.

»Kot da se je ravnokar ulegla in zaspala,« je zašepetal.

Felicity je prikimala. »Natanko to so dali ljudje v viktorijanskih časih vklesati na grobove. Zaspala je. Meni se je to zmeraj zdel trapast evfemizem za smrt. Ampak zdaj se mi pa zdi več kot ustrezen.«

»Neverjetna je. Poosebljena nedolžnost.«

Cora zraven njega je jokala. »Oh, mami. Fergus! Poglejta. Pod brado.« Fergus je ostrmel. Tisto, kar se mu je sprva zdelo vrstica s čepice, je bilo nekaj močnejšega, podobnega ličnemu zvitku vrvi, ki je segala vse do dekličine upognjene roke.

»Bog se usmili,« je zašepetala Felicity.

Fergus je iztegnil roko, kot bi se je hotel dotakniti. »Mel?« je rekel.

Množica je bila tiho. Zdaj je že močno lilo. »O, Mel.«

Vrv je bila zanka.

Nekje je vžgal avtomobilski motor. Padel je ukaz. Vojak je odvil rumenorjavo ponjavo tovornjaka, ki je Mel skrila pred pogledi.

Drugi del

Drugi pogled

Ko sem očetu povedala, kaj mu sporoča stari Shaughn, se je mama tesneje ogrnila v plet in zavila vanj novorojenčka. Nič ni rekla.

»Zahteva po plačilu je nepravična, zato se ji moramo upreti,« je vztrajal oče. »Letošnja zima je najhujša, kar sem jih kdaj doživel. Če bomo morali plačati, naše zaloge še zdaleč ne bodo zadostovale do pomladi.«

Dojenček je zajokal. Mama ga potolažila. A tudi njej so se oči napolnile s solzami. »Brennorja bi morali poslati od doma,« je rekla. »Naj se s čolnom odpelje na drugi breg jezera, čim dlje od tod. Na jug. Tako bo imel vsaj on možnost, da bo preživel.«

Oče je odkimal. »Tu je Brennorjev dom. Premlad je, da bi odšel.«

Opazil je, da poslušam, in me spodil iz hiše. Zunaj sem naletela na Brennorja, ki je prisluškoval pogovoru.

»Mama hoče, da grem,« je zašepetal in obraz se mu je spačil od žalosti.

»Ne,« sem mu šepnila. »Mama si želi, da bi vsaj ti preživel.«

»Ko bo stari Shaughn jutri prišel sem,« je rekel in obračal v roki držaj majhnega deškega kopja, »naj se me pazi.«

»Brennor,« sem rekla, »premlad si, da bi se spomnil, kaj se je zgodilo pred tremi leti. Ko je tistikrat prišel stari Shaughn, sta z očetom začela kričati in mahati z orožjem. Nato sta po stezi odšla gor na barje poravnat račune v boju. Čez čas sta se pogodila in prišla nazaj dol. Naše plačilo staremu Shaughnu je bilo preloženo do poletja.«

Brennor je stresel z glavo. »Oče to ve in jaz to vem.«

»Kaj pa?«

»Da je zahteva po plačilu nepravična.«

Namrščila sem se. »Kaj pa je pravično? Je to pravično, da lovimo divje živali in jih pojemo, ne da bi nam storile kaj žalega?« Brennor se je zasmeljal in me požgečkal pod pazduhami in po trebuhu. To je silno zoprno početje mlajših bratov, ki se ga predrznejo, takoj ko te prerasejo in postanejo močnejši od tebe. Močno sem ga uščipnila nad pogačico, da je poskočil v zrak kot režeča podlasica.

»Zdaj grem na lov na jelena. Malo prej sem jih videl v megli na oni strani, v inchquinaškem gozdu.«

»Dober ulov ti želim,« sem rekla.

Brennor je odšel s kopjem v roki.

Obrnila sem se v smer, od koder se je v lepem vremenu videlo jezero.

»Močno dvomim, da boš kaj ujel v tem mrču,« sem zamomljala. Ugriznila

sem se v ustnico. Med koprenami megle sem zagledala Rurov obraz, ki je zrl v daljavo. In kamor koli mi je v naslednjih tednih segel pogled, povsod samo smrt. Čigava, takrat še nisem vedela.

Fergus se je sunkovito prebudil. Mojbog! Zakinkal je sredi izpita in odgovoril šele na polovico vprašanj izbirnega tipa. Pogledal je na Joejevo uro in olajšano zavzdihnil. Ni izgubil več kot deset minut. Kljub temu mu bo za dvajset vprašanj ostalo borih štiriintrideset minut.

Jezik je imel debelo obložen, možgane pa upočasnjene. Pred njim je sedelo deset fantov, ki so si v poševno padajočem popoldanskem soncu razbijali glave. V zraku se je kar iskrilo od zbranosti, drsajočih podplatov, šiljenja svinčnikov in šumenja papirja. Profesor Dwyer, ki je potek izpita nadzoroval izza mize na katedru, je bil zatopljen v revijo New Scientist. Fergus bi dal vse na svetu, če bi se lahko zamenjala.

Za vsako vprašanje je imel še natanko sto dve sekundi.

Zberi se že, kreten.

Kuli se mu je zakotalil v naročje. Pobral ga je.

Pri vprašanjih izbirnega tipa imaš pet odgovorov. Dva sta po navadi popolnoma absurda, enega lahko izločiš, če si vsaj malo razmislil, tako da ti v ožjem izboru ostaneta dva. Eden od trikov bi bil torej ta, da bi z metodo izločanja določil najverjetnejša odgovora in nato ugibal med njima. Potem bi se lahko nadejal, da bo pri drugem delu testa zbral petdeset odstotkov točk. Če bi mu pri prvem delu uspelo doseči sedemdeset odstotkov, bi imel skupaj šestdeset odstotkov.

Dobro, ne pa tudi dovolj dobro za vpis na medicino.

V želodcu ga je zvilo. Buljil je v račun, pri katerem se mu je zataknilo in z ugibanjem prekrižal odgovor B.

Še devetnajst.

Joe. Enajsti dan gladovne stavke.

Žariščno razdaljo leče je znal igranje izračunati. Hitro je prekrižal kvadrater, pred katerim je pisalo: $\text{Gradient}=0,119$.

Prejšnji dan je v časopisu prebral, kaj je izjavil eden od gladovno stavkajočih zapornikov. Nato popiješ dva litra vode na dan. Izbruhaš vse, kar popiješ. V želodcu imaš tako hude krče, kot bi se zastrupil z gobami. Voda je mrzla. Drgetaš od mraza. Ne moreš se ogreti, pa če se pokriješ s celim kupom dek.

Še eno vprašanje, pri katerem ima srečo. Izračunaj lomni količnik steklenega kvadra. Naslednja dva odgovora pa bo moral ugibati.

Še petnajst. Pogledal je na uro. Devetdeset sekund za vsako vprašanje.

S členki prstov si je pomel oči. Joe, za vselej te bom pregnal iz misli.

Bliskovito je preletel preostala vprašanja in jih izločil pet, ki jih bo znal rešiti. Takoj se jih je lotil, pri ostalih desetih pa je uporabil metodo ugibanja.

»Čas je potekel,« je tiho rekel profesor Dwyer, a so ga vsi slišali. Odložili so pisala. Fergus je pri zadnjem vprašanju prekrižal E, ne da bi ga sploh prebral. Kuli je vrgel na klop.

Obsedel je na stolu in čakal dovoljenje, da smejo iz razreda. Sedel je najdlje od vrat, čisto zadaj. Prva skupina je v koloni odkorakala iz razreda. Slišal je njihove glasove na hodniku, ki so bili sprva sicer hlastni, a pridušeni, nato pa vse glasnejši, bolj ko se koraki oddaljevali.

Profesor Dwyer je pokimal fantom v klopeh poleg Fergusove. Vstali so in izpitne pole pustili na klopeh. Fergus je gledal svojega prijatelja Padraiga, kako se obira med klopmi in kradoma kuka v izpitne pole.

»Zdaj pa lahko vstanete še zadnji,« je rekel profesor Dwyer s takim glasom, kot bi šlo za poslednjo bitko v vojni. Vstali so in v koloni odkorakali iz razreda. Fergus si je tako zelo želel na zrak, da je bil dobesedno omotičen. Opazil je, da je nekdo pri zadnjem vprašanju prekrižal A. On je prekrižal E. A ali E? Bo izdelal ali padel? Bo odšel z Irske ali ostal? Morda bo ravno zadnji križec v zadnjem kvadratu zapečatil njegovo prihodnost. Ko je šel mimo katedra, se mu je profesor Dwyer nasmehnil in vprašujoče nagubal čelo. Fergus je skomignil. Tako-tako.

Pred razredom ga je čakal Padraig. »Kako ti je šlo, Fergus?«

»Kaj pa vem.«

»Meni se je zdelo okej.«

»A res?«

»Ja. Rad imam vprašanja izbirnega tipa. Tisti prekleti kvadratek moraš prekrižati, pa je. Lahko da je napačen. Ampak prekrižati ga pa res ni težko.«

Fergus se je zahehetal. »Imaš prav. Gotovo bova dobila vse točke, ker sva vsaj kvadratke znala prekrižati.« Približala sta se moškemu stranišču in Fergus se je ustavil. »Pa še eno veselo novico imam. A ti jo povem?«

»Katero?«

»Da je konec! Greva scat.«

Padraig se je treščil po kolenu. »Hvala bogu na višavah,« je duhovičil. Zatulila sta in se zapodila po hodniku, kot bi se jima utrgalo, in zavila na stranišče. Fergus se je tako zelo krohotal, da se je moral prijeti za trebuh. Oči so mu zalile solze. Skoraj zaletel se je v steno in sopel.

»Pojdite v miru in se poščijte,« je Padraig vreščal od smeha nad pisoarjem. »Bogu hvala.«

Trenutek zatem se je Fergus nehal smejati, kot bi odrezal. Ugotovil je, da ga je polomil pri vprašanju o Youngovem modulu. Pravilni odgovor je razmerje med napetostjo in pritiskom, ne pa razmerje med pritiskom in napetostjo. Z roko si je otrl potne srage s čela in se naslonil ob steno. Glava mu je butnila vanjo.

»Sranje,« je rekel.

»A je kaj narobe?« ga je vprašal Padraig.

»Ne,« je rekel in pogoltnil slino. »Nič.«

»Fergus?«

»Se pozneje vidva, Padraig.«

Fergus je odšel iz stranišča in odkorakal po hodniku. Pred očmi je videl samo kvadratke in križce, smerokaze v prihodnost in pa Joeja na nizki jetniški postelji, ki mu gre pod kupom odej na bruhanje, iz njega pa ne pride nič. Nekje v daljavi se na cerkvenem pokopališču pod rdečim borom gnetejo pogrebci in krsta se v razmerju med napetostjo in pritiskom počasi spušča v jamo.

Michael Rafter ga je čakal pred prodajalno pomfrija in ocvrtih rib, kot sta bila dogovorjena. V roki je imel porcijo pomfrija, zavito v časopisni papir.

»Živijo, Fergus.«

»Živijo.«

»Je bilo vse okej?«

»Misliš izpit?«

»Ne. Pač pa ...« Michael je nagnil glavo. »Saj veš, kaj.«

»Aja, tisto. Ja, seveda. Vse v redu.« Fergus je bil že ob šestih zjutraj na gori. V skladu z navodili je iz stare gume za tovornjak, ki je bila odvržena približno trideset metrov od jahalne steze v revirju gozdnega gospodarstva, vzel pošiljko in jo zamenjal s pošiljko, skrito za majavo skalo v kamniti ograji, oddaljeni kak kilometer in pol na drugi strani gore. Potem je pošiljko odnesel nazaj do gume v revirju gozdnega gospodarstva. Tja in nazaj grede se je na cesti, ki ni vodila nikamor, izognil stražarnici. Nekaj boš dvignil. In nekam odnesel. Nikogar ne boš videl. Z nikomer ne boš govoril. Ne razmišljaj, kaj je v kuvertah. Ne sprašuj, čemu služi. Predvsem pa niti besede nikomur. Pošiljke so bile majhne rjave podložene kuverte. Mehke in lahke. Zalepljene so bile z močnim lepilnim trakom. Nobenega naslova ali takega drugega napisa ni bilo na njih.

»En pomfri vzemi.«

»Hvala. Umiram od lakote.«

S polnimi usti sta z glavne ulice v Roscillinu zavila v park. V njem je bil glasbeni paviljon, s katerega se je luščila barva in bi ga bilo nujno treba prepleskati, pa nekaj uvelih mačeh na cvetličnih gredicah in otroška igrala, ki so bila zdaj prazna. Michael je prestopil nizko ograjo in šel k igralom. S Fergusom sta se usedla na gugalnici in pojedla pomfri.

»Vse sem sporočil naprej,« je rekel Michael, »tisto v zvezi z Joejem.«

»Končno. Joe je v obupnem stanju. Ne predstavljam si, da bi zdržal šestinšestdeset dni kot Bobby.«

Michael je zavzdihnil. »Problem je pa v tem, Fergus, da imajo fantje v Long Keshu lastna pravila, ki se jih držijo. McFarlane je glavni v zaporu. Z Bobbyjem sta skupaj naredila razpored, kdaj naj bi tudi drugi začeli stradati. Bobby je hotel, da bi umirali v enakih razmikih.«

»Ljubi bog.« Fergus je iz medijev, ki so poročali o gladovni stavki, sicer slišal že marsikaj. Ko pa je to slišal od nekoga, ki je imel notranje informacije, se je zgrozil.

»Prostovoljcev, kakršna sta Joe in Len, jim ne manjka. Fantje v Long Keshu komaj čakajo, da bojo začeli gladovno stavkati.« Michael je skomignil. »V zvezi s tvojo prošnjo bom moral čisto do vrha. Do samega vojnega sveta Ire. Kar pa seveda rabi določen čas.«

»Čas?« Fergus se je zagugal in uprl pogled v svoje črne čevlje in črne hlače šolske uniforme nad njimi. Pomislil je, da bi, če bi bil Einstein, nemara le našel način, da bi ukrivil čas.

Čas je bil zdaj njihov glavni sovražnik. Doma je bila mama vsa bleda in upadla, tudi njo je povsem minil tek. Fergus pa je jedel za dva. Nenehno je bil lačen. Theresa in Cath sta bili prepirljivi in sta si vsako minuto skočili v lase. Oče je bil mračen in miren. Kot pokvarjena plošča je ponavljal, da je Joey odrasel človek, ki ima pravico gladovno stavkati, in da je on osebno ponosen nanj. To je bilo skoraj tako, kot če bi mamu s pestjo tepel v trebuh. Mama mu sicer ni ugovarjala, vseeno pa je iz njenega molka vela tesnoba. Vsak dan po šoli in za konec tedna je puncu pošiljala, naj se gresta igrat h Caseyjevim. Mama in gospa Sheehan sta se skoraj vsak dan odpeljali v zapor ali pa na sestanke z materami drugih gladovno stavkajočih. Fergus ni smel zraven. Mama mu je govorila, da mora predvsem narediti maturo in naj ne misli toliko na Joeyja. V hišo se je naselila turobnost. Edina svetla točka na obzorju je bila misel na skorajšnjo vrnitev Felicity in Core. Ko so barjanskega otroka nepoškodovanega prepeljali na varno v klavnico v Roscollin, sta se takoj odpeljali nazaj v Dublin. Jutri, ko se bojo začela arheološka raziskovanja, naj bi se vrnil. Gladovne stavke jima nihče ni niti omenil.

»Fergus,« ga je opomnil Michael. »Upanje pa vseeno obstaja.«

»Kakšno pa?«

»Nekateri člani Irinega sveta menijo, da bi bilo gladovno stavko treba končati.«

»To je premalo, Michael. Ne morem več prenašati vaših pošiljk. Saj sem ti že rekel, da to ni moja scena.«

Michael se je nagnil tesneje k Fergusu in ga zagugal. »Seveda jih lahko. V spomin na dobre stare čase. Se ne spomniš: Mi trije kralji, eh?«

»Kondome prodajamo, po ceni za enega dva. Ja, se.«

»Mala malica, te pošiljke.«

Fergus je položil nogo na tla in ustavil gugalnico. »Potem mi pa povej, kaj je v njih.«

Michael je odkimal. »Ne sprašuj. Niti ne razmišljaj.«

»Pa ti veš, kaj je v njih?«

Michael se je ozrl okoli sebe in stišal glas. »Vem, za kakšen cilj gre. Ne poznam pa vseh detajlov.«

»Kako to misliš, cilj?«

»No, pa za tarčo.«

»Pa menda ni civilna? A je?«

Michael ni nič rekel.

»A je?«

»Šš. Ne. Tarča je popolnoma legitimna.«

»Nočem sodelovati pri pobijanju nedolžnih ljudi, Michael.«

»Tu že zelo dolgo ni nihče več nedolžen, Fergus.«

»O, pa so. Otroci so nedolžni. Naša Theresa in Cath. Onidve sta nedolžni.«

»Tudi oni sta vpleteni v vojno. Mi smo narod v vojni. Ampak ne, Fergus, noben otrok ni tarča. Ali pa ženska. Ali kdor koli, ki si ne zasluži smrti. To ti pa prisežem.«

»Vojaška tarča torej?«

Michael je prikimal. »Zdaj pa pozabi, kar sem ti povedal.«

Neka ženska z vozičkom in malčkom se je bližala igralom.

»Nič ne bom rekel,« je rekel Fergus.

»Ampak pošiljke boš pa še prenašal?« je zašepetal Michael. »Jutri imamo spet eno v planu.«

Fergus je zastokal.

»Samo še parkrat, Fergus. Potem bo pa res konec.«

»Kaj bo pa z Joejem?«

»Od zgoraj mu bo vse sporočeno, tako da se ne sekiraj. Takoj ko bo dobil ukaz, ne bo imel druge izbire, kot da neha stavkati.«

Michael je vstal z gugalnice, ko je ženska z otrokom skozi vrata prišla k igralom. Preskočil je nizko ograjo. Fergus se je motal za njim. Ustavila sta se pri paviljonu za orkester. Michael je položil dlan na ograjo, s katere se je luščila rdeča barva. »Samo še vprašanje časa je to, Fergus.«

»Časa?« je ponovil Fergus. Pogledal je na Joejevo uro. Deset čez eno.

Michael se je nasmehnil. »Joejevo uro imaš?«

Fergus je prikimal.

»Ga boš kmalu spet videl?«

Fergus je skomignil. »Ne vem. Upam.«

»Kako je z njim?«

»Kaj misliš, kako je z njim tam, kjer je?«

Na Michaelovem obrazu se je zarisalo nelagodje. Stresel je z glavo. »Ob istem času na istem kraju, Fergus? Se lahko zanesemo nate?«

»Okej. Zaenkrat še.«

»Priden.« Michael se je poslovil in odkorakal. Pri izhodu iz parka je časopisni papir od pomfrija vrgel v koš za smeti.

Ko se je Fergus vrnil domov, je bila hiša prazna. Nikogar ni bilo, ki bi ga vprašal, kako mu je šlo na izpitu. Iz kovinske škatle je vzel zavojček piškotov jaffa in jih pojedel do konca. Stoje pri oknu je buljil v perilo, ki se je sušilo v vetru. Mama je zjutraj obesila rjuhe iz sobe za goste, da bojo nared za Felicity in Coro, ki so ju pričakovali naslednji dan. Potem pa se je očitno odpeljala na obisk v zapor. Zraven rjuh je bilo na vrvi s kljukicami pripeto posteljno pregrinjalo s 101 dalmatincem, ki ga je Cath podedovala od Joeja. Tudi Fergus je imel to pregrinjalo najraje, ko je bil še otrok. Nasmehnil se je, nato pa začutil, kot da ga hoče ihtenje malodane zadušiti. Zaprl se je v dnevno sobo. Tri štirice, pa se boš lahko vpisal na medicino, Fergus McCann. Popolnoma novo življenje. Do konca je dal na glas London Calling. The Clash. Usedel se je k sklopni mizi, na kateri je imel skladovnico učbenikov, in glavo zakopal v dlani. Nato je odprl učbenik za fiziko.

Že čez nekaj minut je obupal. Vzel je nov list papirja in začel pisati. Strgal ga je, vrgel v koš za papir in začel pisati na nov list. Preden je bil zadovoljen, je bil koš za papir poln zmečkanih listov, London Calling pa se je odvrtil najmanj trikrat.

Še enkrat je prebral, kar je napisal.

Spoštovana Margaret Thatcher,
moj brat ne bi hotel, da vam pišem, zato se vam ne bom predstavil. Moj brat gladovno stavka, jaz pa nočem, da bi umrl. Pravite, da je zločin zločin in da ne obstaja nič takega, kar bi lahko imenovali politični zločin. Toda pride čas, ko nam ne preostane drugega, kot da se borimo. Moj brat je prepričan, da je zdaj tak čas. Ne vem, če ima prav. Res ne vem. Nekaj pa vem zagotovo. Vem, da je zdaj čas sovraštva in da je to sovraštvo vse hujše.

V tej stavki ni zmagovalcev, ampak so sami poraženci. Moj brat bo izgubil življenje. Jaz bom izgubil brata. Na ulicah bomo vsak dan izgubili še več življenj. Vi boste izgubili volivce in svoje privržence, nemara tudi svoje mesto v zgodovini. In upanje – tudi upanje bomo izgubili. Vsi ga bomo izgubili. Mar res ni drugega izhoda?

Gladovno stavkajoči ne bojo klonili. Obiskal sem svojega brata in videl njegov obraz. Srečen je, ker bo umrl. Vi, Margaret Thatcher, ste edina oseba, ki ga lahko rešite. Dopuščam možnost, da je to v nasprotju z vsem,

kar imate za svoja načela. Toda rešili mu boste življenje in življenja mnogih drugih. Mar ni to boljše načelo od načela, v skladu s katerim gladovno stavekajočim nočete dodeliti statusa zapornikov posebne kategorije, kot ga zahtevajo?

Mir je z vsako smrtjo bolj oddaljen. Vsak pogreb povzroči še več sovraštva. Rešite nas pred tem nasiljem in brezupom. Moja mama v cerkvi vsako nedeljo moli pri maši. »Samo besedo reci in bom ozdravljen.« Prosim vas. Vas, ki vladate v Westminsteru. Samo eno besedo recite. »Da.« Nikoli vam ne bo žal. Nikoli.

Od iskrenega državljana

Fergus je buljil v besede na papirju. Smrt. Mir. Sovraštvo. Načelo. Zločin. Kot bi neki starejši, zrelejši Fergus, kakršen bo sam čez dvajset let, ukrivil čas in se naselil v glavi svojega mlajšega jaza in napisal to pismo. Zelo prepričljivo je. Zagotovo bo tisti, ki ga bo prebral, kdor koli že bo, dobro razmislil. Zagotovo ...

Daj ga v kuverto. Napiši naslov. Spodnji dom britanskega parlamenta. Preden si boš premislil.

Potem pa si je predstavljal dolge hodnike oblasti in tajnice, ki vse natančno preberejo, pomislil je na polne poštno vreče pisem iskrenih državljanov, pomislil je na vse mogoče prošnje iz celotnega kraljestva ter na rezki in neomajni glas prejemnice teh pisem.

Njegovega pisma nikoli ne bo videla. Kaj šele, da bi jo ganilo.

Vseeno ga odpošlji.

Ob besedah od iskrenega državljana se je namrščil. Prečrtal jih je in pomislil na kurirske posle, ki jih opravlja za Michaela Raftera. Kaj je v tem iskrenega? In državljan katere države je sploh? Velike Britanije? Irske? Kdo sploh je on? V kaj se je spremenil?

Izpustil je kuli in strgal pismo. Nato je dvignil koš za smeti z osnutki pisma in ga odnesel na vrt in sežgal njegovo vsebino, da je od nje ostal samo pepel. Ko so plameni dogoreli, je pepel raztresel po cvetličnih gredicah in preklinjal v brado.

»Kaj za vraga se pa greš, Fergus?«

Mama, ki se je vrnila, od koder že je bila, je stala pri zadnjih vratih, zavihki blede rožnatega suknjiča so ji plapolali v vetru. Oči je imela čisto rdeče.

»Nič, mami.«

»Če pa vidim, da se pepel dviguje okoli tebe. Kaj si sežgal?«

»Zapiske, mami. Stare zapiske za utrjevanje snovi.«

»Mogoče jih boš pa še rabil, Fergus? Fergus? Moral bi jih obdržati.«

»Teh že ne, mami. Čisto brezvezni so bili.«

Prikimala mu je, kot da mu verjame. »No prav, Fergus. Pridi hitro noter. Bom skuhalo čaj. Pa še malo se bova posladkala.«

»Joj, mami. Oprosti mi. Celo škatlo piškotov sem pojedel.«

»Pa saj sem komaj včeraj kupila nove.« Skomignila je. »Bova pa pač samo čaj.«

Samo za njiju je skuhalo cel čajnik, ki sta ga nato skupaj izpraznila v tišini za mizo. Zazvonil je telefon. Fergus se je že skoraj oglasil, a mu je mama pomahala, da ne.

»To je spet tisti tip, ki piše za Roscillin Star, grem stavit. Pa sem mu že večkrat rekla, da smo brez komentarja.«

Brez komentarja. Mama in oče se zadnje čase nista strinjala skoraj o ničemer, razen o teh dveh besedah. Sosedje, novinarji, prijatelji: Če te nič ne vprašajo, ničesar ne omenjaj. Če kaj vprašajo, pa reci: brez komentarja. Muhast piš vetra je zazibal perilo, ki se je sušilo na vrtu. Pike dalmatincev so zaplesale po zraku.

»Čisto sem te pozabila vprašati. Kako je bilo na izpitu, Fergus?« Mama je iztegnila dlan in jo položila v njegovo. Nagnila se je k njemu. Fergus je v njenih očeh zagledal svoj miniaturni odsev. Mama se je trudila, da bi si na obraz priklicala nasmešek, ki je njen upadli obraz razpolovil na dvoje.

»Mala malica, mami. Mala malica.«

Naslednje jutro je moral zaradi Michaela Raftersa spet vstati že ob šestih. Obul si je tekaške superge in se pretegnil. Roke in noge je imel kot iz svinca.

Odklenil je vhodna vrata, stopil iz hiše, za trenutek postal pred njo in se nadihal. Sonce je že vzšlo in je močno sijalo. Mamine vrtnice so bile v polnem sijaju. Gore so bile videti, kot bi bile minulo noč ustvarjene na novo. Tiste vrste dan je bil, ki ti da krila. Toda takoj ko je stekel po ulici, ga je misel na pošiljke začela pritiskati k tlom.

Joey, je pomislil. To počnem izključno zate. Tako mi Bog pomagaj.

Njegovo dihanje je bilo neenakomerno, zaradi trde podlage pločnika ga je zbadalo v kolenskih sklepkih. Ko je prišel do konca asfalta in se je pot nadaljevala po zbiti zemlji in travi, je začutil pravo olajšanje.

Prva milja je bila zmeraj najtežja, tokrat pa je bila naravnost peklenska. V grlu ga je peklo od žeje. Najbrž zaradi tistih prekajenih slanikov, ki jih je mama sinoči naredila za večerjo. Sonce ga je žgalo v čelo. V želodcu mu je bilo slabo.

Med gladovno stavkajočimi je bil trenutno najbližje smrti fant, ki že štirideseti dan ni jedel. Če bi sklepali po povprečju tistih, ki so že umrli, je bil na dveh tretjinah poti v smrt. Pred Joejem, ki je danes gladovno stavkal dvanajsti dan, je bila še dolga pot. Vse mogoče se lahko še zgodi. Vse mo-oh-oh. Zgo-oh-oh ...

Malo je manjkalo, da se ni spotaknil ob kamen na poti. Opotekel se je in se komaj obdržal na nogah.

Vzemi se v roke, McCann.

Pritekel je do lese na vhodu v revir gozdnega gospodarstva. Običajno jo je preskočil. Tokrat pa je sopeč splezal čeznjo. Ko se je spet znašel med drevesi, se je ustavil. Ves zadihan je čutil, kako mu znoj curlja med lopaticami. Prežet ga je mir, ki je vladal tu zgoraj. Temnozelene sence so bile prijateljske prikazni. Vonj po drevesni smoli ga je pomirjal.

Sprehodil se je do stare gume, vzel pošiljko, ki ga je čakala v njej, in si jo zatlačil v hlače.

Samo zaradi tebe to počnem, Joe. Za tvoje življenje tečem, Joe.

Spet se je pognal v tek, tokrat je imel boljši ritem. Pomislil je na Felicity in Coro – na njegovi dublinski dami, kakor ju je imenoval, ki se bosta danes vrnila. Cora v fantovskih oblačilih, pod katerimi se skriva njena nežna dekliškost, Cora s čipkastim modrcem. Nasmehnil se je. Mel pa

čaka, čaka z vsemi svojimi skrivnostmi. Natančno bomo pregledali vsak centimeter Meline kože, je obljubila Felicity. Vse bomo fotografirali, izmerili, ocenili. To ni za ljudi, ki imajo slab želodec. Mogoče bomo le ugotovili, kako je umrla. Mogoče nam bo sama povedala svojo zgodbo. Mogoče. Seveda se nam lahko pridružiš, Fergus. Počaščeni bomo, če se nam boš pridružil.

Spet je stopil iz zavetja gozda. Prišel je do točke, na kateri se je vsakič obrnil, nekaj časa tekel na mestu in se ozrl. Danes ni bilo nikjer nobene meglice. V daljavi nad vrhovi smrek, ki so se kopale v soncu, se je razprostirala dolina: gruča hiš je bil Drumleash, kjer je njegov dom, nato pa jezero, čisto in gladko, kvadratna polja in temni trakovi cest.

In kamor koli mi je v naslednjih tednih segel pogled, povsod samo smrt. Stresel je z glavo. Od kod pa zdaj te zlovešče besede? Spet se je pognal v tek. Pritekel je do tja, kjer je po navadi zavil s ceste, da se je izognil stražarski hišici. Ta pot ga je vodila stran od potočka, ampak danes je bil še posebej izsušen.

Naj gre vse k vragu. Stekel je naravnost po cesti. Potok je bil zgolj tanek curek, a mu je vseeno uspelo zajeti nekaj vode in takoj se je bolje počutil. Obmejna nadzorna točka, majhna hišica bogu za hrbotom, bo gotovo prazna. Britanski vojaki imajo v tem napetem času gladovne stavke gotovo početi kaj bolj nujnega. Prav je imel, si je rekel, ko se ji je približal in videl, da je zaklenjena in zapuščena, morda celo za vedno. Zarezal se. S tem si je pot skrajšal vsaj za pol ure, in to za pol ure teka po zahtevnem terenu.

Stekel je mimo stražarnice in naprej po grebenu do točke, na kateri je počasi zagledal Leitrim. Približal se je kamniti ograji, premaknil razmajani kamen, na katerem je bila z belo barvo narisana packa, in zamenjal pošiljki.

Zakaj se sami ne zapeljejo čez mejo? Vzdihnul je. Odgovor je bil več kot očiten. Vsi tukajšnji provi so v tem času verjetno že osumljenci. Oblasti skrbno nadzorujejo vse njihove premike. Pošiljko izza kamna si je zatlačil za elastiko spodnjic in si majico s pumo potegnil izza pasu, da mu je ohlapno visela čezenj.

Kaj je v teh pošiljkah? Ne sprašuj. Ne razmišljaj.

Stekel je in pogledal okoli sebe. Daleč naokoli ni bilo nikogar na spregled, razen nekaj ovac, ki so zablejale, kakor da bi mislile, da jih je Fergus prišel nahraniti.

»Baaa,« jim je zaklical v odgovor.

Spet se je spomnil izbirnega vprašanja, na katero je napačno odgovoril. Razmerje med napetostjo in pritiskom, ne obratno. Čutil je, kako so se mu čvrste golenske mišice napele, ko je pospešil tempo nazaj v smeri, iz katere je prišel. Mogoče se pa le ni zmotil. Namrščil se je in se poskušal spomniti. V glavi se mu je kar mešalo od vseh mogočih nalog v testu. Zdaj ga sicer čaka samo še en izpit, a ravno tega se je tudi najbolj bal. Uporabna fizika. Na tej strani meje je bilo mature že konec in šole so bile že zaprte čez poletje. Cora ima mesto na univerzi gotovo že v žepu.

Mama in oče, je pomislil. Zakaj se nista preselila južno od meje, ko so se spet začeli nemiri? Zakaj?

Spet je prečkal greben in skupaj z razgledom dobil tudi odgovor na svoje vprašanje. Zaradi tega. Zaradi vsega tega. Tu so doma. Iztegnil je roko, kot da bi se lahko dotaknil okroglih, rjavih grmičev, ki so čemeli na oddaljenih pobočjih kot orjaški ježi. Predstavljal si je, da so to Corini lasje, ki se jih dotika in jih umika z njenega obraza, da jo bo poljubil. Ona pa upira oči poševno proti njemu in poje Na gori zagrebite me. Ni zelo lepa. Bolj sentimentalna, Fergus. Njuna nosova sta se staknila. Nato pa še njune ustnice.

S kotičkom očesa je onstran revirja gozdnega gospodarstva opazil, da se je nekaj zabliskalo. Lesket leče. Opazovalci ptic. Oziroma in bolj verjetno, opazovalci ljudi. Provi, ki na njem preizkušajo svoje daljnoglede.

Zdaj je pritekkel že skoraj do stražarske hišice, ki je bila še vedno videti samotna in tiha. Upočasnil je korak in se zamislil. Potem je pogledal na Joejevo uro. Danes ima zelo slab čas. Ura je bila 7.15. Podvival se je.

V bližino hišice je pritekkel natanko v trenutku, ko se je za volanom vojaškega land roverja po cesti pripeljal vojak po imenu Owain. Fergusu je desna noga od šoka klecnila v gležnju. Tokrat se je grdo spotaknil. Na trebuhu je pristal sredi ceste.

Lahko da je za kratek hip izgubil zavest, ali pa se je čas ukrivil sam vase. Ko se je spet ovedel, je Owain stal tik ob njem, Fergus pa je imel čuden občutek nekakšnega déjã vuja.

Panično je preveril, če ima pošiljko še na varnem za pasom. Potem se je prevalil in se usedel.

»Spet ti,« je rekel Owain in mu ponudil roko. Puško je imel obešeno na rami, njen dolgi obris je sekal pramen sonca. Fergusu je šumelo v ušesih, v želodcu je začutil slabost, zdelo se mu je, da bo vsak trenutek omedlel.

Požrl je slino. Prijel je Owainovo roko in se s težavo dvignil, nato pa se zgrbil v dve gube. Pred očmi so mu zaplesale rumene pikice. Počasi se je vzravnal. Majico si je potegnil navzdol in si z njenim ohlapnim robom pahljal trebuh.

»Hvala,« je rekel. Kri se mu je pocedila po kolenu. V desnem gležnju mu je kljuvalo od bolečine.

»Se ne bi malo usedel?« mu je predlagal Owain.

»Že tako sem pozen.« Poskušal je narediti par korakov, a mu je ostra bolečina zavrtala po celi goleni. »Auva.«

»Pridi, se boš usedel na skalo.«

Ni mu ostalo drugega, kot da se je prijel za Owainov komolec in z njegovo pomočjo odskakljal do balvana. Usedel se je in iztegnil nogo.

»Samo po komplet za prvo pomoč grem,« je rekel Owain. Medtem ko je šel k land roverju, je Fergus znova preveril, če je vse v redu s pošiljko, in si jo porinil globlje v hlače. Zravnano je sedel, da mu je majica ohlapno visela ob životu. Po čelu mu je lil pot. Drgetal je.

Owain se je vrnil z odvitno antiseptično gazo.

»Bom sam,« je vztrajal Fergus. Vzel je gazo in si očistil nogo. Rana je bila površinska.

Zmečkal je uporabljeno gazo, potem pa ni vedel, kaj bi z njo. Pogledal je na drugi breg doline, kot da bi tam lahko našel odgovor. V daljavi se ni nič več zalesketalo, a se je vseeno bolje počutil, ker ni bil več na ogled vsem in vsakomur.

»Kako je z gležnjem?«

»Nič ni. Malo sem si ga zvil.«

»V bistvu bi te lahko zategnil v dolino, edino to je, da bi ...«

»Moral zapustiti svoje stražarsko mesto?« je nadaljeval Fergus.

Owain se je nasmehnil. »Nekaj takega, ja.« Zazrl se je v praznino nasproti njiju. »Saj ne da bi kdo to opazil.«

»A ni tako, da vas, vojake, zaradi takih stvari ustrelijo ob zori?«

»Ne več.«

Molče sta sedela in gledala, kako vstaja jutro.

»Slišal sem arheologe, kako so se pogovarjali, da si jo ti našel,« je rekel Owain.

»Prosim?«

»Tisto punco. Na barju.«

»Aja, tisto,« je skomignil Fergus. »Novice se hitro širijo.«

Owain se je nasmehnil. »Običajno nimamo pojma, kaj počnejo lokalni prebivalci. Ampak tistikrat, ko smo jo nosili na tisti pločevini, sem pa slučajno slišal, ko so se pogovarjali o tem.« Vzdihtnil je. »En dan vam z ramo ob rami pomagamo nositi arheološke najdbe. Naslednji dan pa moramo po dolžnosti spremljati krste gladovno stavkajočih. Točno tako je, kot da so nas poslali sem z nekega drugega planeta. Vsi se obnašajo do nas, kot da smo gobavci. In preden prešteješ do tri, že letijo molotovke in kamni.«

»Pa plastične krogle,« je rekel Fergus.

»Pa plastične krogle.« Owain je dvignil roke z dlanmi navzgor. »Kar se tiče moje enote, ste vsi po vrsti sami fanatični katoliki. Drhal norih, hudobnih irskih divjakov naravnost iz kamene dobe.«

Fergus je prhnil. »Do pike taki smo, ja.«

»Ampak tisti mrtvi otrok je pa res iz kamene dobe, a ne?«

»Iz železne.«

»V čem je pa razlika?«

»Kamena doba je starejša od železne. Železna doba je stara komaj dva tisoč let.«

»Zame čisto dovolj.«

»Ne morem nehati razmišljati o njeni čepici,« je rekel Fergus. »Si jo videl?«

»Misliš tisto, kar je imela na glavi? Ja, sem ja. Pa njene odrezane noge.«

»Tisto je pa bager naredil.«

»O bog.«

»Pa saj je bila že mrtva. Zelo mrtva.« Fergus je iztegnil nogo.

Owain je stopil do roba steze in pogledal v dolino proti Drumleashu. »Tam nekje si doma, a ne?«

Fergus je prikimal. »Generacije prednikov mojega očeta so živele tu.«

»Veliko dežuje.«

»To je najbolj žalosten kraj na severni polobli.«

»Vseeno je pa manj žalosten kot revirji.«

»Kateri revirji?«

»V Walesu. Tam, kjer sem jaz doma.«

»Aja, pa res. Ampak toliko dežja, kot ga imamo tukaj, pa ne morete imeti. Saj to je precej bolj južno, a ne?«

Owain si je snel puško z rame, pogledal skozi železno muho in se obrnil na peti, kakor da bi s pogledom sledil loku leta kake nevidne ptice. »Dežja je

manj,« je rekel. »Imamo pa toliko več saj.«

Medtem ko je Owain gledal stran, je Fergus še enkrat preveril, kako je s pošiljko.

»Kupi jalovine pa neskončne ulice bednih vrstnih hiš, ki se bojo vsak čas pogreznile. Beng, beng.« Owain se je delal, kot da strelja s puško.

»Tole pa je mašince.«

»Najnovejši SLR model.«

»SLR?«

»Avtomatsko orožje. Beng, beng. Tam dol so revirji, ki sem jih ravnokar odstrelil. Dolina Rhonnda. Pa Sirhowy. Vse te zajebane doline, ena zraven druge.«

»Zgleda, da nimaš ravno hudega domotožja, eh?«

»Ne.«

»Si bil vesel, ko si odšel?«

»Se ne da povedati, kako.«

»Pa je v vojski kaj bolje?«

Owain je povetil ramena. Obrnil se je proti Fergusu. »Če te pošljejo v Ulster, si res potegnil kratko.«

»Pa pravijo, da so Irci tako gostoljubni.«

Owain se je zasmejal. »No ja, vsaj pod zemljo nisem cele dneve.«

»Pod zemljo?«

»V premogovniku. Tam bi pa res crknil. Klavstrofobijo imam.« Puško si je obesil nazaj na ramo. »Vojska ali pa rudnik. To je bila edina izbira.«

Fergus se je malce zamislil in poskušal razgibati razboleni gleženj. »V naši cerkvi smo imeli pred par tedni na obisku duhovnika, ki se je malo pred tem vrnil iz Laosa, kjer je bil na obisku pri gorskih plemenih.«

»V Laosu?«

»Saj veš, država zraven Kambodže. V Aziji. V glavnem, tip je obiskal neko res oddaljeno vas bogu za hrbtom, kjer so skuhalo neko blazno pojedino njemu na čast.«

»Pa menda niso bili kanibali, eh?«

»Kje pa. Ko je nastopil trenutek, da mu bojo postregli, so mu dali na izbiro dve jedi.«

»Kateri pa?«

»Psa ali pa podgano.«

»Bljak. In kako se je odločil?«

»Da bo podgano. In to samo zaradi otroških spominov na svojega malega springer španjela, ki ga je imel kot otrok. Kaj bi pa ti izbral?«

»Če bi moral nekaj izbrati?«

»Ja. Ali pa stradati.«

»Psa.«

»Psa?«

»Ker so bolj čisti. Psi se ne plazijo po kanalizaciji.«

»Si pa riti ližejo.«

»To imaš pa tudi prav. Ampak vseeno bi psa.« Owain je zavihal nos. »Pa vam je tisti far kaj povedal, kakšen okus je imela podgana?«

»Rekel je, da je bila slastna. Kot piščanec. In da je bila točno v tem poanta celotne ceremonije. Kar je narejeno z ljubeznijo, ima okus po ljubezni.«

»Bljak na kubik.« Owain se je obrnil stran in si ogledoval razgled.

»Župniki, vikarji, vsi so isti. Kaj bi pa ti izbral?«

»Podgano.«

Owain ga je mahnil po stegnu. »Joj, vi Irci. Pisani piskači iz Hamelina, od prvega do zadnjega.«

Iz daljave se je zaslišalo tiho brnenje avtomobila, ki se je vzpenjal po cesti.

Fergus je vstal. »Zdaj pa res moram nazaj.« Spačil se je od bolečine in odšepal naprej.

Owain ga je gledal. »Palico bi rabil.«

»Bom že kaj našel spodaj v revirju gozdnega gospodarstva.«

»Si prepričan, da boš v redu?«

»Seveda. Nič mi ni.« Spet je začutil ostro bolečino. Prijel se je za pas, da bi zaščitil pošiljko. V grozi je že videl, kako mu pade na tla skozi razporek spodnjic.

»Boš sigurno okej?«

»Stoprocentno.«

»Potem pa nasvidenje, gospod Podgansky.«

»Nasvidenje, gospod Pesko.«

Owain je v šali jezno zarožljajal s puško. »Pazi na svoj jezik, Irček bedni. Če ne, te bom vzela na muho.«

Fergus je v šali dvignil roke v znak predaje.

»Adijo, Fergus.«

Fergus se je še enkrat ozrl čez ramo. Presenetilo ga je, da si je britanski vojak zapomnil, kako mu je ime. »Se vidiva, Owain.«

Hitro je odkrevsal naprej po cesti. Ko je prišel okoli ovinka, mu je močno odleglo.

»Sranje,« je zašepetal sam pri sebi.

V prsih mu je razbijalo. »Tole je bilo pa tvegano,« je lovil sapo.

Poskakujoč po eni nogi se je opotekel po cesti. Pri strani ga je močno zbadalo. Nasproti mu je pripeljal blindirani land rover. Ni se ustavil.

»Kristus božji.«

Vsenaokrog je mrgolelo britanskih vojakov.

Znova se je umaknil v zavetje gozda in se zgrudil na štor. Sililo ga je na bruhanje, a ni iz njega prišlo nič. Srčni utrip se mu je čez čas umiril.

Tišina dreves ga je pomirjala. Ko si je opomogel, je vstal in si poiskal palico. Odkrevsal je k stari gumi in vrgel vanjo pošiljko.

Tukaj jo imaš, Michael Rafters. Sovražim te. Sovražim ta kraj. Vse to sovražim.

S palico je odšepal po hribu navzdol, se skobacal čez lesa in se opotekajoče vračal proti Drumleashu. Jutranjega hladu je bilo konec. Sonce je slepeče sijalo.

Stal je na robu vasi. To je bil njegov najpočasnejši tek doslej. Pogledal je kvišku proti pusti gori, ki ni bila nič kriva. Tega ne bom več počel, si je rekel. Nobenih pošiljk več. Briga me, pa če me bojo provi s pištolo ustrelili direkt v glavo.

Šepaje je stopal po pločniku ob glavni ulici in šel mimo Finicula natanko v trenutku, ko se je pred pub pripeljal stric Tally s kombijem.

»Živijo, stric.«

Stric Tally je ugasnil motor. Obraz je imel naguban od zamišljenosti.

»Stric?«

»Fergus? Kaj je novega?« Stric Tally je skočil iz kombija in zaloputnil vrata.

»Nič, stric. Teč sem šel in sem si zvil gleženj.«

»A je hudo?«

»Ne. Zvin pač. Stric?«

»Kaj?«

»Imaš kaj časa?«

»Jaz? Če imam kaj časa? Kdo ga bo pa imel, če ne jaz?«

»Se lahko pogovoriva?«

»Kar povej.«

»Ne tukaj.« Fergus je trznil z glavo. »Noter?«

Stric Tally ga je osuplo pogledal. »Moja soba je totalen svinjak.«

»Saj je vseeno.«

»Minutko mi daj, da bom vsaj čike pospravil, okej?«

Fergus se je zarežal. »Okej.«

Palico je naslonil na steno puba, medtem ko je stric Tally odklepal stranska vrata v točilnico. Ozke stopnice so vodile naravnost gor v njegovo garsonjero. Stekel je mimo Fergusu in se minuto pozneje spet pojavil na vrhu stopnic in prižgal luč.

»Zdaj je malo bolj spodobno.«

Fergusu že celo večnost ni bilo pri stricu Tallyju. Odšepal je po stopnicah navzgor in vstopil v njegovo sobo. Zavesa so bile še vedno zagrnjene. Stric Tally jih je šel odgrnit. V sobi je bil vonj po zatohlem, ki se je mešal z nečim prijetno dišečim. Fergus je povonjal. Spominjalo ga je na božič.

»Lepo diši tukaj,« je vprašujoče rekel.

»Losjon za po britju, kaj pa drugega,« se je pošalil stric Tally. Fergus je zraven umivalnika zagledal stekleničko vodice Old Spice in se zakrohotal. Zavesa so bile zdaj odgrnjene in svetloba je prodrla v sobo. Ob steni so bile naložene kartonaste škatle, pepelnik na mizi je bil poln, s stropa je visela žarnica brez senčnika. Vijoličasta odeja na postelji je bila zvita v klobčič.

»Malo bolj spodobno si rekel, stric?«

»Prej bi moral videti,« je rekel stric Tally. »Kar na posteljo se usedi.« Ko je dvignil kartonasto škatlo, da je šel Fergus sploh lahko mimo, se je ta odprla in pod pokrovom se je videlo, kaj je v njej.

»Cigarete!« je rekel Fergus. »Cele šteke.«

Stric Tally je pohlevno pogledal. »S Harryjem, saj ga poznaš, švercava čike čez mejo. Pri tem tečaju irskega funta, kakršen je zdaj, je precejšnja razlika v ceni. Vsi to počnejo.«

Fergus se je zarežal. »Presegli ste dovoljeno količino nakupa v prostocarinski trgovini, gospod.«

»Ja, in? Od podpore za brezposelne se niti podgana ne bi mogla zrediti.«

»Kaj pa, če bi te vojaki ustavili?«

Stric Tally je skomignil. »Oni lovijo večje ribe.«

Ja. Mene. Fergus se je treščil na posteljo.

»O čem bi se rad pogovoril z mano?«

Fergusu je pomislil na vojaka Owaina, rjave pošiljke in Michaela Raftersa. Kaj bi dal, da bi lahko stricu Tallyju povedal vso zgodbo. A kaj, ko je prisegel, da ne bo nikomur niti črnil. Ugriznil se je v jezik. »O Joeju, stric.«

»Oh. O Joeju.« Stric Tally je umaknil še eno škatlo s fotelja pri oknu in se usedel.

»Vidva sta bila zelo dobra prijatelja. Je tako? On te je prvi začel klicati stric Tally, ko je bil še čisto majhen. Potem se je pa kar obdržalo.«

Stric Tally je skomignil z rameni. »Res je. Boljše že kot stric Matic.«

Fergus se je zarežal. »Spomnim se, kako si naju jemal lovit ribe. Pa tistikrat, ko smo skupaj razvijali črno-bele fotografije s sejma v Roscillinu.«

»Tisto staro lopo za premog spodaj smo spremenili v temnico. Nekam progaste so nam ratale, če se prav spomnim.«

Fergus se je zasmel. »Vsako soboto smo v parku igrali nogomet. Nikoli nama nisi pustil, da bi zmagala.«

»To bi bilo pa res pokroviteljsko do vaju.«

»Poleti smo se pa večkrat odpeljali čez mejo na plažo v Bundoran,« je rekel Fergus. »Se spomniš, ko si enkrat Joeju rešil življenje?«

»Samo ven sem ga moral potegniti, ker je šel malo predaleč.«

»Ja, se spomnim. Zelo močan tok je bil.«

Stric Tally je zamahnil z roko, kot da vse skupaj ni omembe vredno.

»Sobota je bila za naju zmeraj najlepši dan v tednu, stric.«
»Tu pa tam sem vaju pač kam peljal, da se nista kar naprej motala mami pod nogami. Še posebej ob vikendih, ko je moral vajin oče v službo.«
»Z Joejem sva se stalno kregala. Ampak kadar sva bila s tabo, se pa nisva nikoli.«
»To pa res ne. Pridna sta bila. Večinoma.«
Fergus je buljil v kartonaste škatle. V gležnju mu je še vedno kljuvalo. Sklonil se je in si sezul supergo, potem pa še nogavico.
»Tole izgleda pa precej razboleno,« je rekel stric Tally. Šel je k umivalniku, zmočil brisačo z mrzlo vodo in jo ožel. »Na, to si daj gor, Ferg.«
Fergus si je brisačo ovil okoli gležnja. »No torej, stric?«
»Kaj?«
»Zakaj ne greš nikoli obiskat Joeja?«
Stric Tally se je usedel nazaj v fotelj in molčal.
»Kaj si v resnici misliš o gladovni stavki, stric?«
»Ljubi bog, Fergus. Kaj pa pričakuješ, da ti bom odgovoril? Saj me poznaš. Trudim se, da ne bi bil vpleten.«
»Oče jo absolutno podpira. To, kar govori, zveni kot reklama za novačenje provov.«
»Tvoj oče je bil od nekdanj zelo zagrizen.«
»Kaj pa mami, stric?«
Stric Tally je tlesknil z jezikom in odkimaval. »Zelo pretresena se mi zdi, to pa res.«
»Nikakor mi ne dovoli, da bi obiskal Joeja. Ampak ti bi ga pa lahko šel obiskat, stric. Tebe bi mogoče celo poslušal.«
»Mene, da bi poslušal?«
»Če bi mu ti rekel, naj začne jesti. Mogoče bi te poslušal.«
»Dvomim.«
»Zelo visoko mnenje ima o tebi. Od nekdanj.«
»Zelo rad bi kaj pomagal, Ferg. Ne vem pa, če bi me sploh spustili k njemu. Nisem član ožje družine.«
»Mogoče pa bi te. Splača se poskusiti.«
»Ta trenutek bi šel, če bi lahko kaj pomagal. Vem pa tudi to, da je ni stvari, ki bi jo lahko rekel in bi omajala Joeja.«
»Tudi če bi šel samo noter in ne bi ničesar rekel. Mogoče bi Joe potem vsaj malo razmislil.«

Stric Tally je vstal in odprl drsno okno. Pogledal je na ulico. Zvok šolskega zvonca se je mešal z glasovi otrok pri igri. »Fergus, nekaj ti moram povedati.«

»Kaj?«

»Joe in jaz sva se sprla.«

»Sprla sta se? To pa že ne.«

Stric Tally je prikimal. »Zato ga tudi še nisem šel obiskat.«

»Ampak on zdaj gladovno stavka, stric. Zelo slaboten je. Lahko da že umira.«

Stric Tally je zakopal glavo v roke. »Misliš, da tega ne vem?«

»Pa saj ne more biti kaj hudega, tisto, zaradi česar sta se sprla, a ne?«

Stric Tally ni nič rekel.

»Sta se skregala zaradi provov, stric? Se nisi strinjal z njim, ker se jim je pridružil?«

Stric Tally je stresel z glavo. »To se mene čisto nič ne tiče. Dobro veš, da se v to ne vpletam.«

»Zakaj pa potem?«

Stric Tally je dvignil pogled. »Res hočeš vedeti?«

»Ja.«

»Zaradi ene punce.«

»Zaradi punce? Pa menda ne zaradi tiste iz Newryja? Zaradi Cindy?«

Stric Tally ni nič rekel. Fergus se je spomnil, kako mu je Joe rekel, da je Cindy zdaj preteklost.

»Si mu jo prevzel, stric? Si mu jo res?«

Stric Tally je segel proti odprti kartonasti škatli in vzel iz nje škatlo cigaret. Odtrgal je plastično folijo in si vtaknil cigareto v usta, potem pa jo ponudil še Fergusu.

»Ne, hvala.«

Stric Tally si je prižgal in izpuhnil dim. »Vse to je zdaj že lanski sneg, Fergus. No daj, vzemi eno. Lahko tudi celo škatlo.«

Fergus je vzdihnil. Vzel je škatlo, ampak je ni odprl. »Se pravi, da ga ne boš šel obiskat?«

»Ne. Samo še poslabšal bi vse skupaj.«

»Ko sem ga nazadnje videl, se mi ni zdelo, da bi mu bilo kaj dosti do Cindy.«

»Mogoče mu res ni. Do mene pa tudi ne, to ti pa tudi lahko povem.«

Fergus si je brisačo snel z gležnja. »Zdaj pa moram iti. Gleženj je precej boljše.«

»Žal mi je, Fergus.«

Fergus je zložil brisačo in jo položil na rob umivalnika. Odkrevsal je k vratom. »Se še zmeraj dobivaš z njo?«

»S kom?«

»S Cindy, ne?«

Stric Tally je otresel dolg stržen pepela v umivalnik. »Tako nekako, ja.«

»Se pravi, da ni nekaj resnega? Ne tako, kot je bilo z ... Noreen, saj je bila Noreen, a ne?«

»Ne. Ni tako, kot je bilo z Noreen.« Stric Tally se je zasmel.

Fergus je odprl vrata. »Sam bom šel ven.«

»Previdno hodi. Pa še nekaj, Fergus.«

»Kaj?«

»Glej, da boš dobro naredil maturo. Zaradi drugih stvari se pa ne sekiraj. Samo zaradi mature. Me slišiš?«

Fergus se je ugriznil v ustnico. Lažje reči kot storiti. »Ja, slišim te, stric. Zdaj govoriš že točno tako kot mama.«

»Kdaj imaš konec izpitov?«

»Jutri.«

»Potem se pa oglasi na pivo. Jutri zvečer. Jaz plačam.«

»A res lahko?«

»Ja.«

»Kaj pa na kakšno uro vožnje, bova še šla?«

»Takoj ko boš hotel. Počasi bi se moral že prijaviti na izpit.«

Fergus je prikimal. »Saj se bom. Formular sem že izpolnil.«

»Samo še nekaj, Fergus. Če boš šel slučajno spet obiskat Joeja, mu ne smeš niti omeniti, kaj sva se danes pogovarjala, a je prav?«

»Ne bom.«

»Samo to mu reci, da ga pustim lepo pozdraviti.«

»Da ga pustiš lepo pozdraviti? Okej.« Na obeh straneh se je držal za stopniščno ograjo in se zavihtel po ozkih stopnicah navzdol. »Adijo, stric,« je zaklical pri spodnjih vratih.

Ko je spet stopil na glavno ulico Drumleasha, je šolski zvonec zadnjič zazvonil. Bučni glasovi učencev, med katerimi sta bili pomešani tudi Theresa in Cath, so se preselili v šolsko poslopje. Fergus se je spomnil, kaj je Sands izjavil tik pred smrtjo: Naše maščevanje bo smeh naših otrok.

Fergus je vzel palico in si zaželel, da bi bil še enkrat star toliko kot oni in bi v tistem enostavnem, urejenem obdobju hodil v gosjem redu iz ene majhne in prijetne učilnice v drugo. Lepo naj ga pustim pozdraviti? Nekam čudno formalna fraza je to, vse preveč ga je spominjala na voščilnice za rojstni dan, ki jih pošiljajo stare tete, ali pa na razglednice iz zdravilišč. Nenadoma je opazil, kako izčrpan je. Ko je z vso težo poskušal stopiti na poškodovano nogo, se je spačil od bolečine. Vso pot skozi vas je vlekel nogo za sabo in se močno potil v dopoldanski vročini, dokler ni z olajšanjem zavil v slepo ulico, ki je vodila proti domu.

Doma se je mama zelo razburila zaradi njegovega gležnja.

»Pa saj si že čisto obseden s tem tekom, Fergus.«

»Moram teči, da ostanem v dobri kondiciji.«

»Da ne boš ostal invalid, če bo šlo tako naprej.«

»Tek je edina stvar, ki me ohranja pri pameti.« Pomislil je na pošiljke.

»Vsaj približno.«

Mama je roteče pogledala kvišku in mu natočila vodo v kad. Ko se je okopal, mu je gleženj močno povila. Nato ji je pomagal pripraviti sobo za goste za dublinski dami. Obrnil je žimnici in natančno napel rjuhe, da so bile gladke kot v vojski. Zatem sta z mamo pomalicala umešana jajca z opečencem. Mama je rekla, da mora na sestanek z duhovnikom, ki deluje kot kaplan v Long Keshu. Zelo dobro je obveščen, je rekla, in rad bi pomagal.

Zdaj je bil Fergus na vrsti, da zavije z očmi proti nebu. »To ni nekaj, kar bi se dalo urediti z močjo molitve,« je rekel.

Izraz na maminem obrazu je bil še bolj žalosten kot pieta. Ko bi le mogel vzeti nazaj svoje besede, je pomislil Fergus. »Molitev zmeraj pomaga, Fergus,« je rekla in oči so ji zalile solze. »Zmeraj.«

»Ja, mami. Seveda. Upanje zmeraj ostaja.«

»Ampak Fergus?«

»Kaj?«

»Niti besedice našima gostjama.«

»Ja, mami.«

Ko se je odpeljala, se je Fergus s škarjami odtihotapil na vrt pred hišo in odrezal oranžno vrtnico, ki se bo vsak čas razcvetela. Iz kredence v dnevni sobi je izbrskal vazo iz belleeškega porcelana, ki je ni nihče nikoli uporabljal. Bela glazura je bila spredaj poslikana s kičastimi zelenimi triperesnimi deteljicami. Vazo je napolnil z vodo in vanjo postavil vrtnico. Potem je v vodo stresel žlico sladkorja v prahu, ker je nekje slišal, da se rezano cvetje potem dlje obdrži. Svojo oranžno, belo in zeleno stvaritev je postavil na nočno omarico med posteljama.

Ko je bil gotov, se je pred hišo ustavil renault. Fergus je stal pri vhodnih vratih in gledal, kako je iz avta skočila Felicityjina vitka postava. Šla je k prtljajniku in vzela ven prtljago, Cora pa je medtem izstopila na sovoznikovi strani. Oblečena je bila v plašč gorčične barve, ki je spominjal na volneno odejo. Sonce je pripekalo v plašč kot kak

ljubosumen tekmeč. Lase je imela deško pristrižene na kratko, tako da je njen obraz deloval večji in bolj izklesan.

»Živijo, Fergus,« je rekla Felicity.

»Živijo,« je odgovoril Fergus.

Cora ni nič rekla. Samo skomignila je z rameni in pogledala proti nebu, kot bi hotela reči, da ves svet drvi v propad. Ko se je njen pogled srečal s Fergusovim, mu je pomežiknila.

»Vajina soba je že pripravljena,« je rekel. Glas se mu je rahlo zatresel. Naredil se je, kot da se mora odkašljati in jima odprl.

»Na hitro bova odložili stvari, potem pa bova šli takoj naprej,« je rekla Felicity. »Mel naju čaka. Bi šel ti tudi z nama, Fergus?«

»Grem lahko?«

»Seveda.«

»Pustita, bom jaz.« Preden bi mu lahko ugovarjali, je planil k avtu in prinesel njuni potovalki iz prtljažnika. Precej težji sta bili, kot sta bili videti, in v gležnju ga je peklenško bolelo, ko je s prtljago krevsal do hiše. Felicity in Cora sta šli za njim po hodniku v svojo sobo.

»Tukaj je pa danes zelo patriotsko,« je v sobi za goste rekla Felicity. Pokimala je proti vazi. Fergus je šele zdaj dojel, da je njegov aranžma v barvah irske trobojnice.

»Tole mislite? To se je pa mami spomnila.«

»Lepo,« je rekla Cora. Dvignila je vazo in poduhala vrtnico. »A je iz vrta?«

Fergus je prikimal. Cora je vazo postavila nazaj na nočno omarico in se izmotala iz plašča gorčične barve in ga vrgla na posteljno pregrinjalo. Pod plaščem je imela črn pulover in ohlapne svetlo rjave hlače. Čeprav je bila oblečena v vojaškem slogu, je delovala zelo dekliško. Zavalila se je na posteljo in zazehala.

»Cora!« jo je karala Felicity. »Sem ti rekla, da pojej tisti sendvič. Vidiš, da si zdaj čisto brez energije?«

»Ne, pa nisem. V redu sem.« Planila je kvišku kot igrača na vzmet, ki skoči iz škatle.

Felicity je vzdihnila. »Hitro! Gremo zdaj. V Roscillinu nas že čakajo.« Šli so nazaj k avtu. Felicity je vztrajala, naj se Fergus usede zraven nje, da ji bo dajal navodila, kje naj zavije. Cora je sedela za njim, pete je upirala v rob zadnjega sedeža in si objemala kolena. Ko so se pripeljali do konca jezera in zavili od tam na glavno cesto, je Felicity občudovala sonce,

labode in njihov naraščaj ter nenavadno pojavo para na tandemu, ki je s tako hitrostjo vrtel pedale po klancu navzdol, da se ga ni dalo prehiteti. »Človek ne bi rekel, da je tukaj na Severu kaj narobe,« je rekla Felicity. »A ne, da ne?«

Fergus je zrl v zeleni obok dreves pred njimi in v idilično cvetje na robu ceste. »Ne.«

»Gladovna stavka pa vse to. Če bi človek verjel vsemu, kar govorijo pri poročilih, bi mislil, da so si tukaj vsi nenehno v laseh.

Fergus je pogoltnil slino. Mogoče pa so si.

»Samo take stvari nas učijo pri zgodovini,« je rekla Felicity. »Ena bitka za drugo. Kot da ni med njimi nikoli čisto običajnega življenja.«

Potem ga je povprašala o maturi in njegovih domačih in če že ima kakšne načrte za poletje. Fergus ji je odgovarjal s polovico možganov. Njihova druga polovica je bila osredotočena na Coro, ki je molče sedela za njim in tiščala kolena v naslonjalo njegovega sedeža. Čisto tiho je bila, a kljub temu tako neznansko živa. Spomnila ga je na zakone elektromagnetizma:

$$F = qv \times B$$

pri čemer je bila F , to je sila, q nabiti delci v njegovem telesu, v pa hitrost, s katero je delce vleklo nazaj proti njej. B je bila notranjost renaulta, premikajoče se magnetno polje s plešočimi lisami sonca, šumečim vetrom in Felicityjinim klepetanjem in z belimi črtami sredi ceste, ki so enakomerno švigale mimo kot bitje srca.

»Tukaj zavijte desno,« je rekel Fergus ravno še pravi čas.

Parkirali so pred nizko belo lopo s streho iz valovite pločevine, v kateri je bila roscillinska klavnica. V njeni notranjosti jih je čakal od mrtvih vstali barjanski otrok.

Melino okleščeno telo so kot na pare položili na mizo s koleščki, še preden so prišli Felicity, Cora in Fergus. Strokovnjaki so jo temeljito očistili. V kirurških haljah so molče zrlji vanjo in si natikali rokavice iz lateksa. V notranjosti je bila videti drugačna, zgrbljena, skoraj okorna. Nič več ni delovala kot organski del barja, temveč kot žrtev srhljivega umora. Njena rjava koža je bila nagubana, kakor da bi bila umrla od starosti. Njena srajca je bila zdaj zgolj cunjica, strgana na hrbtu, tako da sta se ji skozi videli hrbtenica in zadnjica. Obraz, ki je bil zdaj videti precej manj spokojen kot na gori, je imela pogreznjen v plastično folijo, s katero je bila prekrita miza. Obročasto zapestnico so ji sneli. Njene kratke roke so bile rejene. Ena dlan je bila sproščena in odprta, druga pa je bila stisnjena v pest. Vrv okoli njenega vratu je spominjala na natančno spleteni izdelek odličnega rokodelca.

»Zaenkrat smo nesporno ugotovili dve stvari,« je rekla Felicity.

»Kateri pa?« je vprašal Fergus.

»Da lahko obročasto zapestnico, ki jo je nosila, zanesljivo datiramo v železno dobo. Tik pred začetkom našega štetja ali tik po njem, je ugotovil strokovnjak.«

»Se pravi, da je res živel približno v istem času kot Kristus?«

»Vse tako kaže. Vzorce telesnih tkiv smo pa že tudi poslali na natančnejše datiranje z radiokarbonsko metodo. Rezultate pričakujemo čez približno šest tednov.«

»Katera je pa druga stvar?«

Felicity je pokazala na spodnji del života. Tam je bila zgolj nagubana gmota blaga in mesa, vseeno pa se je videlo, da je brez moškega spolnega organa.

»Da je res dekle.«

»Uboga Mel,« je rekel Fergus. »Tako žalostna izgleda.«

»Mi bi tudi izgledali žalostno, če bi bili tako dolgo pod zemljo,« je rekla Cora.

»Tudi druga barjanska trupla so našli podobno obešena,« je rekla Felicity in s prstom obkrožila zanko okoli Melinega vratu. »Če verjamemo zgodovinarjem, imamo opraviti z določenim kultom, ki je bil razširjen po vsej severni Evropi že vse od bronaste dobe pa do konca železne dobe, povezan pa je bil z boginjo po imenu Nerthus.«

»Nerthus?« je vprašal Fergus. »Kdo je bila pa to?«

»Lahko bi ji rekli tudi Mati zemlja. Tacit v Germaniji opisuje rituale, povezane z njo. Zmeraj je upodobljena z obročem okoli vratu, ki se mu reče tudi tork. Arheologi menijo, da so primeri obešenih barjanskih trupel povezani s tem kultom. In da je zanka lahko simbol prehoda med življenjem in smrtjo.«

Cora se je prijela za vrat. »Ugh.«

»Drug zanimiv vzorec, povezan z barjanskimi trupli,« je nadaljevala Felicity, »pa je vsebina njihovih želodcev. Zdi se, da so prav vsi umrli pozimi.«

»Pozimi? Kako pa to lahko ugotovite?«

»Ker nimajo v želodcih ostankov poletnega sadja, samo žito. Kot da so jim, preden so jih žrtvovali, dali skromen obrok, neke vrste kašo iz lanskoletnega žita. Mogoče zato, da bi s tem zavarovali naslednjo letino.«

»Mesa pa niso jedli?«

»O, gotovo so ga. Res pa je, da nismo v želodcih ljudi, ki so bili takole obešeni, še nikoli našli ostankov mesa. Ampak kdo ve, kaj nam bo povedal Melin želodec? Mogoče je bilo pri njej drugače.«

»Se pravi, da boste pogledati tudi noter vanjo?«

»Vse za dobro znanosti, Fergus. In zgodovine.«

Fergusu se je začelo vzdigovati v želodcu, a je vseeno prikimal. »Torej mislite, da so jo žrtvovali?«

»Možno.«

»Jaz pa mislim, da je vsa ta teorija o žrtvovanju čista bedarija,« je rekla Cora.

»A res? Zakaj pa?« je vprašala Felicity.

»Tako pač mi zdaj gledamo nanje in jih imamo za divjake.«

Felicity je šla okoli mize in se nasmehnila. »Ti rečem, Cora, da imaš morda celo prav. Tacit govori o plemenih v Britaniji in Germaniji, kot da so primitivna. Imenuje jih barbari. S tem izrazom so Rimljani vedno poimenovali domnevno oddaljena ljudstva, ki so jih zavojevali. Mi pa danes s pomočjo arheologije vemo, da so poznali ljudje v železni dobi vasi, socialno strukturo in celo kovance. Imeli so lepo izdelana oblačila, pohištvo, kmetije. Po drugi strani pa ...«

Ob pogledu na Melin hrbet je umolknila, kot bi odrezal.

»Po drugi strani pa ... kaj?«

Felicity je pokazala na točko tik pod Melino ramo. »Vidita isto, kot vidim jaz?« je hlastno rekla.

Fergus in Cora sta natančneje pogledala. Sredi rjavo obarvane gube je bila gladka ureznina, dolga kake tri centimetre. Fergus je iztegnil roko in zarisal s prstom nad njo.

»Rez,« je zašepetal.

Cora se je zdrznila. »Obesili so jo in potem še zaklali v hrbet,« je rekla Felicity. »Ubogi otrok.«

»Kakor koli pogledaš,« je bleknil Fergus, »so bili to zelo brutalni časi.« Felicity je vzela vatirano palčko in previdno očistila mesto okoli ureza, da je postala rana bolj vidna. »In še nekaj nam pove Tacit,« je rekla, ko je čistila okolico rane, »in sicer, da so Germani v tistem času zločince kaznovali na dva načina: dezerterji in izdajalci so bili obešeni v znak svarila. Drugi zločinci – tisti, ki so zagrešili resnično sramotne zločine – pa so bili <utopljeni v sluzastih močvirjih>«.

»Kako naj bi Mel zagrešila kaj sramotnega?« je ugovarjal Fergus. »Saj je bila še otrok. Zagotovo je šlo za žrtvovanje. Mogoče so žrebali. In je pač potegnila kratko.«

Opazil je, da je Cora drhte umaknila pogled z rane.

Felicity je vzdihnila in se zravnala. »Lahko da ne bomo nikoli izvedeli, kaj se je zgodilo z Mel. Dokazi kažejo v vse mogoče smeri.« Zdaj je začela pregledovati Meline roke in dlani. Z orokavičenimi rokami se je nežno dotaknila Meline dlani, stisnjene v pest. Sklonila se je in natančneje pogledala. »Cora, mi daš, prosim, tisto pinceto?«

»Kje?«

»Tam zraven je.«

Cora jo je zbegano pogledala.

»Jo grem jaz iskat.« Fergus je v posodi našel mali kovinski inštrument in ga podal Felicity.

Cora se je spet obrnila stran in se krčevito oprijela radiatorja ob steni.

»Tole bom poskusila izvleči iz Meline dlani, Fergus, ne da bi jo pri tem poškodovala.«

Fergus je začutil bitje srca, medtem ko se je Felicity trudila s pinceto. Na dan so prihajali tanki prameni las, obarvani z rjavo barvo barja.

Cora je spet pogledala proti Mel, in to ravno v trenutku, ko se ji je palec razklenil in se skoraj odtrgal od dlani. Cora je zajela sapo. Prikazal se je cel šop las, prevezan s tanko usnjeno vrvico.

»Česa takega pa še nisem videla,« je rekla Felicity. Zažvižgala je skozi zobe in ga dvignila proti svetlobi. »Kot ljubezenski vozec iz železne dobe

izgleda. Ljubi bog!«

Sledila je tišina.

Fergus se je v tistem zavedel, da se Cora trdno oklepa njegove roke. »Ne zdržim več, mami. Slabo mi je.«

Felicity je odložila vozec las, nato pa tudi pinceto. Šla je na drugo stran h Cori in jo objela. »Bi mogoče raje počakala zunaj?«

»Ja, prosim.«

»Fergus,« je rekla Felicity. »Kaj če bi šla vidva s Coro malo naokoli po mestu? Čez kako uro se pa dobimo pri avtu.«

Fergus je prikimal. »Prav. V kavarno v parku bova šla.«

Cora je odvihrala proti vratom in se tam skoraj zaletela v profesorja

Taylorja in še enega moškega v kirurški halji, ki sta ravno vstopala.

Profesor se je Fergusu široko nasmehnil in si mel orokavičene roke, kakor da se veseli okusne večerje. »Živijo, Felicity.«

»Živijo, Angus.«

»Sem se že dogovoril za termin radiografije v Omahgu, Felicity. Ta petek.

To je pa dr. Lavery, ki je prišel po vzorec vsebine želodca.«

»Odlično. Ampak pridi najprej sem, Angus. Poglej si tole.«

Zdaj se je v beg pognal tudi Fergus.

Cora in Fergus sta se molče sprehodila do središča Roscillina. Fergusu je sicer še vedno kljuvalo v gležnju, ni pa več šepal.

»Edina tema, o kateri se nočem pogovarjati,« je rekla Cora, ko sta se drenjala med nakupovalci, »je ona.«

»Mel?«

Cora je prikimala. »Mama je obsedena z njo. Samo še o njej razmišlja.«

»Jaz jo pa čisto razmem. Mel je punca, ki ti zleze pod kožo. Čeprav izgleda precej čudno. Vsa zgrbljena je in usnjata.«

»Ti bi tudi čudno izgledal, če bi te po dveh tisoč letih potegnili iz barja.« Fergus je stresel z glavo. Ni vedel, kaj je v resnici hotel reči, ampak tega pa zagotovo ne.

»Pogovarjajva se o čem drugem,« je proseče rekla Cora. »Ne o njej. Ne zdaj.«

»Okej.« Šla sta mimo prodajalne s pomfrijem in ribami, kjer se je Fergus prejšnji dan sestal z Michaelom Raftersom. Pospešil je korak. »Park je malo naprej.«

»Ti še zmeraj govori v sanjah?«

»Včasih,« se je zasmel Fergus. »Čeprav je to najbrž samo moja podzavest.«

»Oba z mamó govorita o njej, kot da je še živa.«

Ustavila sta se pred trgovino z rabljenimi televizorji. V izložbi je na dvanajstih enakih ekranih migotal zemljevid z vrisano vremensko napovedjo. Simboli za oblačno, pretežno sončno in deževno vreme so bili posejani po vsej Angliji, Škotski, Walesu in Severni Irski, nato pa so, kot bi odrezal, izginili tik ob meji, kot da v Republiki Irski sploh nimajo vremena. Nato sta šla naprej po stopnicah navzdol in po stranski ulici mimo zidu, kamor je nekdo z belo barvo napisal BRITANCI RAUS. Napis je bil prečrtan z rdečo barvo, pod njim pa je nekdo z majhnimi črkami napisal vic, ki so ga vsi že tisočkrat slišali: Kdo je avtor najkrajše kuharske knjige na svetu? Bobby Sands.

Fergus je grafit pokazal Cori. Namrščila se je, se uščipnila v zapestje, zastokala in se naslonila na steno. »Ljubi bog. Pa kakšna dežela je to?« je rekla. »Ne verjamem, da bi lahko živela tukaj.«

Fergus je zrl v počeckane zidove, s katerih je vsepovsod odpadal omet in znova začutil turobno težo Severa in njegovo mrkrost, tudi kadar je sijalo

sonce. »Nič ti ne zamerim, ker tako misliš. Vse skupaj je ena velika solzna dolina, to pa drži.«

Šla sta naprej.

»Ti malo šepaš, Fergus, a ne?«

»Ni hujšega. Zjutraj sem šel teč in sem si zvil gleženj.«

»Ti tečeš?«

»Ja. Skoraj vsako jutro, po okoliških hribih. Pridi kdaj zraven.«

»Nikoli ne tečem, pa tudi če gre za življenje.«

V kavarni v parku je Fergus zase kupil čaj in dva kolačka z ribezom, za Coro pa dietno kokakolo. Usedla sta se k mizi zunaj, kjer ni bilo nikogar, in Fergus je gledal Coro, kako pije po slamici. Temne dlačice po rokah je imela in ozka zapestja z močnimi kostmi. Dlani je imela prepredene s tankimi modrimi rekami žil, ki so ji prosevale skozi belo kožo.

»Bi en kolaček?«

»Ne, hvala, Fergus. Oprosti, če sem bila groba.«

»Groba?«

»Ko sem govorila o tvojem kraju.«

»Roscollin ni moj kraj.«

»Ni? Kateri pa je?«

Fergus je malce pomislil. »Drumleash. Gore. Jezero. V bistvu Irska. Cela Irska.« Pogoltnil je pol kolačka naenkrat in se zarežal. »Enkrat bi pa zelo rad videl Dublin.«

»Še nisi bil nikoli v Dublinu?«

»Ne.«

»Čista beda. Sami klošarji povsod pa džankiji, ki se mečejo v usrano Liffey.«

»Ne!«

»Prisežem. Dosti raje imam Belfast. Tam imajo vsaj nobel nakupovalni center. Pa dosti več akcije.«

»To pa res, ja.«

»Z mammo sva bili lani v Belfastu na neki konferenci. V penzionu na hribu sva stanovali. Blazno mi je bilo vseč, da sem lahko gledala dol v pristanišče. Natovarjanje, raztovarjanje, kontejnerji, žerjavi. Vso noč se je kaj dogajalo. Pa povsod imajo vitražna okna, celo v pubu, kamor sva šli enkrat. Ljudje so bili pa za crknit prijazni.«

»Po Falls Roadu pa nista šli? Tam so šele prijazni. Za crknit, ja, imaš prav.«

»Bom šla naslednjič.«

Ujel je njen pogled in se zasmel. »Nič bolj ti ne bi bilo všeč kot malo prej v klavnici.«

»Tudi ti nisi ravno skakal od veselja.«

»Kdo to pravi?«

»Jaz. Saj sem te videla, da si bil čisto zelen, ko so nas peljali skozi glavni del.«

Pomislil je na dolgo halo, v kateri so bili v ravnih vrstah na kavljih obešeni kadavri. »Tam pa res ne bi rad delal,« je priznal.

»Bi zelo premislil, če bi še kdaj jedel meso, eh?«

»Ne, to pa že ne. Moja mama pravi, da bi pojedel tudi vsebino vrečke sesalnika za prah.«

Cora se je zahihitala in z mize pometla drobtine ribezovega kolačka. »To niti ni najhujše, da so razmesarjena, pač pa to, kako izgledajo vsa bitja, ko so mrtva. Ponižno. Kot da bi se opravičevala.«

»Opravičevala?«

»Kot da jim je žal, da so sploh kdaj živela.« Cora je nehala pometati drobtine z mize. Roka ji je obvisela nad mizo tik ob Fergusovi. To bi bilo nekaj najbolj preprostega na svetu, je pomislil Fergus, če bi jo zdaj prijel za roko. V konicah prstov ga je zaščemelo. Naj jo primem ali ne?

Corina roka se je stisnila v pest. »Če pomisliš, da boš nekoč tudi sam tak,« je zašepetala.

Fergus je buljil v čaj. Pomislil je na fotografijo mrtvega udeleženca gladovne stavke, ki jo je pred kratkim videl v nekem republikanskem časopisu. Moški je iztegnjen ležal v odprti krsti, oči je imel zaprte, roke pa sklenjene, kot bi molil. Videti je bil, kot bi bil star osemdeset let, imel pa jih malo čez dvajset. Njegov izmučeni, voščeni obraz je zgovorno pričal o njegovem strašnem potovanju v grob. Joey. O, Joey.

»Se opravičujem. To je res preveč morbidno,« je rekla Cora.

»Pogovarjajva se o čem drugem.« Popila je kokakolo in prazno pločevinko presenetljivo močno stisnila s prsti in jo postavila nazaj na mizo.

Fergus je stresel z glavo, kot bi hotel iz nje pregnati Joeja in gladovno stavko. Prijel je zmečkano pločevinko. »Vau, Cora. Miss železni prsti.«

»Ja. Grem stavit, da bi te premagala v polaganju rok.«

»Jaz pa, da me ne bi.«

»Hočeš, da poskusiva?«

»Okej.«

Odložil je pločevinko in sklenila sta desni roki. Blazinica njegovega palca se je dotaknila členkov njenih prstov.

»Komolec mi gleda čez mizo,« je ugovarjala Cora.

»A je zdaj v redu?«

»Ja. No, dajva zdaj.«

Fergus ji je roko položil na mizo v eni sekundi.

»Nisem bila še pripravljena!«

»Okej. Še enkrat.«

»Na tri. Ena, dve, tri ...«

Fergus se je zasmel. Čeprav je bila Cora precej močna, se mu vseeno ni bilo treba zelo naprezati, da je roko obdržal nad mizo. To bi bilo pa malo preveč pokroviteljsko, je odzvanjal glas strica Tallyja. Corino roko je nežno potisnil navzdol.

»Pa je.«

Cora je stresla z roko.

»Saj te ni zbolelo, ne?«

»Ne,« se je nasmehnila. »Močnejši si, kot izgledaš.«

»Hvala.«

»Zaradi teka, najbrž.«

Sedela sta v tišini. Na prazni mizi blizu njune sta se dva liščka tepla za drobtine, krila so jima divje potresavala na mestu kot jezikom podobni binkoštni plameni. Fergus je zagrizel v drugi kolaček, nato pa ga je odvrigel in prepustil ptičem. »Ti verjameš v posmrtno življenje?« jo je vprašal.

»A jaz? Ne.«

»Se pravi, da nisi verna?«

»Ne, nisem. Mama tudi ni.«

»Sem opazil, ja, da vaju v nedeljo, ko sta bili nazadnje tukaj, ni bilo v cerkev.«

»Mama pa jaz nisva katoličanki.«

»Hočeš reči, da sta protestantki?«

»Nič nisva. Mama je bila vzgojena kot unitarjanka.«

»Kaj pa je to? Unitarjanka?«

»Mislim, da je unitarijanska cerkev podvrsta protestantske cerkve. Po njihovem je bil Jezus čisto običajen človek, tako kot ti ali pa jaz. Ne pa bog.«

»Za irske unitarijance pa res prvič slišim.«

Cora je skomignila z rameni. »Midve v bistvu sploh nisva Irki. Mama je iz Warwicka v Angliji. V Dublin se je preselila, ko je prišla pri osemnajstih študirat.« Skomignila je. »No, moj oče pa je Irec.«

»Tvoj oče?«

»Z mamo sta se razšla. Zdaj živi v Michiganu v ZDA. Z novo žensko. In z otroki. Kar naj, pa kaj. Že leta in leta ga nisem videla.«

»O, škoda. Ga pogrešaš?«

»Ne.«

Na to ni bilo kaj reči. Fergus je spet prijel Corino pločevinko. »Cora, jaz tudi nisem veren.«

»A da ne? Potem tudi ti misliš, da ni posmrtnega življenja?«

»Ne. Razen razkranjanja celic in njihove preobrazbe. Ali pa takega, kot ga ima Mel, zdaj ko je bila izkopana. S tisto zanko in vozlom las vred.« Namrščil se je, ko je pomislil na voz, ki ga je Mel skrivala v pesti.

»Čudno.«

Cora si je položila kazalec na usta. »Šš. Si pozabil?«

Ne bosta se pogovarjala o Mel. To sta se zmenila. Sedela sta v tišini.

Liščka sta odletela. Fergus je vrtel po rokah zmečkano pločevinko. Cora se je nagnila naprej in mu jo vzela iz rok.

»No, Fergus, povej mi zdaj.«

»Kaj pa?«

»Kaj bi rekel, da si bojo arheologi čez dva tisoč let mislili o tem?«

Fergus se je zarežal. »Najbrž bojo rekli, da je bilo to mučilno orodje s konca drugega tisočletja. In da so ga pogosto uporabljali tedanji barbari.« Cora je potisnila mezinec v odprtino na vrhu pločevinke. »Žrtvi vtakneš prst v luknjo ... takole, ja ... in ji ga zlomiš.«

»Ti si res za v norišnico.«

Pred očmi mu je pomahala z zmečkano pločevinko. Fergus jo je poskusil zagrabit, a mu jo je izmaknila. Potem pa je njegova roka le pristala na njeni, in pločevinko ji je končno le izpulil. Cora je ujela njegov pogled in si z vajeno kretnjo, kakor da bi bila pozabila, da je zdaj postrižena na kratko, hotela umakniti pramen las za uho. Zadrgetala je. »Fergus?«

»Kaj je?«

»Zebe me. Greva nazaj do avta.«

Sonce je pripekalo. Celo trava je bila čisto uvela. Fergus je bil v majici s kratkimi rokavi, Cora pa v puloverju in vsrkavala toploto kot črna luknja. Napet izraz na obrazu je imela. Čisto bleda je bila.

»Seveda, Cora. Če tako hočeš.«

Ko sta prišla do avta, je ugotovila, da ne moreta vanj, ker nimata ključev.

»Bom stekel do Felicity po ključe,« se je ponudil.

Cora je odkimala z glavo. »Saj zdaj sem čisto v redu. Pa še sonce se upira sem.«

Naslonila se je na gladko zeleno karoserijo in šipo renaultovega zadka z dviznimi vrati in z dlanjo potrepkala poleg sebe. »Pridi sem, pa boš videl.«

Srce mu je močnejše razbijalo, ko se ji je približal in se naslonil na kovino zraven nje.

»Krasen dan,« je rekel.

Cora ga je smeje krcnila. »Česa ne poveš!«

»Auva! Peče me, tako je vroče.«

»Nehaj se zafrkavati.«

Malce se je premaknil. Ona pa tudi. Njune roke so se dotaknile. Komolec se ji je oprl v njegov bok, volna njenega puloverja se mu je nekako zapletla v roke. Ni bil prepričan, ali ga je porinila ali pa jo je on potisnil k sebi, a v trenutku je imel polne roke Core, in že sta bila združena v kolkih. Najraje bi se zarežal in zavriskal, nato pa je začutil, da se njena usta dotikajo njegovih.

»O bog,« je rekel.

Telo se mu je streslo, kot da bil pravkar povedal najboljši vic vseh časov.

Tudi Cora se je zasmejala in potem sta se začela poljubljati. Z eno roko jo je božal po hrbtu, z drugo pa ji je mršil kratke lase. Roscillin in vsi njegovi križi in težave, odpadajoč omet s hiš, grafiti in kadavri v klavnici so se kot iskre razpršili na vse strani. Zdaj sta bila tu samo še Cora in on, združena v kolkih kot siamska dvojčka, dosegli so ju jeziki plamenov, na hrbtu sta čutila razbeljena kovinska avtomobilska vrata. Sonce je žgalo in ju podžigalo. Le zakaj ves svet tega ne počne ves čas, zakaj ne?

Iz megle so se stari Shaughn in njegova tolpa naslednje jutro prikazali pri nas. S psi in orožjem so se zaustavili na blagem zavoju steze. Oče je položil čez prag svoj plašč iz kozjega usnja. Mama je bila z najmlajšimi otroki v hiši. Brennor in jaz sva se skrila za ogrado za koze in kukala izza nje.

Padle so ostre besede in izzivi na dvoboj, nato je zarožljalo orožje, natanko tako, kot sem prejšnji dan povedala Brennorju.

»Žal ti bo, če ne boš poplačal dolga,« je rekel stari Shaughn. »Je tako, Rur?«

Postava na njegovi desni je zamahnila z roko. »Te dni je vsem na gori žal.« Stari Shaughn se je zahehetal. »Ste ga slišali, možje? To je moj sin. Ta pa ima smisel za šalo, moj sin.«

Temne postave na ovinku so se zasmejale kot na ukaz. Stari Shaughn je dvignil roko. Vsi so utihnili.

»Greva raje višje gor po poti, Shaughn?« sem zaslišala očeta. »In bova v dvoboju vse razčistila?«

»Sem ti rekla,« sem siknila Brennorju. »Zdaj bosta šla na barje in se od tam vrnila kot prijatelja, plačilo pa bo odloženo.«

»Gor na barje?« se je stari Shaughn zvil od smeha. Njegovi tovariši so se udarili po stegnih. Vsi, razen Rura. S kopjem v roki je nepremično stal malo stran od očeta.

»Razčistila v dvoboju?« je zahropel stari Shaughn. »Ste ga slišali, možje?«

»Smo, poglavar.«

»Smešno za crknet.«

»Nesramno za crknet pa tudi, poglavar.«

Horda moških se je približala. Pse so spustili s povodcev. Bevsakajoč so se zapodili po našem dvorišču in raztepli kokoši na vse strani. Moški so krenili k ogradi, za katero sva se skrivala z Brennorjem. Zagrabila sem Brennorja za roko, ta pa se me je otresel, da sem se prevrnila na slamo. Uščipnila sem ga v meča in ga povlekla za rob plašča, da je tudi on padel. Moški so bili zdaj že nad nama. Odprli so ogrado in med vpitjem in širokoustenjem iz nje signali koze.

Eden od njih je v slami zagledal Brennorja. »Smrkavec!« je rekel. »Skoraj sem ga zamenjal za kozlička.«

Brennor ga je ugriznil v peto.

»Drekač mali!« Moški je Brennorja močno brcnil med rebra in spodil iz ograde še zadnjo kozo. Njen mali talisman je pozvanjal, ko je odskakljala navkreber po stezi.

Ko so možje starega Shaughna odgnali vse naše koze, je oče zavpil:

»Sestradati nas hočeš, Shaughn, je tako?«

Edini odgovor, ki ga je dobil, je bil krohot Shaughnovih mož in oddaljeno pozvanjanje talismanov. Rur pa se je še kar obotavljal. Nepremično je stal na ovinku in narahlo držal kopje.

»Žal mi je, prijatelji,« je zaklical proti nam, ko je izzvenelo cingljanje zadnjega talismana. »Megla je vsega kriva. Zaradi megle se je vsem pomračil um.« Njegov glas je zvenel, kot bi se iz teme oglašal duh. Zaslišala sem Brennorja, ki je glasno pljunil. »V rit si vtakni svoje opravičilo,« je siknil. »Shaughnovi! To nam boste drago plačali.« Rurova postava je izginila v megli. Zdaj se je iz koč zaslišalo mamimo tarnanje in tuljenje najmlajših otrok. »Samo mrtvim boš ti vladal, Shaughn,« je kričala mama. »Samo mrtvim.«

Mmmmmrtvim ... Fergus je dremal nad knjigami. Kriki v njegovih sanjah so izzveneli. Sunkovito se je predramil. V mislih je podoživljal popoldne. Vsako sekundo poljubljanja je podvojil in potrojil z obrestnimi obrestmi. Simboli v enačbah, ki se jih je učil na pamet, so se ves čas spreminjali v pasove in vratove in jezike in kratko ostrižene lase. Nazadnje je od izčrpanosti položil glavo na sklopno mizo. Med polzenjem v spanec se je počutil, kot bi tonil v bazen s toplo vodo.

Felicity in Cora sta šli na večerjo s profesorjem Taylorjem. Cora mu je rekla, da Felicity ne sme izvedeti, da sta se poljubljala, ker jo bo spet dala v hausarest. Fergusova mama je pekla v kuhinji. Theresa in Cath sta v dnevni sobi gledali televizijo. Fergusa pa je naslednji dan čakal še en izpit. Zadnji, ampak najtežji. Uporabna fizika, ki se je je najbolj bal.

V gležnju mu je spet začelo kljuvati od bolečine.

Vrata so se odprla. Cath je pomolila glavo noter. Lase je imela spletene v kito okoli glave, da je bila kot punčka iz filma *Moje pesmi, moje sanje*. V roki je imela neolupljeno banana.

»Mama sprašuje, če boš banana in če bi tudi kakav?«

Fergus je pogledal na Joejevo uro. Šele devet je, on pa je že zbit. »Ja.«

»Kaj ja?«

»Bi kakav, ja. In, ja, banana bi tudi.«

Cath mu je nejevoljno podala banano. Fergus jo je obračal po rokah in si jo ogledoval.

»Poslušaj to, Cath. Padraigov najnovejši vic. Zakaj fantje ne jejo banan?«

Cath je strmela v banano. »Ne vem, Fergus. Zakaj fantje ne jejo banan?«

»Ker ne vejo, kje imajo zadrgo.«

Cath je zavreščala in ga krcnila po roki. »Kretensko.«

»Zakaj zdaj mene tepeš? Padraigaj daj.« Olupil je banano, dal polovico

Cath in jo napodil iz sobe. S polnimi usti se je znova lotil enačb.

Deset minut pozneje je prišla v sobo mama. Prinesla mu je kakav in dva pravkar pečena kolačka. Postala je ob njem in mu gledala čez ramo.

»Kako pa kaj gleženj?«

»V redu.«

»Jaz ne bi nikoli zastopila vseh teh simbolov.«

»Seveda bi jih, mami. Ni tako težko, kot izgleda.«

Začutil je njene prste, ki so mu šli skozi lase na temenu. »Še bolj težko je, kot izgleda.«

»No prav. Težko je.« Fergus je vrgel kuli na mizo.

»Mami?«

»Kaj je?«

»Bom šel lahko k Joeju? Znorel bom, ves čas mislim nanj, ne smem ga pa obiskati.«

»Si se spomnil še kakšnega argumenta, da bi ga prepričal?«

»Nisem. Ampak mogoče se ga pa bom, ko bom tam.«

»Ti imaš zdaj najprej maturo ...«

»Jutri bo vsega konec. Si pozabila?«

»Pa res.« Zbegano se je namrščila.

»Nisem več otrok. Osemnajst let sem star. Joe je moj brat. Pravico imam, da bi ga videl.«

Mama je prikimala in oči so se ji napolnile s solzami.

»Maureen je zamenjala ploščo, Fergus. Si to vedel?«

»Kako to misliš?«

»Strašno patriotska je postala. Intervjuje daje za radio, v katerih razlaga, da je njen sin Len pogumen bojevnik in mučenik in da ga bo podpirala do smrti. Bi morala tudi jaz to govoriti, Fergus?«

Fergus je skomignil z rameni. »Joeju bi bilo gotovo všeč.«

»To pa res.« Mama je stopila k oknu in pogledala na ulico. Svetilke so se ravnokar začele prižigati, svetlo vijolična svetloba žarnic je počasi

bledela.

»Ampak bi se zlagala,« je rekel Fergus. »A ne?«

Mama ni nič odgovorila. Čeprav je bilo na večernem nebu še nekaj modrine, je zagnila zavese. »Še preden je Joe začel gladovno stavkati, so nam dali datum, da ga lahko jutri popoldne obišče vsa družina,« je rekla.

»Nisem ga odpovedala.«

»Se pravi, da bom lahko šel?«

Mama je prikimala. »Ti ja, Theresa in Cath pa ne. Premajhni sta še, da bi videli Joeja v takšnem stanju. Samo ti, jaz in oče. Okej?«

»Okej.«

Molčala sta. »Kako hudo je z njim?« je zašepetal Fergus.

»Dosti kilogramov je že izgubil. Zdaj ga vsak dan pregledajo zdravniki.«
V roki je mečkala vogal zavese. »Postal je bolj tih. Utrujen je. Odločen pa tako kot zmeraj.«

»Pa se ne govori nekaj, da se bo gladovna stavka kmalu končala?«

»Ne.«

»Jaz sem pa drugače slišal.«

»Od koga?«

»Od Michaela Raftersa.«

»Kaj pa on ve o čemer koli?« Pokazala je na skodelico kakava. »Shladilo se ti bo.«

Fergus je naredil požirek. »Kaj ti je pa povedal tisti kaplan danes?«

Mama se je medlo nasmehnila. »Rekel je, da vse to, kar počne Joe, ni greh. Da to ni samomor.« Ustnice so se ji zadrignile. »Veš, Ferg – ti fantje, ki so zdaj skupaj zaprti – zdaj so oni Joejeva družina, in to bolj, kot smo bili mi kdaj koli. Samo to bi rada vedela, kaj sem naredila narobe? In kdaj?«

Hrapavo blago zavese je gnetla med prsti, pordečenimi od vsakdanjega dela.

»Ničesar, mami,« je rekel Fergus in se je dotaknil po komolcu. »Ničesar nisi naredila narobe.«

Izpustila je zaveso in odkimala z glavo. »Uči se zdaj, Fergus,« je zašepetala. Ugriznila se je v ustnico in šla iz sobe.

Tisto noč se mu ni sanjalo o Mel, ampak o Cori.

Cora je lebde prišla v njegovo sobo in smuknila v njegovo posteljo. Roke je zakopal pod mehki bombaž njene prevelike majice s kratkimi rokavi in mirno sta ležala kot dva tiha vprašaja. V zraku nad njima je kot ognjeni jezik razburjeno podrhtaval lišček. Potem je Cora izginila, on pa je klical njeno ime, stekel po hodnikih bloka H mimo modro pobarvanih glavnih vrat in jo ves obupan iskal. V eni roki je imel pločevinko kokakole, v drugi pa koder las, nje pa ni bilo nikjer. Namesto nje se je iz teme prikazal blede obraz. Michael Rafters v jetniški obleki. »Rafters!« je zavpil. »Kaj pa ti tukaj? So tebe tudi ujeli?« Michael je odkimal, koža pa mu je začela polzeti z ličnic, kot bi se topil. Spremenil se je v testo kožne barve, namesto oči je imel ribez. »Fergus,« je rekel, »ne pozabi na pošiljke.« Zarezal se je, kot bi povedal dober vic. Medtem ko ga je Fergus opazoval, se je Michaelovo telo obrnilo z glavo navzdol in obviselo s stropa. Tik zatem je s stropa bingljalo tudi Fergusovo telo. Tulila sta od smeha, saj sta bila kot na čajanki v Mary Poppins. Potem pa se je Fergus zavedel, da visita s kavljjev, kri jima je zalivala obraza in ju dušila. Smejoča kadavra sta. Michael in Fergus. Planil je kvišku in se zbudil.

Ljubi bog. Pramen svetlobe je skozi režo med zavesami padal z ulice poševno na pregrinjalo. Fergus je lovil sapo. Zunaj je v daljavi zaslišal kovinski ropot, kot bi pokrov kante za smeti padel na tla, potem pa ničesar več. Dolgo in počasi je izdihnil. Joejevo uro je pobral s tal ob postelji in v poltemi razločil, koliko kaže. 4.17.

Ulegel se je nazaj in šepetaje zaklical Corino ime. Kaj bi dal, da bi se vrata zdaj odprla, toda skozi stene, ki so bile tanke kot papir, ni bilo slišati ničesar. Leže na hrbtu je zaprl oči in prekrižal roke za glavo. Povsod v njem je naraščala moreča tišina, tišina spečih mrtvecev.

Ko sta Felicity in Cora naslednje jutro prišli iz sobe, je Fergus ravno odhajal na izpit.

»Dobro jutro obema,« je rekel in za trenutek postal pri vhodnih vratih.

»Midve greva zdaj v Omagh,« je rekla Felicity. »Zaradi Melinega rentgenskega slikanja. Če bo kaj zanimivega, te bova poklicali.«

»Vso srečo na izpitu, Fergus,« mu je zaklicala Cora.

»Hvala. Zelo jo bom rabil.« Nasmehnil se je in se ozrl proti njej. Felicity je bila medtem že v kuhinji, kjer se je zapletla v prijazen in vljuden pomenek z njegovo mamo. Cora pa se je še kar obotavljala v temni veži. Fergus se ji je približal, a je Cora dvignila roko in ga ustavila z dlanjo. Usta si je prekrižala s kazalcem. Z glavo je pokazala v smer, iz katere sta prihajala glasova njunih mam.

»Fergus,« je zašepetala.

Obraz pod kratkimi temnimi lasmi se ji je belo svetil. Oči so ji žarele v poltemi.

»Cora ...« Roko je iztegnil proti njeni, in za čarobno sekundo je pustila, da sta se dotaknila s konicami prstov. Potem ga je odgnala.

»Pojdi zdaj,« je siknila. »Spelji se že.«

Zarežal se je in stopil iz hiše.

Zunaj je bil siv in neodločen dan, Fergus pa je vseeno živahno skočil na avtobus in se odpeljal v mesto, kot da je ves svet eno samo elektromagnetno polje, nastalo zaradi dotika njunih prstov. Ko je prišel v šolo in šel skupaj z drugimi v gosjem redu v razred, kjer so pisali test, mu je zanos upadel. Enačbe, ki jih je sinoči ponavljal, so mu v glavi začele razpadati na koščke. Obrnil je izpitno polo. Tri štirice, pa boš sprejet na medicino v Aberdeenu, Fergus McCann. Popolnoma novo življenje. Mogoče bo dobil pri kemiji in biologiji štirico. Nikakor pa ne pri fiziki, ni šans. Glavo je naslonil na roke in si vprašanj ni upal niti pogledati.

Močnejši si, kot izgledaš, Fergus.

Corin glas je bil to, v kombinaciji s podrhtavajočimi liščki in prasketanjem nabitih delcev. Nasmehnil se je, vzel kuli in prebral prvo vprašanje.

Dve uri pozneje si je moral priznati, da izpit sploh ni bil tako težak.

Profesor Dwyer, ki jih je tudi tokrat nadzoroval, je rekel: »Čas je potekel.« Z utrujenim olajšanjem je odložil kuli. Oči so ga pekle od buljenja v črtani

papir. Zdelo se mu je, da mu bo desna roka odpadla. Njegova edina misel je bila: Konec je. Tri štirice ali pa ne, konec je.

Ko so jih spustili iz razreda, sta s Padraigom razigrano poskakovala po hodniku, tolkla s pestmi v zrak in stekla ven skozi glavno avlo in prečkala asfaltirano dvorišče. »School's out for summer. School's out for ever⁹,« je kričal Padraig, ko sta skozi glavni vhod planila na svobodo. Kimal je z glavo in se delal, kot da igra na nevidno kitaro in odlično oponašal Alicea Cooperja.

»School's been blown to pieces¹⁰,« je zagrulil Fergus.

Skupaj sta čakala avtobus, Padraig je opletal z glavo in na nevidno kitaro preigraval akorde vseh uspešnic njune mladosti. Fergus je boksal z namišljenim nasprotnikom in zaustavil udarce, tik preden bi s členki treščil v kovinsko ogrodje avtobusnega postajališča. Nato je naredil še nekaj počepov in tekel na mestu, vse dokler ni pripeljal avtobus. Vstopila sta, pokazala vozniku mesečni vozovnici in se usedla čisto zadaj.

»Celo kišto pira bi lahko spil zdaj,« je zastokal Padraig.

»Pridi zvečer v Drumleash,« mu je predlagal Fergus. »Greva lahko v pub. K Finiculu. Stric Tally mi je rekel, da mi bo plačal pivo ali pa dve.«

Padraig se je zasmel. »Kako bom šel pa potem nazaj domov? A naj grem po gladini jezera, kot je hodil Jezus?«

»Pri meni lahko prespiš.«

»Ne bo imela tvoja mama nič proti?«

»Zakaj bi pa imela kaj proti?«

»Saj veš. Vse to v zvezi z Joejem. Gotovo ima več kot dovolj skrbi.«

Padraig je zdaj prvič omenil njihove družinske težave. Fergus se je ugriznil v ustnico. »Nič ne bo imela proti. Tebe je imela zmeraj rada, Padraig.«

Drugače kot nekatere od Joejevih prijateljev, je pomislil Fergus. Drugače kot Michaela Raftersa.

Avtobus je pobral še zadnjega potnika, in to je bil, mi o volku, nihče drugi kot Rafters, ki je vstopil na avtobus, kot da se redno vozi z njim. Roke je imel zakopane globoko v žepe bomber jakne. In novo frizuro. S sijočimi, stopničasto ostriženimi lasmi je bil kot kak pop zvezdnik iz benda novih romantikov. Na zadnjih sedežih je zagledal Fergusa, krenil proti njemu in se usedel predenj. »Živijo, Fergus.«

»Živijo,« je skomignil Fergus. »Kje imaš pa avto?«

Michaela so vsi poznali zaradi njegovega kovinsko modrega triumpha TR7.

»Pri mehaniku. Redni servis.«

»Se spomniš Michaela, Padraig?«

»Seveda,« se je zarežal Padraig. »Član slovitega dueta Zažigalno sredstvo. Nepozabno.«

»Šš,« se je zasmel Michael. Neka ženska se jim je usedla nasproti. »Da si ne bojo ljudje kaj mislili.«

Avtobus je znova speljal. Molče so se peljali osem milj do Drumleasha.

»Evo, moja postaja,« je rekel Padraig.

»Potem velja za pozneje?« ga je vprašal Fergus.

»Stoprocentno. Poklical te bom, preden bom šel od doma.«

»Super. Se vidiva.«

»Se vidva, Fergus.«

Fergus je gledal skozi okno za Padraigom, ki je zavil v stransko ulico in še vedno brenkal na namišljeno kitaro. Avtobus je odhrumel naprej.

»Imaš kaj proti, če se usedem k tebi?« To je bil Michael.

»Ti kar.«

»In? Kako gre kaj?«

»Kako gre kaj?«

»Saj veš. Najin ... aranžma.«

Fergus je stišal glas. »Obupno,« je rekel s pridušenim glasom.

»Kako to misliš?«

»Gleženj sem si zvil. Ne morem več teči.«

»Če sem te pa ravnokar videl na postajališču, ko si čakal avtobus.

Izgledalo je tako, kot da treniraš kung-fu.«

Fergus se je spomnil, kako sta poskakovala s Padraigom. Tip mora imeti bionski vid, je pomislil. Nič mu ne uide. »Okej, gleženj se mi je že zacelil.

Skoraj. Ampak ti pa povem, da so me včeraj skoraj ujeli.«

»Šš.« Michael je stišal glas. »Kako to?«

Fergus mu je povedal vse o tem, kako je padel, ko je zagledal britanskega vojaka, in kako je ta klepetal z njim, on pa je imel pošiljko ves čas skrito za hlačami.

Michael se je zakrohotal. »To je šlo pa res za mišjega.«

Fergus je zagodrnjal. »Ničesar več ne bom nikamor odnašal. Niti prinašal.

Konec je.«

Michael je tleskal z jezikom in odkimaval. »Pa menda se nisi zdaj ustrašil zaradi ene majhne nerodnosti, eh?«

»Ne. Ampak res nočem več sodelovati. To je to. Ne računaj več name. To je moja zadnja beseda.«

Michael je zavzdihnil. »Škoda, res. Ker so fantje, ki gladovno stavkajo, zdaj tik na tem, da bojo razglasili konec stavke.«

Fergus se je namrščil. »Moja mama je pa drugače slišala.«

»Ni še stoprocentno. Ampak stvari se ...« Michael je pokazal z roko, »premikajo v tej smeri. Tudi v samem vrhu so začeli omenjati dogovor.«

»Danes bom itak šel k Joeju. Popoldne.«

»K Joeju greš?«

Fergus je prikimal.

»O bog. Lepo ga pozdravi v mojem imenu.« Michael Rafters je pobobnal po ročaju sedeža pred sabo. »On gotovo še nič ne ve o kakšnem dogovoru. Ne še.«

Fergus je vzdihnil. »Ti nekaj povem, Michael? Dogovor gor ali dol, sploh ne gre več za to.«

»Za kaj pa?«

»Strogo zaupno ti bom povedal, a je prav?«

»Ti kar.«

»Za tistega vojaka gre.«

»Za katerega vojaka?«

»Ni on kar neki vojak. Owain mu je ime. Iz Walesa je doma. Tak kot ti. Ali pa kot jaz. In jaz ne mislim sodelovati pri nobenem uboju. To je vse.«

Michael je ostrmel. »Pa menda se nisi zatrapal vanj?«

Fergus je odkimal. »Daj no. Ampak on je čisto običajen poba. Zelo normalen. Ni mu preostalo drugega, ko da je šel za vojaka. To, ali pa bi moral v rudnik.«

»Rudnik bi bil zanj boljša opcija. Verjemi mi.«

»Tebi, da bi verjel?«

»Okej, ni mi treba verjeti. Ampak ta tip nima kaj iskati v naših šestih grofijah. Tega pa le ne pozabi.«

Avtobus je pripeljal v Drumleash. Fergus je hotel vstati, a se mu Michael ni umaknil.

»Grem lahko mimo?«

»Samo sekundo.« Michaelove oči so bile priprte. »Fergus.«

»Kaj?«

»Raje nadaljuj s pošiljkami.«

»Ne bom.«

»Jaz bi, če bi bil na tvojem mestu,« je zavito rekel.

»Zakaj pa?«

»Ker bo sicer ta tvoj vojak kmalu par klafter niže. In to ne v rudniku.«

»Par klafter niže?«

»Saj veš, kaj to pomeni?«

Fergus je ostrmel.

»Metaforično rečeno, McCann. Se spomniš?«

Kdor je par klafter niže, je mrtev.

Fergus je pomislil na bledega in pegastega Owaina, padlega binkoštnika, ki s puško sledi loku ptice v zraku.

»O bog.«

»Potem praviš, da boš nadaljeval s pošiljkami, Fergus? Še čisto malo?«

Michael je zdaj le vstal, se nasmehnil in pokimal Fergusu, kakor da bi ga bil ravnokar povabil, naj pride k njemu na večerjo.

Fergus se je ugriznil v ustnico. Prikimal je.

»Še nekaj, Fergus.«

»Kaj?«

»Ne pozabi povedati Joeju, da ga pustim lepo pozdraviti.«

Michael je odhitel po avtobusu do izhoda in pomahal Fergusu čez ramo, kot da sta najboljša prijatelja.

Fergus je ostal prilepljen na sedež.

»Zadnja postaja. Drumleash,« je zaklical voznik.

Zadnja postaja, to pa drži, si je rekel Fergus. Brcnil je v sedež pred sabo in se spačil. Ostra bolečina v gležnju se je spet oglasila. Zaklel je sam pri sebi, vstal in odšepal ven. Ko je stopal po ulici proti domu, se je izza oblakov prikazalo sonce. Pomislil je na tisti odurni vonj v zaporu, ki ga bo kmalu pričakal, in se spomnil sanj, ki jih je imel sinoči.

Raje bi bil crknjeno meso, je razmišljal. Raje bi visel s kavlja. Raje bi bil celice, ki se razkrajajo v zemlji. Karkoli, razen tega. Karkoli.

9 Šole je konec čez poletje, šole je konec za zmeraj.

10 Šolo je razneslo na koščke.

Soba za obiske v zaporu je bila močno razsvetljena. Svetloba je pronicala skozi šipe iz mlečnega stekla, da so se predelne stene zdele, kot bi žarele. Nasproti njega je sedel Joe, sključen v dve gube. Telo so mu pretresali krči. Čeprav je bilo v sobi toplo, je Joeja obdajala hladna polsenca. Mama in oče sta klepetala z njim o nepomembnih rečeh, Fergus pa je samo molčal. Joe je bil shiran in postaran. Ličnice so mu štrlele izpod kože, pogled je upiral navzdol. Iz njega je vela utrujena vdanost v usodo, tak kot jagnje je bil, ki ga ženejo v zakol. Fergus se je spomnil slike, ki jo je nekoč videl v neki knjigi, slike Kristusa s trnovo krono. Odrešenikov obraz je bil izrazito podaljšan, njegove oči spokojne, polt pa le odtenek temnejša od mrtvaške bledice. Joe je bil zdaj natanko tak. Bitka s strahom in skušnjavo je bila pri kraju. Plaval je s tokom in se prepustil avtomatskemu pilotu, ki ga je vodil grobu naproti.

»Ne bi mogel piti vsaj vroče vode?« ga je spraševal oče. »To pa že ne bi bila kršitev posta, a ne?«

Joe je odkimal z glavo, ne da bi mu odgovoril. Pogledal je kvišku in se zazrl Fergusu v oči. Na obrazu se mu je zarisala slutnja nasmeška.

»Mama, ati?« je zamrmral. »Bi imela kaj proti, če bi naju pustila sama s Fergusom? Da bi bil zdaj samo on na obisku?«

Oče je vstal. »Naju imaš itak ves čas tukaj, Joe. Vse v redu. Saj te razumeva. A ne, Pat, da ga?«

Mama se je ugriznila v ustnico in prikimala. Vstala je in se dotaknila steklene pregrade. »Zunaj bova počakala, Joe.«

Pristopil je paznik in ju po kratkotrajnem šepetu pospremil ven. Joe se je spet sesedel na stol in zgrbil. Fergus je buljil v strop in razmišljal, kaj bi lahko rekel. Ničesar se ni domislil. Nobenih argumentov. Ničesar.

»Še zmeraj si proti, a ne?« je rekel Joe s hrapavim glasom.

Fergus je skomignil. »Izključno tvoja odločitev je, da to počneš. Tako kot pravi ati. In jaz to spoštujem.«

»Se pravi, Fergus, da razumeš?«

»Pa že.«

Joe je prikimal.

Fergus se je nagnil naprej. »Joe?«

»Kaj?«

»A je res, da ste se začeli nekaj dogovarjati?«

»O čem?«

»Da bi nehali gladovno stavkati.«

»Ne. Nič se ne dogovarjamo.«

»Sigurno ne?«

»Sigurno.« Joe je zakašljaj in vzdrgetal. »Pravijo, da je Adams¹¹ čisto iz sebe od navdušenja. Nihče ni predvidel, da se bojo naše vrste tako povečale in strnile. Nihče.« Spet je zakašljaj in se prijel za trebuh.

»Si v redu?«

Joe je odmahnil z roko, češ da je vse v redu. Kašelj se mu je umiril.

»Deluje, Fergus. Gladovna stavka deluje.«

»Zakaj pa potem ne nehaš, če deluje? Kaj bi pa še radi dosegli?«

»Status zapornikov posebne kategorije. Si pozabil? Samo za to gre.«

»Nikoli vam ga ne bojo priznali, Joe.«

»Počakaj, pa boš videl.« Joe se je začel presedati, kot da bi ga ob stiku s trdim sedalom zbolela sleherna kost v telesu. »Lahko da jaz tega ne bom dočakal. Ampak vsi drugi pa bojo.«

»Joj, Joe.« Fergusu se je zgodilo nekaj strašnega. Ramena so se mu krčevito stresla in glasno je zaihtel. Jokal je kot ženska. Kot mama. In to tukaj, na tem kraju, pred bratom. Glavo je zakopal v dlani. »Joey.«

Tišina. Ko je pogledal kvišku, je opazil solzo, ki se je nabrala v Joejevem očesu.

»Fergus.«

»Kaj je?«

»Saj veš. Ljubezen. Pa vse to.«

Fergus je pokrčil dlani v pest, da bi ustavil solze. »Ja, vem.« Neustavljivo nujno po joku je potlačil globoko vase. Stisnil je zobe, potegnil ustnice vase in močno zagrizel vanje. Počutil se je kot malček, ki tlači igračo na vzmet nazaj v škatlo.

Svinčena tišina se je spustila nanju.

»Povej mi, Fergus,« je zahropel Joe.

Fergus je pogoltnil slino. »Kaj?«

»Kako se ima kaj tvoj prijatelj s kombijem?«

»Kdo?«

»Stric Tally.«

Fergus se je nasmehnil. »Stric Tally? Dobro se ima. Ravno včeraj sem bil pri njem. Rekel mi je, da te ... lepo pozdravlja.«

»Lepo me pozdravlja?«

»Tako je rekel.«

»Pogrešam ga,« je rekel Joe. »Ampak ta zapor ... to res ni njegova scena.« Fergus je skomignil. »Čigava scena pa je?« S pogledom je ošnil mrzla trda tla in špartansko opremo. »Naj mu rečem, da bi ga rad videl?« Joe se je malce zamislil. Fergusu se je zdelo, da je zaslišal vzdih. »Ne.« »Ne?« Na koncu jezika je imel, da bi ga vprašal, kaj je bilo s Cindy, a se je spomnil, da mu je stric Tally rekel, naj tega nikar ne omenja. »Samo nekaj mu povej,« je rekel Joe. »Da mu nekaj sporočam.« »Kaj pa?« »Reci mu, da je bilo tako še najbolje.« »Da je bilo tako še najbolje?« »Ja. To mu povej. S temi besedami.« »Bom.« Joe se je spet začel presedati. »A je drugače še kaj novega v Drumleashu?« »Nič takega. Edino to, da sem malo prej srečal Michaela Raftersa. Na avtobusu.« »Michael se je peljal z avtobusom? Kaj pa je z njegovim TR7?« »Nič. Na servisu ga ima.« »Joj, ta Michael. Zmeraj je gledal izključno na svojo korist.« Še dobro, da se ga samo tako spomniš, je pomislil Fergus. »Rekel je, da ti želi vse najlepše.« »Vse najlepše? Veš, kaj je zanj vse najlepše?« »Ne.« Rjava podložena kuverta. Polna eksploziva. »Ne, kaj?« Joe je zabrundal neko melodijo. Fergus jo je prepoznal. Mi trije kralji. »O bog. Pa ne že spet, no.« Joe je nehal brundati in se je komaj opazno nasmehnil. »Tisto so pa bili lepi časi, Ferg. Ti pa jaz pa Michael. Pop zvezdniki Drumleasha. Se spomniš, kaj smo potem naredili z denarjem?« »Ne. Kaj?« »Tri ogromne steklenice jabolčnega mošta smo si nabavili. In je bilo tebi fino slabo.« »Ne, mi ni bilo.« »O pa ti je bilo, ja. Michaela si pobruhal po čevljih.« »Nakladaš.« »Nič ne nakladam. Preveč pijan si bil, da bi se spomnil.« Fergus je odkimaval. »Danes zvečer grem tudi popivat, Joe. S Padraigom bova šla v Finicula praznovat konec izpitov.« »Konec izpitov?«

Fergus je prikimal. »Ja, danes je bilo konec mature.«

»Pa res.« Joe se je krcnil po zapestju, kot bi hotel reči, da je matura del nekega drugega sveta. »Čisto sem te pozabil vprašati. Kako je šlo?«

»Tako tako.«

»To ti zmeraj rečeš. Na koncu si pa zmeraj med najboljšimi.«

»Tokrat pa ne bom. Tako tako mi je šlo. Prisežem.«

»Vse bo v redu, Ferg. Ti bi naredil maturo tudi stoje na glavi. Samo to glej, da boš pridno študiral, doktor Fergus. Prvi McCann v zgodovini, ki bo šel na faks. Mama in oče bosta zelo ponosna.«

Joeja je spet zvil krč. Oči so se mu razširile in sililo ga je na bruhanje. Še bolj se je zgrbil in se držal za trebuh. Fergus je zaznal vonj po nečem postanem, ki je spominjal na smrad kovinske škatle za kruh, ki bi jo bilo že zdavnaj treba pomiti, pomešan z vonjem po kemikalijah v žele bombonih.

»Zdaj pa pojdi,« je vzdihnil Joe.

Fergus je dojel, da je Joeja obisk izmučil. Počasi je vstal. »Si v redu?«

»Nikoli bolje.« Joe je bil živa slika trpljenja. »Samo še nekaj, Fergus.«

»Kaj pa?«

»Ni ti treba več priti. Raje bi videl, da ne bi več prišel.«

Fergus je vsako besedo začutil kot sunek z nožem.

»Saj me razumeš?« Potne srage so se nabrale na Joejevem čelu.

Fergus je prikimal. »Pa že.«

»Ne jemlji tega osebno.«

»Okej, Joe. Ne bom več prišel. Dokler ... ne bo vsega tega ... konec.«

Joe se je zamajal na stolu. »Dokler ... ne bo ... Ferg.« Krč mu je spet spačil obraz. »O bog. Adijo, Ferg. V boj do končne zmage.«

»Adijo, Joe.« Toda Fergus se ni mogel premakniti. Joe je prestrašeno pogledal kvišku. Vseh osemnajst let njunega skupnega življenja je bilo zapisanih na njunih obrazih. »Pojdi, Fergus. Tudi to bo minilo.«

»Joey.« Fergus je pritisnil dlan na predelno steno iz stekla. Joe je s skrajnim naporom dvignil roko in jo pritisnil na svojo stran šipe, tako da sta se njuni dlani staknili. Fergus je opazil, da je njegova dlan zdaj že veliko večja. Joejeva roka je rahlo zadrhtela in mu zdrsnila nazaj v naročje.

»Adijo.«

»Adijo.«

Fergus se je iz kabine opotekel proti oddaljenemu koncu sobe. Tla pod njim so bila majava kot ladijski krov na razburkanem morju. Paznik pri vratih se je nagnil naprej in mu nudil oporo pri izhodu. »Adijo, Joe,« je zaklical še enkrat, preden je stopil skozi vrata. Sledil je oznakam za izhod in šel po isti poti kot mama in oče pred njim. Ko je stopal po turobnih hodnikih, ga je obšlo, da obstaja velika verjetnost, da svojega brata nikoli več ne bo videl živega. Besedilo Lennonove pesmi se mu je divje podilo po glavi:

In the middle of a cloud
In the middle of a cloud I call your name.

S členki je podrsal po odpadajoči barvi. Tu je bilo vse njegovo življenje do tega trenutka, in to je bila preteklost. Tu je bilo vse njegovo življenje od tega trenutka naprej, in to je bila prihodnost. Zaslišal je orglice, ki ob spremljavi klavirja živahno igrajo melodijo Oh Yoko! Oh Yoko. Sedanjost je bila os, okoli katere se vrti celotni čas. Stara bojna letala so vzletela s starega aerodroma, možje so z nočnimi posodami tolkli po rešetkah svojih celic, plevel preteklosti je poganjal skozi razpokani asfalt. Klavir je potihnil. Slišale so se samo še orglice. A tudi te so začele zamirati, ko je Fergus zakorakal iz bloka H v slepečo belino sončnega dne.

[11](#) Gerry Adams, predsednik stranke Sinn Fein.

Ko so prišli domov, je bil čas za kosilo že zdavnaj mimo. Felicity in Core še ni bilo nazaj iz Omagha. Mama je Fergusa poslala po sestri, ki sta se igrali pri Caseyjevih. Theresa je mami pomagala postreči kruh in sir. Prigriznili so tudi paradižnik, narezan na četrtine.

»Mami?« je rekla Cath.

»Kaj?«

»Kako suh je zdaj že Joe?«

Mama jo je pogledala. »Nič bolj od tebe, če ne boš pojedla do konca.«

Vsi so molčali.

»Mami?«

»Kaj je?«

»Si povedala Joeju, da bom igrala v šolski predstavi?«

Mama se je nasmehnila. »Pozabila sem. Mu bom naslednjič, Theresa. Obljubim.«

Fergus je dvignil pogled od ogromnega sendviča, ki ga je jedel. »V kakšni predstavi?«

»Za konec šolskega leta, Fergus. Sneguljčico in sedem palčkov bomo uprizorili. Najboljšo vlogo sem dobila.«

»Pa menda nisi Sneguljčica?« Hlinjeno se je zgrozil ob pogledu na Theresine ognjeno rdeče lase in pege.

»Ne. Hudobna mačeha.« Theresa se je zlobno zarežala. »Zrcalce, zrcalce na steni ...« Srdito je pihnila in z nohti popraskala Fergusu pred nosom.

»Šš,« je rekla mama.

Fergus si je obraz zaščitil z rokami. »Že razumem. Koga pa ti igraš, Cath?«

»Jaz sem pa palček,« je rekla in z vilicami nabodla četrtino paradižnika.

»Sigurno Godrnjavček, eh?«

»Ne,« Cath se je našobila s polnimi usti paradižnika. »Zaspanček.«

»Potem pa hitro spat!«

Theresa se je zahihitala in z nohti spet popraskala po zraku. Cath ji je pokazala jezik.

»Nehaj ju dražiti, Fergus,« ga je okarala mama.

Fergus je pojedel svoj gigantski sendvič in si naredil novega.

»Mami?«

»Kaj je spet?«

»Padraigu sem rekel, da lahko pride zvečer k nam. K Finiculu bova šla proslavljat.«

»Proslavljat? Kaj pa, lepo te prosim?«

Fergus je skomignil. »Konec mature. Stric Tally je rekel, da mi bo plačal pivo.«

Oče je pogledal mamo, ki se je namrščila. »Pat,« je rekel. Iztegnil je roko. Zanihala je v zraku, a se ni spustila na njeno zapestje. »Pusti fanta. Naj si da malo duška. Saj si zasluži.«

Mama je pogledala proti nebu. »No prav, Fergus. Samo da ne boš kaj govoril o ... saj veš, o čem. Niti besede, nikomur.«

»Ne bom, mami. Lahko Padraig prespi pri nas? V spalni vreči v moji sobi?«

Mama se je nasmehnila. »Lahko. V Joejevi sobi mu bom postlala.«

Vsi so umolknili. Joe se je odselil od doma pri osemnajstih, takoj ko je dobil službo v pivovarni v Newryju. Nato pa se je nekaj tednov pred aretacijo preselil nazaj domov. Rekel je, da samo do božiča. Mogoče je takrat že vedel, da mu je policija za petami. Odkar so ga aretirali, ni nihče več prespal v njegovi sobi.

»Ti bom pomagal,« se je ponudil Fergus.

Mama je prikimala. »Prav. Iz omare za posteljnino vzemi rjuhe.« Punci sta mami pomagali pripraviti mizo. Oče je dal Fergusu pet funtov in mu zarotniško pokazal, naj bo tiho, nato pa odšel na vrt. Kovanci v žepu so mu žvenketali.

Fergus je našel posteljnino in šel v Joejevo nekdanjo sobo. Postelja je bila gola. Povsod so bile njegove stvari. Albumi s slikami nogometašev, obleke. Modelčki letal, mandolina, ki se je nikoli ni naučil dobro igrati, učbeniki, ki jih je komaj kdaj odprl. Njegov zeleno-beli črtasti navijaški šal kluba Celtic je bil obešen prek naslonjala stola za pisalno mizo. Fergus je povohal. V zraku je bil še vedno komaj opazen vonj po starih supergah, ki ga je spomnil na Joejevo ljubezen do športa.

Stopil je k oknu in odgrnil mrežaste zaves. Če si pogledal naravnost proti zahodu, si lahko razločil blago nagnjeno pobočje in zaplato travnika, na kateri so se pasle ovce. Na okenski polici je našel nekaj starih divjih kostanjev, ki jih je Joe očitno hranil še od lanske jeseni. Divji kostanj mu je bil zmeraj pri srcu, se je spomnil Fergus. Verjel je neki prismojeni teoriji, da ti življenje, ki je shranjeno v njegovi lupini, daje čudežno

energijo, če nosiš kostanj v hlačnih žepih. Afrodiziaki jim je rekel. Zdaj so bili prašni in nagrbančeni, lešnikovo rjave barve.

Enega za drugim je vzel v dlan in obrisal v majico. Zamikalo ga je, da bi si jih vtaknil v žep, a se mu nekako ni zdelo prav. Postavil jih je nazaj na polico in razvrstil v ličen krog.

»Evo, Joe,« je zašepetal. »Evo.«

Odprl je okno, da bo prezračil sobo, in se lotil postiljanja.

Pri Finiculu je bilo že precej ljudi. Padraig in Fergus sta sedela za šankom in se s komolci opirala nanj. Stric Tally je stregel, brisal kozarce, točil pivo in vodil pub kot pravi profesionalac.

Padraig je pivo popil do konca. »Mater, sem žejen danes.«

»Jaz tudi. Čisto suho grlo imam.«

»Če bi bila to voda, nama ne bi tako teklo.«

»Ne, ne bi.«

»To pa je čar piva. Res ne vem, v čem za vraga je štos.«

Fergus je dvignil kozarec. »V jantarni barvi, Padraig. Že samo zaradi te barve padeš v trans.« Tudi on je popil do konca. »Še eno rundo. Jaz plačam.« Stricu Tallyju je na hitro pokazal bankovec za pet funtov, ki mu ga je dal oče. Stric Tally se je zarežal in jima natočil še dve pivi. Denarja pa ni hotel vzeti. »Spravi za pozneje,« je rekel.

S polnima kozarcema sta naprej modrovala o jantarni barvi. »Do dna?« je predlagal Padraig z afektiranim angleškim naglasom.

»Pa na to, da bi bili prihodnje leto ob tem času vsi še živi,« je odgovoril Fergus. Pomislil je na Joeja in se zdrznil. Padraig je trčil z njegovim kozarcem, nato pa sta hkrati naredila dolg požirek.

Fergus je s podstavkom za kozarec s pulta obrisal nekaj kapljic politega piva. »Ti poznaš našo Thereso in Cath?«

»Ja.«

»Veš, da nastopata v šolski predstavi? Sneguljčica in sedem palčkov. Že spet. Zdaj bi pa res že lahko uprizorili kaj bolj živahnega, se ti ne zdi?«

»Kaj pa, recimo?«

»Ne vem. Briljantino?«

»To bi bilo pa absolutno preveč moderno za Drumleash.«

»No, potem pa Moje pesmi, moje sanje. Veš, kako bi bile nune navdušene?«

Padraig se je zahihital. »To me je pa na nekaj spomnilo.«

»Na kaj pa?«

»Na vic o sedmih palčkih, ki ga poznam.«

»Me že začčenja zvijati v trebuhu.«

»Prisežem, da je zelo smešen.«

»No, da slišimo.«

»Sneguljčica pošlje vseh sedem palčkov v šolo v kloster. Da se bojo naučili brati in pisati, razumeš? Potem pa grejo enkrat na ekskurzijo na

polarni krog,«

»Na polarni krog?«

»Ja. Iskat severni tečaj. Pa Eskime gledat. In podobno.« Padraig je naredil hiter požirek. »No, in potem pride Godrnjavček k sestri Mary. K nuni, ki je njihova razredničarka, razumeš? Drugače je zelo luštna, če si jo lahko predstavljaš, kadar ni v habitu.« Z rokami je v zraku pokazal obris peščene ure. »Vse ima na pravem mestu, razumeš. <Sestra Mary?> reče Godrnjavček. <Prosim, otrok moj?> <Je Zaspanček prejšnjo noč res preživel z vami?>«

Fergus se je zarežal.

»Ona pa reče, <ne, Godrnjavček. Mar ne veš, da sem se zaobljubila devištvu?>«

»Hej-ho, hej-ho. In potem?«

»Godrnjavček gre nazaj k palčkom. <Ti, Zaspanček,> mu reče, <slabo novico imam zate.> <Kakšno pa?> reče Zaspanček. <Tisti, ki si ga pokavsals včeraj zvečer, ni bila sestra Mary. Ampak je bil pingvin.>«

Padraig je z roko udaril ob šank, se zagugal na stolu in zarjul od smeha. Fergus se je zarežal, čeprav je slišal že milijone variant vicev o nunah in pingvinih. Potem pa je Padraig skoraj padel s stola, ko jima je stric Tally prinesel še dva kratka.

»Kaj pa je to?« je vprašal Fergus.

»Viski. Da bosta poplaknila. Ni od mene. Gospod Casey tamle nasproti vama pošilja. Za maturo. In vama obema čestita.«

»Saj še ne veva, če sva jo naredila. Samo izpitov je konec.«

»Vseeno je rekel, naj vama prinesem.«

Fergus se je zavrtel na barskem stolčku in dvignil kozarec z viskijem proti Jimu Caseyju, ki mu je pokimal in se nasmehnil, kot bi hotel reči: To je pa res najmanj, kar lahko naredim za brata enega od fantov, ki gladovno stavkajo.

Kmalu zatem je šel Padraig na minus dva deci, kot se je sam izrazil.

»Stric Tally?«

»Kaj?«

Fergus mu je pokazal, naj pride k njemu in se nagnil čez šank. »Pri Joeju sem bil,« je zašepetal. »Danes.«

Stric Tally se je ozrl, da bi se prepričal, če ju kdo ne posluša. »Kako je z njim?«

»Obupno.«

»O bog. Zelo mi je hudo.«

»Vprašal me je, kako si kaj. Tako da sem mu predal tvoje <pozdrave>.«

»Hvala, Fergus.« Fergus mu je ravno hotel reči, da mu Joe sporoča, <da je bilo tako še najbolje>, karkoli je že to pomenilo, ko je k šanku postavil nov gost, neki moški, ki ga Fergus ni poznal. Stric Tally je vzel krpo in začel brisati kozarec.

»Lahko dobim dva velika guinnessa, Thaddeus?« je rekel neznanec. Fergus se je nasmehnil. Živa duša v Drumleashu ni strica Tallyja nikoli poklicala po njegovem pravem imenu. Tip je očitno padel z nekega drugega planeta.

Padraig se je vrnil. Skupaj sta na dušek popila viski in nadaljevala s pivom.

»Ti povem še enega o treh prašičkih?« ga je vprašal Padraig.

»Ljubi bog, ne. Prizanesi mi.«

Padraig je bil na sredi vica, ko je vstopil Michael Rafter. Fergus se je skoraj zadavil s pivom. Zavrtel se je na barskem stolčku, tako da je bil s hrbtom obrnjen proti vratom in prijel Padraiga za zapestje.

»Greva raje v separe,« je rekel.

»Tudi prav, če tako hočeš.« Premaknila sta se. Fergus se je usedel v temnejši kot in molil, da Rafter ne bo prišel za njima.

»Kje sem že ostal?« je vprašal Padraig.

»Pri volku. Ki je pihal in puhal.«

»Pa res.« Leksikon vicev na dveh nogah je dokončal vic pa še tri za povrhu, ko jima je stric Tally prinesel spet novo rundo piva.

»Od koga je pa to?« je vprašal Fergus.

»Od Michaela Rafter. Za slavnega maratonca in njegovega prijatelja, je rekel.«

Stric Tally jima je pivo postavil na mizo. Padraig je rignil. »Danes pa vlada tukaj res neverjetna radodarnost,« je rekel. Nagnil se je iz separeja in ujel pogled Michaela Rafter. »Na zdravje zažigalnim sredstvom!« se je zadrl. Vsi v pubu so se zakrohotali.

Fergus se je pritajil v temo separeja. Vse veselje ga je minilo, kot bi odrezal. Nenadoma je bil izčrpan. V želodcu se mu je dvigovalo. V rokah in nogah ga je zbadalo. Pomislil je na Joejeve krče, na vonj po plesnivi kovinski škatli za kruh, na vonj po stradanju.

»In potem jezni sosed reče <ti imaš pa res jajca, ti baraba.>«

»Kaj?«

»Poanta vica, razumeš?«

»Ja, seveda. Preklete velika jajca. Ha, ha. Oprosti, Padraig.« Fergus je sunkovito vstal in porinil pivo od sebe. V naglici se je opotekel skozi zadnja vrata točilnice in v zadnjem trenutku prišel do stranišča. Vse, kar je pojedel doma in popil v pubu, je izbruhal v treh silovitih curkih. Nato si je obraz oplaknil z mrzlo vodo. Možgani so se mu obračali. Pisoarji so se majali.

»Ljubi bog,« je zastokal in se prijel za porcelanasti rob pisoarja. Še enkrat je bruhal, v grlu in ustih ga je peklo od jedkega okusa po ničemer.

Še enkrat si je vrgel vodo v obraz in splaknil usta. Seizmično premikanje keramičnih ploščic in pisoarjev se je počasi umirilo. Vdihnil je in izdihnil in si obrisal obraz. Malce si je opomogel. Odprl je vrata stranišča in šel po ozkem hodniku do zadnjih vrat puba in stopil ven. Lepa in hladna noč je bila. S hribov je vela sveža sapica. Srce mu je razbijalo. Ovratnik ga je tiščal. Odpel si je gornji gumb na srajci. Zvezde nad njim so utripale.

»Dobro je šlo,« je zaslišal neki glas.

Ozrl se je okoli sebe. Dva moška sta se pogovarjala pri parkiranih avtomobilih. Ni ju prepoznal, njuna glasova je v tišini prineslo do njega.

»Daj sem.«

Fergus je videl enega od moških, kako je podal tovarišu nekaj, kar se je zasvetilo v temi. »Zdaj se pa čim prej poberiva od tukaj.« Sedla sta v avto in se odpeljala.

Ko je stopil nazaj v pub, je zraven piva, ki mu ga je poslal Michael Rafters, zagledal nov kozarec viskija.

»Od kod je pa to?« je vprašal Padraiga.

»Od Colma Faheyja. Ti si pa res popularen.«

Fergus se je sesedel na stol. »Piva ne bom več. Raje bom samo viski.«

»Si siguren?« Padraig je z okajenim zadovoljstvom na obrazu dvignil Raftersovo pivo.

»Še en požirek teh mehurčkov, pa me bo razneslo,« je rekel Fergus.

»Prisežem pri bogu.«

»Ko ga ravno omenjaš, sem se pa zdaj nekaj spomnil. A poznaš tistega o katoliku iz Sliga?«

Fergus je zatarnal. »O bog. Ne, ne poznam ga.«

»No, tip je pihal mehurčke skozi tisti mali plastični obroček, ki ga dobiš zraven mešanice za pihanje mehurčkov. Saj veš, kaj mislim, ne?« Padraig je s kazalcem in palcem naredil črko O in oponašal pihanje mehurčkov.

»Vem, kaj misliš. In potem?«

»Tip se matra in matra, da bi naredil lep mehurček in preklinja, vsakič ko mu počí. Zraven njega je pa en tip iz Derryja, protestant, ki ga gleda in mu reče: ‹Zakaj pa tako grdo kolneš in po nemarnem izgovarjaš božje ime?›.« Fergus se je zarežal. Padraig je neverjetno dobro oponašal glas prečastitega Iana Paisleya¹².

»In veš, kaj mu reče tip iz Sliga?«

»Ne. Kaj mu reče?«

»Ti bi tudi klel, če bi ti kondomi ves čas pokali.«

Lastnemu vicu se je tako glasno zasmel, da je skoraj zavreščal. Fergus ga je od strani potegnil k sebi in zanergal. Treščil je po mizi. »Kje hudiča si pa tega slišal?«

»Sam sem si ga izmislil.«

»Ljubi bog, Padraig. Tebe je pa res škoda za elektrotehniški faks.« Trčila sta in Fergus je naredil požirek viskija. Ko mu je stekel po grlu, se mu je toplota razširila po drobovju in začela naraščati kot kruh, ki vzhaja. Ozrl se je po pubu. Zdaj se je v njem že trlo ljudi. Dim v zraku, izrezljani les separeja, razgibana okna in ovalni svetlobni stožci so bili tolažba v tej solzni dolini. Fergus je naredil še en požirek viskija in se nasmehnil.

»Še kakšen vic povej, Padraig. Ti kar.« Nekje tam zunaj, je pomislil, se iz Omagha vrača Cora s svojimi kratko pristriženimi lasmi in zagotovo ga kmalu čaka nov krog poljubov. Tu ob njem pa je Padraig s svojimi ubrisani vici in pol Drumleasha, ki mu za konec izpitov plačuje pijačo. Pa kaj potem, če je pijan? Bil je absolutno ‹stojičen›, kot bi rekel stric Tally. Ko je Colm Fahey privlekel na dan harmoniko, se je Fergus začel dreti. Oblegan bil je Ennis. Vsi so mu zaploskali. Colm je pokimal. Kmalu so bili vsi v pubu na nogah od veselja, noreli so, navdušeno ploskali, tolkli z nogami ob tla in se režali. Noč se je vrtela kot vrtavka. Colmovi prsti so drveli po gumbih in tipkah harmonike. Vonja po stradanju ni bilo več, izginil je, izničila sta ga udarjanje ritma in zlati žar viskija.

¹² Vodja ulstrskih unionistov.

Stvari so šle na bolje, preden so šle na slabše.

Dan zatem, ko nam je pokradel koze, so starega Shaughna zjutraj našli mrtvega v jezeru. Utonil je. Na glavi mu je zevala globoka rana.

Z glavo je treščil v skalo, ko je pijan kot mavra padel iz čolna, so pravili nekateri. Kdo se ne bi zapil v tej mrzli in megleni zimi? Drugi pa so šepetali: nekdo ga je kresnil po glavi in truplo odvrigel v jezero.

Celo jaz sem pomislila: Je to storil moj oče?

Oče je molčal.

Truplo starega Shaughna so odnesli na livado ob potoku, ki se steka v jezero, in ga pokopali po naši šegi. Potem je oblast nad deželo prevzel Rur. Vrnil nam je koze. Ljudi, ki jih je stari Shaughn oropal, je prosil odpuščanja. Rekel je, da nam pred poletjem ne bo treba ničesar plačevati, stare dolgove pa nam bo odpisal.

Pomlad pa se še kar ni pričela. Mraz in tema sta se vlekla, ko bi morale zvončnice že zacveteti in odcveteti. Letina je izostala. Ljudje so bili vse bolj lačni. Starci so začeli umirati. Mamin dojenček je umrl. In šepetanje je bilo vse glasnejše.

Storjen je bil zločin, ne da bi bil zanj kdo obtožen. Zato nas zdaj kaznujejo bogovi.

Med nekim drugim pogrebom sem videla vdovo starega Shaughna, kako me opazuje čez livado. Zlovešče se je namrščila in nekaj rekla svoji hčeri. Čeprav nikoli nisem verjela, da bi se bogovi resnično zanimali za naša nepomembna življenja, sem začela moliti, da bi se sonce vrnilo k nam. Končno je nastopil dan, ko so se ozki prsti svetlobe le začeli prebijali skozi oblake. Šla sem na hrib in gledala naselbine spodaj. Taborni ognji, moški, ki čuvajo živali, pusta rjava polja. Razločila sem visoko in krepko raščeno Rurovo postavo, ki je pomagala moškim pri delu. Tudi on me je opazil in na moje veliko veselje odložil orodje in se povzpел na hrib do mene.

»No, Mel? Kaj je novega?«

V tistem si je močan sončni žarek utrl pot na prosto kot prva narcisa spomladi. Snela sem si čepico in si razpustila lase. Razvezala sem si pas in vozal na šalu in iztegnila roke.

»Mel?« se je zasmel. »Kaj pa delaš?«

»Sonce lovim,« sem rekla, »da ga bom obdržala za nas.«

Rur se je zahihital. Usedel se je in pokazal na uvelo travo poleg sebe. Usedla sem se k njemu.

»Veš, kaj govorijo o tebi, Mel?«

»Ne.«

»Pravijo, da si duh iz vilinskega ljudstva. In rekel bi, da imajo kar prav.« Dregnila sem ga s pestjo. »V nobeno vilinsko ljudstvo ne verjamem, Rur. Vile so za majhne otroke. Vse, kar obstaja, je tu. Tukaj in zdaj. Danes.« Potem se je moja roka premaknila bliže k njemu in našla njegovo. Kuštral mi je lase kot kaki domači živali. Sedela sva v šibkem soncu in gledala koprene oblakov, kako se premikajo in odstirajo pogled na srebrnino jezera.

»Nekoč sem ljubil neko dekle,« je rekel Rur.

»Res?«

»Ja. Lepa je bila. Preveč lepa. In jo je moj oče poslal k Brannanovim na jug. Prodal jo je. Zaradi njenih prekrasnih oči.« Nepremično me je gledal.

»Lepota ima svojo ceno, Mel.«

Pogladila sem se po laseh in zavila z očmi. »Kot da tega ne bi vedela.«

Rur se je pridušeno zasmeljal in me podrgnil po roki.

Obsedela sva v tišini. Toda tihe besede so najglasnejše.

»Rur,« sem rekla in se spet pokrila s čepico. Ob obali jezera sem zagledala Rura, ki drži skalo visoko v rokah, in njegovega očeta, ki je pijan zaspal na čolnu.

»Kaj je?«

»Zdaj vidim,« sem pokazala proti vodni gladini.

»Kaj vidiš?«

Nasmehnila sem se. »Tisto, kar bi se bilo lahko zgodilo.« Obrnila sem se k njemu. »Kar se je mogoče zgodilo.« Prijela sem vrvico na svoji čepici in mu pokazala, kako se lahko križata.

»Kaj pa tisto, kar se še bo zgodilo?« je rekel Rur.

Skomignila sem. »Tistega pa ne vem.«

Rur mi je naredil vozec na čepici. »Zdaj pa pojdi domov, Mel. Pazi nase. In na svojo družino. In na vaše koze.«

Odšla sem po bregu navzdol, sonce pa je zaprlo svoja vrata pred svetom.

Nasmehnila sem se. Življenje človeka, ki sem ga ljubila, sem držala v rokah kot krhko veščo. Ampak tam je bilo na varnem. Za vse čase na varnem.

Fergus se je prebudil. Tak občutek je imel, kot da so mu metuljeva krila bežno oplazila obraz in njegovi prsti so pohiteli za njimi.

Zdrznil se je in se popraskal po nosu. Od nekod je zavel komaj zaznavni piš zraka.

V glavi mu je divje razbijalo. Spomnil se je velikih kozarcev piva in viskija za poplaknit, majajočih se pisoarjev, prismojenih vicev.

Usedel se je in tipal za pregrinjalom. Ponoči je zlezlo z njega na tla. Potem je hlastno zajel zrak. Prepih je prihajal od vrat. Bila so odprta. Na pragu je stal duh.

»O bog!«

»Fergussss?«

Ssss je zdrznil k njemu in mu vzela sapo. »Cora?«

»Šš!«

Zdaj je zagledal belino njene prevelike majice s kratkimi rokavi, nagib njenih ramen in blede lesket nosu.

»Si končal z izpiti?« je zašepetala in se mu še bolj približala.

Prikimal je. »Cora?«

»Šš. Saj veš, da moja mama spi na drugi strani stene.«

Srce mu je razbijalo, ko je zlezla k njemu v posteljo in ju pokrila s pregrinjalom.

»Tukaj smrdi kot v pivovarni,« se je zahihitala.

Fergus je zagodrnjal. »V pubu smo proslavljali. In to zelo zares.«

»Popoldne sva te klicali po telefonu iz Omagha, pa ni bilo nikogar doma.«

»Na obisku smo bili ...«

»Pri kom?«

»Ah, nič posebnega. Pri nikomer.« Začutil je, da njena roka išče njegovo.

Cora je drgetala.

»Te zebe?«

Njuni prsti so se prepletli. »Zmrznila bom.«

Močno jo je potegnil k sebi in objel.

»Cora?«

»Kaj?«

»Nobenih ... tistih nimam ... saj veš, kaj mislim? Nobene zaščite nimam.«

Ves dolgi večer se je krohotal zaradi kondomov, zdaj ko je bila Cora ob njem, pa besede ni spravil iz ust.

»Vse v redu, Fergus.«

»Ampak Cora?«

»Kaj?«

»Še nikoli nisem. Saj veš, kaj mislim? Nikoli še nisem ...«

»Nič hudega. Saj lahko tudi samo takole leživa, če hočeš. Lepo skupaj.«
V glavi mu je zabučalo. Joe bi s svojimi divjimi kostanji v žepu zdaj že tretjič končal. Z rokami ji je šel čez rebra, pas in boke. Nikjer ni imela niti grama preveč. Potem se je obrnila, da sta ležala tako, kot se mu je nekoč sanjalo: kot dva tiha vprašaja. Z dlanmi in s prsti se je nežno sprehodil po njeni koži. Cora je globoko dihala. Ko je prišel do njene čeljusti, je začutil mokro sled.

»Si jokala?« Ramena so ji podrhtavala. Glavo mu je zakopala v pod pazduho. »Cora? Kaj je narobe?«

»Oh, Fergus. Zaradi Mel,« je rekla.

»Kaj je z Mel?« Čudni drobci sanj so se mu začeli vračati. »Malo prej se mi je sanjalo o njej.«

»A res? In kaj je počela?«

»Ne spomnim se. Vem pa, da sem zagledal to deželo skozi njene oči. Naselbine, živino, polja. Mrzlo je bilo. In jezero je bilo tudi spodaj nekje. Čisto malo se ga je videlo, ko so se oblaki razkadili.« Vzdihnil je. »Tako kot zdaj.«

Pogladil ji je resice na čelu in se z ustnicami približal njenim. Spet sta se začela goreče poljubljati. Fergusu se je kar mešalo. Moral se je ustaviti, da je prišel do sape.

»Veš, kako se imenuje tisto, kar se je zgodilo včeraj?« je rekel.

»Ne.«

»Cmokius interruptus.«

Cora se je zahihitala.

»To zdaj je pa cmokius continuus.«

»Ti si res prismojen, Fergus.«

Še enkrat sta se dolgo poljubila. Fergusu se je zdelo, kot da teče za življenje.

»In?« je rekla Cora.

»Kaj in?« je zadihano rekel. Cora je imela majico dvignjeno že do pod pazduh. Pregrinjalo sta imela čisto zameštrano. Ni se videlo, komu pripada ta ali ona roka ali noga. Fergus je bil tik na tem, da eksplodira.

»Te zanima, kaj sva ugotovili? V Omaghu?«

»Me. Po naslednjem poljubu.«

Odrinila ga je in uščipnila.

»Auva!«

»Šššš!«

Poravnal je pregrinjalo in ju pokrilo. Srce mu je tako glasno razbijalo, da bo prebudilo vse v hiši, je bil prepričan. Skozi steno, ki je bila tanka kot papir, se je zaslišalo škripanje. Felicity. Pa menda se ni prebudila? Fergus je otrpnil in napeto prisluškoval. Noč se je pogreznila nazaj v tišino.

»Uf,« je izdihnil. »Si slišala to?«

»Ja.« Cora je zlezla iz postelje. »Preveč tvegano je, Fergus,« je zašepetala. Neslišno je šla k vratom. Majica ji je zlezla nazaj dol.

»Cora. Počakaj.«

Ustavila se je in prijela za kljuko na vratih.

»Kaj sta ugotovili v Omaghu?«

Stresla je z glavo in si ustnice prekrižala s kazalcem.

»Povej mi, prosim te.«

Prikradla se je nazaj in se usedla na rob postelje. Vzdihnila je. Nato se nagnila k njemu in mu na uho zašepetala dve besedi:

»Modrostni zob.«

Fergus se je namrščil in zamislil.

»Hočeš reči ...?«

»Ja.«

»Mojbog.«

»Šš.«

»Pa saj bi bil moral vedeti.« Fergusu je srce pospešeno utripalo. Udaril se je po čelu. Toliko omemb Sneguljčice, on pa ni ničesar povezal! Medicino bi šel rad študirat, pa mu ni potegnilo. Spomnil se je, kako čudno zgrbljena je bila Mel, ko je v klavnici videl njeno malo telo in njene okrogle kratke roke in debele prste. Naenkrat mu je bilo vse jasno. »Se pravi, da Mel sploh ni otrok? Ni, ne?« Moral se je usesti.

»Ne.« Cora ga je prijela za roko in si jo nežno približala obrazu. »Mel je bila pritlikavka, Fergus. Zato so jo pa tudi ubili.«

Srhljivo razločno je zdaj zagledal eksekucijski vod, ki je gnal Mel z zanko okoli vratu po bregu navzgor, kričal in jo zmerjal. Slana se je bleščala na pomrznjeni travi kot diamanti. Sonce je škrlatno rdeče vstajalo na obzorju. Mala stopala so podrsavala, možje pa so jo vlekli in ji grozili z golim nožem.

»Otrok, ki ga je čas pozabil.« je zašepetal.

»Kaj?«

»Nič.«

»Mama je presrečna. Profesor Taylor pa tudi. Tako se obnašata, kot bi odkrila Ameriko.«

»Mojbog. Uboga Mel.« Z roko se je prijel za grlo, kot bi ravnokar začutil zanko, ki se zadržuje okoli njega.

Molče sta obsedela. Zunaj se je že zarisala sled sive zore. Fergus je pomislil na dolge hodnike bloka H, rjave pošiljke in izpitna vprašanja, ki so ga vrgla iz ravnotežja. In na Mel, ki zadnjič v življenju zre v lepoto gora ob zori.

»Cora?«

»Kaj?«

»Ostani tukaj. Prosim te.«

Molčala je, napeto prisluškovala in prikimala. Ko je zlezla nazaj pod pregrinjalo, je ščinkavec zapel prvi obotavljavi gostolevek novega dne. Corin prsni koš se je močno stisnil ob njegovega. Nato ni bilo nobenega zvoka ali pogleda več, samo še občutenje, eno samo prevračanje, prosti padec vuššššššššš, kot skobčev strmi let z neba naravnost proti tlom. Fergus je moral zobe močno pritisniti ob notranjo stran spodnje ustnice, da ne bi izpustil glasu od sladke bolečine. Trpeči Odrešenik. Kot bi umiral, je pomislil. Boleče. Čudovito. Roke iztegneš predse. In jo srečaš kot ljubimec, ki z avtopilotom drvi svojemu grobu naproti. Potem je zaslišal vse župnike pri vseh mašah, pri katerih je kdaj bil, kako recitirajo dobro znane besede: Sredi življenja, Fergus. Sredi življenja se nahajamo v smrti.

Tretji del

Boj ali beg

Pogrebci so se od odprtega groba pahljačasto širili na vse strani. Fotografii, novinarji, vojaki so se pomešali med žalujoče. Pol grofije Fermanagh je prišlo. Komaj si se lahko prestopil z ene noge na drugo.

Glas župnika Doylea je molil naprej. Na katafalku se je v soncu bleščala zloščena in umetelno okrašena krsta. Kdo točno je plačal za najbolj luksuzni model, se ni vedelo, zagotovo pa to niso bili Sheehanovi. Fergus je stal dvajset metrov proč, dlani je imel stisnjene v pesti, oči je upiral v rdeči bor na nasprotnem koncu pokopališča. Sveta Marija, Mati Božja, prosi za nas grešnike, zdaj in ob naši smrtni uri, je odgovarjala množica. Gospa Sheehan, ki je stala na robu groba, je iztegnila roko nad zevajočo jamo. Sheehanovi moški so pod vodstvom pogrebnikov dvignili krsto s katafalka nad grob. Pod njo so speljali vrvi za spuščanje v jamo. Zavladata je tišina. Nič se ni zganilo, razen pozno julijskega vetriča, ki je ob spremljavi vprašujočega krakanja vran zašelestel v bližnjih krošnjah. Lennie Sheehan je umrl petinštirideseti dan gladovne stavke. Staknil je okužbo in umrl veliko prej, kot je kdor koli pričakoval. Tisto jutro, ko se je razvedelo, da je umrl, so šle ženske po vsej Severni Irski na ulice in tolkle po asfaltu s pokrovi kant za smeti, ki so postale činele za izražanje protesta. To je bil zdaj nov obred. Upam, da ne bojo v Drumleashu pokrovi kant kmalu rožljali za Joeja, je pomislil Fergus.

Joe se je še zmeraj oklepal življenja in skrajno izčrpan nihal med zavestjo in nezavestjo. Pri McCannovih se je žalovanje tako rekoč že začelo.

Vsakič ko je zazvonil telefon, so se zbali najhujšega. Načrte, da se bojo na družinske počitnice odpeljali čez mejo proti jugu, so že zdavnaj opustili. Mama in oče sta se komaj še pogovarjala.

Tik preden so začeli Lenniejevo krsto spuščati v jamo, so se izza cerkve prikazali trije moški v improviziranih vojaških uniformah, zakrinkani s črnimi podkapami. Postavili so se na sredo množice pogrebcev in izstrelili tri rafale v zrak. Fergusa njihov prihod ni niti najmanj presenetil. Vsem umrlim gladovno stavkajočim je bila izkazana ta čast. Nekatere so pogrebci, zakrinkani s črnimi podkapami, odnesli celo do njihovega poslednjega počivališča. Policija in vojska nista nikoli posredovali. Rafali so splášili vrane, ki so krakajoč vzletele z dreves. Strelji so zadoneli po dolini in se odbijali med cerkvijo in goro. Gospa Sheehan je glasno zaihtela in se opotekla, kot bi jo zadela krogla. Britanski vojaki, ki so bili razmeščeni na cesti okoli pokopališča, so repetirali puške. Fergus je

prepoznal Owaina, ki je v pozoru stal pri cerkvenih vratih. V obraz je bil ves bled in zaskrbljen. Krčevito se je oklepal svoje avtomatske puške. Fergus je bil vse bolj živčen. Vzdušje na pokopališču je bilo naelektreno. Pogrebce je zajela panika, kot se ogenj razširi po papirju. Med ljudmi je završalo, množica je zanihala, zaslišalo se momljanje. Ena sama napačna kretnja, pa bo tekla kri.

Nato je napetost popustila. Provi so povесili orožje in se spogledali skozi odprtine za oči. Eden od njih je dal tih ukaz, in že so se vsi trije pobrali v smer, iz katere so prišli. Njihova pobešana ramena so bila značilna za prebivalce Drumleasha. Hoja zadnjega med njimi je bila srhljivo podobna Joejevi, tako da se je za hip zazdelo, kot bi Joejev duh pobegnul iz postelje v jetniški bolnišnici in izkazal zadnjo čast svojemu gladovno stakajočemu tovarišu.

Joe, je pomislil Fergus. Ti boš naslednji. Mogoče jutri, mogoče čez dva tedna. In spet bomo na tem pokopališču. Le da bomo zbrani okoli groba McCannovih pod velikim rdečim borom.

Lenovo krsto so zdaj spustili v jamo. Fergus je zaslišal svojo mamo, ki je stala za njim, kako je skoraj neslišno začela žebrati svojo najljubšo molitev. Pozdravljena, Kraljica mati usmiljenja, k tebi vpijemo, je mrmrala, zdihujemo žalostni in objokani v tej solzni dolini. Ko je bil še majhen, se je ob teh besedah zmeraj zahihital. Hlipajoč od smeha se je tolkel po prsih in se predajal njihovi turobnosti. Danes pa so ga te besede dušile. Molitve, žalujoči ostali, puške. Vsega je imel dovolj. Opotekel se je iz množice.

Solzna dolina je pravi izraz. Ko bo vse to mimo, se bom takoj po Joejevem pogrebu popoldne odpeljal do trajekta in stran od tod. Za vedno. V mislih je videl kipeče valove in trajektno luko v Larnu, ki izginja v daljavi, in galebe, ki sledijo trajektu. Kmalu bo zagledal obris Škotske in se izkrcal novemu življenju in domovini naproti. Tri štirice ali pa ne, grem. Med pogrebci se je prebil na drugo stran pokopališča in šel mimo klopce, na kateri ga je Michael Rafter novačil za prenašanje pošiljk, in naprej po potkah, posutih s peskom. Ko je prišel do izhoda, je bil obred končan. Ljudje so se začeli razhajati.

Ko je šel mimo Owaina, se je ta zastrmel vanj. Fergus je zavil z očmi proti nebu, kot bi hotel reči, da je ta svet res en velik cirkus. Owain mu je negotovo prikimal in namrščeno pogledal stran. Njegov poveljnik je z lajajočim glasom ukazal umik.

Pes ali podgana, je pomislil Fergus. Boš ubogal vse, kar ti ukažejo, ali pobegnil? Raje bom podgana, in to vselej.

Ko je zavil na glavno ulico v Drumleashu, je opazil Michaela Raftersa, ki se je naslanjal na zid. Na tleh poleg njega je bil majhen nahrbtnik, v katerega je najbrž zbasal svojo črno podkapo in druge dele uniforme provov. Že tri tedne ga ni bilo na spregled. Za Fergusa je bilo to več kot dobrodošla prekinitev pri prenašanju pošiljk. Zdaj pa se je Rafters znova pojavil kot možicelj vstajač. V obraz je bil zagorel. Deloval je spočito, kot da se je pravkar vrnil s križarjenja okoli sveta. Verjetno je bil na paravojaškem urjenju provov v kaki eksotični deželi.

»Živijo, Fergus.«

Fergus je pospešil korak.

»Fergus?«

»Kaj?«

»Jutri?«

»Kaj jutri?«

»Saj veš.«

»Pa ne že spet?«

»Ja, spet. Ali pa ...« Michael je naredil kretnjo za rezanje vratu. Pokimal je v smeri, kjer so vojaki plezali nazaj na tovornjak. »Saj veš, kaj mislim?«

Vem. Fergus je prikimal in šel hitro mimo njega. Zavil je v slepo ulico proti domu, odklenil vrata in stopil v hišo. V veži je bilo vse tiho. Drobcu prahu so lebdeli v pramenu svetlobe. Zaprl je oči in prisluhnil tišini. Tak občutek je imel, kot da so njegova ušesa nenaravno preobčutljiva. Zaslišal je slabotno praskljanje, kot bi se pod temelji pritlične hiše motale podgane. Tipaje je šel naprej po hodniku in se s konicami prstov dotikal cvetnih listov vrtnic na tapetah, smuknil v svojo sobo in se zaprl vanjo. Olajšano je odprl oči. Iz žepne knjige na nočni omarici je vzel razglednici, ki ju je spravil med strani. Danes zjutraj sta prišli. Njegova skrivnost. Pravi čudež je bil, da je šel po pošto pred ostalimi. Pobožal je gladki fotografiji. Eno si je ponesel k nosu in jo močno poduhal, kot bi hotel ujeti omamni vonj daljnega kraja. Obe razglednici sta bili iz Rima in datirani pred dvema tednoma. Na tisti, na kateri je bil Kolosej, je pisalo:

Dragi Fergus in vsi McCannovi,

super bi bilo, če bi bili tudi vi tukaj, da bi videli vse te plasti zgodovine.

Antika, renesansa pa Mussolini, vse na kupu. Jutri greva naprej v Pompeje.

Bi lahko rezervirali sobo pri vas za 2. avgusta? Prideva na važen sestanek s prof. Taylorjem v zvezi z Mel. Se vidimo.

Lep pozdrav

Felicity in Cora

Na drugi razglednici je bila slika gole nimfe, izzivalno sedeče v naročju kosmatega poganskega Pana. Na njej je pisalo:

Hitro, hitreje, najhitreje, cmokius maximus continuus.

Ko je naslednje jutro zapiskala budilka, se je Fergus sunkovito predramil in se spomnil. Zastokal je in se z blazino pokrili čez glavo. Dan za prenašanje pošiljk, že spet. Mukoma se je spravil iz postelje in navlekel nase oblačila za tek.

Lepo vreme se je še kar nadaljevalo. Nebo je bilo obarvano nežno belo. Speča vas je bila ugnezdena ob pobočje. Prva jutranja čebela se je lotila raziskovanja detelje v živi meji.

Če ne bi bilo teh prekletih pošiljk ... Fergus je stekel iz slepe ulice in naprej skozi Drumleash, ne da bi se ogrel. Če ne bi bilo Joeja ... Preskočil je lesa in se pognal v revir gozdnega gospodarstva, kjer je s stalnega mesta vzel pošiljko in stekel naprej, ne da bi si jo skrili v kratke hlače. Ustavil se je in si poškrupil obraz z vodo iz studenca, ki je bil zdaj samo še tanek curek vode. Če ne bi bilo nemirov ... Držal se je asfaltne ceste, nato pa jo ubral naravnost mimo stražarske barake. Pa kaj potem, če ga ujamejo? Zamenjal je pošiljko v kamniti ograji in stekel nazaj, od koder je prišel. Če se ne bi Irska pred tisočletji odlomila od Britanije, oziroma če se ne bi Britanija odlomila od Evrope ...

Obstal je. Iz stražarnice se je razlegel čuden zvok: visok ton, zategel in zadušen. Najprej je pomislil, da se oglašata kaka nenavadna pasma goveda. Pogledal je okoli sebe. Visoki ton se je razvezalal v padajočo lestvico. Njegov zvok ni bil del teh gora. To ni bilo oglašanje vetra ali kake živali, temveč glasbilo. Ustavil se je in prisluhnil. Tišina. Potem je sapica vetra zanesla k njemu nov drobec melodije, zaporedje rastočih tonov, ki so se vse bolj otožno vzpenjali. Spomnil se je arhivskih televizijskih posnetkov izpred osemnajstih let, iz tistega leta, ko se je rodil: Kennedyjev pogreb, deček, ki salutira ob grobu, tožeči glas krilnega roga, vsesplošno žalovanje.

Pošiljko si je potisnil v hlače. Še ravno pravi čas. Iz stražarnice se je prikazala postava, ki je na srebrni instrument igrala veselo cirkuško melodijo in se postavila malce vstran. Pa-da-tam-tam-pam, pa-da-tami-tami-pam.

Owain! Hlače uniforme je imel oblečene v skladu s predpisi, kaki srajco pa široko odpeto. Ko je zagledal Fergusa, je glasbilo sunkoma umaknil od ust. »Ojoj!« je rekel. Nasmehnil se je in pomahal s trobento ali kar pač že je bilo, kar je imel v rokah. »Pa saj to si ti.«

»Jaz sem, ja.«

»Kako si kaj, Fergus?«

»Ni za prehvaliti.«

»Zdaj si pa sigurno že natreniran za na olimpijske igre.«

Fergus je skomignil z rameni. »Ne ravno.« Pokazal je na instrument. »Kaj pa je to?«

»A to? Pozavna.«

»Nisem vedel, da znaš igrati.«

Owain je pogledal pozavno, kot da je njegova stara prijateljica, ki se je že skoraj naveličal. »V revirjih nimaš kaj drugega početi, kot da se včlaniš v plehmuziko.«

»In še vedno igraš z njimi?«

Owain je skomignil. »Tu pa tam. Večinoma pa sam in vsake toliko malo povadim. Včasih pa tudi nadomeščam kakšnega od članov godbe pri vas. Ulstrskemu obrambnemu polku zmeraj fali kakšna pozavna. Naslednjo sredo bom igral na koncertu z njimi.«

»Z ulstrskim obrambnim polkom? V teh krajih lahko hitro dobiš kroglo v glavo, če igraš z njim,« ga je posvaril Fergus.

»V teh časih jo lahko dobiš tudi samo zato, če dihaš.«

Fergus se je spomnil na pošiljko, ki jo ima skrito v kratkih hlačah, na spuščanje Lenove krste v jamo in na ihtenje gospe Sheehanove. Prikimal je. »To imaš pa tudi prav.«

»Eno veliko štaló imate tukaj.«

»Totalno norišnico.«

»Včeraj na tistem pogrebu, recimo. Čisto malo je manjkalo. Toliko.«

Owain je kazalec tako tesno približal palcu, da bi mednju lahko potisnil edino tanek kos papirja. »Tebe sem tudi videl. Je bil pokojnik tvoj prijatelj?«

»Len Sheehan? Seveda sem ga poznal. V takem majhen kraju, kot je Drumleash, se vsi poznajo. Tri leta starejši je bil od mene, v bistvu je bil pa bolj prijatelj mojega brata.«

»Tvojega brata? Je bil on tudi na pogrebu?«

»Ne. On je pa v ... daleč je. V Rimu. Čez počitnice.«

»Temu se pa gode.«

»Ja. Super se ima.«

Owain je obrnil pozavno in stresel iz nje slino, nato pa pihnil v ustnik. »Ti fantje, ki gladovno stavkajo? Meni res ni jasno, zakaj to počnejo. Ni ravno,

da bi jih mučili v zaporu, a ne? Ali pa da bi jih pošiljali na prisilno delo v rudnike soli. Je tebi jasno, zakaj to počnejo?»

Fergus se je zazrl v Owaina, nato pa pogledal prek doline.

»Ne.«

Grofija Fermanagh se je v jasnini razprostirala vse do točke, na kateri je njena zelena valovitost trčila v konec obzorja. »Pojma nimam. Mogoče zaradi tega?» Pokazal je na panoramo.

»Zaradi česa?»

»Pokrajine. Svobode. Kar pač že.«

Owain se je nasmehnil.

»Ti nekaj povem? Če bi bili ti kraji v Walesu, kaj bi bilo?»

»Kaj?»

»Ugani.«

»Bi se ti tudi boril na življenje in smrt?»

»Ni šans. Rekel bi, vtaknite si nekam to prekleto jalovino pa vse skupaj.«

Fergus se je nasmehnil. »Owain?»

»Kaj?»

»Še kaj mi zaigraj.«

»Ne.«

»Daj no. Prosim.«

Owain je skomignil z rameni. »Okej. Če prisežeš, da ne boš nobenemu povedal.«

»Komu bi pa lahko povedal?»

»Kaj pa vem. Ampak jaz naj bi bil zdaj v službi. Ne pa da vadim to trapasto pozavno.«

Fergus se je zarežal. »Nikomur ne bom povedal.«

Owain je ustnik približal k ustnicam in začel igrati počasen, razposajen valček. Melodija v pospešujočem tempu je bila zelo znana. Nehote je priklicala pred oči plesne toalete, lestence, frake, šampanjec. Fergus je smeje zaprl oči. Plesal je s Coro, oblečeno v svileno obleko jantarne barve iz številnih plasti blaga, ki je ob vsakem obratu zafrfotalo kot perje. Gola ramena so se ji lesketala kot dragocen marmor, oči je imela zelo temne in zaspane. Sukala sta se med krušičimi razvalinami večerno osvetljenega Koloseja, vsi so jima naredili prostor na mozaičnem tlaku. Gledalci so ju obkrožili in jima zaploskali z belo orokavičenimi rokavi ... Potem je melodija postala vznesena in zazvenela kot kaka himna. Fergus jo je prepoznal iz stare televizijske reklame za narezani črni kruh. Odprl je oči

in se s hrbtom brezbrizno naslonil ob skalo, na kateri je sedel, ko se je nazadnje pogovarjal z Owainom. Ni si mogel kaj, da ne bi še sam zabrundal. Zvoki pozavne so se vse glasneje vzpenjali do grenkosladkega finala, kot bi bil v njem odgovor na vprašanje, ki ga je zastavila melodija, le da je bil ta drugačen od pričakovanega. Zaključni ton je ob spremljavi blejanja ovc v bližini počasi izzvenel. Veter se je polegel.

Mojbog. Pa ta tip je genialen.

Pozavna se je ločila od Owainovih ust. »Oprosti.«

»Oprosti? Zakaj pa?«

»Ker sem spremenil konec. In prešel v mol. Sploh ne vem, zakaj. Nekako sem začutil, da je tako prav.«

»Meni se je zdelo krasno.«

»A veš, kako se reče, kadar končaš tako otožno, kot sem jaz zdaj?«

»Ne. Kako?«

»Ženski zaključek.«

»Ženski zaključek? Zakaj pa ženski?«

»Najbrž zaradi tistega pop komada.«

»Katerega?«

»Only Women Bleed¹³.«

Fergus se je zarežal. »Alice Cooper. Jaz sem zmeraj mislil, da misli s tem ... saj veš, kaj no? Menstruacijo. Pa vse to.«

»Na-a. To je komad o ženskah, ki zmeraj nastradajo. O ženskah, ki jih tipi pretepajo.«

»To pa že ne.«

»Ti rečem,« Owain se je zarežal. »Čeprav, če mene vprašaš, pa ravno ženske dosti bolj težijo tipom. Ne obratno. Tiste vsaj, ki jih jaz poznam. Ti bi moral videti mojo matko. Enkrat se je spravila na fotra kar z likalnikom. Take so ti ženske v Walesu.«

»Zelo podobne kot Irke. Z njimi se vse muke začnejo in končajo.«

Fergusov oče je to zmeraj rekel, kadar je hotel dražiti mamo. »Irke pa ti prekleti kraji. Kombinacija za zjokat.«

Owain je pozavno pristavil k ustnicam in zaigral Only Women Bleed v hitrem tempu. Ko je končal, je ovca v bližini glasno zablejala. Skokovito se je pognala v breg in začela panično zavijati levo in desno.

»Kaj je pa njo pičilo?«

»Pojma nimam. Mogoče se je že kdaj opekla v ljubezni.«

Zasmejala sta se. In obmolknila, ko sta zaslišala, da se po cesti bliža vojaški land rover.

»Bom raje pospravil tole,« je rekel Owain.

»Ja, imaš prav.« Fergus je živčno začel teči na mestu. Preveril je, če ima pošiljko še na svojem mestu in si zrahljal majico. »Jaz bom tudi šel.«

»Samo nekaj ti pa povem. Še nikoli nisem videl, da bi kdo tako zavzeto treniral.«

»Owain?«

»Kaj je?«

Spomnil se je, kako se mu je zlagal, da je Joe v Rimu, in kako se je Lenova krsta začela spuščati v jamo, in pomislil, kako popolnoma brezupno je vse skupaj. Neskončno si je zaželel, da bi se lahko s kom pogovoril. S komer koli. Land rover, ki je bil vse bližje, je dal v nižjo prestavo, da bo kos vzponu. »Nič. Adijo.«

Owain mu je pomahal s pozavno. »Adijo.«

Fergus se je pognal v hiter tek po cesti navzdol, da se bo lahko pravočasno umaknil v kritje, preden se bo srečal z bližajočim vozilom, toda to mu je v naslednjem trenutku že zapeljalo naproti. Skočil je na rob ceste in se skoraj prevrnil v uleks. V nasprotni svetlobi je razločil obrise širokih pleč, številnih pušk in vojaških baretk. Voznik mu je potrobil. Land rover je zdrvel mimo njega. Fergus je stekel proti dolini in se ni več ustavljal, dokler ni prišel do točke, na kateri se mu je odprl pogled na celotno jezero. Ustavil se je in lovil sapo. Zdaj ga nihče ne more videti. Najraje bi pošiljko potegnil izza pasu in jo z vso močjo zalučal v dolino. Mogoče bo pristala v gozdu, eksplodirala in zanetila požar. Mogoče bo v visokem loku poletela dlje, pristala v jezeru in potonila, nato pa jo bojo požrle nič hudega sluteče ribe. Ali pa bo poletela vse do Drumleasha in z glasnim treskom pristala na sredi Raftersove glave in ga na mestu ubila.

Pokrajina. Svoboda. Kar pač že. Stekel je v revir gozdnega gospodarstva in odvrigel pošiljko v gumo.

[13](#) Samo ženske krvavijo.

Ko je prišel domov, je bila mama oborožena z vrtnimi škarjami. Strigla je rob trate, ck ck ck, in to s takšnim izrazom na obrazu, da bi pognala v beg tudi Jacka Razparača.

»A, ti si? Sem se že spraševala, kam si poniknil.«

»Mami?«

»Kaj?« Ck ck ck.

»Kartico sem dobil. Od Felicity in Core.«

»In?«

»Iz Rima.«

»Tema se pa gode.« Mama si je pramen las umaknila za uho. »Od nekdaj sem si želela v Rim. Oče Doyle je svoje čase organiziral romanja. Ampak ... denar. Pa čas.« Mama je skomignila, kot bi hotela reči nikoli ju ni bilo dovolj. »Ta prekleti kraj,« je vzdihnila.

»Mogoče boš pa lahko kdaj šla, mami. Potem. Potem ko ...«

»Po čem? Potem ko bo Joey umrl? Si to hotel reči?« Vstala je in se spravila nad grm vrtnic in odščipnila popke in odcvetele glavice. »Ko bo Joey umrl,« je rekla mama, »ne bo več nobenega potem. Nobenih izletov več. Nobene reči več. Ničesar.«

Ck ck ck. Odprte škarje so ji padle iz rok in se ji skoraj zabodle v nogo. Fergus jih je takoj pobral in podprl mamo, ki se je nevarno zamajala.

»Mami, no! Prosim te.«

Odrinila ga je in zaprla oči. »Bog mi je priča, da si najbolj od vsega želim, da ne bi bila nikoli spoznala tvojega očeta. Pa da ne bi nikoli prečkala te preklete meje. In da se ne bi niti približala vsem tem problemom tukaj.«

Spet je odprla oči in z glavo pokazala proti škarjam. »Zapri jih,« je rekla.

»Zelo so nevarne. Na tak lep dan, kot je danes. Prekleta nevarne.«

Fergus jo je vprašujoče pogledal. Držaja škarij je potegnil skupaj. Med zarjavelima reziloma je zazevala reža. »Pa je.«

»Dobro.« Mama je razširila roke nad pristriženim rožnim grmom, kot bi mu hotela dati odvezo. Počasi je izdihnila zrak. »Kaj si mi že govoril?«

»Kaj praviš, mami?«

»Nekaj o dublinskih damah?«

»Aja, še enkrat bi radi prespali pri nas. Naslednji torek.« Ko bo Joe mogoče še živ. Ali pa tudi ne.

Mama je odkimala. »Ne, Fergus. Vem, da denar krvavo rabimo. Ampak res se ne morem ukvarjati še z njima. Ne zdaj.«

»Saj bom jaz poskrbel zanj, mami. Tudi zajtrk jima lahko jaz pripravim. Prosim. Če nič drugega, se bomo vsaj malo ...«

»Kaj se bomo?« Mama ga je srepro gledala.

Ustnice so se mu neslišno premikale. Rztresli.

Mama mu je besedo očitno prebrala z ustnic. »Jaz sem čisto dovolj rztresena, Fergus.« Potem pa je vseeno popustila in se mu nasmehnila.

»Zelo se ti je usedla v srce, a ne, tista punca?«

»Misliš Coro? Kako veš?«

»Veš, da vem. Saj sem tvoja mama. Vse življenje te že poznam. Ko sta bili zadnjič tukaj in sem jima prinesla zajtrk, sem te videla, kako si jo gledal čez slanino.«

»Ne, je nisem.«

»O, pa si jo. Pogled si imel čisto omotičen. Takšnega si imel, ko si bil še majhen, tik preden sem razrezala božični kolač. Nor si bil na marcipan, se spomniš?«

»Ja, mami. Spomnim se. Zelo rad sem imel marcipan, Joe je imel pa raje sladkorni obliv. Tako da sva zmeraj zamenjala.«

Mama se je zastrmela vanj in oči so se ji polnile s solzami.

»Oprosti, mami. Nisem te hotel ...«

»Nič se ti ni treba opravičevati, Fergus. Lep spomin je to,« je rekla s takšnim glasom, kot da je Joe zagotovo že mrtev.

»Mami?«

»Kaj?«

»Se pravi, da ju lahko pokličem in jima rečem, naj prideta?«

»Koga?«

»Felicity in Coro.«

Mama je vzdihnila. »Naredi, kar hočeš, Fergus. Meni je že čisto vseeno. Če se bo ta čas, ko bosta tukaj, kaj zgodilo, ju še zmeraj lahko pošljemo prespat k Metlinovim.«

»Okej, mami. Tako bomo naredili.«

»Koliko je zdaj ura, Fergus?«

Fergus je ošinil Joejevo uro. »Tri četrt na deset.«

»O Marija sveta! Mudi se mi. Na zelo pomemben sestanek moram.«

Pohitela je v hišo. Na predpražniku ji je skoraj spodrsnilo. Fergus je šel za njo in jo gledal, kako je pograbila torbico, ključe in pepermint bombone.

»Fergus, ti pa pelji puncu nekam. Plavat. Karkoli. Da bojo imeli Caseyjevi malo miru.«

»Okej.«

Kot bi trenil, je bila iz hiše, vžgala avto in hrupno speljala. Z dovoza je ostro zavila desno. Malo je manjkalo, da ni avta ob strani popraskala ob stebru ograje. Tako hitro je pospeševala, da nesreča ni bila izključena. Fergus je že videl časopisne naslove, ki so se mu v dramatičnem zaporedju vrtinčili pred očmi kot v filmih. SIN GLADOVNO STAVKA. ZASKRBLJENA MATI POŠKODOVANA V PROMETNI NESREČI. OBUPANI OČE SI JE SODIL SAM.

S členki si je pomel oči, da bi pregnal te podobe.

»Theresa, Cath!« se je zadrl. »Bi šli radi plavat?«

Iz njune sobe na koncu hodnika se je zaslišal tak ropot, kot bi se čez prerijo zapodila konjska kopita. Pripravil se je nanju. Vrata so se odprla na stežaj.

»Fergus,« je javkala Cath. »Kopalke mi ogabno smrdijo. Mami mi jih sploh ni oprala.«

»Fergus!« je zavpila Theresa. »Nov slog sem si izmislila.«

»A res? Kakšnega pa?«

»Ubijalski morski pes se imenuje. Moj komolec je njegova plavut.«

Pokazala je zobe in odplavala eno dolžino po hodniku. »Ni super, Fergus? A ni?«

OSIROTELI SESTRI POBEGNILI IZ REJNIŠTVA IN ZAPADLI V KRIMINAL. »Vidiš, kako se tresem, Theresa. V primerjavi s tem je Žrelo film za dojenčke.« Oh, Joe. Posledice. Zate, za nas, za vse nas. Si kdaj pomislil nanje? Si res?

Zvečer je po telefonu poklical dublinski dami. Ko sta se prejšnjič poslovili, si je njuno telefonsko številko natančno zapisal v adresar, in sicer pod O, O kot O'Brien, nikoli pa si je še ni upal zavrteti. Oglasila se je Cora.

»Puosim?« je rekla. Slišati je bilo, kot da nekaj prežvekuje.

»Fergus tukaj.«

Žvečenje je potihnilo. »Ferrrgus.« Njen pogrkujoči r je bil kot mehka preproga, ki se je začela odmotavati v njegovi notranjosti. Dar govora ga je popolnoma zapustil.

»Si še tam, Fergus?«

»Ja. Cora?« Začutil je utripanje krvi v sencih. »No, kako je bilo? Rim pa to?«

»Rrrroma!«

Spet ta njen r. Uhlji so mu škrlatno zažareli. »No, pa Roma. Kako je bilo?« Ni znal pogrkovati kot ona, zato je poudaril le a na koncu besede.

»Čista rrrromantika.«

»Ah, daj no.«

»Če ti pravim. Same vespe vsepovsod pa to.«

»Si se peljala s kako?«

»Mama bi dobila živčni zlom. Ej, a si vedel to?«

»Kaj pa?«

»Da v Rimu ne moreš kar tako na cesti pomahati taksiju, naj ti ustavi?«

»Zakaj pa ne?«

»Pojma nimam. Tako pravilo pač, nekaj v zvezi z mafijo ali nekaj takega. Taksi moraš poklicati iz telefonske govornice.«

»Kako pa kaj Vatikan? Sikstinska kapela pa to?«

»Grozno.«

»Grozno?«

»Vrat se mi je zataknil od tistega buljenja navzgor. S stropa pa dobesedno kaplja od krvi in krast in zlata.«

»Bljak.«

»Ne mi govoriti. Najbolj so mi bili všeč Pompeji. Mesto je okamnelo ob točno določeni uri na točno določen dan tistega leta, ko je izbruhnil Vezuv. Leta 79. Vsa trupla so se spremenila v kipe.«

»Ti boga.«

»Ne mi govoriti. Ti, Ferrrgus?«

Ta njen r ga je spravljal ob pamet. »Kaj?« je zasopel.

»Ko sva se vrnila, so naju že čakali rezultati radiokarbonskega datiranja za Mel.«

Fergusu je srce kar poskočilo. »Čisto res? Je bila res ...?«

»Mama je bila tako živčna, ko je brala poročilo, da so se ji roke kar tresle. Prepričana je bila, da se bo izkazalo, da je Mel iz viktorijanskih časov ali pa še kaj bolj groznega. Ampak je dejansko iz leta 80. Mami se je odvalil tak kamen od srca, da je skoraj zavriskala.«

»Iz leta 80? Aha?« Še sam ni vedel, zakaj, ampak nekako si je vbil v glavo, da je Mel hodila po svetu v istem času kot Jezus. »Kako natančno pa je to?«

»Ne vem. Mislim, da kar zelo. Moraš vprašati mojo mamo.«

»Bom. Cora?«

»Kaj?«

»V torek potem ...?«

»Kaj?«

»Lahko prideta. Moja mama sicer ne bo imela veliko časa, ker mora na obisk k sorodnikom. Tako da vama bom jaz pripravil zajtrk.«

»Ti znaš kuhati?«

»Približno. A ti pa ne?«

»Jaz bi umrla od lakote.«

Fergus si je slušalko krčevito tiščal k ušesu. S pridušenim glasom je rekel:

»Cora?«

»Ja?«

Telefonsko žico si je nekajkrat ovil okoli prstov in zapestja. Zašepetal je.

»Cmokus maximus continuus.«

»Cmokus maximus continuus,« se je zahihitala Cora.

Fergus se je zarežal in se zazrl v slušalko, kot bi bil na njej vtisnjen Corin obraz. Pritisnil si jo je nazaj k ušesu. »Se vidiva.«

»Ja, Fergus. V torek.«

Spet tisti r. »Adijo,« je šepnil.

»Adijo.«

Zaslišal je klik in že je na njenem koncu linije vse utihnilo. Ko je hotel odložiti slušalko, je videl, da je Theresa prisluškovala njegovemu pogovoru pri vratih v dnevno sobo. Zatrepetala je s trepalnicami in se potrepljala po srcu. »Cmokus pokus?« je zažgolela.

»Da ne bi slučajno, Theresa.«

»Mami, ati,« se je zadržala. »Fergus je zaljubljen. Sem ga slišala.«
»Tiho!« Fergus je izpustil telefon in planil proti njej. Dvignil jo je od tal in ji roko položil na usta. Komaj razumljivo je še nekaj zamomljala in brcala v zrak. Fergus jo je odnesel v sobo, ki si jo je delila s sestro in jo vrgel na spodnje ležišče pograda.

»Saj me nisi ujel.«

»Ja, sem te. Če boš pa še kdaj prisluškovala, te pa ne bom samo ujel, ampak tudi nalomil. Jasno?«

»Jasno, Fergus. Jaz te bom pa uročila, če me boš nalomil.« Zlovešče se je zarežala kot hudobna mačeha iz Sneguljčice in z nohti popraskala po zraku.

Fergus jo je uščipnil nad kolenom. »Ti kar. Itak sem že uročen. Še en urok za povrhu mi res ne more škoditi.«

Pustil jo je, naj se zlovešče reži, in stopil iz sobe na hodnik. Hitro, hitreje, najhitreje. Do torca zjutraj sta še dva dneva in pol. Šestdeset ur. Cora je z vsako uro bližje.

Joe pa je z vsako uro dlje od njega.

Slušalka je še vedno bingljala čez rob mize. Položil jo je na vilice in se ugriznil v ustnico. Vrata dnevne sobe so bila priprta. Po televiziji so se slišali glasovi z nogometne tekme. Zajel je sapo in stopil v sobo.

Oče je gledal Tekmo dneva. Cath je ležala na preprogi in iz starih revij izrezovala fotografije hrane in jih razporejala na rumen karton. Mama je med Tekmo dneva po navadi brala revije, si urejala nohte ali šivala. Danes pa je sedela v svojem naslanjaču in buljila v zaslon. Ob sebi je imela odprto škatlo za šivanje, v roki pa velik gumb, oblečen v usnje. Očetova jopica, s katere je bil manjkajoči gumb, ji je zmečkana ležala v naročju. Odsotno je gledala.

»Mami?«

»Kaj?«

»Poklical sem dublinski dami. Pravita, da bosta prišli.«

»Šš,« je rekel oče. »Zapri vrata. Preprih je.«

Fergus je zaprl vrata. »Kaj pa delaš, Cath?«

»Vizitko za Joeyja, da bi čim prej okreval.«

»Vama nisem rekel, da bodita tiho?« se je razjezil oče. Hrup nogometne množice v direktnem prenosu iz Glasgowa je naraščal, nato pa zamrl. Oče je zastokal. »Malo je manjkalo, pa bi Celtic dal gol. Saj mogoče bi tudi ga, če ne bi vidva ves čas čvekala.«

»Ati, no ...!«

Oče je zamahnil z roko. Cath je vprašujoče pogledala Fergusa, češ kaj je narobe z očetom. Potem se je spet posvetila izrezovanju krožnika juhe, od katerega se je kadilo. Mama je vzdihnila in si jopico razprostrla v naročju. Iz škatle za šivanje je vzela šivanko in se lotila krpanja.

Fergus jih ni več hotel motiti in se je nameril iz sobe, v tistem pa je nogometno tekmo prekinila udarna novica. »Nocojšnji program prekinjamo, da bi vam posredovali novico o avtomobilu bombi, ki je eksplodiral v Londonderryju,« je povedal voditelj. Kamera se je sprehodila do novinarka, ki je stala ob policijski zapori na neimenovani ulici. Dolgi svetli lasje so ji plapolali v večernem vetru. Mikrofon je imela že pripravljen. Mimo nje so švigali rešilci in policijski avtomobili. Za njo se je trlo ljudi, nekateri so gledali v kamero, drugi so odvrčali obraze, tretji so hiteli po svojih poteh. Končno je bila vzpostavljena tudi tonska zveza s čakajočo novinarko. »V bombni eksploziji, ki je odjeknila pred slabo uro, naj bi domnevno umrle tri osebe, veliko pa naj bi jih odpeljali v bolnišnico,« je povedala. »Eksplozivno sredstvo je bilo najverjetneje podtaknjeno v avtu, ki je bil parkiran pred sedežem Ulstrskega obrambnega polka. Po besedah očividcev naj bi bili med smrtnimi žrtvami eksplozije tudi ženski, ki sta se vračali z zaročnega praznovanja svoje prijateljice. Do sedaj ni še nihče prevzel odgovornosti za napad ... Ena od prič je povedala, da je na ulici vladal običajni sobotni večerni vrvež, potem pa je bilo slišati, kot bi treščile velikanske kovinske plošče, čemur so sledili kriki in drobci, ki so leteli na vse strani. Vse kaže, da je bila bomba podstavljena na takšno mesto, da bi povzročila kar največ škode.« »Pa kaj jim je, da so zaradi tega prekinili nogometno tekmo?« se je razburjal oče. »Še ena bomba pač. Pa kaj? Kot da je to kakšna novica?« »Ne, ni,« je rekla mama in zabodla iglo v gumb. »To pa res ni nobena novica. Vsaj v teh časih ne.«

Fergus je tipaje poiskal kljuko in ritensko odšel iz sobe. Tiho je zaprl vrata za sabo. Obstal je, naslonil glavo na gladek goli les, občel ga je občutek, da tone. Hlastal je za zrakom in stopil na vrt za hišo.

Prijel se je za vrat in strmel v srajce, ki so se sušile na vrvi. Mojbog. Dve ženski sta umrli. Zdaj ju je zagledal, kako se razposajeno držita pod roko in se, pijani kot čep, po celovečernem popivanju vodke smeje opotekata po ulici. Potem pa tisti strašni zvok, trušč kovinskih plošč, drobci, ki letijo na vse strani. Je sploh kaj ostalo od njiju? Sta sploh vedeli, kaj ju je zadelo?

Doslej ni še nihče prevzel odgovornosti za napad ... V domišljiji je zdaj zagledal tiho sobo s pogledom na stransko ulico, morda ravno tu nekje, v Drumleashu. In moškega, ki dela za pisalno mizo, razsvetljeno z namizno lučjo, obraz ima v senci, njegove spretno roke odpirajo rjavo pošiljko in pritrjujejo eksploziv na vžigalnik in nastavljajo uro. Deus pri delu. Eksplozivno sredstvo osebno. Michael Rafters. In on, osebno, Fergus McCann, kurir. Jaz sem ju ubil, si je rekel. Tako, kot stojim tukaj, sem podstavil bombo.

Krhka vešča je postala močnejša, ljudje pa šibkejši. Padel je dež rjaste barve, natanko tistega dne, ko so umrli trije otroci. V ledeno mrzli megli so jih pokopali na livadi. »Kar je preveč, je preveč,« sem slišala mrmrati pogrebce. S kraja bridkosti sem hodila tik za očetom. Šla sem mimo velikega bora, ki je rasel ob ogradi iz brun, in se na hitro obrnila, kot da je vse to igra, pri kateri moraš pokukati za zaveso. Toda to ni bila nikakršna igra. Vsi v naselbini so zrlí vame, sto žarečih pogledov, zlitih v sovraštvo. V tistem sem se počutila res majhno. Kot bi jim ne segala više od kolen. Kot da sem res pripadnica vilinskega ljudstva. V kosteh me je trgalo od neskončne vneme, s katero sem jih spodbujala, naj zrastejo. Zdaj sem se videla takšno, kakršno me vidijo oni. Še sama sem skoraj začela verjeti v podobo čarovnice Mel, ki se je zrcalila v njihovih sovražnih pogledih. Rur je stal ob stebru pri vhodu v naselbino, mimo katerega smo stopali v gosjem redu. Pogled je upiral v nepredirno meglo v daljavi. Kaj pa si je mislil, je bilo uganka.

Fergus je z obrazom navzdol ležal na trati in dremal. Oblečen je bil samo v pižamo. Sonce, ki je bilo skoraj že tako močno, da bi te opeklo, je poševno sijalo. Sanjske podobe Mel so se razblinile. Namesto njih mu je v glavi zazvenel in zamiral glas Michaela Raftersa. Legitimna tarča, Fergus. Eksplozivna sredstva? Samo zafrkavala sva se, Fergus. Volilni listič ni dovolj. Lahko računamo nate, Fergus?

»Fergus!« se je zadrla Theresa pri zadnjih vratih. »Mami je rekla, da se zmigaj. K maši moramo.«

Fergus je hitro zaprl oči. Gospod, nisem vreden, da prideš pod mojo streho. »Reci mami, da ne grem z vami.«

»Ampak ...«

»Nič ampak. Doma bom ostal in pika.«

Očitno jo je kar odneslo v hišo, kajti minuto pozneje je že zaslišal mamin glas. »Fergus?«

»Nikamor ne grem, mami.«

»Si bolan?«

Samo prikimati mora, pa bo imel mir. Nobenega pričkanja, nobenega cirkusa.

»Ne.«

»Potem pa pohiti.«

»Ne. Ne grem z vami. Niti besede od vsega tega ne verjamem.« Samo reci besedo in bom ozdravljen. Japajade.

»Fergus?«

V njenem glasu je bilo rotnje mnogih rodov irskih katoliških mater. Fergus se je usedel pokonci in jo jezno gledal. »Nikamor ne grem.« Zaprepadeno ga je pogledala, kot da bi ga obsedel sam hudič. Zamahnil je z roko. »Oprosti, mami. Ampak molitve mi pa res že pri ušesih ven gledajo.«

»Pridi, Pat,« je zaslišal očeta. »Pusti fanta.«

Fergus se je spet zleknil na trato. Zvoki njegove družine, ki se je spravljal k maši, so počasi potihnili: klicanje, butanje vrat, hreščanje peska na dovozu, zamirjajoči glasovi na ulici. Odprl je oči. Oblaki so si ped za pedjo utirali svojo nepristransko pot čez nebo. Fergus je polzel skupaj z njimi. Spet je zaslišal Melin glas.

Najprej sem bila otrok. Potem sem postala ženska, ujeta v telo otroka. Zdaj sem zlohотно bitje, demon, ki je bil poslan, da bo povzročil razdejanje in trpljenje v svetu velikanov okoli sebe.

V bližini je zakreketala sraka in ga vrnila nazaj v sedanost.

»Kaj naj naredim?« je zašepetal. Sonce je zdrsnilo za koprenast oblak.

»Nič?« Natanko to je počel ta trenutek, nič, in občutek je bil peklenski.

Mogoče se mu je hudič res naselil v dušo? »Nekaj bi moral narediti.

Ampak kaj?«

V hiši je zazvonil telefon. Najprej se trmasto ni hotel niti zmeniti zanj. Zvonjenje pa kar ni nehalo. Mogoče je Cora, je pomislil. Mogoče je prišlo do kake spremembe glede njihovega dogovora. Ali pa je kaj novega v zvezi z Joejem.

Zdrvel je v hišo in dvignil slušalko, tik preden je zvonjenje prenehalo.

»Prosim?«

»Živijo, Fergus. Michael tukaj.«

»O ne. A ti?«

»Vidim, da si me zelo vesel.«

»Kaj spet hočeš?«

»Ni te bilo v cerkvi, Fergus. Vera peša pa to?«

»Ha ha.«

»Res sem upal, da te bom videl. Zelo nerad se pogovarjam po telefonu. Saj veš, zakaj.«

»Si mislim, ja.«

»Samo še ena pošiljka, Fergus. Jutri.«
»To zmeraj rečeš. Potem pa spet in spet. Kaj je bilo pa tisto včeraj zvečer?«
Tišina. Čez čas pa:
»Kaj včeraj zvečer?«
»Kako lahko to rečeš? Bomba? V Derryju?«
»Šš. Nikoli ne veš, kdo posluša.«
»Briga me, kdo posluša. Kar naj poslušajo, če hočejo.«
Tišina. »Ta ... incident, Fergus?«
»Ja?«
»To nismo bili mi, Fergus.«
»A da ne? Kdo pa potem?«
»A je to važno?«
»Zame zelo.«
»Kdor koli je že bil, mi nismo bili. Naše tarče so strogo vojaške. Si pozabil?«
»Ne, nisem pozabil. Ampak v čem je pa razlika?«
»Zelo velika razlika je to. Verjemi mi. In zdaj te pa res zadnjič prosim, Fergus.«
»Čisto zares?«
»Prisežem. To je pa zdaj res zadnja faza te ... operacije.«
Fergus je jezno zapihal. Malo je manjkalo, da mu ni rekel v rit si vtaknite to svojo operacijo. V tistem pa mu je nekaj v glavi naredilo klik.
»Zadnjič? Si prepričan?«
»Stoprocentno. Tako, kot sedim tukaj.«
Fergus je pomislil. »Okej. Bom to naredil.«
»Bravo, Fergus. Fantje tega ne bojo nikoli pozabili. Nikoli.«
»Briga me, če pozabijo ali pa ne. Zadnjič bom to naredil. Glej, da si boš ti zapomnil.«
»Zapomnil si bom, Fergus. Zadnjič boš to naredil. Ob istem času na istem kraju?«
»Prav.« Fergus je odložil slušalko in šel nazaj na vrt. Zavalil se je na travo. Preštel je ljudi v svojem življenju, ki jih ima zelo rad. Mama. Joe. Oče. Stric Tally. Cath. Theresa. Padraig. Cora. Felicity.
Naredi kaj. Naredi nekaj. Zdaj se je izza gore privlekel sprevod temnih oblakov. Fergus je čakal. Prva kaplja mu je padla na obraz. Močno je stisnil veke. Zadnjič bom to naredil.

Ko sem šla mimo Rura na livadi, sem se obrnila in prestregla poglede sovražne množice. Sklenila sem roke, jih potisnila predse in jim pokazala, naj mi jih zvežejo z vrvjo. »Tukaj me imate,« sem rekla. »Naredite z mano, kar hočete.« Kaj naj bi drugega? Kaj bi lahko storila s svojim zakrnelim telesom, ki je podžgalo tolikšno sovraštvo?

Kmalu se je usul močan dež. Fergus se ni niti premaknil. Pižamo je imel premočeno. Poskušal si je predstavljati, da bo vanj udarila strela in ga pokončala. Tukaj me imate. »Okej, Mel, moja draga,« je zašepetal. »Če zmoreš ti, bom pa tudi jaz.«

Stric Tally je vstopil skozi zadnja vrata kmalu zatem, ko so povečerjali.

»Glej, glej, koga vidimo,« je rekla mama med pomivanjem posode.

»Glave mu pa tudi ni treba takoj odgrizniti,« je revsknil oče in zaprl časopis. Vse strani so bile polne fotografij s pogreba Lennyja Sheehana. Zavladata je tišina.

»Po Fergusu sem prišel, Pat, da se bova šla malo vozit. Kmalu bo šel delat voznškega.«

»Vozniški izpit?« je rekla mama in osuplo pogledala Fergusu.

Fergus je skomignil z rameni. »Že zdavnaj sem se prijavil.«

»Brez problema ga bo naredil. Že zdaj vozi bolje od mene,« je rekel stric Tally.

»To pa ni ravno velik dosežek,« se je pošalil oče.

Mama si je milnato peno frcnila s prstov in izpustila vodo iz korita. »No, pa pojdita. Ti pa glej, da ne boš pozabil L-tablic, Fergus.«

Oče je vzel iz žepa avtomobilske ključke. »Pa na ovce pazita,« ju je posvaril. To je zmeraj rekel. Fergus nikoli ni vedel, ali v resnici misli ovce ali pa voznike, ki slepo prehitevajo kot ovce, ker prehiteva nekdo pred njimi.

Fergus in stric Tally sta šla iz hiše in sedla v austin maxija. Fergusu se ni dalo iz predala za rokavice vzeti L-tablic, stric Tally pa tudi ni nič rekel. Fergus je vzvratno zapeljal z dovoza pred hišo.

»Pazi na ograjo,« ga je opozoril stric Tally.

Na sovoznikovi strani je bilo le nekaj centimetrov prostora. Fergus je vozil skoraj že tako drzno kot njegova mama. Zravnal je kolesa in še enkrat vzvratno zapeljal z dovoza.

»Zdaj bo pa šlo.«

Na koncu ulice je Fergus zavrl.

»Kam bi pa šla?« je vprašal stric Tally. »Grega po gorski cesti do vrha?«

»Ne bi šla za spremembo kam drugam?«

»Kam pa recimo?«

»Do morja. Sto let ga že nisem videl.«

»Pa imava toliko časa?«

»Kolikor vem, mama in oče danes ne bosta več rabila avta.«

»Fino. Potem pa pojdiva do morja.«

Fergus je vozil okoli jezera. Na sredi so bile tri lepe jadrnice z razpetimi jadri, ki so se nagibale v močnem vetru, in dva pisano pobarvana čolna na

vesla. Labodov ni bilo na spregled. Zavila sta na glavno cesto. Vojak v stražarnici jima je komaj namenil pogled, ko sta se zapeljala čez mejo. Odpeljala sta se naravnost proti Bundoranu.

»Ni mi do gneče,« je rekel Fergus, ko so se pojavile oznake za turistični kraj ob obali.

»Kar pelji naprej. Še malo, pa bova prišla do krasnega dela obale z ogromno plažo. Sploh ne vem, kdaj sem bil nazadnje tam.«

»Premrzlo je, da bi šla plavat.«

»V tej od boga pozabljeni deželi je zmeraj premrzlo za plavanje.«

»Kako to, da ti nikoli ne greš na počitnice, stric? Na Majorco recimo, ali kaj podobnega?«

»Malo denarja, malo muzike,« se je odrezal stric Tally. »Na naslednjem križišču boš šel desno.«

Fergus je zavil na ozko cesto. Nenadoma se je pred njima odprl pogled na svetlikajoče se morje. Ni se videlo, kje se konča voda in kje se začinja nebo. Nevihtni oblaki iz Fermanagha so se razkadili. Sonce je sijalo skozi lesketajočo koprenasto meglico.

»Ti boga, stric. Ko tole pogledam, se mi zdi, da so nad Drumleashom večni deževni oblaki.«

»Seveda, Fergus, zaradi hribov. Okoli vrhov se zmeraj zbirajo oblaki.«

»Zakaj potem mi sploh živimo tam gor? Očitno smo res norci.«

»Točno to smo. Sami norci, od prvega do zadnjega. No, tukaj pa ustavi.«

Fergus je zapeljal na počivališče ob obalni cesti. »Kako pa to, da se ti nisi nikoli kam odselil, stric?«

»Kaj pa vem. Lahko rečeš, da sem kreten, ampak Drumleash imam res rad. Očitno mi je prirasel k srcu.«

»Pa že. Mogoče res rabiš celo življenje, da ti priraste k srcu.«

Fergus je ugasnil motor, roke pa je pustil počivati na volanu. Stric Tally je odprl okno na svoji strani. Suha trava je šelestela. Svetlo rumene cvetlice so valovale v gmajni. Pred njima se je raztezal širok pas peska, belega kot kosti, nato pa samo še neskončni lesket morja.

»Res ne bi raje živel tukaj?«

Stric Tally je stresel z glavo.

»Zakaj pa ne?«

»Ocean je res ogromen, Fergus. Sploh se ne vidi, kje se konča. Kot bi gledal v večnost.«

»Ni ravno zaradi tega tako veličasten?«

»Zate že mogoče, Fergus. Mene pa preveč spominja na nekaj.«

»Na kaj pa?«

»Na smrt.«

Fergus je strmел v prazno. Opazil je dve fantovski glavi, ki sta se pozibavali na gladini, in sledove v pesku, ki so vodili do majhnega kupa oblačil. »Zdaj se pa spomnim, stric.«

»Česa?«

»Ko si naju nazadnje pripeljal sem. Pred mnogimi leti. Takrat, ko si Joeyju rešil življenje.«

»Saj mu nisem rešil življenja, Fergus. Samo to sem preprečil, da ni šel predaleč.«

»Seveda si ga rešil. Tok ga je že močno zagrabil.«

Stric Tally je v znak ugovora dvignil roke.

»Zabičal si nama, da ne smeva mami povedati, kaj je bilo.«

»Res?«

»Ja. Saj zato sem tudi vedel, da je šlo zelo zares.«

Stric Tally se je zarežal. »Naj ti bo. Je že moralo biti zelo zares, da sem šel v vodo.«

»Stekel si kot raketa, tulil in zagrabil Joeja za vrat in bočno plaval z njim pod roko. Jaz pa sem bil v plitvini in se tresel od strahu.«

»Spomin imaš pa res neverjeten.«

»Ko sta prišla iz vode, je bil Joe že čisto moder.«

Stric Tally je vzel cigareto in si jo prižgal. »V bistvu nikoli nisem maral morja.« Kadil je, ne da bi ponudil Fergusu.

»Stric?«

»Kaj je?«

»Pozabil sem ti povedati, kaj mi je rekel Joe. Ko sem bil nazadnje pri njem.«

»Sigurno me je kaj omenil.«

»Ja. Vprašal me je, kako se imaš. Jaz mu pa nisem nič povedal o ... saj veš, kaj mislim?«

»Ne. Kaj?«

»O Cindy.«

»Aha. O Cindy.« Stric Tally je pogled upiral po dolžini cigarete, kot da bi preverjal, če ni povešena. »Je še kaj drugega rekel?«

»Ne dosti. Samo to, da naj ti rečem, da je bilo <še najbolje tako>.«

»>Še najbolje tako?«

»Ja, tako se je izrazil.«

Stric Tally je potegnil zadnji dim in zmečkal ogorek. »Kaj da je bilo ‹še najbolje tako›?«

»Ne vem, stric. Samo to je rekel. Mislil sem, da misli Cindy.«

»Saj, najbrž je to mislil. Cindy.«

»Stric?«

»Kaj je?«

»A ni žalostno? To, da si Joeju pred toliko in toliko leti rešil življenje. Zdaj pa tole.« Fergus je skozi vetrobransko šipo pokazal nekam v daljavo, kot da bi točka na koncu simbolizirala tisto, kar pač že, kar sledi na koncu stradanja.

Stric Tally se je skremžil. »Človek se res vpraša.«

»Kaj pa, stric?«

Stric Tally je molčal. Namesto odgovora si je prižgal novo cigareto. Tišina v avtu je bila vse bolj moreča. Puhnil je dim. »Menda je smrt z utopitvijo zelo lepa.«

Fergus je nemo zrl v neskončno modrino.

»Zelo vesel sem, da boš odšel s Severne Irske, Fergus. Verjemi mi. Jasno, da te bomo pogrešali. Ampak bomo pa tudi lažje dihali, ko te ne bo več.« Ko me ne bo več. Ja. Lahko bi se reklo, da bom tam, kamor odhajam, na varnem.

»Stric, greva kar nazaj.«

»Res ne bi šel malo iz avta in se sprehodil?«

Fergus je odkimal. »Točno toliko sem videl, kolikor rabim.«

»Nekam utrujeno zveniš. Hočeš, da jaz peljem nazaj?«

»Bi lahko?«

Ko sta stopila iz avta in se zamenjala, je Fergus začutil veter v laseh. Odkar so se končali izpiti, se ni postrigel in zdaj so mu segali do ramen kot kakšni puncji. Oslinil si je prst, da bi določil smer vetra. Zdelo se je, kot bi pihalo z vseh strani hkrati. Močno se je naprezal, da bi med šumenjem vetra zaslišal morje. Razložil pa je le komaj zaznaven šepet, podoben spominu spomina, neenakomerni srčni utrip.

Vračala ste se po isti poti, kot sta prišla. Fergus je v stranskem ogledalu gledal v daljavi izginjajočo zeleno živo mejo, zadnje zalive in nebo onkraj, ki je bilo najprej oranžno, nato pa se je obarvalo rožnato. Pred njima se je gostil večer. Šele ko sta se čez mejo pripeljala nazaj na Sever, je prekinil dolgotrajni molk. »Stric, a ti mogoče veš, kako izgleda semtex?«

Stric Tally je prepozno prestavil v nižjo prestavo, da se je avto skoraj ustavil. »Semtex?«

»Semtex, ja. Saj veš, kaj mislim. Plastični eksploziv.«

»Zakaj pa to sprašuješ?«

»Kar tako. Iz firbca. Zaradi tiste bombe, ki je včeraj eksplodirala v Derryju.«

»Kako pa veš, da je bil tisto semtex?«

»Saj ne vem. Domnevam.«

»Ni kaj domnevati. Zelo možno, da je bil tisto dobri stari TNT.« Stric Tally je roke za trenutek dvignil z volana. »Po mojem to niso bili provi.«

»Veš, da mi je to že tudi nekdo drug rekel. Potem praviš, stric, da ne veš, kako izgleda semtex?«

»Niti sanja se mi ne. Kaj pa v tvojem učbeniku za kemijo, nič ne piše?«

»Ne.«

»Potem boš pa moral vprašati kakšnega strokovnjaka za rušenje. Ali pa kakšnega vojaka.«

Fergus se je nasmehnil. Vojaka. Kot sta vijugala okoli jezera, se je zdelo, kot da se jima je sonce čisto približalo. Kolut utripajočega škrlata je visel tik nad grebenom.

»Poglej to, stric.«

Na cesti ni bilo žive duše, tako da je stric Tally lahko ustavil. Gledala sta v sonce, preden je zašlo za goro in še zadnjič razsvetlilo zelenje. Barva je počasi izginjala s pokrajine. Jezero je postalo sivo, drevesa pa črna. Stric Tally je znova vžgal. Fergus se je naslonil nazaj in zaprl oči, prisluškoval je ropotu gum po cesti in si predstavljaj, da je njihov zvok neskončno plivkanje morja. Večnost, Fergus. Nanjo me spominja. V spokoju somraka, v domačni bližini strica, se ga je polastil občutek, ki je bil skoraj podoben občutku miru.

Zadnji večer sem kot kraljica sedela na prestolu iz stisnjene slame v enem izmed skednjev v naselbini in sprejemala obiskovalce. Srce mi je razbijalo. Oči sem upirala v temo. Slišala sem pritajeno mrmranje stražarjev, ki so se pogovarjali zunaj.

Najprej je prišla mama in mi v dar prinesla svojo čudovito zapestnico. Pred davnimi leti je pripotovala k nam prek devetih voda in prehajala prek najstarejših hčera v našem rodu. Mama mi jo je nataknila na zapestje čez vrv, s katero so me zvezali. Poljubila me je na lica. »Oh, Mel,« je rekla.

»Moja prvorojenka.« Pokleknila je in me objela.

»Ne joči, mama,« sem rekla. »To je edina pot, po kateri bomo šli vsi.« Pobožala je zapestnico. »Pravijo, da če nosiš to zapestnico v trenutku, ko je zaplojen otrok, se bo ta rodil popoln. In poglej, kaj se je zgodilo.«

»Mene si dobila,« sem se pošalila.

»Ja. In ti si popolna. Moja Mel. Vedno živahna, vedno vesela. Brez tebe bo naš dom razpadel.«

Zatem je prišel oče in pokleknil poleg mame. »Mel,« je rekel. »Ti nisi otrok, ki ga je čas pozabil. Tebe nihče ne pozabi. Nikoli.«

Nasmehnila sem se in si z zvezanimi prsti česala resice na čelu, dokler se ni oče nagnil k meni in vzel moje dlani v svoje. »Previdno hodi, Mel. Ko boš prišla na ono stran, pa se le potolaži. Tik za petami ti bom.«

Šele takrat sem videla, kako bled je in kako zelo je shujšal v tej neskončni zimi, in dojela, kolikokrat se je najbrž odpovedal hrani, da bi je ostalo več za nas.

»Oh, oče,« sem zamrmrala. »Ti tudi?«

»Jaz tudi,« je rekel in mi stisnil dlani. S kazalcem se me je dotaknil po licu in mi otrl nenadejano sled solz.

Ko je naslednje jutro zapiskala budilka, se je Fergus sunkovito prebudil in si pomel pekoče oči. Zastokal je in poklopil budilko s številčnico navzdol na nočno omarico. Danes je usodni dan. Zadnja pošiljka.

Nekaj sekund je še počakal, preden je vstal. Preoblekel se je in naredil nekaj običajnih vaj za raztezanje. Sredi hodnika se je nenadoma ustavil in odprl vrata dekliške sobe. Theresa je na trebuhu spala na zgornjem ležišču, roka ji je bingljala čez rob. Cath pa je bila na spodnjem ležišču vsa zamotana v lise dalmatincev Joejevega starega pregrinjala. V spanju je žvečila vogal odeje. Zvok njunega dihanja je bil kot prhutanje drobnih

ptičjih kril. Ko se je premaknil, da bo zaprl vrata, je Cath za trenutek razprla veke. Trenila je s trepalnicami, komaj slišno zatarnala in se obrnila nazaj k steni.

Fergus je iztegnil roko proti sestrama, potem pa skomignil z rameni. Po prstih je odšel na prosto.

Zunaj je bil hladen in siv dan, mrzel veter je bril. Nad hribi se je obešala koprena megla. Na robu trave na ulici si je pretegnil kolenske tetive in se zasukal na petah. Zdaj si pa sigurno že natreniran za na olimpijske igre. Meča je imel res čvrsta, še nikoli ni tekel hitreje. Tekal pa je samo po valovitem terenu, nikoli po progi iz ugaskov na tekališču. Pojma ni imel, kako blizu rezultatom profesionalnih tekačev je, v vsakem primeru pa je v srcu gojil misel, da bi se na faksu včlanil v atletski klub. V tem trenutku je to nepomembno. Vse je nepomembno.

Stekel je iz slepe ulice. Drumleash je bil tih, edini zvok, ki ga je zaslišal z glavne ulice, je bilo raskajoče odpiranje starinskega drsnega okna. Edino pri Finiculu so imeli takšna okna. Mogoče je tudi stric Tally zgodaj vstal. Fergus je pri šoli zavil z glavne ulice in se začel vzpenjati.

V revirju gozdnega gospodarstva je iz gume pobral zadnjo pošiljko. »Da ne bi slučajno pogledal, kaj je notri, Fergus,« mu je zabičal Rafters. Kljub temu ga je velikokrat zamikalo, da bi odprl kuverte in pogledal, kaj je v njih. Toda vedno so bile zalepljene z močnim trakom. Ni se jih dalo zapreti, ne da bi se že na daleč videlo, da je vohljaj. Razen če, je pomislil, bi imel pri sebi še eno podloženo kuverto, lepilni trak in škarje. Kako da se nisem že prej spomnil?

Zdaj je bilo tako ali tako prepozno. Stekel je proti vrhu. Dvignil je pogled proti belim meglicam, ki so se vrtinčile nad njim. Strop, Fergus. Od njega dobesedno kaplja od krvi in krast in zlata. Samo da se je spomnil Corinega glasu, že se je znova znašel z njo v postelji, v kateri sta ležala kot dva vprašaja. Cmokius maximus continuus. Daleč naokrog ni bilo nikogar, ki bi ga lahko slišal, zato je zakričal njeno ime. CO-R-R-R-A. Neverjetno, da mu je konica jezika zdaj zavibrirala ob nebu. R-r-r-r-r. Mogoče ga Cora celo lahko sliši, nekje v Dublinu, kjer spi v svoji postelji. In the middle of a dream, Cora. In the middle of a dream I call your name.

Preskočil je potoček, ne da bi se ustavil in naredil požirek vode. Pot je bila vse bolj težavna. Izklopil je misli in sledil belemu šumu teka. Zavedel se je samo anaerobnega ritma svojega dihanja, udarcev tekaških superg,

vročine. V daljavi se je pojavila obmejna stražarnica. Ustavil se je in se ozrl, da bo opazoval razgled.

»Ti nisi otrok, ki ga je čas pozabil. Tebe nihče ne pozabi. Nikoli.«
Zdaj vidim to deželo, Mel, je pomislil Fergus. S tvojimi očmi jo vidim. Naselbine, živina, polja. Mraz je. Spodaj nekje je jezero. Samo takrat se ga vidi, ko se oblaki razmaknejo. Prelepo je. Tiste vrste lepota, ki ti sčasoma priraste k srcu in za katero včasih potrebuješ vse življenje, da jo doumeš. Izognil se je stražarnici in pretekel še zadnje metre do kamnite ograje. Tokrat pošiljk prvič ni zamenjal. Kuverta, ki ga je čakala, je vzel izza kamna in jo potisnil k tisti, ki se mu je bočila za pasom hlač, in stekel po isti poti nazaj.

Joejeva ura je kazala 6.58. Zelo zgodaj. Zadihano se je ustavil. Vzšlo je sonce, kakršno mu je bilo dobro znano: blede kolot izza oblačne gmote. Pred njim se je razprostirala Severna Irska, spokojno speča v meglici. Za njegovim hrbtom pa zeleni Leitrim. Kazalec na Joejevi uri se je premaknil na 7.05. Nekje v Long Keshu si je živo predstavljal Joeja, kakor je zdaj videti, roka mu binglja čez rob ležišča, tako kot binglja Theresina roka doma čez rob pograda. Le da je Joejeva laketa zdaj laketa stradajočega otroka. Njegovo telo je zvito v klobčič kot zarodek. Celotisto najbolj oddaljeni del Joejevih možganov, v katerem se odvijajo sanje, je utišano. Na tistem tihem, varnem kraju, Fergus, sem zadnjič bdel zate.

Fergus je vstal in se prepričal, ali sta pošiljki na svojem mestu, in se še zadnjič pognal v tek.

Zdaj ni naredil dolgega ovinka, da bi se ognil stražarski hišici, temveč se je nameril naravnost proti njej. Napenjal je ušesa, da bi morda zaslišal pozavno, a je ujel samo morsejeve klice škrjancev.

Mogoče pa tam ne bo nikogar. Če res ne bo nikogar, je to mogoče znamenje. Znamenje, da bi moral kuverti enostavno pobasati in ju spustiti skozi režo na vratih policijske postaje v Roscillinu in si umiti roke.

Mogoče ...

Približal se je stražarski hišici in na pragu zagledal ozko silhueto: pol puške, pol cigarete, pol života. Za trenutek se je mu postava zdela bolj visokorasla od Owainove. Fergus je obstal. Niti za trenutek ni pomislil na možnost, da bi bil lahko na dolžnosti kdo drug razen Owaina.

Postava se je obrnila in se zazrla v njegovo smer. Oči si je zastirala z dlanjo. »Fergus! Sem prav vesel, da si ti. Fino hladen dan za tek, eh?«

Fergusu je srce poskočilo, nato pa se je umirilo. Pogoltnil je slino in stopil korak naprej. »Owain!« Zakorakal je v Owainovo vidno polje in dvignil roke.

Owain je pogled uprl proti nebu. »Živijo, gospod Terrorist,« Zarožljaj je s puško na rami. »Kako kaj napreduje vstaja?«

Fergus je priprl oči. »Resno mislim. Rad bi se predal.«

»Bravo! Kaj naj pa jaz zdaj naredim? Naj te na silo odvedem do Roscillina?«

»Owain, ne hecam se. Dva čudna paketa imam pri sebi.« Izza pasu je počasi privlekel rjavo podloženo kuverto. Owain se ni premaknil. Še naprej je zrl vanj z vprašujočim nasmeškom. Fergus je kuverto položil Owainu pred noge. In nato položil zraven še drugo.

»Izvoli. Zate sta.«

Owainu je cigareta dogorela skoraj do filtra. Frcnil jo je stran. »Kaj je noter?«

»Pojma nimam.«

»Ti se delaš norca iz mene, Fergus. Kot v tisti zgodbi o podgani in psu. Pozneje sem pogruntal. Stara dobra irska zajebancija.«

»Niti slučajno. Res mi je župnik povedal tisto zgodbo.«

»Ha, ha.«

Nepremično sta stala in se gledala. Owain se je zarežal. »No prav. Potem mi pa povej malo več o teh kuvertah.«

Fergus je začutil, kako mu znoj curlja po hrbtu. »Se lahko usedem na tole skalo?«

»Ti kar.«

Fergus se je usedel na skalo, kjer je počival takrat, ko si je junija zvil gleženj. Buljil je v hribovito pobočje, ne da bi ga v resnici videl. »Se spomniš, ko sem ti zadnjič omenjal svojega brata? In sem ti rekel, da je v Rimu?«

»Tistega, ki se mu tako gode? Ja. Kaj je z njim?«

»No, ni v Rimu.«

»A da ne?«

»V Long Keshu je.« Slišati je bilo, kot bi nekje zaloputnila vrata in oznanila, da je konec klepeta in prijetnega druženja.

Owain se je vprašujoče namrščil »Misliš v Mazeu?«

»Ja. Naš Joey je zaprt v Long Keshu in gladovno stavka. Petdeseti dan.«

»Petdeseti dan?« je Owain ponovil kot odmev.

Fergus je prikimal.

Owainu je puška še zmeraj visela na ramenu. Izraz na obrazu se mu je zmračil. »Zelo mi je hudo, Fergus.«

»Ja. Meni tudi.«

»Pa je še ...?«

»Pri zavesti? Približno. Zdaj sicer že vsak dan pričakujemo, da nas bojo obvestili, da je padel v komo.«

Molčala sta. Fergus je dlan z vso močjo potisnil v razpoko v skali.

»Kakšno zvezo ima pa to s tem tukaj?« Owain je s konico puške podrezal v kuverti na tleh. Ena je bila izbočena, druga pa ploska. Nepopisani in zalepljeni s trakom sta nemo zrla v njiju. Travnne bilke, ki so ju obkrožale, so mogle v zrak kot miniaturni stražarji.

»Provi so me kontaktirali. Ne sprašuj me, kdo. Ne morem ti povedati.«

»Provi?«

Fergus je prikimal. »In me nagovorili, če bi lahko prenašal te kuverte čez mejo. In to sem tudi počel. Celo poletje.«

»Se pravi, da potem le nisi treniral za olimpijske igre?«

»Ne, nisem. Čeprav sem redno hodil teč že pred temi pošiljkami. Zato so provi tudi prišli na to idejo in videli v tem svojo šanso.« Fergus je začel viti roke. »Verjemi mi, Owain, da nikoli nisem hotel biti vpleten v to. Ampak so mi obljubili, da bojo, če bom naredil to zanje, poskrbeli, da bo Joey v zaporu dobil ukaz, naj neha gladovno stavkati.«

»Ti si jim pa verjel?«

Fergusu so lica žarela kot ogenj. »Sem, ja. V začetku že.« Z roko si je otrl pot s čela. »Ampak potem se pa ni nič zgodilo. Joe je rekel, da so provi stoprocentno za njim. Tako da sem jim potem nehal verjeti.«

»Ampak pošiljke si pa še naprej prenašal?«

»Ja.«

»Zakaj pa?« Owainu je puška zlezla z rame do upogiba komolca.

Fergus je molčal.

»Povej, zakaj, Fergus? So ti grozili?«

»Ne.«

»So grozili tvojim domačim?«

»Ne.« Pogledal je kvišku.

Owain je strmel vanj s takšnim obrazom, kot bi ga kdo uščipnil.

Fergus je pogoltnil slino. »Tebi. Tebi so grozili.«

»Meni?«

Fergus je prikimal. Par klafter niže.

Owain je zažvižgal skozi zobe. Puško si je oprtal nazaj na rame.

»A me ti mogoče zajebavaš?«

»Prisežem, da te ne. Rekli so mi, da bi bilo to nekaj najlažjega na svetu, da bi zjutraj prišli sem gor in te šicnili v glavo.«

»Mojbog. Saj bi bilo res.« Owain se je ozrl okoli sebe, da bi videl, kje preži nanj v grmovju ostrostrelec. »Zakaj pa ravno mene?«

Fergus je vzdihnil, v želodcu se mu je začelo dvigovati. »Ker sem jim pripovedoval o tebi. To, kako sva se začela pogovarjati. Pa da si iz Walesa. Oni je pa rekel, da bi bilo zate dosti bolje, če bi ostal v rudniku.«

»Kdo oni?«

»Ne morem ti povedati, kdo. Zdaj je na kocki več kot samo moje življenje.«

Owain si je z roko zastrl oči. »Mater vola. Kakšen zajeban kraj.«

»Meni to praviš?«

Spogledala sta se, nato pa s pogledi zavrtala v rjavi kuverti na tleh.

»Owain?«

»Ja?«

»Kakšen je semtex?«

»Semtex? A semtex je notri?«

»Po mojem, da ja. Tip mi je rekel, da imajo v mislih določeno tarčo. Vojaško tarčo. Ni pa povedal, katero.«

Owain je s konico puške podrezal v eno od kuvert. »Hudiča.« Sklonil se je in pobral izbočeno kuverto. »Semtex obstaja v zelo različnih oblikah.

Običajno je sivkaste barve, tak kot plastelin. Pa po mandljih smrdi.«

Kuverto si je približal k nosu. »Jasno, da bi bil neprodušno zavit.« Obračal jo je po rokah in poskušal uganiti njeno težo. »Zelo težko ga je detonirati.

Zato ga je tudi tako lahko transportirati.« S prstom je šel po temno rjavem lepilnem traku. »Se pravi, da si celo poletje letal sem in tja s tem?«

»Dvanajstkrat.«

Owain je zažvižgal. »Lep kup semtixa! Kaj hudiča pa imajo v planu?

Mislijo spustiti v zrak pol Ulstra?«

Fergus je vstal s skale in pogledal proti dolini in skodrani gladini jezera in bledemu lesketu Severne Irske v daljavi. »Kar slabo mi je. Odkar je v soboto zvečer razneslo tisto bombo.«

»Misliš tisto v Londonderryju?«

»Ja.«

»Tisto je pa bilo res svinjsko, ja. Ženske, ki so šle proslavljat v lokal.«

Fergus je strmel v spokojno pokrajino v dolini. »Grozljivo.«

»In kaj bi zdaj rad, da naredim, Fergus?«

»Ustrelj me. Aretiraj me. Vseeno mi je, kaj. Samo da se bom rešil tega.«

»Fergus?«

»Kaj?«

»Ti res misliš, da bi te jaz ustrelil?«

Fergus se je robom majice jezno podrgnil čez oči. »Ne. Najbrž me ne bi.«
Spet se je obrnil k njemu.

»Res ne vem, kaj naj naredim s tabo.« Owain je puško prislonil ob stražarnico. Roke je zakopal v žepe in si grizel ustnico.

»Ampak te pošiljke, Owain! Nekdo jih je moral dobiti. Tiste, ki sem jih prenesel čez mejo. Sem prepričan, da izdelujejo bombo. Zato me moraš ovaditi. Tega ne morem več prenašati. Zmešalo se mi bo od slabe vesti. Raje grem v zapor in odsedim svojo kazen. Res ti rečem, da hočem nehati s tem.«

Owain je kuverti pobral s tal in ju položil na skalo, na kateri je prej sedel Fergus. Oba sta buljila vanju. »Ti bom zdaj povedal, Fergus, kaj bova naredila. Odprla ju bova.« Owain je iz žepa potegnil švicarski nož in izvlekel ozko srebrno rezilo.

»Okej.« Fergus je trznil, ko je rezilo predrlo omot. Obšel ga je isti občutek kot lani za božič, ko je oče odpiral šampanjec. Steklenico je upiral v kredenco s kozarci, Fergus se je takrat zalotil, da si je pokrila ušesa in čakal, da bo počilo. »O bog. Samo previdno.«

Owain je otrpnil. »Menda ne misliš, da je notri mina presenečenja?«

»Pa saj ni bilo mišljeno, da bi prišlo v tvoje roke, a ne?«

»Ne.« Owain je izvlekel rezilo in pogledal skozi zarezo. »Nobenih žic ali pa česa podobnega ne vidim.«

»Uf.«

»Fergus, veš, da ne vem, če te bom ovadil.«

Fergus ga je debelo pogledal. »Kaj?«

»Ti si ujet v eni pasti, jaz pa v drugi.« Medtem ko je govoril, je lepilni trak z nožem prerezal do konca. Iz omota so začeli lesti sivi kosmi, s katerimi je bila podložena kuverta. »Ti pa jaz, midva sva kot podgani, zaprti vsaka v svojo kletko, iz katerih se gledava.«

Owain je zdaj razprl podloženo kuverta. Skupaj sta pokukala vanjo. Fergus ni videl drugega kot nekakšen polivinil. Potem pa je začutil, da ga je

Owain, ki je dihal hitro in plitko, prijel za komolec.

»Kaj je to?« je zašepetal Fergus. »Kaj je notri?«

Owain je roko vtaknil v kuverto. Fergus je zajel sapo. Owain je zagrabil kos polivinila. Ko ga je izvlekel, se je iz njega usulo na ducate ličnih srebrnih zavojčkov s perforiranimi robovi, ki so se v soncu zableščali kot kvadratni kovanci. Nato so se iz kuverte raztresli še podolgovati zeleni tulci z majhnimi pikicami ob robu. Pon-Tor-Sre-Čet-Pet-Sob-Ned je bilo večkrat vtisnjeno v plastiko.

Fergus se je opotekel in oprijel skale. »Kristus Božji!«

»Porkaduš!«

»Kondomi!«

»Pa tabletko, mater jim!« se je zarežal Owain. »Antibejbi. Microgynon.« Fergusa je zvilo, da se je skoraj zadušil. Owain ga je močno lopnil po hrbtu. Davil se je, pljunil, stokal.

»Dobro si me nategnil, mater vola,« se je krohotal Owain. »Zelo dobro si me. Ti prekleti kmetavzar irski. Ti bom že pokazal, mater ti!«

Fergus je tako močno zavreščal, da je skoraj zacvilil. S skale je spolzel na tla. Zavojčki ob njegovih nogah so poleteli na vse strani. »Kondomi!«

Prijel se je za pas. »Kondome prodajamo, po ceni za enega dva. Michael Rafters, ubil te bom. Prekleti prasec. Kondomi!«

Owain ga je igrivo brcnil v ramo. »Nisi vedel?«

»Niti slučajno.«

»Ti si res mislil, da je semtex?«

»Ja.« Fergusa je preplavilo neznansko olajšanje, spravil se je nazaj na noge in se hlipajoč od smeha sesedel na skalo. Po licih so mu neustavljivo lile solze olajšanja. Začutil je Owainovo roko, kako ga objema čez rame. Zvijala sta se in cvilila kot pujsa.

»Dobro so te nategnili, Fergus.«

»Vidim, ja.«

»Kaj pa je v drugi kuverti?«

»Bova takoj pogledala.«

Owain jo je hlastno odprl. Iz nje je padel natipkan seznam, nato pa še zvitek irskih bankovcev. Fergus in Owain sta spet vzkliknila in se režala kot klovn. Tudi sraka v bližini se je drla z njima. Ovce so zablejale, kot bi bile užaljene. Dokler ju ni k pameti spravilo hrumenje tovornjaka v daljavi.

»Pohiti zdaj. Fantje, ki me bojo zamenjali, grejo. Daj vse skupaj nazaj v kuverto in se spelji, Fergus.«

Plazila sta se po tleh in tlačila kontracepcijska sredstva v strgani podloženi kuverti. Fergus si ju je potisnil za hlače. Samo to je upal, da se ne bo kaj raztreslo. Owain ga je udaril po hrbtu.

»Adijo, Ferg.«

»Adijo.« Še enkrat sta se spogledala in zarežala. Fergus se je obrnil in stekel, držal se je za trebuh, kot da bi imel na njem šive. Še enkrat se je obrnil in videl Owaina, kako mu maha s puško. »Prekleti kmetavzar irski,« je zavpil. V tistem je na vrh že pripeljal tovornjak. Fergus se je vrgel za rob ceste, čepe počakal, da je šel mimo, nato pa nadaljeval s tekom. Michael Rafter, si je rekel. To mi boš pa drago plačal. Nalomil te bom. Ko je pritekkel v revir gozdnega gospodarstva, se je ustavil šele pri gumi. Po tleh je raztresel kondome in kontracepcijske tabletko in jih lično razporedil okoli roba gume. Obdržal pa je kuverto s seznamom in bankovci.

Zatem se je po smrekovih iglicah odkradel do vdolbine na tleh. Počepnil je in se zakril z nekaj listi praproti, da se ga ne bi videlo. Čakal je.

Opazoval je ličinke in poslušal gostolenje ščinkavcev. Ti pa jaz. Midva sva kot podgani, ki se gledata vsaka iz svoje kletke. Njegov brat Joe umira. Cora bo kmalu prišla. Njegova prihodnost je ponovno vzpostavljena, toda ne po njegovi zaslugi, temveč po zaslugi navadnega trika. Pa kaj potem. Spet je svoboden in pripravljen na sladko maščevanje. Napenjal je ušesa, kdaj bo zaslišal zvok Raftersovega triumpha. Vonj borovih storžev ga je omamljal. Sence smrek so bile polne skrivnosti.

Po Joejevi uri je minila debela ura, preden je zaslišal nepričakovan zvok: cviljenje zarjavelih zavor kolesa. Rafters s kolesom? In nato pokljanje vejic. Rafters peš? In nazadnje se je Michael Rafters tudi prikazal, tokrat ni bil podoben panterju, ampak psu, ki ovohava sled. Fergus je videl svetleči hrbet njegove usnjene jakne, kako se sklanja, potem pa še roko, ki je segla v gumo.

V tistem se je pognal iz vdolbine, da so veje praproti zletele na vse strani. Zakadil se je Raftersu za hrbet in ga prevrnil čez gumo. Nato je skočil nanj. Rafters se mu je umikal in zvijal. Prevalila sta se. Fergus je začutil, da je s čelom treščil v gumo, Raftersov komolec pa mu je zavrtal v adamovo jabolko. Zakrulil je in se spet spravil na Raftersa. Z laktom ga je sunil v grlo. Med pretepanjem so se srebrni zavojčki kondomov kotalili in poskakovali po gladkih gozdnih tleh. Tabletko v plastičnih oмотih so ropotale. Divja kura je v znak protesta zakokodakala iz podrasti.

»Prasec!«

»Fergus ...«

»Lažnivec svinjski!«

Rafters se je upiral, toda Fergus je bil od trdega poletnega treninga zelo žilav. Dlan je stisnil v trdno pest in jo sunil tik do Raftersovega nosu. Rafters je hotel Fergusa s kolonom brcniti v mednožje, a je ta sunkovito planil kvišku in se z gornjim delom telesa s tako močjo zakadil vanj, da ga je dobesedno prikoval.

»Ti pa te tvoje preklete kuverte,« je rjovel. »Zadavil te bom.«

Raftersovo telo je v znak vdaje postalo mlahavo. »Okej, saj sem zakapiral. Res mi je žal.«

»Žal ti je?«

»Ja, mi je. Kaj pa naj drugega rečem?«

Fergus mu je zažugal s pestjo. »Okej. Žal ti je.« Skočil je na noge. Rafters se je tudi zganil, da bo vstal in nekaj rekel, a mu je Fergus brcnil v obraz zemljo in smrekove iglice. »In kaj potem, če ti je žal?«

Rafters se je prevalil na trebuh in se začel daviti z umazanijo. Fergus ga je motril s prekrižanimi rokami. »Te matra kašelj, eh, ti kup dreka, ti?«

Potem je potegnil na dan drugo kuverto in s prsti krcnil zvite bankovce.

»Kondomi, Michael? Tabletko? Od kdaj pa Ira izdeluje bombe iz kontracepcijskih sredstev?«

»Saj jih ne. Ampak da boš vedel, da sva ti pa jaz najmanj polovici žensk v Inchquinu pomagala, da niso zanosile,« se je zarežal Rafters. »Kar je precej bolje, kot če bi Britance nagnali od tukaj z bombami, če mene vprašaš.«

»Trije smo kralji z zjebane Irske, kondome prodajamo, po ceni za enega dva ... Nikoli si nisem mogel zapomniti, kako gre naprej.«

»Ne vem, če sploh gre naprej.« Rafters si je otepel prah z obleke, se usedel in kot vrtni palček čemel na robu gume. »Bi prižgal eno?«

»Ne. Samo to mi povej, zakaj?«

»Kaj zakaj?«

»Zakaj si me vpletel v to?«

»Bi res rad vedel?«

»Ja. A se ne bi mogel sam voziti čez mejo s kondomi in tabletami in jih prodajati na črno? Zakaj si rabil mene?«

Michael se je zahehetal. »Saj sem to počel. Do pred treh mesecev, ko sem maja naletel na problem.«

»Na kakšnega pa?«

»Na količek.«

»Kakšen količek?«

»Količek v Roscillinu. Na krožišču pred policijsko postajo. Ko sem se peljal domov iz diska.«

Fergus ga je debelo pogledal. »S tvojim TR7?«

Rafters se je spačil od žalosti. »Nasekan.«

»Jezus Kristus. Kakšna tragedija.«

»Ne mi govoriti. Policaji so takoj prišli ven in mi dali za pihati. Tako da sem bil ob dovoljenju. Za tri mesece. Prasci.«

Maj, junij, julij. Fergus se je zarežal.

»Nehaj se smejati, Fergus McCann.«

»Kaj pa triumph? A je totalka?«

»Ne. Po zaslugi najinega prijetnega čezmejnega sodelovanja je že popravljen. Aleluja!«

»Čezmejnega sodelovanja?«

»A veš, da mi moj kontakt v Inchquinu kar naprej govori, da sem zanje glavni frajer? Tam je tretji svet, ti rečem. Dohtar noče pisati receptov za tabletko, kot da smo v srednjem veku. Kondomov pa tudi ne prodajajo, ker se preveč bojijo župnika.«

»Kdo pa je tvoj kontakt v Inchquinu?«

»Šš. Tega ti pa ne morem povedati. Samo to, mogoče, da se noče voziti čez mejo, ker že ima dosje.«

»Kakšen dosje?«

»Saj veš. Kriminalno preteklost. Povezano s provi.«

»Aha.« Fergus je snel elastiko z zvitka bankovcev in jih začel šteti. »Res si grd škrtuh, Michael. Lahko bi mi vsaj kakšne procente dal, da bi imel še jaz kaj od tega. Tukaj je skoraj sto funtov.«

»Imaš prav. Ampak reciva, da je bilo to moje maščevanje in ti zato nisem nič dal.«

»Maščevanje? Za kaj pa?«

»Ker si mi pobruhal čevelj. Se ne spomniš?«

»Nikoli ti nisem pobruhal čevlja.«

»Ja, pa si mi ga. Ko smo hodili po hišah prepevat božične pesmi in si se ti napil jabolčnega mošta.«

»Pa to je bilo že zdavnaj.«

»Imaš prav. Ampak tisto kozlanje je bilo pa nepozabno. Sploh pa, če bi še tebi dal procente, moj triumph še vedno ne bi bil popravljen. Pa na počitnice tudi ne bi mogel.«

»Na kakšne počitnice?« Fergus se je zazrl v Raftersov zagoreli obraz. On, kreten, pa je mislil, da je bil Rafters na paravojaškem urjenju!

»V Marbelli. Super je bilo.«

»Prasec. Medtem ko sem letal po hribih s temi prekletimi kuvertami in se izogibal vojakom, si me ti ves čas vlekel za nos. Da boste ubili tistega vojaka tam gor. Pa da vsega tistega, kar si mi obljubil v zvezi z Joejem, sploh ne omenjam.«

Rafters je trznil. »Zaradi tega mi je res žal. Ampak da boš vedel, res sem z nekom govoril o tem.«

»A da si? S kom pa?«

»Z nekom pač, ki ga poznam. Na zelo visokem položaju je.«

»In kaj je rekel?«

Rafters je stresel z glavo. »Da ni kaj za narediti.«

Fergus je bankovce spet spel z elastiko in vrgel svitek Raftersu.

Ta ga je ujel in se zarežal. »No daj, vzemi dvajset funtov. Ali pa trideset.« Fergus se ni niti premaknil. Rafters mu je bankovce pomolil pod nos.

»Daj no. Nekaj si kupi, da te bo spravilo v dobro voljo.«

Fergus je že skoraj rekel ne, potem pa se je spomnil na najnovejši model tekaških superg, ki si jih je želel. »No prav.« Denar je spravil v žep.

Rafters je začel pobirati raztresene zavojčke. »Samo to ti še rečem, Fergus, da si me presenetil.«

»Zakaj?«

»Ta tvoja vest pa to. Pa da si se začel bratiti s tistim vojakom. Saj si vendar McCann! Čudeži se očitno dogajajo.«

Fergus je skomignil. »Nismo vsi tako zagrizeni kot Joe.«

»Vidim, da ne. Pa še to, Fergus?«

»Kaj?«

»Bi lahko tale moj biznis ostal najina skrivnost?«

Fergus je prhnil ob besedi biznis. »Saj to ni prepovedano, a je?«

Michael je dvoumno zamahnil z roko. »Ni pa tudi dovoljeno, če me razumeš. Razen tega imam pa v planu, da bom razširil dejavnost. Na druge segmente.« Stišal je glas in se zagledal v smreke. »Na ovce.«

»Ovce?«

»Šš! Z ovcami se da noro zaslužiti. Zaradi evropskih subvencij pa to. Ampak glej, da ne boš povedal nikomur pri tebi doma, a je prav? Ali pa komurkoli v Drumleashu, a je prav?«

»Okej. Zakaj pa ne, pravzaprav?« Fergus je pomislil na škatle cigaret, ki jih je videl v sobi strica Tallyja. »Saj vsi nekaj švercajo, a mogoče ne?«

»Ker ne bi imel rad provov za vratom. Pol dobička mi bojo vzeli.«

»Mater. Pa tukaj je res živa norišnica.«

»Meni to praviš? Samo da bom dovolj zaslužil, pa se bom izselil. Za stalno.«

»Kam pa?«

»V Španijo, kam pa drugam? Obožujem sonce.«

Fergus se je sklonil in pobral še zadnje kondome.

»Obdrži jih,« je rekel Rafters. »Nikoli ne veš.«

Fergus je pomislil na Coro in zardel. Skomignil je in kondome spravil v žep skupaj z denarjem.

»Fergus?«

»Kaj?«

»Oprosti mi. Niti slučajno si nisem predstavljal, da se boš tako zasekiral. Enkrat sem ti že skoraj povedal. Na avtobusu takrat, se spomniš? Ampak so me ravno dopoldne poklicali s servisa in mi rekli, da moram prinesiti denar, če hočem, da bojo začeli lakirati avto.« Iztegnil je roko in se dotaknil Fergusa po rami. »Nisem si mislil, da bo gladovna stavka tako

dolgo trajala, Fergus. Mislil sem, da jo bo Joe že končal. Prisežem, da sem tako mislil. Žal mi je.«

Fergus je skomignil. »Meni tudi.«

»A veš, kako jaz vljudno pravim tem krajem?«

»Ne. Kako?«

»Naluknjani Ulster.«

Fergus je prhnil.

»Kako pa, kadar nisem vljuden?«

»Kurčeva štala. Adijo.«

Rafters mu je pomahal in odkorakal. Fergus je gledal za njim, kako se izgublja med trikotnimi obrisi smrek, njegova vitka postava se je zableščala vsakič, ko je sonce pokukalo med vejami. Fergus je počakal še kako minuto in potipal gladke zavojčke v žepu. Treba je misliti tudi na svoje koristi. Potem je tudi on odšel. Na robu revirja gozdnega gospodarstva je zajel sveži jutranji zrak in zdrvel po hribu navzdol in dokončal pesem o kondomih:

Trije smo kralji
z zjebane Irske,
kondome prodajamo,
ultra tanke, rebraste,
užitek XL garantiramo,
z okusom in barvaste,
po ceni za enega dva.

Potem je prišel Brennor. Stal je na pragu, obraz mu je zakrivala senca.

»Kako je kaj moja sestra?«

»Vsak dan večja,« sem mu zabrusila. »Kako je pa kaj moj bratec?«

Brennorjevi gladki črni lasje so bili gostejši kot kdajkoli, njegova koža je bila rožnata. Bil je edini v Inchquinagu, ki je bil videti tako pri močeh.

Komaj dvanajst let je imel, a se je moral skloniti, ko je stopil skozi vrata.

»Je res, kar govorijo?« je rekel.

»Kaj pa?«

»Da prinašaš nesrečo?«

Zadrhtela sem. Pogledala sem svoje zvezane roke. »Ne vem, Brennor. Kaj pa ti misliš?«

»Meni nisi nikoli prinesla nesreče. Izključno srečo.« Negotovo je stal. »Če bi se dalo, bi zamenjal s tabo. Samo tega ne vem, ali bi mi bilo všeč, da bom obešen.«

»Obešen?«

»To bojo naredili s tabo. Obesili te bojo.«

Začutila sem mrzle prste, ki me grabijo za vrat. Zaprla sem oči, toda strah mi je še naprej zrl v obraz. Strah sem si predstavljala kot podlasico z naježeno dlako. Zarenčala je, se obrnila in odšla od mene. »Ne skrbi zame, Brennor. Dobro sem.«

»Mel? Če boš na oni strani srečala starega Shaughna, mu boš nekaj sporočila od mene?«

»Kaj pa?«

Brennor je nagnil glavo proti tramovom ostrešja. Naprezala sem se, da bi videla izraz na njegovem obrazu, a je bilo pretemno. »Nič. Zbogom, Mel.« In je odšel. Tako hitro, kot je prišel.

Zdaj so me prišli obiskat že vsi, ki so me imeli radi. Vsi, razen Rura. Ko so nočne ure začele polzeti proti zori, sem ga čakala. Na livadi ob jezeru so čuvarji naselbine glasno zvonili jutro. Rura pa še vedno ni bilo.

Od nekod se je zaslišalo pridušeno zvonjenje in zbudilo Fergusa. Spomnil se je, da je v sanjah pričakoval, da se bo nekaj zgodilo, zvonjenje pa je pomenilo, da je napočil pravi čas. Planil je pokonci in se zravnano usedel. Jutranja svetloba je mezela skozi zavese. V hiši je bilo vse tiho. Preračunal je, da je torek.

Joe. Enainpetdeseti dan gladovne stavke.

Cora. Danes bo veliki dan.

Joejeva ura je kazala 9.30. Vzglavnik je prižehl k sebi. Hitro, hitreje, najhitreje. Vse tisto, kar se mu je izmikalo v sanjah, kar koli že je bilo, se je hitro bližalo.

»Fergus!« ga je s hodnika pred njegovo sobo poklicala mama. »Si živ ali mrtev?«

Splazil se je iz postelje. »Živ,« je odgovoril. In momljaje dodal: »Komaj.« Odcapljala je na hodnik, kjer je na drugem koncu stala mama in se odpravljala iz hiše. Pod brado je imela zavezano ruto živih barv, z eno nogo je bila že zunaj. Čeprav je bila v obraz shirana, je bil na njem neki novi izraz, nekakšno razburjenje in slutnja odločnosti. »Poklicali so, da je nujno, Fergus.«

Zvonec v njegovih sanjah je bil torej zvonjenje telefona. Nekaj ga je stisnilo okoli vratu. »Joe?«

»Z njim je enako, kot je bilo. Zaporniški kaplan me je poklical.«

»Ah. Že spet ta?«

»Nekaj je predlagal, Fergus.«

»Kaj pa? Nov krog molitev?«

»Šš.« Mamin obraz se je vseeno razlezel v nasmešek. »Mislim, da gre tokrat za precej več kot za molitev.«

»Mami, kaj pa dublinski dami? Saj veš, da danes prideta.«

Mama je odmahnila z roko. »Boš že ti poskrbel zanju. Mene ne bo doma.

Punci so pa Caseyjevi vzeli na morje za en dan. Pozno bojo nazaj.«

»Hvala bogu za majhne milosti.«

Mama se je nasmehnila. To je bil stavek, ki ga je zmeraj izrekla, kadar so se za las uspeli izogniti kaki manjši družinski katastrofi. Pokimala je in zaprla vrata za sabo.

Fergus je pojedel tri skledice koruznih kosmičev. Potem je šel prezračiti sobo za goste in vzel rjuhe iz omare za posteljnino, nato pa z vojaško natančnostjo postlal postelji. S čistilom za steklo je zdrgnil ogledalo. Prašne površine je obrisal z vlažno krpo. Med pospravljanjem si je do konca navil Stiff Little Fingers. »You gotta suss suss suss suss out, suss suspect device¹⁴«, se je drl na ves glas, da bi preglasil ropot sesalnika za prah. Ko je pospravil sobo, je iz omare spet vzel vazo iz belleškega porcelana. Tokrat je na vrtu pred hišo odstrigel vijoličasti daliji in ju premišljeno postavil v vazo. Imenitno sta bili videti v kombinaciji z belo in zeleno barvo finega porcelana. Po kuhinjski omari je stikal za

sladkorjem v prahu. Z roko je brskal med mešanico začimb, mandljevo esenco in drugimi dodatki za peko, le sladkorja v prahu ni bilo nikjer. Zato je v vodo za rože stresel ščepec kristalnega sladkorja.

Zazvonil je telefon. Ko se je nazadnje oglasil in upal, da ga kliče Cora, je bil na drugi strani žice Michael Rafter. Je zdaj Cora? Ali pa je mogoče kaj novega z Joejem? Slušalko si je hlastno približal k ušesu.

»Prosim?«

»Fergus? Padraig tukaj.«

Olajšano je vzdihnil.

»Si še tam?«

»Ja. Hej, Padraig.«

»Fergus, mene pa že malo daje panika. Matura pa to.«

»Ja in?«

»Vsak čas bojo rezultati.«

»O bog, čisto sem pozabil.«

»Kako si lahko pozabil?«

Fergus si je telefonsko žico zvijal okoli prstov. Le kako?

»Fergus?«

»Kaj je?«

»Pozabi, da sem to rekel. Idiotsko od mene.«

»Že v redu.« Ko je zdaj pomislil na vprašanja izbirnega tipa pri fiziki, se mu je zdelo, kot bi ga dali v primež. »Mater.«

»Mater, ja, imaš prav. Jaz sem že čisto moker od potu.«

»Jaz tudi.«

»Nov vic sem si izmislil. Da ne bova preveč švicala.«

»Ojoj. No, povej že.«

»Gresta dva tipa in ukradeta helikopter. Čez deset minut padeta v jezero. Ko reševalci najdejo črno skrinjico, veš, kaj slišijo? <Ugasni ta prekleti ventilator, saj ni tako vroče.>«

Fergus je debelo pogledal v slušalko. Pa ta Padraig res ni prišteven.

»Kakšen blesav vic je pa to?«

»Da ne bova švicala, sem ti rekel.«

»Nehaj že.«

»Sem vedel, da boš navdušen.« Glasen hehet se je razširil po žici.

»Propeler helikopterja? Ventilator? Ne zastopiš?«

Fergusu je postalo kar slabo. »Joj, no, Padraig.« Opotekel se je in se oprijel mizice za telefon. »Pa to je b-b-b-...«

»Kaj? A briljantno?«

»Bedno,« je zavreščal.

Padraig se je tako smejal, kot bi rigal pobesneli osel. »Da ne boš preveč zašvical, Fergus.«

»Ne bom. Ti pa tudi ne.«

»Adijo.«

»Adijo.«

Fergus je odložil slušalko. Kdo rabi sovražnike, če ima tako odštekane prijatelje, si je rekel. Z rokami se je objel okoli života. Hitro, hitreje, najhitreje bo tu Cora, in lahko ji bo povedal ta vic.

Dublinski dami sta prišli dvajset minut pozneje. Izstopili sta iz dobro znanega renaulta, zagoreli od potovanj, manjši, kot ju je imel v spominu, oblačila sta imeli pomečkana. Poletni meseci so ju odpeljali v eno smer, Fergusov spomin pa v drugo. Bolj kot kdaj koli doslej sta bili videti kot sestri, pri čemer je bila Cora zdaj višja od Felicity. V njegovi fantaziji je bila Cora zmeraj oblečena v opletajočo obleko, Felicity pa v safari komplet. Danes pa je bilo ravno obratno. Felicity je imela na sebi poletno obleko z nevpadljivim vzorcem, Cora pa je bila v safari hlačah in oprijeti črni majici s kratkimi rokavi. Konice njenih las niso bile prav nič posvetljene od južnega sonca, temveč so se zdele celo temnejše. Izraz na obrazu so ji zakrivala ogromna sončna očala. Zdelo se je, da upira pogled v strop njihove pritlične hiše, kot bi bila ta ostanek kakega starodavnega cesarstva. Felicity je bila rahlo namrgodena. Senca prepira se je vlekla med njima.

»Dober dan,« je zaklical Fergus pri vhodnih vratih.

»Živijo, Fergus,« se je nasmehnila Felicity. »Joj, kako so ti lasje zrasli!«

»Ja, res.« Fergus se dotaknil konic in se zarežal. »Lepo vreme sta nam prinesli.«

Dal jima je ključe in ju pospremil v sobo za goste. Cora se je vrgla na posteljo in si sončna očala premaknila na teme.

»No, Fergus,« je rekla Felicity, »pa sva tu, da bomo zapečatili Melino usodo.«

»Mislila sem, da je ona že srečala svojo usodo,« je rekla Cora.

»No, pa njeno drugo usodo. Odločiti se bomo morali, kaj bo zdaj z njo.«

Felicity je pogladila pregrinjalo na svoji postelji. »Kako pa kaj tvoja mama? Cora je rekla, da ima veliko dela z obiskovanjem sorodnikov.«

Fergus je prikimal. »Rekla mi je, naj vama rečem, da se počutita kot doma.«

»Pa drugače? Kako se imate vsi skupaj?«

»V redu. Hvala za kartico.« Pogledal je Coro. Trepnila je z očmi.

»Ni za kaj,« je rekla Felicity. »Pridi, Cora. Takoj morava naprej v Roscillin. Profesor Taylor nama je organiziral sestanek. Bi se nama pridružil, Fergus?«

Fergus je pomislil na telefon, ki bo mogoče vsak čas zazvonil z novicami o Joeju. »Kako dolgo pa bo trajalo?«

»Par ur. Ne več.«

»Potem pa lahko. Že grem.«

Cora se je brez besed usedla na zadnji sedež renaulta. Stisnila se je v kot in se naslanjala na vrata. Delovala je tako odsotno, kot da je na drugem planetu. Felicity je med vožnjo klepetala. Fergusu so misli begale sem in tja.

»Kakšno je pa tvoje mnenje, Fergus?«

»Kako prosim? V zvezi s čim pa?«

»Se ti zdi, da bi jo bilo treba pokopati?«

»Koga?«

»Mel. Koga pa?«

Fergus se je počutil kot idiot. »Mogoče.«

»Meni se zdi že sama misel na to, da bi jo razstavili, ogabna.« To je bil zdaj Corin glas in skoraj prva stvar, ki jo je izrekla, odkar sta prišli.

Felicity je dvignila roke z volana. »Profesor Taylor bi jo rad stlačil v muzejsko vitrino, da bi si jo ljudje lahko ogledovali. Jaz pa mislim, da ne bi smela biti na očeh javnosti. Hraniti bi jo morali v depoju. Čez nekaj let bomo imeli na voljo nove raziskovalne metode, o katerih se nam danes niti ne sanja. Pokopati bi jo bilo pa res škoda. Kaj praviš?«

Pokopati bi jo bilo pa res škoda. Fergus je pomislil na razkrajajoče celice, ki se spreminjajo v druge oblike življenja. Pomislil je na grob pod velikim rdečim borom. »Kaj pa vem,« je dodal.

Nihče ni nič več rekel. Med vožnjo okoli jezera so bili obsijani s soncem. Voda je bila čista in vabljiva.

»Pa se kdo sploh kdaj kopa tukaj?« je vprašala Cora.

»A v jezeru?«

»Ja. Saj je čisto toplo.«

Fergus se je obrnil in nasmehnil. »Voda je ledena,« je rekel, »pa če je zunaj še tako toplo. Zelo je globoka. Pošasti pa tudi mrgoli v njej.«

»Ha, ha. Pozneje bom šla plavat.«

»Boš zmrznila,« je rekla Felicity. »Res ne bi rada, da bi spet staknila nahod.«

»Pa kakšen nahod! Sploh pa ...«

»Joe pa jaz sva včasih veliko hodila plavat v jezero,« je hitro rekel Fergus, da bi preprečil nov izbruh prepira. »Ampak midva sva bila itak norca, oba.«

»Joe?« je vprašala Cora.

»Moj brat.«

»Nisem vedela, da imaš brata.«

»Imam, ja.« Ampak kako dolgo še? Fergus se je zazrl skozi okno in se skremžil. Bela izstrelka sta strmoglavila z neba in pristala na gladini. Laboda sta se spet vrnila.

»Kje pa je?«

Fergus je že skoraj bleknil, da v Rimu, a se je zadnji trenutek ugriznil v jezik. »V Londonu.« Obrnil se je in pogledal Coro. »Glava naju je začela boleti od te vode,« je rekel. »Kot ledeni kocki sva bila. Konici nosu sta naju boleli pa v sencih tudi.«

»Brrr! Mogoče bom vseeno raje plavala v Sredozemskem morju.«

Ozračje v avtu ni bilo več tako naelektreno. Zdelo se je, da je zavel svež veter. Pripeljali so se v Roscillin.

»V največjem hotelu v mestu se dobimo,« je rekla Felicity. »Ga mogoče poznaš?«

»Roscillin Arms?« Glavno zbirališče protestantov! In to najbolj zadržih. Če si bil katolik, bi raje crknil, kot pa prestopil njegov prag. »Na glavni ulici je. Ne da se ga zgrešiti.«

»S profesorjem Taylorjem sva pripravila predavanje z diapozitivi, ki bo v konferenčni dvorani. Danes in jutri popoldne bova osvetlila vse vidike najdbe in razložila najine teorije. Dva vladna predstavnika bosta tudi prišla, eden iz Dublina, drugi pa iz Belfasta. Kar pomeni, da se bomo zagotovo pričkali tudi o tem, kam bo Mel prepeljana, ko bomo končali z raziskavami. Na Sever ali na Jug.«

»Ali pa pod zemljo,« je dodala Cora.

Avto so pustili na hotelskem parkirišču za stavbo. Od tam je bil vhod na lep vrt, ki ga Fergus še nikoli ni videl od znotraj. Skrbno pokošena trata je

bila zasajena z mladimi lesnikami. Na koncu vrta je bil potoček, prek katerega sta se pela ozka lesena mostička.

»Mami?« je rekla Cora. »Lahko pridem čez pet minut za vama? Rada bi si malo ogledala vrt.«

»Prav. Saj imamo dovolj časa. Kaj pa ti, Fergus?«

Fergus se je bedasto zarežal. »Lahko ga razkažem Cori.«

Felicity ga je začudeno pogledala. Vrt je bil miniaturnen. Nato se je nasmehnila. »Prav. Se kmalu vidimo.« Odkorakala je. Pod roko je stiskala črno aktovko z zlatimi zaponkami.

»Vsakega drugega, ki bi hotel not s takšno aktovko ...« je rekel Fergus.

»Bi ...?«

»Slekli in pregledali.«

Cora ga je debelo pogledala. »Ti me zafrkavaš.«

»Ne, te ne. Ta hotel je ... unionistično gnezdo.«

»Unionistično?« Obrvi je privzdignila do resic na čelu.

Cora je u v besedi unionistično povlekla še bolj kot r, kadar je izgovorila njegovo ime. Felicityjina živahna postava je že izginila za vogalom.

»Mojbog, Cora.«

Roke je imela prekrižane v pasu, njene oči pa so ga podžigale. Hotel jo je objeti, a se mu je izmaknila in izvila. Nato jo je le ujel. Kmalu je je imel polna usta in roke in pljuča in prsni koš. Čvrsti vozil v njegovem trebuhu je eksplodiral. Cora, kakršno je poznal, se je vrnila, smejala se je in se mu rogala. Dvignil jo je v zrak. Lopnila ga je po hrbtu in se ga otresla. Nato je pobegnila na enega od mostičkov. Stekel je za njo, jo ujel za rob majice in jo prižl k sebi. »Cora.«

»Fergus. Samo enega.«

»Ampak enega velikega?«

»Okej.«

Ko je bilo enega velikega konec, si je Fergus z roko hladil obraz. »Živijo, cmokius maximus.«

»Živijo, continuus. A greva zdaj noter?«

»Okej.« Ko sta prišla do vhoda, jo je Fergus prijel za komolec. »Cora,« je zašepetal in pomigal z obrvmi.

»Kaj je?«

»A poznaš tisti vic, ko gresta dva tipa in ukradeta helikopter?«

14 Prečkirat moraš, prečkirat, prečkirat moraš sumljivo sredstvo.

Skozi odprto okno se je slišalo šumenje ventilatorja v hotelski kuhinji. Profesor Taylor je zagnil zavese in zatemnil sobo. Posedli so v dve polkrožni vrsti in gledali projekcijo diapozitivov. Posnetki barja, podolžni prerezi terena, pogledi na jarek, nato pa fotografije Melinega telesa takoj po Fergusovem odkritju in pozneje, ko so jo prepeljali v klavnico. Sledili so posnetki od blizu: obročasta zapestnica, brazde na konicah prstov, zareza na Melinem hrbtu, čepica z vrvicami, bližnji posnetek vzorca njene spodnje srajce. Prečne niti blaga so bile zelo tanke. Očitno je bilo ročno stkano.

»Že sama zapestnica,« je rekla Felicity, »bi predstavljala pomembno najdbo. Ozka je in izredno lepo izdelana v slogu, ki je po mnenju strokovnjaka zelo podoben slogu neke druge najdbe v Franciji. Oziroma v Galiji, kot so jo takrat imenovali.«

Zaslišal se je globok skupinski vdih. »Se pravi, da zapestnica ni irska?« je rekel moški iz Dublina. Zvenel je užaljeno.

Felicity je nagnila glavo. »Mogoče keltska, bolj kot irska.«

»Kelti so nadrejeni pojem,« se je vmešal profesor Taylor. »V resnici se namreč vijuge, spirale in križi, ki se nam zdijo simptomatični za Kelte, pojavljajo v vzorcih vsepovsod po svetu.«

Simptomatični? Profesor se je zdaj izražal visoko akademsko. Videz sodelovanja in kolegialnosti je izginil. V sobi se je kar kresalo od arheološkega rivalstva. Felicity in profesor iz Belfasta, ki sta bila sicer prijatelja, sta poskušala prekositi drug drugega, da bi nazadnje samo eden od njiju zmagoslavno obveljal za najvišjo avtoriteto o Mel.

»Obročasta zapestnica je starejša od Mel,« je rekla Felicity. »Mogoče je dragocen kos nakita, ki je potoval iz roda v rod, od matere do hčere? Kdo bi vedel? Morda jo je mati dala Mel, preden so jo usmrtili.«

»Hočete reči, preden so jo žrtvovali?« je ugovarjal profesor Taylor.

»Predstava o tem, da ji jo je dala mama, ni nič drugega kot še ena romantična spekulacija.«

»Od kod pa je prišla po vašem mnenju?«

»Nobenih domnev ne želim postaviti. Bi pa rekel, da je bila zapestnica dragoceni predmet, ki je pripadal plemenu oziroma klanu kot celoti. Ko so jo nataknilo na zapestje žrtve, je bilo to dejanje del obreda žrtvovanja.«

»Če je res šlo za žrtvovanje,« je pripomnila Felicity.

»Kaj pa vsebina njenega želodca? Pa kraj, kjer je bila najdena? Vse se ujema z vzorcem, značilnim za železno dobo.«

»Že mogoče. Vseeno pa mislim, da nikoli ne bomo vedeli zagotovo. Lahko da vemo, kako je Mel umrla. Nikoli pa ne bomo vedeli, zakaj.«

Na naslednjem diapozitivu je bil ljubezenski voz, ki ga je imela Mel v rokah. »Težko se je upreti temu, da tega ne bi razumeli kot darilo osebe, ki jo je Mel ljubila,« je rekla Felicity. »Zame osebno je to morebiti celo najbolj osupljivi del najdbe. Z gotovostjo lahko rečemo, da gre za primer posebne senzibilnosti, ki se je ohranila stoletja dolgo. Ljubezenski vozli, kakršni so ta, so bili priljubljeni vse do viktorijanskega obdobja. Lahko da bodo še kdaj moderni.«

Vsi so osuplo molčali. Nato se je na platnu prikazal Melin obraz. Fergus je bil znova zaprepaden nad mirom, ki ga je izžarevala.

»Poglejte, kakšna lepotica,« je rekel profesor Taylor, kot bi opisoval svojega najljubšega ponija.

Felicity je z ravnilom pokazala na pramen las, ki ji je ušel izpod čepice.

»Ne moremo z gotovostjo reči, kakšno barvo las je imela. Kemične lastnosti barja so jih obarvale rdeče. Na podlagi analize pa vseeno menimo, da je bila plavolasa.«

»Bledolična, modrooka, plavolasa,« je zamaknjeno rekel profesor Taylor.

»Ena od mojih kolegic, ki ima umetniško žilico, je narisala Melin portret. Takšna je bila videti, ko je bila živa.«

Klik. Naslednji diapozitiv. Zavladala je taka tišina, da bi slišali šivanko pasti. Fergus se je nagnil naprej in se krčevito oprijel roba stola. Na platnu se je prikazala z ogljem narisana podoba veselega mladega dekleta, ki mu je čepica malce zdrknila z glave. Sledovi njene pritlikavosti so bili komaj opazni v zaobljenosti izraza na njenem obrazu, in pa v tem, da je njena glava zaradi oblikovanosti rok in ramen delovala nekoliko prevelika. Umetnica je neverjetno dobro ujela glavne obrazne poteze mrtvega dekleta.

»Mojbog, « je zašepetal Fergus. »Pa to je ona. Mel.«

Corina roka je našla pot do njegove in mu jo stisnila. Nagnila se je k njemu in zašepetala: »Ti je všeč?«

»Ja.«

»Jaz sem jo narisala.« Njene besede so bile dovolj glasne, da so jih zaslišali vsi v dvorani, v kateri je vladala napeta tišina.

Felicity se je zasmejala. »Mogoče bi morala omeniti, da je prej omenjena umetnica Cora O'Brian. Moja hči.«

Vsi v sobi so navdušeno zaploskali.

Profesor Taylor se je odkašljal. »Če preidemo k bistvu,« je rekel, »so različni postopki datiranja z radiokarbonsko metodo pokazali, da je bila Mel umorjena leta 80. Zgodnje rimsko obdobje, torej, vsaj kar zadeva Britanijo.«

»Ne pa Irske,« je rekla Felicity. »Tacit poroča, da je njegov tast Agrikola dejal, da bi bilo Hibernijo zlahka mogoče osvojiti, a kaj, ko je umanjala kolektivna volja Rima. Irske, s katero je rimsko cesarstvo sicer na veliko trgovalo že od najzgodnejših časov, niso nikoli kolonizirali. Tako da mejno področje med današnjima grofijama Leitrim in Fermanagh skoraj ni občutilo velikih sprememb, ki so se začele dogajati v Britaniji.«

»Kako natančno pa je vaše datiranje?« je nekdo vprašal.

»Seveda zmeraj obstaja dovoljeno odstopanje,« je odgovoril profesor Taylor. »Toda opravili smo dve ločeni testiranja. Naredili smo dendrokronološko analizo lesenega štora, ki smo ga našli v bližini dekleta, in za katerega menimo, da je bil morda del vislic, na katere so obesili dekle. Neverjetno je, da so izidi obeh testiranj pokazali isto leto. Datiranje v železno dobo, zanka in pokop v barju, vse to kaže na vzorec človeškega žrtvovanja, ki je bilo razširjeno v tistem času.«

»Ampak zakaj?« se je oglasil vladni predstavnik iz Belfasta. »Je šlo za kakšno primitivno religiozno zadevo?«

Vse je bilo tiho.

»Mislim, da ne,« je rekla Felicity. »Po mojem je bila religija samo fasada. Kot je pogosto tudi danes.« Nastala je napeta tišina. Profesor Taylor je diapozitive v šaržerju hitro preskočil vse do zadnjega, na katerem je bila še ena risba z ogljem. Cora je upodobila vas iz železne dobe. Okrogle kočice, ognji, psi, živali v ogradi, ljudje, ki se premikajo po naselbini v preprostih oblačilih in kožah. Profesor Taylor je zaničljivo prhnil, kot da gre za holivudsko različico, ki je zelo daleč od resnice tistega časa.

»V zgodbi o Mel je najbrž dosti več, kot bomo kdaj koli zares vedeli,« je nadaljevala Felicity. »Sama bi si upala domnevati, da je bil ta zločin znotraj klana storjen v času hude lakote in pomanjkanja. Mel je bila njihov grešni kozel, ker je bila pritlikavka.«

Molčeči moški s Severne Irske se je odkašljal. »Zanimivo. Pa imate kakšne dokaze za to?«

Felicity je prikimala. »Kar nekaj. Pregledala sem številne antične vire in se prepričala, da mnogi viri poročajo o izredno ostri zimi leta 80 oziroma tam nekje – o razvlečeni zimi, kot jo je imenoval eden od piscev, ‹z meglo in rdečim dežjem› skoraj povsod po Evropi. Tudi Melin želodec je pokazal, da je dobila zelo boren zadnji obrok. Poleg tega imamo še druge dokaze o podhranjenosti. Trdno sem prepričana, da je njena smrt povezana s hudo lakoto v tistem času.«

V Fergusovi glavi sta se utrnili iskrici. »Jasno!« je vzkliknil od zadaj. Ljudje so se šepetaje začeli obračati.

»Oh, pozabila sem vam predstaviti Fergusa McCanna,« je rekla Felicity. »Fanta, ki je odkril Mel in ustavil bager, da ni zarezal v jarek in je uničil Fergusu ogromno dolgujemo.«

Vsi v sobi so znova navdušeno zaploskali.

»Kaj si hotel reči, Fergus?« ga je vprašala Felicity.

Fergusu so ušesa kar žarela. Vseeno mu je uspelo spraviti iz sebe ključno besedo.

»Pompeji.«

Profesor Taylor je kliknil na naslednji diapozitiv, ki pa je bil prazen.

Pravokotnik živo rumene svetlobe je razsvetlil belo platno.

»Pompeji?« je zbegano rekla Felicity.

»Leto 79, eno leto pred Mel. Vam res ni jasno?«

Nastala je tišina. Nekaj se je zasvitalo na Felicityjinem obrazu.

»Hočeš reči ...?«

»Znano je, da izbruhi vulkanov povzročajo izredno ostre zime.« Fergusu se je glas kar lomil od vneme. »Visok delež žvepla v ozračju zastre sonce. Če so močni vetrovi zanesli vulkanski pepel proti severu, je povsem možno, da je povzročil ostro zimo, ki ste jo malo prej omenjali. Zimo, v kateri umrla Mel.«

Felicity je zažvižgala skozi zobe. »Hočeš reči, da je bila Mel posredno še ena žrtev Vezuva?«

»Prazne marnje! Še ena spekulacija!« je vzrojil profesor Taylor. V sobi je eksplodiralo od glasnih vzklikov, žlobudranja, drsanja stolov po tleh.

Corin komolec je dregnil v Fergusovega, da so se mu vse dlake na roki postavile pokonci. »Vidiš, kaj si povzročil?« se je zarežala. »Zdaj se bojo pa do konca skregali.«

Na vseh koncih sobe so se kresala nova in nova mnenja. Vladna predstavnika, profesor Taylor in skupine studentov, ki so pomagale pri

raziskavah, so bili čisto iz sebe. Nekdo je prižgal luč, drugi je odstrl zavese. Cora ga je pocukala za roko. Pomislil je na mostiček nad potočkom, kjer sta se poljubila, potem pa na dolgo in ostro zimo, ki se je končala z Melino smrtjo, in na pepel, ki ga je bil izbljuval oddaljeni vulkan in povzročil opustošenje – neposredno in posredno. »Sestanek bomo nadaljevali jutri,« je zavpil profesor Taylor, da bi preglasil naraščajoči hrup. Ljudje so začeli vstajati. Felicity je uredila svoje zapiske in jih spravila nazaj v aktovko. Njen pogled se je srečal s Fergusovim na nasprotnem koncu sobe. Ustnice so ji trznile. Pomežiknila mu je. Potem pa je neslišno izgovorila tri besede: »Uspelo nam je.«
»Greva,« mu je šepnila Cora. »Preden bojo vsi navalili.«

Ravno toliko časa sta imela pri lesnikah na vrtu, da sta se lahko na hitro poljubila, potem pa ga je Cora odrinila. »Da naju ne bo mama videla.«

»Kot da je to važno?«

»Kaj pa vem. Mogoče je. Ali pa tudi ne.«

Potem se je res prikazala Felicity. Žarela je od veselja. Fergus je povabila na večerjo arheologov. On pa je v glavi zagledal telefon na hodniku, ki bo vsak trenutek zazvonil z novicami o Joeju, doma pa ne bo nikogar, ki bi se oglasil. Nenadoma je bil popolnoma izčrpan.

»Par stvari moram še opraviti,« se je zlagal. »Z avtobusom bom šel nazaj v Drumleash.«

»Si prepričan?«

»Popolnoma.«

Corin obraz je bil brezizrazen, kot da bi se ne bila pravkar poljubila na vrtu za hotelom. »Se pozneje vidiva,« je rekla. Spogledala sta se. Nekaj neizrečenega se je zabliskalo v njenem pogledu. Fergus ni znal dešifrirati, kaj mu sporoča.

Domov grede se mu na avtobusu cesta še nikoli ni zdela bolj ovinkasta, sopotniki pa hrupnejši. Tri punce so se drle pesmi Abbe z obupno slabim švedskim naglasom. Gruča fantov se je prerivala na prehodu med sedeži. Fergusu se je zdelo, da se celoten planet guga levo desno in ziblje gor in dol, ne da bi se komu količkaj sanjalo, kje bodo končali ali da bi jih kaj skrbelo. V glavi so se mu prikazovali diapozitivi. Meline slike so si sledile ena za drugo – njene rane in njena oblačila, ostanki njenega pozabljenega življenja. Klik. Brazde na konicah njenih prstov. Klik Njen ljubezenski voz. Klik. Njen nasmejani in tako zelo živi obraz. Klik. Joe, ki plava v jezeru in vrešči od mraza. Klik. Joe v zaporniški postelji, shujšana roka mu binglja čez rob. In nazadnje, velik slepeč nič, prazen pravokotnik svetlobe.

Joe, je pomislil. Ne odhajaj.

Toda v tistem strašnem trenutku je že začutil, da mu Joe neopazno uhaja onkraj dosega prošenj in argumentov, molitev in duhovnikov. Nič več ga ne more privedi nazaj. Avtobus je ostro zavil. Potniki so se oprijeli za drogove. Smeh, vzkliki. Nekomu je iz nakupovalne vrečke padla grenivka in se zakotalila med sedeži. Gora se je sesipala v zemljo, ped za pedjo. Samo še vprašanje časa je to, je pomislil Fergus. Za vse. In povsod.

Gladina jezera je zadrhtela, kot bi se zbala, da bo dokončno izginila. Fergus je v duhu videl Joejevo shujšano roko, kako se dviguje iz vode. Kot roka, ki je izvlekla Ekskalibur, ko je umrl kralj Artur. Lesketajoča roka je držala za ročaj meča in še zadnjič pomahala v slovo. Kovina in meso sta se pogreznila v globino in nikoli več ju niso videli na tem svetu.

»O, Joe,« je zašepetal. »Joe.«

Iz zapora so jih poklicali ob sedmih zvečer. Bilo je po večerji, mizo so ravnokar pospravili. Oče je bral časopis v svojem naslanjaču in z nogo tolkel po linoleju. Mama je brisala zadnji kozarec. Položila ga je na odcejevalnik.

»Ti se oglasi, Fergus,« je šepnila.

Fergus je stekel na hodnik in dvignil slušalko. Stisnil je zobe. Srce se mu je skrčilo kot srce prestrašene živali.

»Prosim?« je spravil iz sebe.

»Lahko govorim z gospodom McCannom?«

»Tukaj Fergus McCann.«

»Zaporniški zdravnik pri telefonu.«

Fergus se je spačil in si začel ovijati telefonsko žico med prsti.

»Zaradi Joeja kličem.«

»Je še živ?«

»Je. Prišlo pa je do določene spremembe.«

Do spremembe stališč? Spremembe načrtov? Do kakšne spremembe?

»V komo je padel.«

»V komo?«

Mamini prsti so se mu zasadili v rame kot kremplji. »Bom jaz, Fergus. Daj sem.«

»Samo trenutek,« je Fergus rekel klicatelju. Telefonsko žico je razpletel izmed prstov in potisnil slušalko mami v roke. »Živ je,« je zašepetal.

»Kaj je novega z mojim sinom?« je vprašala s hrapavim glasom.

Fergus jo je gledal, ko je molče poslušala. Namrščila je čelo, usta so se ji razpotegnila v nepredirno obrambno črto.

»Ga lahko obiščem?«

Komaj slišno brenčanje v slušalki jo je očitno zadovoljilo. »Še danes bom prišla.«

Brenčanje v slušalki, ki je sledilo, je bilo očitno prerekanje.

»Seveda razumem, ja.« Spogledala se je s Fergusom in slušalko odmaknila od ušesa. »Pravi, da je to šele začetek, Fergus. Začetek konca.«

Slušalko si je položila nazaj k ušesu. »Vseeno bom prišla.«

Odložila je in se pokrižala. »Fergus. Ti pa jaz in ati. Končno je prišlo do tega. Zdaj se pa moramo pogovoriti.«

»Pogovoriti?«

»O Joeju.«

»Kaj pa je še mogoče dodati, mami? Nismo že vsega povedali?«

»Ne, nismo.«

Šla je nazaj v kuhinjo. »Malachy,« je rekla.

Oče je potrto dvignil pogled od časopisa. »Konec je, ne?«

Mama je stresla z glavo. »Ne, ni. V komi je.«

»V komi?«

»Zdravnik je rekel, da je to začetek konca. Ne bo se več prebudil.«

Oče je časopis lično prepognil na četrtine. Položil ga je na mizo in pogladil. »Se pravi, da je konec?«

»Nikoli ni konec, dokler ni res konec, Malachy.«

Oče je čelo zakopal v dlani in stresel z glavo. »Bi se morali odpeljati do zapora? Nam bojo dovolili, da ga vidimo? Bo sploh vedel, da smo prišli?«

Mama se je usedla k očetu. »Fergus,« je rekla, »še malo čaja nam naredi.«

Fergus je vklopil grelnik za vodo in iz omare vzela čajnik. Vanj je stresel tri zvrhane žlice čaja in ga počasi prelil z vrelo vodo.

»En predlog imam,« je rekla mama, ko je bil čaj na mizi.

Oče je pogledal gor in razširil prazne dlani.

»Danes nas je sklical k sebi zaporniški kaplan,« je rekla. »Potem ko se je pogovoril z vsemi posebej. Z upravo zapora. Z zdravniki. Celo s Sinn Feinom.«

»In?«

»Želijo si, da bi bilo stavke konec. Vsi.«

»Sinn Fein si to želi? Tega pa ne verjamem,« je rekel oče.

»Človek je vendar duhovnik. Zakaj bi lagal?«

»Ravno farji so najhujši lažnivci od vseh.«

Fergus je natočil tri skodelice močnega črnega čaja. Dolil je mleka ter sebi in očetu primešal dve žlici sladkorja. Mama je pila čaj brez sladkorja.

»Fergus, daj še meni eno žlico,« je rekel.

»Mislil sem, da ti ne ...«

»Ni važno.«

Oče je naredil požirek in posmrkal. »Kaj je to važno, kaj bi drugi radi in česa nočejo? Naš Joe je na pragu smrti. V komi je, iz katere ni poti nazaj. Konec je.«

Mama je vzela svojo skodelico in jo še enkrat pomešala. Ponesla jo je k ustom in naredila požirek. Njeno gibanje je bilo zelo preudarno, kot da je čaj kak čarobni napoj. »Mi smo Joejeva družina. Mi lahko rečemo, da ni

konec. Zato nas je kaplan danes tudi poklical k sebi. Da bi nam povedal, da imamo to pravico.«

»Kaj misliš s tem?« je vprašal Fergus.

»Samo besedo moramo reči, pa bo Joey rešen.«

»Rešen?«

»Na infuzijo ga bojo dali. In ga hranili po cevki.«

Za bežen trenutek je Fergus pomislil na Lazarja, ki je z obrazom, pokritim s prtom, ves v povojih vstal iz groba. Ob tej misli ga je spreletel srh. Oče je skodelico čaja porinil od sebe.

»Pat, to je bedarija.«

»Ne, pa ni.«

»Joe ti ne bo hvaležen.«

»Najbrž ne. Ampak jaz sem njegova mama.«

»To je seveda res. Ampak Joejevo življenje je pa njegovo.« Oče je tako počasi izgovarjal te besede, kot bi hotel nekaj dopovedati petletnemu otroku. »Njegovo, zato si ga lahko tudi vzame.«

Mamin obraz je upadel.

»Pat, poslušaj me. Ne moremo se igrati boga.«

Mama je skodelico odložila postrani, da se je nekaj tekočine polilo po krožničku.

»Saj se ne igramo boga. Pa tudi to mi je vseeno, če Joe po tem, ko se bo zbudil, nikoli več ne bo spregovoril besedice z nami. Ampak bo vsaj živ. Živ bo in vse življenje bo še pred njim. Jaz bom s tem lahko mirno živila.«

»Če ti pravim, Pat, da je Joejevo življenje njegova last. Ne tvoja.«

»Če bi se predoziral ali če bi bil na vrhu stolpnice in bi hotel skočiti z nje, bi ga rešili, a ne?«

Oče je skomignil z rameni. »Saj si sama lepo povedala – oziroma ti je pred nekaj tedni povedal tisti tvoj kaplan – to, kar dela Joe, ni samomor.«

Prestrašeno delovanje misli v mamini glavi se je zdaj pokazalo tudi na njenem obrazu. Fergus je vedel, da jo je oče s tem stisnil v kot.

»Ati. Mami ...?«

»V čem je pa razlika, če je to samomor ali kaj drugega?«

»Velikanska razlika je to.«

Sledilo je nekaj strašnega. Mama je vstala, da bo udarila očeta po obrazu.

Oče ni niti trenil ali se premaknil. V zadnji sekundi ji je prestregel roko in jo zadržal v svoji. Fergus je otrpnil, zbal se je, da ji bo vrnil udarec.

Ampak ji ga ni. Pač pa si je mamino roko približal k obrazu in z njo potlačil hlipanje. Nato jo je pobožal po prstih in ji poljubil notranjo stran dlani.

»Pat, draga moja, pusti, da se zgodi, kar se mora. Pusti, da se zgodi.«
Mama je roko potegnila k sebi. Zagrabila je kuhinjsko cunjo in vanjo zakopala ihteči obraz.

»Ne morem. Za Joeyja gre. Kako naj pustim, da se bo to zgodilo?«
Potem pa je rekla: »Fergus? Nimaš ti tudi nobenega dobrega argumenta za očeta? Ga res nimaš?«

Čakala sta, da se bo mama izjokala. Končno sta zaslišala, da se ji je dihanje umirilo. Kuhinjsko cunjo je obesila na ročaj pečice na štedilniku.

»Pat, usedi se,« jo je prepričeval oče.

Mama se je usedla. Obraz je imela opustošen.

»Mami?« je zašepetal Fergus.

»Kaj je?«

»Če bi Joeja začeli umetno hraniti, bi mu lahko rešili življenje?«

Mama je prekrižala roke. »Zdravnik pravi, da ja. Rekel je pa še nekaj drugega.«

»Kaj?«

»Dlje ko ga bomo pustili v komi, večja verjetnost je, da bo imel ... posledice.«

»Posledice? Kakšne posledice pa?«

»Ne vem. Oni tudi ne vejo.«

»Telesne? Duševne?«

Mama je obraz zakopala v dlani. »Lahko da bo vse v redu z njim,« je zašepetala. »Če bo bog tako hotel.«

Oče je udaril po mizi. »Pa to je katastrofa,« je rekel. »S tem bi se vtaknili v vse, kar je Joe kdaj storil, v vse, kar je storil za svojo domovino, v vse, kar je hotel doseči s svojo neverjetno in pogumno žrtvijo. Ti bi pa zdaj rada posredovala, da bo nazadnje mogoče vegetiral kot rastlina?«

Mama je privzdignila pogled, v obraz je bila čisto bela. »Takšno je pač tveganje. Ampak če bi dali zeleno luč in to ta trenutek, bi bilo tveganje bistveno manjše. Prosim te, Malachy. Samo telefon moramo zavrteti. Samo to moramo reči, da se strinjamo.«

In bo Joe rešen, ne pa tudi ozdravljen?

»Ne,« je rekel oče. Beseda je prišla iz njegovih ust tiho in nežno, obenem pa tako neizpodbitno, kot je neizpodbiten poveljnikov ukaz njegovim

možem.

»Jaz pa pravim ja, Malachy. Mar moja beseda ne šteje toliko kot tvoja?«
Oče se je ugriznil v ustnico in se obrnil stran. »Če bi bil Joe zdaj tukaj,
dobro veš, kaj bi rekel, a ne?«

Temu ni bilo mogoče oporekati. Mama pa je v znak nestrinjanja vseeno
dvignila roke.

»To je zdaj dva proti ena.«

Fergus je vrtel usedlino čajnih lističev po skodelici. »Dva proti dva,« je
rekel.

»Kaj?«

»Jaz sem na mamini strani. Oprosti, oči.«

Oče je debelo pogledal. »Ne morem verjeti, da to slišim.« V obraz je
postal vijoličast. »Ti si še mulc.«

»Ne, pa nisem. Osemnajst let sem star. Tudi volil sem že, a mogoče
nisem?«

»Ja, si. In to za Sandsa. Zdaj se pa poglej. Odpadnik.«

»Ati, od kar vem zase, bi rad postal zdravnik. Zato zdaj nimam druge
izbire, kot da glasujem za življenje. Prosim. Moj glas tudi šteje.«

Očetov obraz je bil neomajen. Fergus je odložil skodelico. Meč je padel iz
Joejevega prijema in njegova roka v vodi se je pogreznila samo do
zapestja, na katerem ni bilo ure.

»Theresa in Cath, ati,« ga je rotil. »Onidve si tudi želita, da bi se Joe vrnil
živ. Naj stane, kar hoče.«

»Premajhni sta, da bi lahko razumeli. Ne vpletaj še njiju.«

»Kaj pa stric Tally, oče? Kaj bi pa on rekel?«

»Pusti zdaj strica Tallyja,« je osorno rekla mama. »Stric Tally ni najožji
družinski član.«

Oče je udaril po mizi. »Seveda je najožji družinski član. In seveda bi se
strinjal z mano. Dobro vesta, da bi se.«

Fergus je ostrmel. »Nisem čisto prepričan, oče.«

Oče je odmahnil z roko. »Strinjal bi se z mano ali pa sploh ne bi nič
rekel.«

Nič ne bi rekel? Seveda ne. Takšen je bil stric Tally. Nikoli se ni pustil
vplesti. Toda zdaj bi to, da ničesar ne storiš, pomenilo, da boš pustil Joeja
umreti. Fergus se je s členki podrgnil po zrklih.

»Sploh pa,« je rekel oče, »ni to stvar, o kateri bi lahko glasovali.«

»Ne, ni,« je rekla mama. »To je stvar, o kateri bi ti rad sam odločil, Malachy. Postavil pravila.« Vstala je in odrinila mizo. »Ta hiša tukaj ... to ni nikakršna republika. Prekleta diktatura je.« Pograbila je skodelice in jih vrgla v korito. Pipa za vročo vodo je zašumela, čajne žličke so zaropotale. »Tega ti ne bom nikoli odpustila, Malachy. Dokler bom živa. Tako mi bog pomagaj.«

Mama se je kmalu zatem odpeljala obiskat Joeja. Oče je šel spat brez besed. Fergus je pospravil čajne skodelice. Theresa in Cath sta se tudi že vrnila. Izlet na obalo ju je utrudil. Pripravil jima je vročo čokolado in brez ugovarjanja sta šli spat.

V hiši je vse potihnilo. Kuhinjski stol si je odnesel na vrt, ga postavil na sredo trate in zrl v poltemo. Fergus, mu je mama nenehno šepetala v glavi, se res ne moreš spomniti še kakega argumenta? Zapihalo je. Težki cvetovi so se zazibali na pecljih. Začutil je vonj Drumleasha in njegov počasni, enakomerni utrip. Pogledal je kvišku proti obrisu gore in si predstavljal koč, ki jih je narisala Cora, in življenje, ki je nekoč vrvelo v njih. Obšel ga je občutek hkratnega delovanja vseh časov, ki se stekajo v enega. Smo leta 1981 ali 80? Ali lahko oboje obstaja sočasno? Bi lahko njegov zadnji poljub s Coro ob lesnikah trajal večno, in sicer v vesolju, v katerem je vsak trenutek večno ohranjen?

Ko je odzvonilo jutro, Fergus, so se vrata odprla. Zdaj je prišel Rur.

»Mel,« je rekel. »O, Mel.«

Fergus je imel pred očmi Melin potret, ki ga je narisala Cora. Na njem je tako živa in živahna, čepica ji je napol zlezla z glave. Nato se je njen nasmejani obraz spojil z Joejevim, kakršen je bil takrat, ko sta skakala v jezero. »Pridi v vodo, Fergus.« »Nočem.« »Jajca ti bojo zamrznila, Fergus, boš videl. Kot da bi te še enkrat krstili.«

»Fergus?«

Neznani glas je prišel do njega od kuhinjskih vrat. Cora? Ne, r že ni pravi. Ozrl se je. V svetlobi, ki je prihajala iz kuhinje, je oklevajoče stala Felicity.

»Se ti lahko pridružim?«

Pomahal ji je, kot bi hotel reči kar izvolite.

Stopila je iz hiše in prišla do njega, nato pa privzdignila pogled proti temnemu pobočju gore in drobnim pikicam zvezd nad njim. »Kako lep večer.«

»Ja.«

»Pa tako topel.«

»Ja.«

»Fergus?«

Roko mu je položila na ramo. »Kaj je?«

»Vse vem.«

Dvignil je pogled proti njej. »Veste?« O Joeju? Kako bi pa lahko vedela? Prikimala je. »O tem, kaj čutiš. Do Core.«

»Aja, do Core.« Malce se je premaknil naprej, sklenil roke in pogled uprl v tla. »A je tako očitno?«

Felicity se je nasmehnila. »Cora mi je povedala. Danes zvečer.«

Fergus se je presedel. »Kje pa je zdaj? Je vse v redu z njo?«

»V posteljo je šla. Ne počuti se najbolje. Nič hujšega. Samo utrujena je.«

Fergus je prikimal. »Utrujena.«

»Ne vem, kako naj ti to povem, Fergus. Jutri se bova takoj po sestanku odpeljali v Dublin. Cora pa potem takoj v petek leti v Ameriko.«

»V Ameriko?«

»V Michigan. Kjer živi njen oče.«

Fergus se je spomnil, kaj mu je Cora povedala o njem. Zdaj živi v Michiganu v ZDA. Z novo žensko. In z otroki. Kar naj, pa kaj. Že leta in leta ga nisem videla.

»Kako dolgo pa bo tam?«

»Ne vem. Dokler bo hotela.« Felicity je stopila k dalji in dvignila njeno povešeno glavico. Sklonila se je in jo poduhala.

»Ne dišijo kaj preveč,« je rekel Fergus.

»Ne. To pa res ne.« Felicity je izpustila cvet, da je spet zabingljal. »Cora se že leta in leta otepa s tem, kar se je zgodilo med njenim očetom in mano. Takrat ko je odšel, se dolgo sploh ni hotela pogovarjati o njem. In postala je zelo muhasta.«

»Muhasta?«

»V zvezi s šolo. S prehranjevanjem. Z vsem. Prav podivjala je, postala je jezna. Včasih se je znesla nad mano, večinoma pa nad sabo.« Felicityjin obraz je bil zdaj bled in utrujen. »Od enega zdravnika do drugega sem jo vlačila, da so jo pregledovali, Fergus. Zdravniki in psihologi.«

Fergus je v temi zrl v Felicityjin obraz. »A res? Nisem vedel.«

»Ni se je več dalo obvladati. Hitro je menjavala fante, cele noči je bila zunaj, hujšala je.«

Fergus si je zaril prste v kolena. »A tako?«

»Zdaj je že precej bolje z njo. Zelo možno, da tudi po tvoji zaslugi, Fergus. Precej se je umirila, odkar prihajava sem.«

»A res?« Rob majice za tek si je začel ovijati okoli prstov.

»Ja. Zelo si ji všeč. Toliko jo pa že poznam.«

»Zakaj mora pa potem stran?«

Felicity je vzdihnila. »Zato, ker je tako jezna na Kevina. Na svojega očeta. S Kevinom sva jo uspela pregovoriti, da si bo vzela leto dni pavze. Študirati je tako ali tako že nehala. In zdaj bo šla torej v Michigan obiskat očeta. Mogoče ji bo pa kaj pomagalo.«

»Pa si to tudi sama želi?«

Felicity ni odgovorila. Namesto tega se je po turško usedla na trato zraven Fergusu in začela puliti travo.

»Ne želi si, ne?«

»Ampak ravno to rabi. Verjemi mi. Njena mama sem. Samo to si želim, kar je najbolje zanjo. Potovanje ji bo koristilo. Kevin in jaz nisva bila drug za drugega. Nikakor pa ni Kevin živi hudič, kakršnega prikazuje Cora.«

»Kaj pa jaz? Sem jaz pravi zanjo?«

»Lahko da si. Kdo ve? Nikakor pa nisi edini fant, ki se je zaljubil vanjo. In nobenega fanta ni imela prav dolgo. Saj sem ti rekla, da je zelo muhasta.« Felicity je skomignila. »Meni bi bilo dosti ljubše, če bi imela tako dobrega fanta, kot si ti, in se držala česa bolj realnega. Ampak ne, Cora uživa v spremembah.«

Cmokus continuus. Mogoče je tudi sam od vsega začetka dvomil, ali je tisto, kar čuti Cora do njega, kar je že bilo, isto kot tisto, kar sam čuti do nje. Zagledal je njene oči, ki so se mu venomer rogale in smejale, kot da je vse, kar se je kdaj zgodilo, vesela vožnja na panoramskem kolesu v zabaviščnem parku.

»Takšno je pač življenje,« je rekla Felicity. »Naše poti se križajo in ločijo.« Brado je naslonila na kolena. »Če govorim o sebi, sem imela pred Kevinom samo enega fanta. Zelo sva si bila všeč. Ampak je bil premlad in preveč sramežljiv. Nič se ni zgodilo. Še vedno pa se včasih vprašam, kako bi se obrnilo moje življenje, če bi bila takrat vzela stvari v svoje roke.« Fergus je gledal Felicity, kako je z roko pregnala nevidne podobe tistega, kar bi se bilo lahko zgodilo. Obsedela sta v temi drug poleg drugega in molčala. Čas je začel teči nazaj. Vrata, ki jih je Rur odprl, so se znova zaprla. Mel je bila v svoji temni koči. Čakala je. V Long Keshu je mama sedela ob Joejevi bolniški postelji. Čakala je. Cora se je obrnila v spanju in sunila odejo s sebe.

»Fergus?«

»Kaj?«

»Ko bo minilo nekaj časa, in če boš ugotovil, da Core nikakor ne moreš pozabiti, se spomni samo ene stvari. Mi obljubiš? Nečesa, kar mi je pred

davnimi leti rekel moj oče in nisem nikoli pozabila.«

»Kaj pa?«

»Rekel je, da bolj trpimo zaradi grehov opustitve kot zaradi grehov storitve.« Felicity se je skobacala na noge.

»Kaj pa to pomeni?«

»Nekaj takega, po mojem, da velikokrat naredimo več škode s tem, česar nismo storili, kot s tem, kar smo.«

Fergus je spet začutil njeno roko na svoji rami. »Fergus, tisto, kar si danes rekel o Pompejih? Tisto pa je bilo nekaj neverjetnega.«

Odšla je v hišo in ga pustila samega. Luč v sobi za goste je kmalu ugasnila. Vrt se je še bolj pogreznil v temo. Dolga koprena oblakov se je začela premikati proti vzhodu in zakrila luno. Na spodnjem delu neba je poblisknil planet, svetel in čvrst kot dragulj.

Vrata so se odprla, Fergus. Res so se. In Rur je stopil noter in rekel: »Mel, malo hrane sem ti prinesel.«

Fergus je vstal s stola sredi vrta in šel nazaj v hišo, v kateri je bilo vse tiho. Odcapljal je po hodniku do spalnice staršev. Potihoma je potrkal in zaklical: »Ati!«

»Kaj je?« se je oče zaskrbljeno oglasil.

Fergus je stopil v sobo in zaprl vrata za sabo. »Ati, se lahko malo pogovoriva?«

»Kaj bi rad?« Oče je prižgal lučko na nočni omarici. Oči je imel čisto rdeče. Očitno je jokal.

»Ati, to je splošno znano dejstvo.« Usedel se je na mamino stran postelje.

»Kaj pa?«

»Da naredimo več škode z grehi opustitve kot z grehi storitve.« Fergus je močno zamižal, da bi zadržal solze. Prijel je za rob nočne omarice in dvignil telefon, ki je bil napeljan tudi v spalnico. Iz slušalke je zabrnal ton za izbiranje. Na drugem koncu žice je čakal strah.

»Ti boga, sine. Kaj za en cirkus je pa zdaj to?« Vseeno pa ga je močno objel.

»Lahko da je to greh, če bomo posredovali v zvezi z Joejem, ati. Ampak dosti hujši greh bo, če ne bomo.« Pogoltnil je slino, srce mu je divje razbijalo. »Če ne bomo ničesar naredili, ne bo nobenega odpuščanja. Nikoli. Prihodnost bo šla po zlu. Vse bo šlo po zlu. Vem, ati. Verjemi mi.« Ničesar mu ni bilo več treba dodati. Mami te bo zapustila. Theresa in Cath ne bosta srečno odraščali. Z mano bo šlo vse navzdol. Edini, ki bo imel to srečo, da ne bo ničesar vedel, bo Joe, čigar truplo se bo razkrajalo pod zemljo. Britanci si bodo še zmeraj lastili Severno Irsko. Nove in nove bombe bo razneslo. Leta in leta bridkosti. Žalovanja in ihtenja. Solzna dolina.

»Ljubi bog, a človek pa danes res nikjer več nima miru?« je besnel oče. In iztrgal Fergusu slušalko iz rok. »Odpusti mi, bog. Kaj pa preostane človeku s tako družino, kot jo imam jaz?« Zavrtel je zaporedje števil, ki mu jih je na debelo napisala mama v blok pri telefonu. »Halo?« se je zadril oče, ko se je na drugi strani žice nekdo oglasil. »Ste vi zdravnik, ki zdravi mojega sina? Mojega sina, Joeja McCanna?«

Samo reci besedo, Fergus. Samo eno odrešilno besedo.

Rur je stal v koči pred mano. V rokah je imel skledo ovsene kaše, od katere se je kadilo.

»Pojej to, Mel.«

Skledo mi je položil na zvezane roke. Začutila sem, kako mi toplota prodira v kožo, živce in krvni obtok. Zaprla sem oči, da bi zajezila solze olajšanja, ker je končno le prišel. Hlad smrti se je začel umikati pred toploto močnika.

»Hvala, Rur,« sem rekla. Žlico mi je nosil v usta, jaz sem samo požirala.

»Mel?« je rekel ob zadnji žlici.

»Kaj je?«

»Si ti ubila mojega očeta?«

Zazijala sem od osuplosti. »Ne. Seveda ne,« sem zašepetala. »Mislila sem ...«

Žlica kaše je nepremično obvisela v zraku. Rur se je zastrmel vame.

»Mislila si, da sem jaz ubil svojega očeta?«

Prikimala sem nad kadečo se kašo. »Ga nisi?«

Rur se je zaprepadeno zazrl v daljavo. »Vse to delaš zaradi mene, je tako?«

»Tebe tukaj potrebujejo, Rur. Mene pa ne.« Odklonila sem zadnjo žlico.

»Konec je.«

»Vse to je narobe, Mel, popolnoma narobe.« Žlico je postavil nazaj v skledo. »Jaz ga nisem ubil, Mel. Tistega večera sem ga pustil ob jezeru, kjer je pijan obležal. Pozneje pa sem se vrnil. Nekdo mu je s kamnom razbil glavo. In zagledal sem odtise korakov, Mel. Odtise korakov v pesku. Majhne odtise. Takšne, kot so tvoji. In takrat sem očetovo truplo porinil v jezero in upal, da bojo vsi mislili, da je bila nesreča.«

V tistem se mi je zasvitalo. »Brennor,« sem zavzdihnila. Če boš na oni strani srečala starega Shaughna, Mel, mu reci, naj me ne prekolne, mene, svojega morilca.«

»Brennor?« je rekel Rur. »Torej bi moral on plačati za to, ne ti.«

Vstal je in se namenil poklicat stražarje. Skleda se je skotalila na tla.

Zvezane roke sem položila na kolena, da bi ga ustavila.

»Ne, Rur. Lepo te prosim. Pusti, naj bo tako, kot je.«

»Ne morem. Kako naj dopustim, da boš umrla, Mel?«

»Če bo umrl Brennor, bo tudi moja mama umrla. In ljudje, ki me sovražijo, ne bojo prav nič potolaženi. Moja ura je prišla, Rur.«

Rur je znova pokleknil in odkimaval. Izza pasu je potegnil nož in mi prerezal vrv okoli zapestij. »Glej, Mel. Zdaj si svobodna. Zamotil bom stražarje, da boš lahko pobegnila od tod, daleč stran od tega silnega sovraštva.«

Podrgnila sem si zapestja in potisnila mamino zapestnico višje na lakete. Nasmehnila sem se in odkimala. »Ne, Rur. Če bom pobegnila, bo moral nekdo drug plačati ceno.«

Rur je obstal, nato pa zaječal. »Kaj lahko narediva, Mel?« je zašepetal in pokleknil k meni na prestol iz slame.

»Samo tega jim ne dopusti, da bi me živo obesili. Ne morem si predstavljati, da bi se mi vrv zadrnila okoli vratu.«

Rur se me je dotaknil po vratu, oči so se mu razširile od usmiljenja. »Oh, Mel.«

»Najprej me moraš zabosti, Rur, s svojim nožem. Takoj ko bo vzšlo sonce, v hrbet, hitro in globoko.«

Potem me je Rur dvignil s prestola iz slame in me prižehl k srcu. Dotaknila sem se njegovega močnega, čvrstega vratu in ga pobožala po robu lasišča. To je najboljše, kar ti lahko prinese življenje, sem pomislila. Najboljše, kar ti lahko prinese življenje. In najslabše.

»Rur,« sem rekla in ga povlekla za pramen tankih rjavih las. »Dovoli mi, da bom odnesla v grob del tebe.«

Spustil me je nazaj na prestol in si odrezal koder las in iz njega naredil vozec. Položil mi ga je v osvobodeno roko, in moji prsti so se v trenutku sklenili okoli njega.

Vhodna vrata so zaloputnila. Fergus je slišal Felicity in Coro, kako se pogovarjata v sosednji sobi. Ves zmeden je planil iz postelje. Svet se je zamajal. Prijeti se je moral za posteljni stebriček. Joe je na infuziji. Mama je pri njem. Oče je šel v službo. Cora bo odletela v Michigan.

Bliskovito si je slekel pižamo in si oblekel kavbojke. Majica s pumo, ki jo je nosil za tek, je imela pod pazduhami luknje. Že ves teden ni bila oprana. Brnil jo je pod posteljo in našel v predalu belo majico s kratkimi rokavi z obledelo sliko Cheja Guevare. Nataknil si jo je in šel v kuhinjo.

V hladilniku je našel slanino, klobase in jajca. Kako že mama to naredi? Speče najprej klobase ali slanino? Vse življenje za zajtrk je cvrtje, pa ni bil nikoli dovolj pozoren. Sestavine je postavil v vrsto na desko za rezanje. Theresa se je v spalni srajci prikazala na vratih. »Prebosti jih moraš.«

»Kaj?«

»Klobase, cepec.«

»Aja.« Vzel je vilice in jih zabodel v klobase. Potem je pogledal kvišku.

»Najprej daš peči klobase,« je rekla Theresa in zazehala. »Potem slanino. Na koncu pa še jajca.«

»Pogrni mizo za naši gostji, a boš, prosim?«

Klobase so zasikale in zacvrčale v ponvi. Felicity je pomolila glavo skozi kuhinjska vrata. »Lahko kaj pomagam?«

»Vse je pod kontrolo.«

»Krasno. Ti kar pokliči, če me boš kaj rabil.«

Felicity je izginila. Klobasa je spustila tak zvok, kot bi se ji kolcnilo. Zdaj je dodal v ponev slanino. V trenutku je dobila temno rožnato barvo. Koža ji je zakrknila. Theresa je končala s pogrinjanjem mize in prišla nazaj v kuhinjo. »Obrniti jih moraš, tepček. S tem.« Iz predala je vzela lopatico za pečenje.

»Saj vem. Nehaj mi ukazovati.« Potresel je ponev. Zdaj je v kuhinjo prišla še Cath in ga gledala z večjim zanimanjem kot najzanimivejšo oddajo na televiziji.

»Konec me bo od lakote,« je rekla.

»Koruzne kosmiče si vzemi.«

»Saj jih skoraj ni več.«

Spomnil se je, da je včeraj pojedel tri skledice. »Potem pa kos kruha.«

Obrnil je slanino. »Nekaj važnega vama moram povedati.«

»Kaj pa?« je vprašala Theresa.

»Nekaj v zvezi z Joejem. Na bolje mu gre.«

Cath se je zarežala. »Sem ti rekla, Theresa.« Sestri je pokazala jezik.

»Theresa je rekla, da bo umrl prej kot v enem tednu. Jaz sem pa rekla, da ne bo. Devetdnevnic sem opravila, kot mi je rekla mama, in je delovalo.«

Fergus se je zasmeljal in obrnil klobase. Maščoba je zacvrčala.

»Kako to misliš, da mu gre na bolje?« je vprašala Theresa. »Saj se hoče izstradati do smrti, a ne?«

»Zdravniki so ga zdaj začeli hraniti, Theresa. Po cevki.«

»Misliš tako, kot so hranili sufražetke?«

Fergus jo je debelo pogledal prek ponve. »Sufražetke?«

»Ja. Gospa Tracey nam je v šoli pripovedovala, kako so se tiste fine angleške dame z verigami priklenile za kovinske ograje in zahtevale volilno pravico za ženske. Potem so jih pa zaprli. V ječi so začele

gladovno stavkati. Hudobni pazniki so jih na silo hranili, da ne bi umrle, pa če so si to še tako želele. Da ne bi postale svete mučenice. A tako je zdaj z Joejem?»

»Približno. Le da Joe spi, medtem ko ga hranijo. Sploh ne ve, da ga.« Theresa je priprla oči, kot da mora malce razmisliti. »To je pa v redu, a ni? Če sploh ne ve, to pomeni, da ni odnehal.«

»Ja. Cath, mi daš, prosim, jajca?»

Najprej je ob rob ponve ubil eno, nato pa še drugo, kakor je bil že najmanj tisočkrat videl narediti mamo. Jajci sta se potopili v vročo maščobo in zacvrčali. Očitno je moral posredovati zavetnik kuhanja, da se rumenjaka po nekakšnem čudežu nista razlila. »Zdaj pa adijo,« je rekel sestrama.

»Naši gostji moram nahraniti.«

Cvrtje je naložil na krožnika iz maminega najboljšega servisa, ki so ga uporabljali samo na božični dan. Odnesele ju je v jedilnico, kjer sta ga dublinski dami že čakali.

»Človek z mnogimi talenti,« je rekla Felicity.

Cora je poduhala krožnik. »Ni slabo, Fergus,« ga je pohvalila in vzela v roke vilice. Fergus je izgovorila tako kot vedno, s podaljšanim r-jem, ki se je zakotalil proti njemu po vsej dolžini sobe. V obraz je bila bleda in zaspana, lase je imela razkuštrane, oči pa motne. Z jedilnim priborom je pikirala proti krožniku. Zazehala je. »Celega ponija bi lahko pojedla, tako sem sestradana.«

Fergus se jima je usedel nasproti. »Grem lahko danes spet z vama?»

»Seveda,« je rekla Felicity. »Če te ne moti, da boš moral spet sam nazaj domov?»

»Ne, me ne.«

Ko so se še zadnjikrat vsi skupaj peljali v zelenem renaultu, je Cora spet sedela na zadnjem sedežu in ves čas glasno komentirala, kar so videli. Labodi, čolni, položen vrh gore, ki je bil končno enkrat viden. Felicity je molčala. Ko so se pripeljali pred Roscillin Arms, je ugasnila motor.

»Živčna sem,« je rekla.

Fergus je ostrmel. »Živčni? Vi?»

Felicity je skomignila z rameni. »Marsikaj je zdaj odvisno od tega. To zdaj je neke vrste finale sprinta na arheoloških olimpijskih igrah.«

»Boste videli, da bo vse v redu.« Obrnil se je in pokimal Cori. »Vidve sta zmagali že takrat, ko ste jim pokazali Corino risbo Mel.«

Kljub temu pa so se v konferenčni dvorani mnenja o usodi barjanskega otroka kresala več kot dve uri, dokler se ni tehtnica le začela nagibati proti jugu. Profesor Taylor je razširil nosnice in trzal z njimi. Felicity je molče sedela kot na preži. Dublinčanka s posebno nalogo. Fergus je roko prepletel s Corino, gledal skozi spokojno odprto okno, misli so mu blodile po svoje. Nekaj časa je bil z mamu pri Joeju in buljil v črte na bolnišničnem monitorju. Nato je bil spet v letu 80 in si predstavljal Meline zadnje ure. Najboljše, kar lahko prinese življenje. In najslabše. Nato ga je Cora dregnila, in misel na skorajšnje slovo ga je zbodla, kot bi mu kdo ukazal, naj si olupki kožo.

»Grega še zadnjič na sprehod v park,« mu je šepnila.

Odšla sta iz hotela in odkorakala po glavni ulici. Šla sta mimo trgovine z rabljenimi televizorji, kjer je bila v izlozbi na vseh dvanajstih ekranih Margaret Thatcher, ki je nekje imela govor. Zavila sta v stransko ulico. Grafite z napisi BRITANCI RAUS in vic o kuharski knjigi Bobbyja Sandsa so očistili. Beli zid je prazen čakal na naslednjo pločevinko spreja. V parku je godba na pihala v glasbenem paviljonu imela opoldanski koncert z živahnimi skladbami. Ženske z globokimi in športnimi vozički so postavale v senci pod uvelimi platanami. Mladina je poležavala na travi. Glasbeniki so zaigrali quick-step, ob katerem si nisi mogel kaj, da ne bi z nogo udarjal v ritmu. Glasnost se je stopnjevala vse do zmagoslavne finala, ki mu je sledil vljudnostni aplavz. Nato je godba zaigrala taisto svečano melodijo, ki jo je Owain izvedel s pozavno in ki je Fergus spominjala na reklamo za kruh. S pogledom je oplazil orkester, ker se je spomnil, da mu je Owain rekel, da bo danes igral z njimi. Toda Owainovega bledega in zbranega obraza ni bilo nikjer. Uniforme Ulstrskega obrambnega polka so se svetile v soncu. Činele so zazvene,le, trobente so se zableščale, le pozavne ni bilo nikjer. Skladbo so zaključili drugače kot Owain.

»Taki so kot glinasti golobi,« je zamrmral Cori.

»Kakšni golobi? Koga misliš?«

»Glasbeniki. Vsi tile so pripadniki Ulstrskega obrambnega polka.

Definitivno Irina tarča.«

»Meni vse te vaše vojske niso čisto nič jasne,« je rekla Cora.

»Te čisto razumem.« Nenadoma je v duhu zagledal eksplozijo, v kateri je glasbeni paviljon zletel v zrak. Roko je prepletel s Corino in jo hitro usmeril proti kavarni, kjer sta nekoč že sedela. Kupila sta si pijačo in šla

sedet h grmu poznih hortenzij na oddaljenem koncu parka, kjer ni bilo nikogar. Trava je bila sveže pokošena. Usedla sta se na tla.

»Felicity mi je rekla, da greš kmalu v Michigan,« je rekel Fergus.

Cora je prikimala. »Ja. Prisilila sta me.« Do konca je popila oranžado in se ulegla v travo. »Ne bi se zdaj pogovarjala o tem.«

»Okej. Kaj bi se pa potem pogovarjala?«

Cora se je namrščila in pomislila. »Se spomniš vlaka hihitanja?«

»Česa?«

»Saj veš, no? Tisto, ko se vsak uleže z glavo nekomu na trebuh. In se potem naredi cela kolona ljudi v travi. Nekdo se zahihita in smeh se razširi v vse smeri.«

»Ja, se spomnim. To je za majhne otroke. Sploh pa se tega ne da igrati v dvoje.«

»Kdo to pravi?« Cora se je pobožala po trebuhu. »Začni.«

Glavo ji je položil na trebuh. Veter je celo do njiju prinesel posamične takte Radetzkyjeve koračnice. »Pa-ra-ram, pa-ra-ram, pa-ra ram pam pam,« je zagrulil. Medtem ko je brundal, se je Corin trebuh spremenil v nemirni ocean. Njegova glava pa v majavi čoln. Fergus se je zahihital.

»Fušaš,« se je zarežala Cora. Začutil je njene prste na svojih dolgih laseh.

»A veš, komu si podoben s to frizuro?«

»Pa menda ne komu iz Planeta opic?«

»Ne. Georgieju Bestu¹⁵.«

Prevalil se je in jo poljubil. Povsod sta imela koščke trave, na obleki, v laseh, med ustnicami.

»Ej! Zdaj sem pa jaz na vrsti,« je rekla.

»Na vrsti za kaj?«

»Da se ti uležem na trebuh.«

Prepustil se ji je, da mu je glavo položila na trebuh, nato pa med cvetovi hortenzij gledal kumuluse nad seboj, kako se kopičijo. »Si vedela, da se da oblake prisiliti, da spustijo dež?« je zamrmral.

»Kaj?«

»Z letalom, ki izpušča srebrov nitrat, jih prečkajo. In se ulije dež, kot bi rekel keks.«

»Prvič slišim.«

»Temu se reče posipanje oblakov.«

»Ne zveni mi ravno v redu, da se tako igramo z naravo.«

Fergus je s prsti, kot dež, pobobnal po njenem lasišču.

»A to naj bi bilo zdaj smešno, Fergus?«

»Ne.« Fergus je pomislil na letalo, ki bo odpeljalo Coro daleč stran od njega. Zagledal je neskončni Atlantski ocean, nebo, ki se boči nad njim, sled reaktivca, nevihtne sisteme, ki se zbirajo in razblinjajo. Potem je zagledal nabuhle cvetove hortenzij, ki so že pričenjali rjaveti. Coro je uščipnil za vrh uhljev. »No prav. A veš, kako pri nas rečemo klimi, ki slabo dela?«

Cora je zavila z očmi, a se je vseeno zahihitala. »Pojma nimam. Kako?« Fergusu se je trebuh kar zatresel od režanja. »Jebentilator.« Od zgoraj se mu je po obrazu vsul šop trave, Cora pa ga je z glavo butala v rebra kot koza. »Auva! Joj, Cora. Kaj bom jaz brez tebe?«

Cora se je usedla in si odkrkala travo s telesa. Potem je vstala in začela raztreseno puliti uvele cvetne liste s hortenzije. Tudi on je vstal, zaradi njenega molka je njegova notranjost začela dreveneti.

Ravno ko je hotel reči Pozabi, da sem to rekel, je Cora rekla: »Pisal, recimo?«

Odkorakala je po parku in stopila na ulico. Med hojo si je ravnala kavbojke. Fergus ji je smeje sledil, ne da bi se zmenil za divji finale orkestra, za veseli pa-ra-ram trobent in za prve dežne kaplje. Bleščeči modri triumph Michaela Raftersa je švignil po glavni ulici, a ga Fergus sploh ni opazil. Niti ni bil pozoren na televizijske ekrane v izložbi, na katerih je zdaj migotala slika razstreljenega vojaškega vozila. Fergus je videl le na tisoče letalskih pisem, kako frčijo med zahodom in vzhodom in puščajo na nebu sled srebrovega nitrata.

Ko sta prišla nazaj na hotelsko parkirišče, ju je že čakala Felicity s trdo rjavo mapo v roki.

»Zmagali smo,« je rekla. »Mel gre v Dublin!« Mapo je dala Cori. Cora je na hitro pokukala vanjo in jo s svojim porogljivim nasmeškom dala Fergusu. »To je zate.«

»Zame? Kaj pa je notri?«

»Odpri pa boš videl.«

Odprl je mapo in zagledal Corino originalno risbo žive in živahne Mel, narisane z ogljem.

»Zame?« je zašepetal in se s konicami prstov nevidno dotaknil njenih gostih kodrov. »Čisto zares zame?«

15 Sloviti severnoirski nogometaš, ki je med letoma 1963 in 1974 igral za [Manchester United](#), v drugem delu kariere pa za večje število britanskih in ameriških klubov.

Fergus je mahal za zelenim renaultom, ki je odpeljal po glavni ulici. Gledal je za njim, ko je zavijal okoli majhnega krožišča pri policijski postaji, in mu še zadnjič pomahal v slovo, preden je zapeljal čez greben in izginil.

Zatem je Fergus dolgo stal na enem od lesenih mostičkov za hotelom in buljil v valujoče vodne rastline v potočku. Ko je začelo deževati, si je mapo porinil pod majico s Chejem Guevarom in stekel v najbližjo prodajalno pomfria in ocvrtih rib. Na dnu žepa je izbrskal kovanec za petdeset penijev in si kupil pomfri, ga polil s kisom in zmetal vase. Ustnice so ga pekle, na prstih je imel okus po soli. Plohe je bilo konec. Avtobus je takoj pripeljal, in ko je Fergus izstopil v Drumleashu, je hitro krenil po glavni ulici proti domu. Ko je šel mimo Finicula, je zavohal dobro znani vonj po imitaciji lesa in pivu. Vstopil je in naletel na strica Tallyja, ki se je udobno razlezel po stolu in bral časopis. Prastari tranzistor na avtomatu za cigarete je lajnal lokalno republikansko radijsko postajo. Besede v irščini so se mešale z irskimi plesi.

»Živijo, stric.«

»O, Fergus. Ti natočim enega guinnessa?«

»Lahko. Ampak samo enega. Malega.«

Tally je obema natočil malo pivo. Fergus je svoje popil skoraj na dušek.

»Stric?«

»Kaj?«

»Barjanski otrok gre čez mejo. Na jug. V Dublin. Kar pa se tiče Joeja, njega smo pa ravno kar potegnili iz groba.«

»Kaj za vruga pa zdaj to pomeni?«

»Nezavesten je, v bolnici ga hranijo. Po cevki. Tako smo se odločili.«
Sledila je dolga tišina.

»Nisi nič vesel? Joe ne bo umrl, stric. Živel bo.«

Obraz strica Tallyja je bil brezizrazen. Zagledal se je v točko nekje v daljavi za Fergusovo ramo. »Vesel,« je mehanično rekel. Potem pa dodal:

»Ni čudno, da se tvoj oče ni nič oglasil, čeprav je rekel, da se bo. Sem že mislil, da se je kaj zgodilo z Joejem. Ampak tega pa nisem pričakoval.«

Fergus se je vprašujoče namrščil. »Ampak ...«

»Fergus?«

»Kaj?«

»Da ne boš slučajno pozabil. Vozniški izpit. Jutri popoldne.«

Fergus se je udaril po čelu. »O bog. Pa sem res pozabil.«

»Jutri popoldne te pridem iskat. Okoli dveh?«

»Okej.«

»Samo da ne boš živčen. To ni nič v primerjavi z maturo. Pred izpitom bova šla še enkrat skozi vse. Bočno parkiranje pa to.«

»Prav.«

»Zate bo to mala malica.«

Glasovi na radiu so se zarežali, popoldanska svetloba v točilnici se je pozlatila. Fergus je zazehal.

»Boš še enega, Fergus?«

»Ne. Raje se bom kar pobral domov, da vidim, če je kaj novega z Joejem.«

»Pazi nase, Fergus.«

»Nasvidenje, stric.«

Stric Tally je stopil za star leseni šank in si natočil še eno pivo.

»Nasvidenje.«

Ko je Fergus zavil v slepo ulico proti domu, je videl, da je na dovozu parkiran njihov austin. Mama je že doma. Dalije pred hišo so bile zaradi plohe videti čudovite. Odklenil je in stopil v hišo. Na predpražniku je zagledal pošto. Mama jo je očitno spregledala. Verjetno je vstopila v hišo pri zadnjih vratih. Pobral je kuverte in šel skozi kuhinjo naravnost na vrt. Tam je zagledal mamo, ki je v rožasti domači halji in semiš copatih pila čaj. Molče je gledala proti gori. Fergus se je počutil, kot bi bil sestavljen iz tisoč in ene steklene kroglice v kalejdoskopu, ki se mešajo, padajo in sestavljajo v popolnoma nove vzorce, vsakič ko ga premakneš.

»Kako je z Joejem, mami?« jo je vprašal.

»O, Fergus. Sploh te nisem videla. Najhuje je mimo. Stoprocentno je mimo,« je rekla. Glas se ji je tresel. Fergus je videl, kar je videla ona: anemično bolnišnično svetlobo, bele rjuhe, žice in cevke in piskanje.

Stal je tik poleg nje, roko ji je položil na ramo: »Bo vse v redu z njim? Bo res prišel k sebi?«

Mamina roka je poiskala njegovo. »Tega se zaenkrat še ne ve. Počakati moramo, pa bomo videli. Tako vsaj pravijo zdravniki.«

Dvainpetdeseti dan gladovne stavke. Spomnil se je, kaj je prebral, ko se je vse skupaj začelo, in sicer izpod peresa republikanskega komentatorja v lokalnem časopisu:

V prvih treh dneh telo porabi vso glukozo v telesu. Potem začne porabljati telesno maščobo. Po treh tednih mu je zmanjka. In potem začne telo

dobesedno žreti samo sebe.

Joe. Se res ne da preprečiti vseh posledic?

»Upajmo na najbolje, mami.«

Prikimala je. »Kar spat bom šla, Fergus. Tako sem zbita.«

»Prav, mami.«

»Kaj boš pa ti počel?«

Ošinil je vrhnjo kuverto v svežnju, ki ga je držal v rokah in opazil, da je naslovljena nanj. »Ne vem še.«

»Samo da ne bi šel teč tja gor, Fergus.«

»Zakaj pa ne?«

»Po radiu sem slišala, da je dopoldne tam razneslo vojaško vozilo. Bomba.

Tik zraven obmejne stražarnice. Štirje vojaki so umrli.«

Nagnila je skodelico in ostanek čaja zlila na trato, nato pa počasi odšla skozi kuhinjska vrata in mu utrujeno pomahala.

Tisoč in ena steklena kroglica, ki so sestavljale Fergus McCanna, so se začele pobesnelo vrtinčiti. Nobenega vzorca niso sestavile, samo kaos.

Spet je bil nazaj ob glasbenem paviljonu. Orkester je igral svečano melodijo. Na hitro je preletel obraze, in tokrat je bil Owain med njimi.

Njegov zbrani, blede obraz je zasijal vanj. Srebro njegove pozavne je bilo tekoče. Kot živo srebro. Njegova usta so istočasno govorila in igrala. »To

je vprašanje, ki ga zastavlja glasba, Fergus,« je rekel. »Odgovor nanj pa je drugačen od pričakovanega. Ženski zaključek.«

»Owain?« je zašepetal. Strmel je proti gori, kot da bi s pomočjo kake čudežne molitve nemara le lahko opazil Owaina, kako tam zgoraj, v tisti majhni stražarnici, maha s svojo avtomatsko puško. Toda pobočje je s svojo nepopustljivo praznino nemo zrlo vanj. »Ti kraji, Owain. To je začetek in konec vsega gorja.« Odprl je gornjo kuverto, ne da bi sploh kaj pomislil, in iz nje je padla njegova prihodnost. Tri štirice.

Prvič in zadnjič sem stopala na čelu sprevoda našega klana. Vrv sem že imela obešeno okoli vratu. Oblečena sem bila v belo spodnjo srajco, ki so jo ženske naredile posebej zame. Na zapestju se mi je lesketala mamina zapestnica. V dlani sem skrivaj tiščala vozal Rurovih las.

Rur je hodil tik za mano, vštric z mojo družino. Slišala sem mamino tarnanje. Slišala sem korake ljudi iz naše naselbine. In vsak list v inchquinoaškem gozdu sem slišala, kako trepeče.

Ta-dam, ta-dam, ta-dam mi je bilo srce. Zagotovo mi ga bo razneslo in me bo ubilo, še preden me bojo oni. Ta-dam, ta-dam, se je oglašalo. Živim. Delam. Utripam. To se ne sme zgoditi. Dolgo življenje utripanja je pred mano.

Ko smo prišli do točke, na kateri se odpre pogled do skrajnega konca jezera, so mi dovolili, da sem se ustavila. Spodaj se je v senci jutranjega svitanja razprostiral moj dom. Hribi so se stopničasto spuščali in tvorili nekakšen varen prehod za sestop. Škrjanec je poletel visoko v nebo, rjav in majhen, kot bi se gruleč vzpenjal po nevidnem stopnišču.

Smrt ni okostnjak s koso, kot pravijo, ni pa tudi prijateljica. Smrt je temna divja voda, smrt je povodenj.

Moški, ki me je vodil na povodcu, je pocukal konec vrvi med mojim vratom in svojo roko. Vzpeti sem se morala še zadnji del poti. Prišli smo do posvečenega kraja. Na njem so postavili vislice, ki so bile malenkost višje od mene. Pod njimi so postavili leseno klado, ki me je že čakala.

»Hočeš, da ti zavežemo oči?« me je vprašal rabelj.

»Ne,« sem odgovorila.

Sledilo je izrekanje molitve, naše stare molitve. Odpusti nam, kar smo storili in tisto, česar ponevedoma nismo storili. Brennorjev glas je bil najmočnejši. Stopila sem na klado in se obrnila k njim.

Njihovi obrazi so bili kruti, slovesni, sočutni, zmagoslavni, žalostni, obupani. Brennor in Rur sta imela obraza tesno skupaj, eden je bil pepelnato siv, drugi strt. Obšla me je slutnja prihajajočih let nasilja, stare zamere se bojo prenašale iz roda v rod in vedno znova vznikale v različnih oblikah.

Še zadnjič sem se nasmehnila in se obrnila proti vzhodu. Rur, sem molče molila. Pazi nase. Na vratu sem začutila njegovo sapo. Zavohala sem njegov vonj. Izza gore je pokukal ozek rob sonca.

Rezilo je našlo svoj cilj, hitro in globoko. Še zadnjič sem zajela sapo in jo za vedno izpustila v novi dan. Srebrna svetloba se je razpršila na vse strani. Delci ljubezni so padali kot sneg.

Fergus je zakričal v temi in se prebudil. Zbolelo ga je v lopatici. »Mel?« je vzdihnil. Zavesa se je napihovala, kot bi jo nekaj obsedlo. Sključil se je in zastokal.

»Owain,« je zašepetal.

Pri poročilih, ki jih je videl na televiziji, preden je šel spat, so navedli imena žrtev. Med njimi je bil tudi vojak po imenu Owain Jenkins. Videl je land rover, ki pelje navkreber in nato zavije navzdol, zatem pa grozljivi zvok eksplozije, celice Owainovega telesa, razmetane po pobočju, kjer se zdaj razkrajajo in se spreminjajo v nekaj drugega. Pravijo, da barje terja življenje za življenje, se je spomnil Felicityjinih besed tistega dne, ko so dvignili Mel iz njenega zadnjega počivališča.

Vstal je iz postelje in pogledal skozi okno. Zunaj je bila poltema, kmalu se bo začelo svitati. Omet nasproti je bil siv.

Ne da bi razmišljal, je pograbil kratke hlače in tekaške superge. Nujno je potreboval zrak, gibanje: kar koli, da bo pregnal moreče podobe v glavi. V ozki ulici pred hišo je bilo vse tiho. Edini zvok je bilo brenčanje cestne svetilke, ki je pobesnelo mežikala. Žarnica bo vsak čas pregorela, njena svetloba je bila rožnato obarvana. Zadrgetal je in pospešil korak. Superge so mu mehko udarjale po pločniku.

Spet je zaslišal hreščeč zvok odpiranja starinskega drsnega okna pri Finiculu. Ustavil se je in poslušal.

Vse je bilo tiho. Stric Tally je najbrž spet zgodaj pokonci. Ali pa sploh ni mogel zaspati.

Lahkotno je tekkel mimo šole do konca asfalta. V glavi so se mu spet začeli prikazovati diapozitivi. Konice Melinih prstov s tistimi čudovitimi brazdami. Corina roka, ki puli cvetne liste s hortenzije. Ranica na Melinem hrbtu. Owain, ki meri s puško v nekaj nevidnega v zraku. Ljubezenski vozec v Melini roki. Joejeva dlan ob stekleni predelni steni. Stric Tally v avtu. Proti morju gleda. Spominja me na smrt, Fergus.

Stekel je v revir gozdnega gospodarstva in švigal med drevesi. Spotaknil se je in se prevrnil na tla med storže, se pobral in znova pritekkel iz zavetja

gozda. Lunin krajec je bil zdaj že zelo nizko na nebu in sivina na vzhodu se je začela spreminjati v modrino.

Ustavil se je, ko je prišel do točke, na kateri se odpre pogled na jezero. Ozrl se je in se natančneje razgledal. Pobočja so se kot prikazni stopničasto spuščala v dolino. Oddaljil se je proti kraju, kjer so našli Mel in se po dolgem času znova znašel ob jarku, v katerem je čakal prvi dan, tisti dan, ko jo je odkril in se je stric Tally odpeljal na policijo. Lovil je sapo. Kri mu je plala v žilah. Potem je bilo vse tiho. Glasove tistega veselega, daljnega jutra je na krilih vetra prineslo k njemu. »Pa saj bi lahko imel svojo destilarno tukaj, stric.« »Kaj bi pa destiliriral?« »Molitve. Kaj pa drugega?« Usedel se je na mehko rušo in hlatal za zrakom. Šele ko se mu je dihanje upočasnilo, je zaslišal brenčanje žuželk in kratke pogovore jutranjih ptic. Nikjer pa niti sledu o kozličku smetanaste barve in o skobcu, ki ju je videl tistega dne.

Pogled je upiral v ravnico spodaj, kjer živi že od rojstva. Preteklost se mu je odvila pred očmi. Družinski izleti, smejanje, prepiri, popoldnevi s stricem Tallyjem. Nato je videl svoje zadnje tedne: pošiljke, izpitne pole, preštevanje dni Joejeve gladovne stavke. Kondomi in tabletko, on in Cora, ki ležita kot dva vprašaja, nato pa Mel, smejoča Mel, živa Mel v njegovi fantaziji. Pogrebce okoli Sheehanovega groba, moške v maskirnih podkapah, tudi te je videl. Prove s povešenimi ramami, značilnimi za prebivalce Drumleasha. Moškega, ki je hodil zadnji in ki ga je spominjal na Joeja. V tistem trenutku je dojel.

Lokalni izdelovalec bomb. Deus. Thaddeus.

Del njega je tako ali tako ves čas vedel. Vonj po božiču v Tallyjevi sobi je bil vonj po marcipanu, vonj po mandljih. Vonj semtexa.

»Da ne bi slučajno kaj povedal svojim doma,« mu je zabičal Michael Rafters. »Ne bi si rad nakopal provov na glavo.«

Takrat je bil prepričan, da Rafters misli Joeja. Toda Joe je bil vendar nedosegljiv in komaj še pri zavesti. Torej je mislil nekoga drugega. Potem je bila tu še mama, ki je stricu Tallyju ves čas sitnarila. Zdaj je končno vedel, zakaj. Stric Tally je bil glavni, Joe pa mu je sledil. »Povej stricu Tallyju, da je bilo tako najboljšo za vse,« mu je rekel Joe. To je bilo sporočilo tovariša tovarišu, ne pa ljubezenskemu tekmecu. Spomnil se je, da so obiskovalcem v Long Keshu včasih vzeli prstne odtise. To je bilo tveganje, ki si ga stric Tally ni upal nakopati. Joe bo že razumel. Torej ni bilo nobene Cindy v igri.

Stric Tally, izdelovalec bomb, je bil do vratu vpleten, čeprav je nenehno razglašal svojo nezainteresiranost.

Temelji Fergusovega sveta so se zamajali. Nič več ni bilo tako, kot je bilo prej. Gledal je sončni vzhod, ne da bi ga v resnici videl. Škrjanci so zažvrgoledi, ne da bi jih slišal. Potem je v njem zakrknila samo še mrzla in utrujena jeza.

Z grehi opustitve grešimo huje kot z grehi storitve, Fergus. Spet Felicity, nasmejana Felicity v temi na vrtu za hišo, pod zvezdami, ki se pnejo na nebesnem svodu. Nato pa je že stala zraven belega platna za diapozitive, tik ob Melinem veselem, živahnem obrazu.

Podoba je zbledela v prazen pravokotnik svetlobe.

Zaječal je in se spravil na noge. Vedel je, da bo moral na glas spregovoriti, ne glede na to, kako malo verjetno je to, da bi ga kdo poslušal. Počasi se je pognal po hribu navzdol in stekel skozi revir nazaj v Drumleash. Z vsakim korakom si je izmišljal nove argumente. Stric Tally, kaj če boš ubil kakega nedolžnega naključnega mimoidočega? Stric Tally, Owain je imel pred sabo še vse življenje, tako kot ti ali jaz. Stric Tally, nasilje koti še hujše nasilje. Stare zamere se bojo prenašale iz roda v rod. Stavki so se mu porajali in zamirali, videl pa je edinole obraz strica Tallyja, neizprosen do konca.

Ko je prišel v Drumleash, ni bilo več nobene potrebe po argumentih. Pri Finiculu je policija prehitela dan. Modra luč rešilca je utripala, sirene so tulile, voki-tokiji so hreščali. Fergus je zamežikal, povsem brez sape je ostal, ostra bolečina ga je usekala v bok. Stranska vrata, ki so vodila v garsonjero strica Tallyja, so bila široko odprta. Na obeh straneh sta stražila dva policista. Fergus je stegoval vrat po ozkem stopnišču navzgor, a ni videl drugega kot temo.

Zagledal je severnoirskega policista, ki ga je prepoznal iz Roscillina.

»Kaj se dogaja?« je vprašal.

»Umaknite se, vsi skupaj. Zdaj bomo prinesli truplo ven.«

Na stopnicah je zaslišal ropot. »Pazite, prekletost so.« »Ne ga preveč nagibati.« »Dvigni malo na tvojem koncu.« »Ti boga, tale McCann je pa težji, kot je izgledal.«

Zdaj so se prikazala nosila, prekrita z vijoličasto odejo. Fergus se je spomnil, da jo je nekoč videl na postelji strica Tallyja. Moški, ki so držali nosila, so ga brez obotavljanja porinili v čakajoči rešilec.

»Mojbog. Kaj pa je bilo?« je zašepetal Fergus.

Severnoirski policist je rekel: »Boš že izvedel. Še prekmalu.«
»Zdaj hočem vedeti,« je roteče rekel Fergus. »Poznal sem ga.«
Policist mu je le povedal, kaj je bilo. Strokovnjaki za odstranjevanje bomb so našli prstni odtis na eksplozivnem sredstvu, ki je ubilo vojake prejšnji dan. Odtis se je ujema z odtisom, ki ga je tajni agent pred nekaj tedni vzela s kozarca za pivo. Z velikega kozarca za pivo, ki mu ga je natočil neki Thaddeus McCann. In taisti Thaddeus McCann je bil zjutraj ustreljen med upiranjem aretaciji.

Pogreb pod velikim rdečim borom je minil mirno. Celo zadnji pozdrav provov je deloval nekoliko pridušeno. Ko je bilo vsega konec, so se ljudje iz Drumleasha molče razšli vsak po svoje. Mama in puncici sta v dnevni sobi pripravili vse za pogrebščino, ki so se je udeležili samo Sheehanovi in Caseyjevi. Vsak je pojedel en sendvič in odšel. Za Harryjem, lastnikom puba, v katerem je stric Tally dolga leta živel in delal, se je izgubila vsakršna sled. Nekateri so trdili, da se je samo začasno pritajil, drugi so bili prepričani, da je pod drugim imenom pobegnil iz države.

Tri tedne pozneje je Fergus naložil svoj nahrbtnik v prtljajnik austin maxija. Mama je Theresi naročala, kaj naj naredi za večerjo. Oče je dvignil pogled od časopisa in se žalostno nasmehnil.

»Fergus,« je rekel. »A nas boš res zapustil?«

»Ja.«

»Točno to si je stric Tally vedno želel zate. Dva fanta smo imeli, enega vojaka in enega študenta. Obljubil mi je, da ti ne bo nikoli rekel niti besedice o tem. In se je tega tudi držal.« Očetu so se navlažile oči. »Tally ni imel v svoji sobi pri Finiculu nikoli strelnega orožja. Obljubi mi, da tega ne boš pozabil, Fergus.«

»Vem, ati. To si mi že večkrat povedal. Seveda si bom zapomnil.«

Oče mu je stisnil v roko bankovec za dvajset funtov in se obrnil stran.

Theresa in Cath sta ga čakali pri vhodnih vratih, da se bosta poslovili. Cath mu je podarila kolaž, ki mu ga je naredila na list A4-formata. Polepila ga je z lisami dalmatincev, ki jih je izrezala iz Joejevega starega posteljnega pregrinjala. Mama je rekla, da je preveč oguljeno in dobro samo še za krpe za prah. Med lise je nalepila zmečkane ovitke žvečilnih gumijev.

»Kaj pa naj bi bilo to?« je vprašal Fergus.

»Koža nekega pacienta. Ki ima kugo in črne koze.«

»Sam bog mu pomagaj. Meni pa tudi.«

Theresa je rekla, da nima zanj nobene vizitke, ampak samo nasvet.

»Kakšen pa?«

»Glej, da boš pripravljen.«

»Na kaj pa?«

Theresa se je nagnila in mu zašepetala na uho: »Kondome sem videla.«

»Si spet šnofala po moji sobi?«

»Vse vem o tem.«

Fergus jo je osuplo pogledal, nato pa se je zarežal in si položil kazalec na usta. »Preveč pametna si za svoja leta, Theresa McCann.«

»Vem, da sem. Vso srečo, doktor McCann.«

Fergus se je usedel za volan maxija, medtem ko je mama pritrdila L-tablice. Vzdihnul je. Zaradi smrti strica Tallyja je zamudil rok za opravljanje vozniškega izpita in bo moral počakati do božičnih počitnic. Punci sta divje mahali, ko je vzvratno zapeljal z dovoza, potrotil in odpeljal naprej po ulici. Z mamó sta molčala skoraj vso pot čez ravnice in hribovje Severa. Končno sta se pripeljala v grofijo Antrim in se začela spuščati v močno razsvetljeno пристanišče Larne. Fergus je parkiral na obrežju, nedaleč od tam, kjer je bil privezan trajekt. Oprtal si je nahrbtnik, in z mamó sta šla k izhodu za potnike.

»Imaš vse?« je skrbelo mamó. »Kolač, dokumente, navodila, kam moraš?«

»Ja. Vse imam.«

»Ker od tukaj vidim samo tole.« Mama je povlekla za nove tekaške superge, ki so mu bingljale z zategovalne vrvice na vrhu nahrbtnika. Z denarjem, ki ga je dobil od Raftersovega biznisa, si jih je kupil. »Pazi, da jih ne boš izgubil.« Najnovejši model, izredno prožne, na obeh straneh so se po njih podile pume.

Fergus se je nasmehnil. »Dobro imam privezane.«

Prišla sta do izstopne pregrade za potnike. Mama ni smela naprej od tu. Ustnice je stiskala z zobmi. Oči so se ji lesketale. Sončna očala so ji čemela na temenu. Fergus je še nikoli ni videl tako vesele in tako žalostne hkrati. »Oh, Fergus. Krasnega zdravnika bojo naredili iz tebe.«

Nerodno ga je potegnila k sebi in močno objela. Osemnajst let grajanja, spodbujanja, priganjanja, hvaljenja in posmehovanja je bilo v tem objemu.

»Kaj bom jaz brez tebe?«

»Zdaj moraš najprej spraviti gor Thereso, mami,« je rekel.

»No, pojdi zdaj.« Razklenila je roke in ga izpustila.

Skoraj je že odšel, ko se je nečesa spomnil. »Mami?«

»Kaj?«

Zavihal si je rokav in snel Joejevo uro. »Tole vzemi.«

»Zakaj bi jo pa rad dal meni? Ti je ni Joe dal, da pazi nanjo?«

»Ne bi rad tvegá, da bi jo slučajno izgubil, mami. V knjižici piše, naj v študentski dom ne prinašamo dragocenih predmetov. Poleg tega pa ...«

»Kaj?«

»Bojo Joeja najbrž kmalu izpustili. Predčasno.«

»Misliš, da res?«

»Ja.«

Mama je vzela uro in si jo dala na zapestje. »Fantastično se izboljšuje, pravijo zdravniki. Mogoče bo pa res še vse v redu z njim.«

Fergus se je zadržal, da ni skomignil z rameni. Tisto, kar je videl, je bilo vse prej kot fantastično izboljšanje. »Zelo se je popravil, to pa res,« je rekel. Še zadnjič je objel mamo. »En sin odhaja, drugi pa se vrača k tebi.« Pokazal je vozovnico in se podvzival skozi izhod.

»Pri avtu ti bom še enkrat pomahala,« mu je zaklicala mama.

Fergus se je obrnil. »Se vidimo za božič,« ji je zaklical.

Čez nekaj minut je stopil po klančini na trajekt in se po stopnicah povzpел na gornjo palubo. Zavil je na desni bok in našel vrzel ob ograji. Spodaj je stal njihov stari maxi, zraven njega pa mama s spuščnimi lasmi in v čednem temnomodrem hlačnem kostimu. Mahala mu je z velikanskim kozarcem marmita¹⁶, ki ga je kupila zanj v zadnjem trenutku, a mu ga je pozabila stlačiti v nahrbtnik, v katerem tako ali tako ni bilo več prostora. Sklenil je dlani, se zarežal in si ju primaknil k ustom kot trobento in zatrobil za odhod. Ladja se je komaj opazno premaknila. Fergus se je držal za ograjo in mahal. Mama se je naslanjala na pokrov motorja in mu mahala in se smejala. Čeprav je tako od daleč ni dobro videl, je bil prepričan, da joka. Nekaj mu je govorila, vendar ni mogel razločiti, kaj. Samo da boš pridno študiral, mogoče, ali pa glej, da nam boš redno pisal ali da ne boš pozabil iti k maši. Prikimaval je in ladja se je odmaknila od pomola. Vrvi so odvezali. Vrzel med trupom in velikanskimi gumami, obešenimi s pomola, se je s slabega pol metra razširila na dolžino odraslega moškega in nato na dolžino teniškega igrišča. Mama mu je še kar naprej mahala. Fergus je razširil roke, kot bi ji pošiljal svoj zadnji objem čez vodo, nato pa se je trajekt začel obračati. Mama se je vzravnila, odprla vrata avtomobila in mu poslala poljub. Fergus je gledal obalo, kako se počasi oddaljuje. Larne je izginjal v daljavi do pike tako, kot si je predstavljal tistega dne, ko so pokopali Lennieja Sheehana, izginjal je Antrim in izginjalo je preostalih pet grofij z vsemi svojimi križi in težavami. Poletja barjanskega otroka je bilo konec. Melin živahni in nasmejani obraz, ki ga je narisala Cora, je bil zdaj uokvirjen in spravljen v njegovem nahrbtniku. Vedno bo šel z njim, kamor koli ga bo že zanesla pot. Toda stari Fergus iz tistega obdobja se ne bo nikoli vrnil. Celice bojo umirale in se rojevale. Novi kraji in obrazi se bojo prerivali s starimi.

Pisma bojo potovala sem ter tja, prinašala novice in čenče. Toda Fergus, ki bo prišel domov za božič, bo drugačen. Pred njim so bila leta spreminjanj. Študij, knjige, izpiti, argumenti, teorije. Vici in kozarci piva, smeh, poljubi in pesmi. Življenje je kot tek, sestavljeno iz devetdesetih odstotkov potenja in garanja in iz desetih odstotkov veselja. Pomanjšana mamina postava se je usedla v avto. Maxi bo kmalu samo še srebrno rjava puščica, ki bo švignila po cesti navkreber. Obrnil se je in šel na drugo stran palube.

[16](#) Namaz iz kvasnega izvlečka.

Avtoričina opomba

Leta 1981 je več pripadnikov Provizorične Ire in Irske narodnoosvobodilne armade v zaporu Long Kesh, znanem tudi kot Zapor njenega veličanstva Maze, začelo gladovno stavko, s katero so hoteli britanske oblasti prepričati, naj jim podelijo status zapornikov posebne kategorije – status političnih zapornikov. Deset stavkajočih se je dejansko izstradalo do smrti. Po zaslugi posredovanja zaporniškega kaplana očeta Faula je poleti 1981 nekaj družin gladovno stavkajočih podpisalo privolitev, naj njihove sinove, ki so bili medtem že nezavestni, premestijo v bolnišnične postelje in jih začnejo hraniti po cevki. Nekaj družin se je odločilo, da ne bodo podpisale. Oktobra 1981 se je gladovna stavka končala. Nekatero od zahtev gladovno stavkajočih so pozneje tudi izpolnili.

V moji zgodbi sta udeleženca gladovne stavke Joe McCann in Lennie Sheehan popolnoma izmišljena lika. Takšne so tudi vse druge osebe v njej.

Zahvala

Rada bi se zahvalila svoji dragi prijateljici Helen Graves, ki je vešče in samozavestno prečesala zadnjo različico mojega rokopisa. Dr. Conor Carville mi je nudil dragoceno pomoč s svojim natančnim čutom za različico angleščine, kakršno govorijo na Severnem Irskem. Prav tako bi se rada zahvalila svoji založbi David Fickling Books, ki je od samega začetka neomajno verjela v to zgodbo in me navdihovala. In kot vselej Belli Pearson, Annie Eaton, Kelly Hurst in Sophie Nelson za njihov dragoceni prispevek. Prva bralka te zgodbe je bila moja agentka Hilary Delamere, ki mi je, kot vselej, odvijala klobčič volne, ko sem se podala v ta labirint.

Neznansko veliko dolgujem seriji Timewatch (BBC/Open University) za navdihujočo oddajo o nedavnih odkritjih barjanskih trupel na Irskem in pa seveda klasičnemu delu P. V. Globa *The Bog People: Iron-Age Man Preserved* (Faber and Faber Ltd, 1969). Neizmerna zahvala gre tudi Yoko Ono in upraviteljem zapuščine Johna Lennona, ki so mi dovolili uporabo odlomkov Lennonovih besedil z albuma *Imagine*. Vse pesmi s tega albuma so bile med pisanjem te knjige moja hipnotična glasbena spremljava. Nazadnje bi se rada zahvalila svojemu možu Geoffu Morganu, ki mi je posodil svoj stari maturitetni učbenik za fiziko in me spodbujal na vsakem koraku.

Zahvala lastnikom avtorskih pravic

School's Out. Besedilo in glasba Alice Cooper in Michael Bruce. © 1972 Third Palm Music (BMI) in Ezra Music Corp. S pravicami upravlja Third Palm Music, Kalifornija, ZDA. Avtorske pravice obnovljene. Vse pravice pridržane. Uporabljeno z dovoljenjem Carlin Music Corporation – London NW1 8BD

Suspect Device. Avtorja Burn/Ogilvie. Izšlo pri Complete Music Ltd/Universal Music Publishing MGB Ltd. Uporabljeno z dovoljenjem. Vse pravice pridržane.

Odlomek iz knjige P. V. Globa The Bog People: Iron-Age Man Preserved je uporabljen z dovoljenjem založbe Faber and Faber Ltd.

Odlomki iz pesmi Oh Yoko in I Don't Wanna be a Soldier Johna Lennona, © 1971 Lenono Music, so uporabljeni z dovoljenjem Lenono Music.

Kljub prizadevanjem, da bi pridobili dovoljenje za uporabo avtorsko zaščenega materiala, je možno, da v nekaterih primerih nismo mogli izslediti lastnikov avtorskih pravic. Založba se obvezuje, da bo v naslednjih izdajah popravila morebitne opustitve.

OZADJE ROMANA

(Tina Mahkota)

»Ti kraji, to je začetek in konec vsega gorja«

Vsepovsod črepinje izgubljenega izročila.

Celotna pokrajina rokopis,
ki ga ne znamo več prebrati,
del naše preteklosti razdedinjen;
a zatipan, kot pri slepcu,
s konicami prstov instinkta.

John Montague: Izgubljena tradicija (1982)

Vstopimo z Barjanskim otrokom (Bog Child, 2008) v »deželo iz peg«, kakor Irsko imenuje sodobni irski pesnik Colm Breatnach, in pojdimo po cesti od kraja do kraja, »kjer vsako ima dve imeni«:

Claonadh – Clane

Cill Dara – Kildare

Baile Dháith – Littleton

Cúil an tSúdaire – Portarlinton

domače ime

v ležeči pisavi

pristranska povest o preteklosti kraja

domače ime

v drobnejši pisavi

zastrita povest, ki počasi ugaša ...[17](#)

Zemljevid domačega okoliša enega osrednjih severnoirskih pesnikov, Johna Montagueja, rojenega leta 1929, je tudi posejan s krajevnimi imeni, poangleženimi iz irščine, ki je v njegovih krajih že več rodov tako rekoč mrtvi jezik. Za oba pesnika se zdi vir razklanosti, raznorodnosti in dvojnosti predvsem vprašanje dvojezičnosti ter neenakega odnosa med prvotno gelsko kulturo in med jezikom in kulturo kolonizatorjev, Angležev, kar sega daleč v preteklost, in sicer že v čas prvih zavojevalnih pohodov anglonormanskega plemstva na Irsko v 12. stoletju.

Na uvodnih straneh romana Barjanski otrok, v katerem je zunanje dogajanje postavljeno v leto 1981, tudi njegov glavni junak vzame v roke

zemljevid, da bi ugotovil, kje sta se tistega jutra, ko se začne roman, znašla s stricem Tallyjem na visokem barju »blizu meje med Severno Irsko in Republiko Irsko«. Blizu meje, to že, in sicer meje med političnima celotama, katerih poimenovanje je vir dolgoletnih sporov in minsko polje samo po sebi. Četudi se zdita pojma jug in sever navzven povsem nevtralna, se Fergus dobro zaveda, da njuno izrekanje neizogibno postavi govorca na eno od sprtih strani dolgoletnih napetosti in konfliktov na tem delu Irske. »Fergus je razgrnil zemljevid in zagledal pikčasto sivo črto, ki je skoraj nevidno cikcakala prek severa Irske in na zahodu puščala na drugi strani ozek pas ozemlja. Donegal. 'Najsevernejši konec Irske na njenem južnem delu'.«

Kako težavno je poimenovanje politične entitete, ki obstaja od decembra 1921, ko je bil po koncu irske vojne za samostojnost podpisan anglo-irski sporazum, s katerim je bil otok razdeljen na dva dela, priča množstvo izrazov zanjo. Kakorkoli jo že imenujemo, jo nehote obremenimo s težo zgodovine in politike, iracionalnega sovraštva, diskriminacije, globoke družbene razklanosti, zastraševanja, bombnih napadov različnih paravojaških in terorističnih organizacij, umorov, požigov, zatikajočih se pogajanj in mirovnega procesa med večinsko protestantsko in manjšinsko katoliško skupnostjo na Severnem Irskem, ki štejeta skupaj 1.810.000 prebivalcev. Po zadnjem štetju leta 2011 se jih je okoli 48 odstotkov izreklo za protestante, 45 pa za katoličane. Za protestantske unioniste, ki si želijo ostati v Združenem kraljestvu, je dom Ulster, za katoliške nacionaliste, ki si želijo združeno Irsko, je dom sever Irske ali Šest grofij (the Six Counties), za britansko vlado pa je bil dolgo to predvsem problematična Provinca (the Province).

Princip kolonizacije je strukturiral odnose med Anglijo in Irsko vse od 12. stoletja naprej, kajti normanska gospoda je ostala zvesto privržena svojemu prvotnemu domu na drugi strani Irskega morja. Njihovi potomci, tako imenovani Angloirci, so bili tipična kolonialna skupnost, ki je obvladovala irsko politično in kulturno življenje. Sledila so napeta stoletja, v katerih so bili odnosi med Irci in Angleži gosto posejani z oboroženimi, političnimi in kulturnimi spopadi. Med obdobja vojnih viher, verskih nemirov, vstaj, sistematičnega nasilnega naseljevanja in odvzemanja zemlje irskemu prebivalstvu za potrebe severnoangleških in škotskih naseljencev zlasti v Ulstru se umeščajo kratke medigre kompromisov in prilagajanj. Angleški kralj Viljem III. Oranski (William

of Orange) je v vojni med letoma 1688-91 porazil katoliškega stuartskega kralja Jakoba II. Osrednji vojaški spopad se je bil 12. julija 1690 ob reki Boyne. Vse odtlej je obletnica te bitke vrhunec poletnega obdobja protestantskih parad, na katerih oranževci (pripadniki reda Oranževcev, to je protestantske politične združbe, ustanovljene leta 1795, ki je sprva delovala kot tajna organizacija z mrežo lož, razpredeno po vsej Irski in Britanskem otočju) slavijo svojo zmagovito preteklost.

Čeprav je že politični prevrat med letoma 1916 in 1922, ko je bila, kot pravi W.B. Yeats v pesmi Velika noč 1916 "rojena strašna lepota", napovedoval in pospešil proces dekolonizacije, se je to trganje dogajalo vendarle počasneje in se je navsezadnje raztegnilo na daljše časovno obdobje. Severna Irsko je bila sprva politično popolnoma povezana z Veliko Britanijo, nato je bila nekaj časa dokaj samostojna in je imela od leta 1932 lastni parlament. Vse od leta 1921 so imeli večino v njem konservativni ulstrski unionisti, ki so katoliško manjšino sčasoma popolnoma in sistematično izrinili iz političnega življenja. Sredi šestdesetih let je dokončno prevladal enostrankarski unionistični apartheid, v katerem so bili katoliki na vseh področjih osebnega in javnega delovanja povsem diskriminirani in dejansko potisnjeni v položaj drugorazrednih državljanov. Sledila je močna mobilizacija naprednejših nacionalističnih državljanskih pobud in krepitev civilne družbe. Tej so nasprotovale novoustanovljene radikalne lojalistične paravojaške skupine, zlasti Ulstrske prostovoljske sile (Ulster Voluntary Force, UVF). Njihovemu nasilju nad katoliškim prebivalstvom naj bi naredila konec britanska vojska, ki je bila leta 1969 vpoklicana na Severno Irsko. Razmerje moči pa se je kmalu dodatno zapletlo, saj se je v bran katoliškega prebivalstva postavila radikalna struja ponovno oživiljene Irske republikanske armade. V zvezi z načinom delovanja je v organizaciji nastal razkol, ki je povzročil ponovno razdelitev: nastali sta Začasna (Provisional) in Uradna (Official) Ira. Začasna je bila ustanovljena leta 1969 pod vodstvom Seana MacStiofaina. Privzela si je vlogo zaščitnika katoliške manjšine. Ob zaostrenih razmerah je videla ugodno priložnost za dosego ciljev predhodnih generacij. Ira je britansko vojsko na Severnem Irskem označila za okupatorsko in vsakega pripadnika policijskih, vojaških sil ali njunih sodelavcev razglasila za legitimno tarčo. Likvidacije vojakov in policistov na Severnem Irskem so del vzorca v irski zgodovini, ko so se odpadniške skupine ločevale od uveljavljenih

republikanskih organizacij, da bi ohranile sanje o združeni Irski. Začelo se je dolgo in krvavo obdobje, ki so ga Britanci označili kot »težave« (Troubles), za mnoge Irce pa je pomenilo nadaljevanje boja za »staro stvar«. Do najhujšega incidenta je prišlo v nedeljo, 30. januarja 1972 v Derryju, ko so britanski vojaki začeli streljati na neoborožene mirovne protestnike in jih trinajst ubili. Od "krvave nedelje" naprej se je začarani krog povračilnih ukrepov in maščevanja samo še poglobljal. Ira je začela nastavljanje bombe v Veliki Britaniji, lojalistična splošna stavka pa je leta 1974 za več mesecev popolnoma ohromila življenje na Severnem Irskem. Britanska vlada je nato zaprtim pripadnikom Ire leta 1976 odvzela status vojnih ujetnikov, čemur je sledil val protestov, ki so dosegli vrhunec leta 1981, ko je po 63 dneh gladovne stavke umrl zapornik Bobby Sands. V smrt mu je sledilo še devet somišljenikov, ki danes tvorijo panteon republikanskih mučenikov. Obotavljivo in sumničavo približevanje sprtih strani je komaj leta 1993 naposled obrodilo prve sadove, ko sta tedanji vladi, britanska in irska, podpisali deklaracijo, v kateri je bila Severni Irski prvič uradno priznana pravica do samoodločbe. Temu političnemu koraku je sledila vrsta premirij, njihovih prekinitev in novih valov nasilja. Izid britanskih volitev leta 1997, ko je po dolgih letih konservativne vladavine na čelo britanske vlade prišel laburist Tony Blair, je pomenila preobrat tudi za usodo Severne Irske. Po mučnih in dolgotrajnih pogajanjih je bil leta 1998 naposled podpisan velikonočni sporazum in postavil temelj za resnični mirovni proces, ki je bil junija istega leta potrjen tudi z večinsko voljo na referendumu na Severnem Irskem in na Irskem. Eno od določil velikonočnega sporazuma je od vlade v Dublinu terjalo obvezo, da se bo ta odpovedala uporabi izraza republika, tako da je uradno ime države danes Irska, saj je izraz Republika Irska nesprejemljiv za velik del protestantskega prebivalstva na Severnem Irskem. Istočasno so potekale tudi volitve za 108 poslanskih mest v severnoirski skupščini Stormont, na katero naj bi se iz londonskega Westminsterja preneslo odločanje o notranjih zadevah pokrajine. Žal pa je 15. avgusta istega leta, komaj tri mesece po podpisu velikonočnega sporazuma, prišlo do najhujšega terorističnega napada v krvavi severnoirski zgodovini. V eksploziji avtomobilske bombe v Omagh, ki jo je na tržni dan nastavila odpadniška republikanska teroristična skupina Prava Ira (Real IRA), je umrlo 29 ljudi. Vse je kazalo, da se znova ponavlja tragična paradigma irske zgodovine, ki je domnevno

usodno ujeta v nenehno ponavljajočo se cikličnost, iz katere se nikakor ne more izviti, tako da je prihodnost vedno samo nova verzija preteklosti, vračanje in polzenje v kaos, iz katerega ni mogoče pričakovati razvoja nove (post)moderne identitete.

Po bombnem napadu v Omaghu sta obe skupnosti strnili vrste v najbolj glasno izraženem zavračanju nasilja, kakršnemu so bili kdajkoli priča na Severnem Irskem. Jeseni leta 1998 sta Nobelovo nagrado za mir prejela zmerni nacionalistični politik John Hume in vodja ulstrskih unionistov David Trimble. Čeprav je mirovni proces po tistem še večkrat zastal zlasti pri kočljivem vprašanju razorožitve paravojaških skupin in vloge ter pristojnosti policije, glede katerih so se sprte strani težka dogovorile, je leta 2007 končno prišlo do politične devolucije, ustanovitve Severnoirske skupščine in prenosa dela izvršne oblasti na vlado v Belfastu. Istega leta je britanska vlada s Severne Irske ukazala umik vojaških sil, ki so dolga leta pomagale severnoirski policiji vzdrževati red in mir. S simboličnimi gestami stiska rok severnoirskih republikanskih politikov s kraljico Elizabeto II., ki je 27. junija 2012 obiskala Belfast, se težavni proces sprave med nekdanjima skupnostma nadaljuje. Število ubitih v nasilju med letoma 1969 in 2001 uradno znaša 3526.

[17](#) Colm Breatnach: V deželi iz peg. V: Amanairis. Antologija sodobne književnosti v irščini. Ljubljana: Društvo slovenskih pisateljev, 2007. Str. 149. Prevedla Nada Grošelj.

O PISATELJICI

(Tina Mahkota)

Siobhan Dowd je bila kot najmlajša od štirih deklet rojena leta 1960 v irski družini, živeči v Londonu. Odraščala je v Streathamu v južnem Londonu, kjer je obiskovala katoliško gimnazijo, počitnice pa preživljala v Wicklowu in Waterfordu na Irskem. Po študiju klasične književnosti na oxfordski univerzi se je leta 1984 pridružila angleškemu centru mednarodne pisateljske organizacije PEN, kjer je sprva delala kot raziskovalka v odboru za pisatelje v zaporu. Organizirala je vrsto odmevnih kampanj in postala ostra kritičarka represivnih režimov po vsem svetu.

Po selitvi v New York, kjer je živela sedem let, se je takoj vključila v delo ameriškega centra Pen. Med drugim je ustanovila in vodila odbor za obrambo pisatelja Salmana Rushdieja v času fatve. Na potovanjih v Indonezijo in Gvatemalo je raziskovala kršitve človekovih pravic zaprtih pisateljev in napisala vrsto odmevnih poročil in člankov.

Ko se je vrnila v Veliko Britanijo, je s pisateljico Rachel Billington zasnovala in vodila program angleškega centra Pen, ki spodbuja k branju otroke in mladino iz socialno šibkejših okolij, organizira obiske avtorjev v šolah, zaporih, ustanovah za mladoletne prestopnike in sodeluje pri skupnostnih projektih v marginaliziranih družbenih okoljih. Prav posebej se je zavzemala za pravice tako imenovanih irskih nomadov (Irish travellers) in Romov. Souredila je dve antologiji romske poezije in kratkih zgodb. Po podiplomskem študiju spolov in socialne antropologije je leta 2004 postala namestnica varuha otrokovih pravic v Oxfordshiru. Vse bolj pa se je začela posvečati tudi lastnemu kreativnemu pisanju. Leta 2003 je zasnovala knjigo za mlade bralce o dečku z Aspergerjevim sindromom, ki razreši skrivnostni primer izginotja svojega bratranca z znamenitega Londonskega očesa, velikega kolesa, ki omogoča panoramski razgled po mestu in okolici. Ko je bila približno na polovici, je izšel Haddonov roman *Skrivnostni primer ali Kdo je umoril psa* s podobno tematiko, zato je knjigo za nekaj časa opustila. Izšla je leta 2007 z naslovom *Skrivnost Londonskega očesa* (*The London Eye Mystery*). Leto poprej je kot komet zasijala na literarnem obnebu knjig za mlade bralce, ki s svojo tematiko nagovarjajo tudi odrasle, s prvencem *Bežen čisti krik* (*A Swift Pure Cry*, 2006). V zgodbi, napisani po resničnih dogodkih iz osemdesetih let prejšnjega stoletja na Irskem, se 15-letno dekle trudi, da bi preživela v

svetu revščine, alkoholizma in hipokrizije. Dowdova je zbudila pozornost kritikov in naklonjenost bralcev in za knjigo prejela vrsto nominacij za ugledne literarne nagrade za mladinsko književnost, veriga knjigarn Waterstone's pa jo je uvrstila med 25 najobetavnejših avtorjev prihodnosti. Kljubujoč neozdravljivi bolezni je hlastno pisala novi knjigi, a žal ni dočakala njenega izida. Umrta je avgusta 2007. Barjanski otrok (Bog Child) je izšel postumno leta 2008, Tolažba ceste (Solace of the Road) pa leto pozneje.

Barjanski otrok je bil nominiran za vrsto uglednih nagrad za mladinsko književnost in med drugimi prejel tudi najuglednejšo med njimi, CILIP Carnegie Medal, ki je bila prvič podeljena postumno prav Dowdovi.

Kritiki pa so ga uvrstili tudi v ožji izvor za irski roman desetletja.

Preveden je v osem jezikov.

Posebno usodo je doživel tudi pisateljičin nedokončani rokopis Sedem minut po polnoči (A Monster Calls), ki ga je dokončal Patrick Ness, ameriški pisatelj, ki živi in dela v Londonu, in ga slovenski bralci poznajo predvsem po znanstvenofantastični trilogiji [Hrup in kaos](#). Leta 2013 je bil gost Slovenskega knjižnega sejma v Ljubljani. Knjiga Sedem minut po polnoči z odličnimi ilustracijami Jima Kaya, ki govori predvsem o tem, kako se spopasti s svojimi največjimi strahovi, je izšla leta 2013 v prevodu Ane Ugrinović.

Ness se z Dowdovo ni nikoli osebno srečal, pač pa so njune knjige izhajale pri isti založbi (David Fickling Books), ki mu je tudi predlagala, če bi dokončal knjigo prezgodaj umrle pisateljice. Po Nessovih besedah je Dowdova pustila ravno dovolj gradiva, da mu je »dalo začetni zagon, hkrati pa puščalo toliko svobode, da sem pustil zgodbi živeti in dihati, kakor si jo je zamislila Siobhan. Nikoli nisem imel občutka, da si izmišljujem in potvarjam nekaj, česar si ne bi bila želela.« Letošnjo pomlad so objavili novico, da bo režiser Juan Antonio Bayona po tej knjigi posnel film, ki naj bi prišel v kinodvorane jeseni 2016.

Pisateljičin pogum, aktivizem, empatija, nesebično razdajanje za ljudi, ki so rojeni pod manj srečno zvezdo, živijo po pisateljičini smrti ne le v njenih delih, temveč tudi s pomočjo Sklada Siobhan Dowd, kamor se stekajo vse avtorske pravice za njena dela. Vsa sredstva so namenjena spodbujanju branja pri otrocih in mladih, ki odraščajo v ustanovah in v težkih družbenih in gmotnih pogojih. Siobhan Dowd je pred smrtjo

zapisala: »Če zna otrok brati, zna misliti, in če zna otrok misliti, je svoboden.«

Siobhan Dowd: Barjanski otrok
Naslov izvirnika: Bog Child
© The Literary Estate of Siobhan Dowd, 2008
Prevod in spremna beseda Tina Mahkota

Oblikovanje naslovnice in tehnično urejanje Miha Sužnik
Jezikovni pregled Mateja Sužnik in Ivan Sužnik
Za slikovno gradivo na naslovnici se zahvaljujemo
Marcusu Ranumu, Erici Burell in Eleni Dudini.

Uredila Mateja Črv Sužnik in Miha Sužnik

© Za slovensko izdajo izdala in založila: Založba Zala
Založnik: Zala, založništvo in izobraževanje, Mateja Sužnik
VSE PRAVICE PRIDRŽANE

Več na strani www.zalozba-zala.si

Slovensko izdajo je finančno podprla Javna agencija za knjigo RS
v okviru razpisa za leto 2013.

Za finančno pomoč se zahvaljujemo Ireland Literature Exchange
(prevajalski sklad), Dublin, Irska.
www.irelandliterature.com
info@irelandliterature.com

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.111-93-31
087.5

DOWD, Siobhan
Barjanski otrok / Siobhan Dowd; prevedla [in spremna beseda] Tina
Mahkota. -
1. izd., 1. natis. - Hlebce: Zala, 2014

Prevod dela: Bog child
ISBN 978-961-6859-57-8
274609408